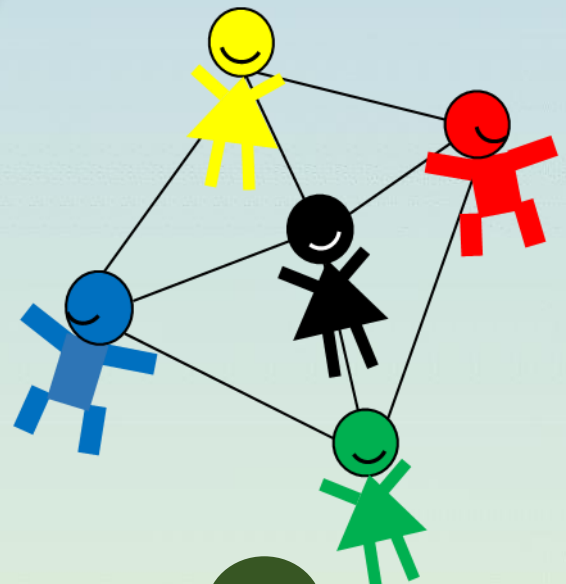

Azim Premji
Foundation

November 2018

Issue
75

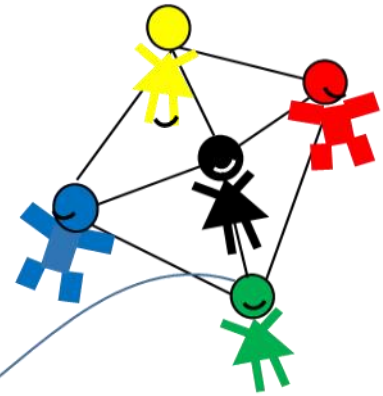
BAZILU

Karnataka Field Institutes

...extending ourselves

NEVER LOOK BACK THINKING THAT IT'S DIFFICULT.
FACE IT, IT KEEPS YOU GROW HIGHER.
EVERY NEW WAY SEEMS FAR AND DIFFICULT
IF YOU WALK IN THAT WAY REGULARLY
THE WAY BECOMES NEAR AND EASY.

- KAVYA, MANDYA

Core team

*Ravi BT
Ravindra Jain
Ramakrishna bhat
Akkamahadevi
Gundappa
Ilyas Parvez
Shivaji
Showrish Kudkuli*

Advisors

*Umashankar Periodi
Shreekanth Sreedharan
Umesh pade
Rudresh S*

Cover Page design

Malavika

Artwork on cover page

Muzammil

Editorial Team

*Divakar K
Raghavendra Herle
Jaganath Umapathi Dengi
Muzammil
Praveen Kakade
Sowmya N*

Bayalu - from a space of our own to extending ourselves

The 75th issue is in front of you. The work in Yadgir had just started and many young energetic people had joined the team. Fresh from the University, these young minds felt a need to communicate- with each other and with the outside world. And one of the members came up with an idea of a newsletter. She proposed e-magazine and she volunteered to design and bring it out with the help of the team. Thus from a remote area of Karnataka, a team started an e-magazine. This was how Bayalu was born in September 2011.

Bayalu is an open space. Space that can be used for anything by anybody. . From practical use to the creative endeavours, this is a space of our own. It is a voluntary space. No compulsions, no restrictions. In fact, everyone has equal rights on this common space. This young team enjoyed the process of bringing out Bayalu. It has always been a space for growth, space for experimentation, space to try out things. It is also the space for articulation and expression. Expression of ideas, thoughts, reflections, emotions and moods....

The journey of Bayalu was like any other journey. It had a lot of ups and downs. Lots of mistakes and lessons learnt. A lot of people came and many of them left. Some were very active at one point of time and then passive. Many who had not thought of writing were able to contribute very significantly. It was also a forum for new members who joined with a lot of anxiety to acquaint with the larger team. There were times when the team felt that we cannot continue for want of contributions from the members. And when the team was getting ready to close down the magazine, to their surprise they found plenty of articles pouring in shattering the thought of closing down... There were special issues on different occasions. There were different supplements. *Buththi* was a supplement of creative writing by a group of members who underwent a course on reflective thinking. *Fatalkies* is a supplement by our associates and Fellows. There were supplements on art, field activities and other subjects.

At this juncture the Bayalu team had a retrospection. It reflected on the issues, its usage and contribution. The conclusion was that we need to change Bayalu. Managing change is one of the important concepts in any profession. Change has been there in Bayalu. But, the team feels that these were smaller changes which did not address the profession directly and significantly. Now, the team feels that the issue should be catering to the professional needs of the members. When this idea was discussed with the larger audience there was a great acceptance and people felt that now, it is time to cater to the professional needs of the members.

A new team has been formed. We have now subject coordinators in the team. There will be articles on subjects and perspectives. There will be articles which will help our members in their professional development. There will be articles which can be used for teacher development. There will be sections on field practice. There will be a few columns like introduction of new books, new research in the field, personal reflections and critiques. The purpose of this magazine is to help our members' growth, both professional and personal. Materials published in the magazine can also be used in the field with teachers and children, but that has to be curated by our members. Generally, we will not carry teachers' articles. Exceptions will be there. It will be a magazine helping us in our professional work.

For a small initiative from a young and inexperienced team from a remote area, this was an achievement. Not just bringing out the 75 issues. Yes, that is good work. But, that all the issues were released on 15th of every month and there had not been any lapses. This discipline, this consistency is definitely something as a team we need to be proud of! We know that this discipline, consistency and resilience are the main pillars of professionalism! On this occasion let me congratulate each one of you who have contributed to the success of Bayalu! And a big thank you for you who are reading and using Bayalu! If we have done 75 issues, we should be doing 100th issue soon. Let us make each issue a quality issue, used extensively and meaningfully in the field, thus worth collecting!

All the best!
Umashanker Periodi

Contents

Perspectives

1. <u>On Writing</u>	Shreekanth Sreedharan
2. <u>Sex education write up</u>	Pooja KK
3. <u>Prerequisites for moving forward</u>	Gururaja Budhya
4. <u>ಶಾಲಾ ನಾಯಕತ್ವ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಮಹತ್ವ</u>	Umesh Pade
5. <u>ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದು ತುಂಬ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ಆದರೆ.....</u>	Akkamahadevi
6. <u>ಮಕ್ಕಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅರಿಯಲು ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸಾಕೆ?</u>	Anand Kulakarni
7. <u>ಅಕ್ಷರದಾಸೋಹ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ</u>	ಮಾರುತಿ ಡಿ
8. <u>ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕವೂ ಅಥವಾ ಮಾರಕವೂ ?</u>	Basavaraju B
9. <u>ತಡೆಗೋಡೆ</u>	ಗುಂಡಪ್ಪ ಕಾಟೇಕರ್
10. <u>ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ</u>	ಗಿರೀಶ್ ಪಾಟೀಲ

Curricular Areas

Languages

11. <u>ಕವನದ ಓದು ಮತ್ತು ತರಗತಿಯೊಳಗೆ ಭಾಷಾ ಪಾಠ</u>	ರಾಮಕೃಷ್ಣ
12. <u>ಮಕ್ಕಳ ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಾಧಿಸಲು ಮಾದಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಹೊಸ ದಾರಿಗಳು</u>	ರವಿ. ಬಿ.ಟಿ

Mathematics

13. <u>Heuristics and the area of regular hexagon</u>	Yathiraj Sharma
---	-----------------

Science

14. <u>Beyond fearing Physics</u>	Roshan Sawhil
15. <u>Some reflections on water, energy, electricity</u>	Rajesh S Mahantmath
16. <u>Sky is the limit for our explorations</u>	Haripriya J
17. <u>ಸೂರ್ಯ</u>	Rajashekar G Badigera
18. <u>ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣಿನ ಸರದಾರ</u>	Aparna B G
19. <u>Guppies(write in Kannada)</u>	Gowtham
20. <u>History of Atomism</u>	Maithily K

Social Science

21. <u>ಜಾಗತೀಕರಣ</u>	Nanagowda
22. <u>ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವೇಶ ನಿಷೇಧ: ಶಬರಿಮಲೆಯ ಸುತ್ತ ಒಂದು ನೋಟ -Nagesh KT</u>	

Contents

Classroom Experiments and Experiences

23. Storytelling is an effective pedagogy	Muzammil
24. Ekk Kavva	Malik Ahmed Pasha
25. ಶಾಲಾ ಅನುಭವಗಳು: ಕಲಿತದ್ದು, ಕಲಿಸಿದ್ದು, ಕಲಿತದ್ದು	Cheluva Raju
26. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ individual caring ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯ? ಬನ್ನಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸೋಣ	Manasa
27. ತರಗತಿಯಲೊಂದು ಅನುಭವ	Divakar K
28. Importance of Activities in Teaching Learning Process	Athy Kousar

Reviewers' Lens

29. Sociological analysis of a movie	Sowmya N
30. Book Review on Toto-Chan	Chaithanya

Translated Sources

31. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಶಾಸ್ತ್ರದ ಕಲಿಕೆ	Madhu G C

Open Space

Articles & stories

32. The Unveiling	Flavia Abraham
33. The Generation of Earphones	Muzammil
34. Konkani Proverb Analysis	Flavia Abraham
35. The Premature End of a Political Activist	Benny Mathews
36. Journey in a failure train	Sumeeth
37. Mind and Brain	Chaithravathi C R
38. ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವೆನು	Chandrakanth Reddy
39. ನೈಜ ಸೌಂದರ್ಯ	Varshitha
40. ನೈತಿಕ ಪೊಲೀಸ್‌ಗಿರಿ ಮತ್ತು ನಾನು.....	Showrish
41. ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದಲ್ಲೊಂದು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ	Hanumantha Raju
42. ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಾರ್ಕಿಕ ಚಿಂತನೆ	ಗಿರಿಧರ ವೈದ್ಯ
43. ಸುಖಕರ	Padmavathamma
44. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಎಷ್ಟೊಂದು ಬಿಜಿ ಗೊತ್ತಾ?	Vijayalakshmi Kasthuri
45. ಹಸಿವು	ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ, ಬಸವಣ್ಣೋರ್
46. ನಿಂಗಜ್ಜನ ನೆನಪು	C.N Ranganath
47. ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯ ಎಂಬ ಮದ್ದು	ಸೌಮ್ಯ ವಾಗೋಜಿ
48. मेरी परि - अद्विति	Praveen Kakade

Contents

Open Space

Poems

49. The Moon	Ramakrishna
50. Being Unloved	Niranjan
51. Village School Children	Mangipudi Prasad
52. ಮೂರು ದಾರಿಗಳು	Naganand, Yathiraj & Sahana
53. ಹೃದಯ ಚಿತ್ರ	Harish D S
54. ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯ	Narasimhamurthy
55. ಬಯಲಾದ ಕವಿತೆ	ಶಿವಕುಮಾರ ಸಿ ಎಸ್
56. ಚಪ್ಪಲಿಯೂ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ	Suresh Gowdar
57. ಕನ್ನಡ ನಾಡು	Shrihari Kulkarni
58. ಆಡೋಣ ನಡಿ	ಲೋಹಿತ್ ಚಾಮನೂರ
59. ಅಕ್ಕ	Ajjappa Kumara
60. ಬಯಲುಗೀತೆ	ರಾಘವೇಂದ್ರ ಹೇಳೆ
61. ನಾನಾ	ಗಂಧಸ್ವಾ
62. ಅಚ್ಚ-ಹಸಿರಿನ-ಚುಟುಕಗಳು	Kalyani
63. ದಾರಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ	ಪ್ರಿಯಾಂಕ ಕೆ
64. ಪಯಣ	Susmitha B
65. ಬಯಲು ನಾಟಕ	Nagaraju Mudenula
66. ನೆರಳ ಬೆನ್ನತ್ತಿದ ಜೀವ.....!	ನಿರಂಜನ ಗಾಣಿಗಾರ್
67. मैं पंछी बनना चाहता हूँ	Vinod Pakhare
68. कहानी पाठ	Shivaraji Ganpath Rao
69. नानी माँ	Bhagwan
70. جانوروں کی دلچسپ کہانیاں	Ilyaz farvez

Gallery of Artworks

71. [Art by Akila & Muzammil,](#)
72. [Rajani Bhat](#)
73. [Aparna and Kalyani,](#)
74. [Flavia Abraham](#)
75. [Smile and the sky smiles back" by Shilpa](#)

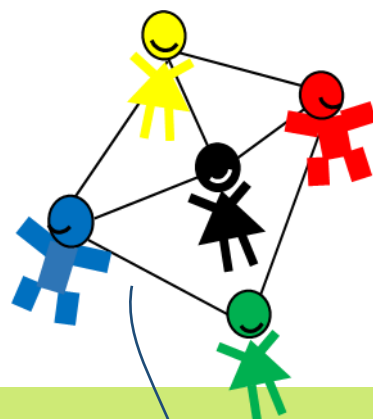
What do you have to say about the last editions of Bayalu?

[ಅಭಿನಂದನೆಗಳು](#)

[ಗಿರೀಶ ಪಾಟೀಲ](#)

PERSPECTIVES

PERSPECTIVES?

The craft called writing

Shreekanth Shreedharan, Bengaluru DI

It's quite an achievement to publish Bayalu at such a high level of creativity, over so many years. This is to be celebrated. I wish to write therefore on writing itself.

Writing is a remarkable act. It is the etching of an idea for ever (despite the barbarian burning of libraries and banning of books) on the stone of the collective memory and heritage of humanity.

Writing is the addition of the drop of individual thought to the ocean of the thought of humanity. Yes, the "amrith" comes from the "manthan", but for that you do need the ocean.

Writing is a commitment. It is words cast in stone. This is why we edit our own writing. Remember a repeated comedy scene in the movies, where the so-called writer is sitting in an isolated spot with crumpled papers strewn all around him. Writing is a painful commitment of an idea into words.

With such commitment comes responsibility. The responsibility to think, imagine and put yourself in others' shoes (or chappals or bare feet?). The question is, am I through the committing of these thoughts, in this way into words, extending the horizon of the articulation of human experience. Yes some writing hurts. Sometimes the hurt is due to the rigidity of entrenched beliefs, which could take some fresh air of unsettling words. Sometimes writing hurts more than it heals and the writer has to be aware of this middle space between intention of the writer and the impact on a reader. Writers have to choose.

We constrain the writer's choice to our own detriment. Sometimes there is more to a matter than we can currently see. Maybe these words will make us see things differently. For that, it's to the collective benefit of humanity to allow this freedom.

Good writing therefore is either about the unfamiliar or more interestingly about the unfamiliar view of the familiar. I don't know if you have seen this science fiction movie where time bends and you can see a person who is in a different time and space! Writing is somewhat like that, the articulation of an experience from a viewpoint. Is this why writers often seek solitude? (even if I am sitting in a BMTC bus now) Does the writer therefore seek to partake in the view of the god, even if partially, or god-like view if you are one of them atheists?

So while writing is good in extending our familiarity of the familiar by giving it an unfamiliar twist, no such path needs to be privileged as the Grand narrative. Lot of blood was shed in the 20th century in the name of Grand narratives (fascist and communist). We are wiser. Lot has been "written" about it.

However the writer doesn't partake in such god-ness or god-like-ness. Because even in solitude, something follows you like a shadow. That is me, myself. My "self" is a bundle of brain circuitry, body mass, past learnings, memories, knowledge, residues of layered, collective group identities wrought in culture, language etc. When we write, it is this "self" that writes. Self can achieve god-like-ness. But no self is yet there. Like Ashtavakra reminded the learned men in Janaka's court. If you think that you have "reached" and "arrived", then you need to remember that, that is one of the signs of not having arrived! So then what of the writings of such a non-arrived self? Can it be more than one more path in a land full of many, many paths. Even in hard mathematics, we can reach 7 by adding 3 and 4 or 5 and 2!

So then is anything fine? Not at all. We are in this landscape of human thought and expression and there are hills, mountains, rivers, dense forests. Sometimes you go up the hill, sometimes around it, sometimes you build a bridge on the river, sometimes try to swim right across. Either way, when called upon, we can give reasons. Reasons can be intelligible. Even the unfamiliar (for someone within a culture) can be intelligible (to the collective basic humanity that forms any culture). Aren't we the upholders of any culture, also human beings?

As we traverse this tension between cultural familiarity and the unfamiliar (but humanly intelligible), hopefully we converse and not kill!

But the power of writing is such that you can kill the writer, not the written word.

Sex education

Pooja KK, Mandya DI

After I selected this topic, I discussed with my friend. Suddenly she told me to use the word adolescent education instead of sex education. She felt uncomfortable to use the word 'sex'. Why? Why people think using this kind of word is bad? Why people see this differently? And our schools teach our children everything they need to succeed – right? Then why a child should not have sex education? Sex is a natural part of life. Sex education is a kind of holistic education. It teaches an individual about self-acceptance, the attitude and skills of interpersonal relationship. It also helps an individual to cultivate a sense of responsibility towards others as well as oneself. Today a large number of children in India are sexually abused by known persons like relatives, neighbors, at school, and in residential area. Most cases go unreported. Due to poor awareness, social stigma, and the negligence. There is a culture of silence around it. So even NCF also emphasizes on the importance of education about reproductive and sexual health in school.

In the initial days of my School visit, one day a 7th standard girl came and asked me “miss what is S.E.X. Gagan asked me to tell what it is?” I was confused on how to explain this and is it the right age for them learn about this? It is a very sensitive topic to talk about with a child. Meanwhile I had seen two documentary which made me think about the importance of sex education in schools. Below given is the description of the documentary I watched.

Documentary 1: One girl child studying in 3rd standard was sexually abused from his close relative, and she doesn't know how to express it. And she had question that with whom she can share this? Because she doesn't know what really was happening to her and she was mentally depressed with this embarrassing incident.

My reflection is that it shows that nobody creates a comfortable space for a child to share their difficulties, neither they can share with parents nor with teachers. One in three rape victims is a child. More than 7,200 children including infants are raped every year; many more cases go unreported. If it is the situation made us to think about the safety of child.

Documentary 2: There are some confusions and beliefs in girls that, after a girl's first menstruation, any kind of physical contact with a boy (touching hands, hugging, kissing) get her pregnant. It was one of the case where 8th standard girl committed suicide because she kissed her classmate. She thought that she would get pregnant because she has kissed her classmate. One innocent girl who is good in academics, co-curricular activities died without having a knowledge about this.

These incidents raised a question in me that don't us really need to educate the students in sex?

Yes if we take an average adult girl in India- she gets little information on her menstrual cycle so feels confused and embarrassed every month on her period, regularly gets harassed on the street, and then goes to school and does not know if it's ok or not ok to talk to the boy she likes in class. If she faces some sort of sexual abuse from her relatives, she's scared that she will get blamed for it if she speaks up – and she does not even have the words to say what has happened to her. She need a clarification for this.

If we talk about sex education, many believe that it is necessary only to girls. Don't the boys get abused sexually? Actually even the boys need to be educated in this area. They are getting into a misleading information from the media and pornography. These factors are having a deep effect on their minds, and shaping

them into the adults. In most of the rape cases accused has minimum education (10th, PUC), still he did these kinds things, then what kind of values we gave through education? Hence there is a scope for developing good values and good nature.

The first and foremost step is to create a favorable environment for accepting the need to impart adolescence education in schools. In this, teachers play a major role. I have interacted with 6 teachers to understand on why sex education is not given importance in school education or if they are giving sex education to children, how they are doing it. The responses are like this:

“It is very difficult to speak in front of a child. We don’t know in what way they take this, it may give positive reaction or negative effects too.”

“Many children are from rural background, they don’t know anything about this, if we gave this information to them, it may be leading them to think of this.”

“Even parents oppose this.”

“We won’t do any sex education, but some child care organization will come and do.”

“You said that NCF say about need of sex education in school. Does it say anything about how to take this into the classroom? How to interact with a child? “

After interacting with the teachers I felt that we should also know how to help the teachers to take such a discussion in the classroom and educate their children in the right way as it is a very sensitive topic.

Nowadays, with rapid share of information, child easily get sex information in everywhere. Children are curious about sex. And they are influenced by media irrespective of whether they are from rural or from city. When parents and teachers are hiding this from child, it leads them to a bad curiosity. Therefore, not only teachers, even parents are also the most appropriate people to give children about sex education, to respect other gender, good touch and bad touch.

One more blame or reason is that sex education in school will increase risky behavior amongst children or young peoples, it may effect negatively. According to WHO, such kind of claims are baseless? A study conducted by the world health organization (WHO) showed that sex education doesn’t encourage to have sex at early age and it delays or reduces that, and it gives knowledge about sexual health, HIV/sexually transmitted disease.

Child marriage has been an issue in India for a long time, because of its root in traditional, cultural and religious protection. And it has been hard battle to fight. Child marriage is a marriage before 18 years of age, and considers this practice as violation of human right. Child loses opportunities for education, and segregation from family and friends, sexual exploitation, and has many effects on girls' health: increased risk for sexually transmitted diseases, cervical cancer, death during childbirth, and obstetric fistulas. Girls' offspring are at increased risk for premature birth and death as infants. At the 1994 United Nations International Conference on Population and Development (ICPD) India affirmed the Sexual and Reproductive Rights (SRRs) of adolescents and young people.

Indian government is obliged to provide for free and compulsory comprehensive sexuality education for adolescents and young people. But most schools – private and public affiliated with state boards of secondary education – do not have any form of sexuality education in their curricula. And also it was objected by certain organizations on the grounds that its explicit content was contrary to Indian culture and morality.

As a reaction to these protests, it was banned by twelve State Governments including the large states of Madhya Pradesh, Maharashtra and Gujarat. Including Karnataka they argue like “sex education may be necessary in Western countries, but not in India, which has rich culture. It will have adverse effects on young minds, if implemented.” How much it is correct? Then why children are sexually abused in culturally rich India. During this argument the Indian Ministry of Women and Children Development interviewed 12,247 children and 2324 young adults in 13 Indian states. The study revealed that a shocking 53% of children between the ages of 5 and 12 have been sexually abused. It strongly indicates the need of sex education.

How to take this topic into children?

- Traditional teaching methods may not be effective for this curricular area. It requires truly interactive, participatory and responsive transaction methods, raising questions rather than providing ready-made answers. Non-conventional methods are being adopted wherever transaction of this curricular area is being attempted.
- To transact the content of adolescence education effectively, the following transaction methodologies are being used: role play, situation analysis and case studies, group discussion, brainstorming, value clarification, debate, quiz contest, visualization, presentations and question box and anything else that engages the learners to think, analyze and infer in a participatory, non-judgmental manner.

Way forward:

It's very easy to tell the idea or strategies but if we want to understand the reality and difficulties what actually teacher facing. I thought of doing further more studies and experimenting this with set of students and teachers by developing some modules in a research mode.

There is one effort done by Azim Premji Foundation team in Yadgir and Gulbarga under the name Kishori mela, is meant for women teachers of primary and high schools and adolescent girls from class 7 to 10. They designed the mela with activities, information, display of posters, counselling with doctor and lawyer on the following things. Understanding the gender, physical, emotional, social changes in the adolescent age, health, food and cleanliness, safety, women laws (constitutional and special laws, Opportunities for women. film on women achievers to empower girls.) were mainly focused upon.

Reference:

- 1) <http://www.sexualrightsinitiative.com/wp-content/uploads/India-UPR-1-YC.pdf>
- 2) <http://www.ncert.nic.in/programmes/aep/pdfs/MODULE%20%20ADOLESCENCE%20EDUCATION%20PROGRAMME%20IN%20INDIA.pdf>
- 3) <https://www.heysigmund.com/kid-needs-know-age-age-guide-sex-education/>

Prerequisites for moving forward

Gururaja Budhya, Bengaluru DI

Organizations are association of like-minded individuals (founders) who work towards achieving the vision. The vision is like a dream which is a desired future change scenario visualized to work on. The dream or vision could take years or decades to achieve, might or might not happen or at least will provide a direction to move.

More individuals (employee or team member) join the organizations for reasons justifiable to them – for employment, worked in similar subject, need a change, worked in the similar field, passionate, to grow in career etc. Thus the organizational profile consists of scores of new joiners, those who are already there for a while or long time or a thin line between those who are leaving or going to retire.

I am looking at the prerequisites that individuals must have in an organizational scenario.

1 Though individuals join for wide many reasons, there are anxieties of the position, salary, promotion, other perks offered etc., all these matters to the individual, but the very preliminary thing is to **align** individual's ambition to the organizational vision. Though one starts the journey with a particular responsibility, time to time organization might require the individual to perform differently as and when required. The individuals might always be in 'feel good factor' of previous best experiences within the organization and now in 'why only me' situation where the individual feels unrecognized. If the individual has not aligned to the vision, eventually the individual will be in a heap of frustrations that would have momentary bursts in the work situation often.

2 Job responsibility defines clearly what the person is supposed to be doing, but in relation to the others in the organization. An individual is a self, doing a particular job, reporting to someone else, with colleague, others... – many such dimensions of self in relation to others in the organization. Responsibilities, duties, obligations etc. will define the **role**. The individuals either professionally perform so well that they are personally disconnected with others or personally entangled with colleagues and professionally poor.

3. Being part of the organization, the individual must know what needs to be done, must have chalked out a **detailed proposal** of doing certain things to achieve. Multiple levels has to happen – preparing, joining missing links, consolidating, executing etc. The individuals who are already in a mould of a being a 'professional' who does a very specialized function will have difficulties as their earlier experience does not teach how to connect other things. They would only perform best if all desired elements are provided at their door step. Moving out of the comfort zone to gather or work for the elements is always an issue for such people.

4 Every organization is in an active mode with the stakeholders through which the desired vision could be reached. The stakeholders are always part of a larger institutional structure and a societal set up, the knowledge is required for the individual. So it is important:

a To have a clear understanding of the positioning of the stakeholder within the vertical and horizontal realm of the larger institutional structure.

b To have continuous updating of the micro – macro societal influences, changes occurring on a day to day basis that would in a way impact the stakeholder.

5 The individual is filled with a set of attitudes-beliefs, notions that would always reflect in the practice. Practice requires inter personal communication effective at formal and informal levels. Organizations require that all the individuals have this clarity and possess the maturity of putting themselves in the direction of vision.

6 Individuals are at varied levels of experience and end up drawing everything to their level of seeing it, rather than the level of organization.

a

b The prerequisites mentioned above are only a few, but constant watch out reveals more challenges and a way of dealing with it. Organization is like a bicycle which is assemblage of many parts – requires to be moved and serviced to be in working condition.

ಶಾಲಾ ನಾಯಕತ್ವ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಮಹತ್ವ

Umesh Pade, Mandya DI

‘ಶಾಲೆ’ ಎಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಹೇಗಿರುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಊಹಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯ. ಶಾಲೆ ಎಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಭಾಗೀಧಾರರು ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲನೆಯವರು “ಶಿಕ್ಷಕ” ಹಾಗೂ ೨ನೇಯವರು “ಶಾಲಾ ನಾಯಕ”. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ, ತನ್ನ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕನ ಮಾಡುತ್ತ, ಭಾಗೀಧಾರರ ಆಶೋತ್ತರಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತನ್ನ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವುದೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಾಯಕತ್ವ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ “ನಾಯಕತ್ವದ” ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜ್ಞಾನ ಭಂಡಾರವು ಲಭ್ಯವಿದೆ. ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಶಾಲಾ ನಾಯಕತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಕೆನ್ನತ್ ಲೀತ್‌ವುಡ್ ಮತ್ತು ತಂಡದ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವಲ್ಲಿ “ಶಾಲಾ ನಾಯಕತ್ವ” ಎರಡನೇ ಅತೀ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶ ಹಾಗೂ ಮೊದಲನೇ ಅತೀ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶ “ಶಿಕ್ಷಕ”. ಸಮರ್ಥ ಶಿಕ್ಷಕನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಗು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಲಿಯ ಬಲ್ಲದು ಎಂಬುದು ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ದೃಢಪಟ್ಟಿದೆ.

ಮೈಕಲ್ ಫುಲ್ಲನ್ ಪ್ರಕಾರ (1) ಯಾವ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಹವರ್ತಿ ಕಲಿಕೆಗೆ (ವೃತ್ತಿಪರರ ಕಲಿಕಾ ಬಳಗ) ಅವಕಾಶವಿದೆಯೋ, ಆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬದ್ಧತೆ ಬಲವಾಗಿದ್ದು, ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರು ಒಂದು ತಂಡವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಭೌದ್ಧಿಕ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಪರಸ್ಪರ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕೊಠಡಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಾರೆ. (2) ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಶಾಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ಬದಲಾಗಿ, ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರು ಪ್ರತಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಅಂಶಗಳಿಗೆ/ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡಿ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ತನಕ ವಿರಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆ: (ಅ) ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೊಠಡಿ ಹಾಗೂ ಶಾಲಾ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆ:(ಆ)ನಿರಂತರವಾಗಿ ಶಾಲಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಿ, ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಶಾಲಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಖಾತರಿಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.(3)ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಶಾಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರು ಉತ್ತಮ ಶಾಲಾ ಮತ್ತು ಕೊಠಡಿ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಭೋದನಾ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿಕಾ-ಬೋಧನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ನಡುವೆ ಬುನಾದಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಪರಸ್ಪರ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಯಾವ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿದಾಗ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಕಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಪ್ರತಿ ಮಗುವನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವು ಮುಖ್ಯ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲದು ಎಂಬ ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ ನಾಯಕನಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಗುಣಾತ್ಮಕ ಕಲಿಕೆಗೆ ಕೊಠಡಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೇ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೂ ಮೇಲೇತ್ತರದ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಬೇಕು. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹುಡುಕಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಬೇಕು. ಸಹವರ್ತಿ ಕಲಿಕೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬೇಕು. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೂಡಿಸಿ ಕಲಿಕೆಯ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು.

ನ್ಯೂಪಾ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ (ಕೆ.ಸುಜಾತ) (1)ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಾಲೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಂಡು ಬಂದಿವೆ (ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ). (2)ಉತ್ತಮ ನಾಯಕತ್ವ ಗುಣಗಳಿಲ್ಲದ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಕರಿದ್ದು, ಉತ್ತಮ ಸೌಲಭ್ಯ ಹಾಗೂ ಹಣಕಾಸಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಕಲಿಕೆಯು ಖಾತರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. (3) ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಿರುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕೆ.ಸುಜಾತ (ನ್ಯೂಪಾ) ಇವರ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಯಶಸ್ವಿ ಶಾಲೆಯು ಉತ್ತಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕನನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ವಿಷಯ. ಕೆ.ಸುಜಾತರವರು ಈ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. (1) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗುಣಲಕ್ಷಣ (2) ವೃತ್ತಿಪರ ಗುಣಲಕ್ಷಣ. (1) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ನಾಯಕನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಗುರಿ, ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ, ಸ್ವ ಪ್ರೇರಣೆ, ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಮನೋಭಾವ, ಉತ್ತಮ ಸಾಹಸ ಕೌಶಲ, ಹಂಚಿಕೆ ಮನೋಭಾವ, ಆಶಾವಾದಿ, ಕಾಳಜಿ, ಮಮತೆ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ಮನೋಭಾವ ಮುಂತಾದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ/ ತ್ತಾಳೆ. (2) ವೃತ್ತಿಪರ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವಿಕೆ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕ್ರೋಡೀಕರಣ, ಸದ್ಭಳಿಕೆ, ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನ, ಗುರಿಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಾರ್ಯ ತಂತ್ರ, ಮೇಲೆತ್ತರ ನಿರೀಕ್ಷೆ, ಆವಿಷ್ಕಾರಿ ಮನೋಭಾವ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಕಾರಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮುಂತಾದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಜೆ ಪಿ ಗಿಲ್ಬೋರ್ಡ್ ಪ್ರಕಾರ, ಮಾನವ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು 150 ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಜಾನ್ ಡಿ ಮೇಯರ್, ಪೀಟರ್ ಸಾಲೋವೆ ಹಾಗೂ ಡೇನಿಯಲ್ ಗೋಲ್ ಮನ್ 1989ರಲ್ಲಿ “ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ” ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಬುದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಭಾವನೆಗಳ ಸಂಗಮವೇ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ. ಉತ್ತಮ ನಾಯಕನಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ರಬೇಕೆಂದು ಗೋಲ್ಮನ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಡೇನಿಯಲ್ ಗೋಲ್ಮನ್ ಪ್ರಕಾರ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯೆಂದರೆ; ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು, ಪರರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು, ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಣೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ.

ನಾಯಕತ್ವ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ದೃಷ್ಟಿ ಕೋನದಿಂದ ನೋಡೋಣ ಹಾಗೂ ಈ ಎರಡು ಪದಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸೋಣ. “ಎಲ್ಲ ಮ್ಯಾನೇಜರ್‌ಗಳು ನಾಯಕರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ನಾಯಕರುಗಳೆಲ್ಲ ಮ್ಯಾನೇಜರ್‌ಗಳಾಗಿರ ಬಹುದು”. ಅಂದರೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ನಾಯಕರುಗಳು ನಿಭಾಯಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ನಾಯಕತ್ವ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಮಾತ್ರ ನಾಯಕನನ್ನು ಮೇಲೇತ್ತರಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಬಲ್ಲದು. ಹಾಗಾದರೆ ಶಾಲಾ ನಾಯಕರಾಗಿ ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಶಾಲಾ ನಾಯಕನಾಗಿ ತನ್ನ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಮುಂದಿನ ೩ ಅಥವಾ ೫ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯು ಯಾವ ರೀತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಬೇಕು ಎಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆ ನಾಯಕರಿಗಿರಬೇಕು. ನಾಯಕನು ತನ್ನ ದೂರ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗೀದಾರರಿಗೆ ಅರ್ಥೈಸುವ ಮೂಲಕ ಒಮ್ಮತದ ದೂರ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಸಾಧನೆಯತ್ತ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಕ್ತರಾಗುವುದು. ನಾಯಕ ತನ್ನ ಭಾಗೀದಾರರಲ್ಲಿ ಸ್ವ ಪ್ರೇರಣೆಯೆಂಬ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ನಾಯಕನು ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಸದಾಕಾಲ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯವು ಆಶಾದಾಯಕವಾಗಿದೆಯೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು. ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತಾ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವತ್ತ ಮುನ್ನುಗ್ಗಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು. ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಆಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಮುಖ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳೆಂದರೆ ಸೂಕ್ತ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವುದು, ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಕಾಲ ಮಿತಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು, ಹಣಕಾಸಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದು, ಸೂಕ್ತ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡುವುದು, ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಶಾಲೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಥವಾ ಶಾಲೆಯ ನಾಯಕನ ನಾಯಕತ್ವ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ ನಾಯಕನ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಶಾಲೆ, ಆ ನಾಯಕ ಆ ಶಾಲೆಯಿಂದ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಂಡಾಗ ಅಥವಾ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದಾಗ, ಆ ಶಾಲೆ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಬದಲಿಗೆ ಬಂದಂತಹ ನಾಯಕನು ಸಮರ್ಥನಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಶಾಲೆಯು ಕುಸಿಯಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಶಾಲಾ ನಾಯಕತ್ವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

(ಸೂಚನೆ: ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಜೀಮ್ ಪ್ರೇಮ್‌ಜೀ ಫೌಂಡೇಶನ್ ವತಿಯಿಂದ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಳವಡಿಸಿದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಹಾಗೂ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗುವುದು.)

“ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದು ತುಂಬ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ಆದರೆ ಇದೆಲ್ಲ ನಮಗೆ ಕ್ಲಾಸನಲ್ಲಿ ಮಾಡಕ್ಕಾಗಲ್ಲ”

Akkamahadevi

ಇದು ಈ ಹಿಂದೆ 2-3 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾವು ವಿಟಿಎಫ್ ಮತ್ತು ವರ್ಕಶಾಪ್ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಬಹಳಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಮಾತು. ವಿಷಯ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಹೊಸ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಿಕೊಂಡೆವು. ಆದರೆ ಇದೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಮೀರಿದ್ದು, ಅವರಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದರೆ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಡಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಸಾಮಗ್ರಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ವರ್ಕಶೀಟ್ ಕೊಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಓದಲು ಬರೆಯಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಷ್ಟ ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದದ್ದನ್ನು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ತರಗತಿ ಮುಗಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ನಾವು ತುಂಬಾ ನಿರಾಶರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲದೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪಾಠ ಮಾಡಿದರೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುವುದಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ “ಯಾಕೆ ಆಗೋದಿಲ್ಲ ಸರ್, ಎಲ್ಲಾ ಪಾಠ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತಾ ಏನು ಇಲ್ಲ ಅಥವಾ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯ ಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು ಅಂತ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಮಟ್ಟ ನೋಡಿ ಜ್ಞಾನ ಕಟ್ಟುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿ, ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ, ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಡಿಸಿ. ಇದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಅನುಭವ ಸಿಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಾವು ಅವರನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅನುಭವದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದು. ನಾವು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವುದು, ತರಗತಿ ವೀಕ್ಷಣೆ, ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚೆ, ತರಗತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ತುಂಬಾ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಗಮನಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಮಟ್ಟ ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲ. ಪದಗಳನ್ನು ಓದಲು, ಬರೆಯಲು ಬಾರದ ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳು ಒಂದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹಲವು ಇರಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲೂ ಎನ್. ಸಿ. ಇ. ಆರ್. ಟಿ. ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ಸಾಕಷ್ಟು ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿ ಕೂಡಿರುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಓದುವುದು, ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವುದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ತುಂಬಾ ಆಳ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಒಂದು ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ (ಫ್ಲೋ) ಪಾಠ ಬೋಧನೆ ಮಾಡಲು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸವಾಲುಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಈ ಹಿಂದೆ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ನಿಮಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಬಯಸುವೆ. ನಾವು ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ 6ನೇ ತರಗತಿ ಹೊಸ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ 7ನೇ ಪಾಠವಾದ ‘ಸಸ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು’ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದಿನದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ಮಾಡಿದೆವು. ನಂತರ ಶಾಲಾಭೇಟಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಈ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕರು ನಾನು ಹೋದ ದಿವಸ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಆಗ ಅವರಿಗೆ “ಸರ್ ನೀವು ಮೊನ್ನೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ ಪಾಠ ಮಾಡಿದಿರಾ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರು “ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲ ಮೇಡಮ್, ಇವತ್ತು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದರು. ಆಗ ನಾನು “ಸರ್ ತಾವು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿಮ್ಮ ತರಗತಿ ವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಾಗ ಅವರು ತುಂಬಾ ಖುಷಿಯಿಂದ “ಆಯಿತು, ಬನ್ನಿ ಮೇಡಮ್, ನನಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಸಿಗುತ್ತದೆ” ಎಂದರು.

ಇಬ್ಬರು ಸೇರಿ ತರಗತಿಗೆ ಹೋದೆವು. ಸರ್ ಮೊದಲು ಪೀಠಿಕೆ ಹಾಕಿ ವಿವಿಧ ಸಸ್ಯಗಳು, ಅವುಗಳ ಭಾಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರು. 2-3 ಜನ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತರ ನೀಡಿದರು. ನಂತರ ಸರ್ ವಿವಿಧ ಸಸ್ಯಗಳು, ಸಸ್ಯದ ಭಾಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿ ಈಗ ನಾವು ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ ಮಾಡೋಣ, ನಂತರ ಬಂದು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಏನೆಲ್ಲ ವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸೂಚನೆ ಕೊಡ ಕೊಟ್ಟರು. ಅದೆಲ್ಲ ಆಯಿತು. ಮಕ್ಕಳು ಖುಷಿಯಿಂದ ಹೊರಗಡೆ ನಡೆದರು. ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದರು.

ಕೆಲವು ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ 2 ಅವಧಿ ಮುಗಿಯಿತು. ನಂತರ ತರಗತಿಗೆ ಬಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವರ್ಕಶೀಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದು. ಈಗ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಎದುರಾದದ್ದು ನಿಜವಾದ ಸವಾಲು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗುಂಪು ಮಾಡಿ ಕೂಡಿಸಿ, ನಿಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವ ವರ್ಕಶೀಟ್ ನೋಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಓದಿ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆ ಮಾಡಿ ಎಂದರು . ಆಗ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಮುಖ, ಮುಖ ನೋಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಕೂತದ್ದು ಕಂಡು ಶಿಕ್ಷಕರು ತಾವೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಒಂದೊಂದು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಓದಿ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಅದರ ಗುಣವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು.

ಹಾಗೆಯೇ ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೂ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರ ಮಕ್ಕಳು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಬರೆದು ಕೊಂಡರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಊಟದ ವಿರಾಮ ಆಯಿತು. ಅಂದರೆ 4 ಅವಧಿ ಮುಗಿಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಎಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅರ್ಥ ಆಗಿದೆಯೋ ಆ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಹೇಳುವುದು ಬಾಕಿ ಇದೆ. ಅದು ಇದೇ ವೇಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂ 15 ಅವಧಿ ಆದರೂ ಬೇಕು. ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅವಧಿ ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ 18 ರಿಂದ 20 ದಿನ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ.

ಅದರ ಜೊತೆ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಸಸ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ತಿಳಿದಿರಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಸಸ್ಯಗಳು ಜೀವಿಗಳೋ ಅಥವಾ ನಿರ್ಜೀವಿಗಳೋ ಎಂದು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದಾಗ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಹುಡುಗಿ ಮಾತ್ರ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಸಸ್ಯಗಳು ನಿರ್ಜೀವಿಗಳೂ ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ನೋಡಿ, ಅದೇ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ಈ ವಿಜ್ಞಾನ ಶಿಕ್ಷಕರು “ಮೇಡಮ್ ನೋಡಿಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಷ್ಟೂ ಬೇಸಿಕ್ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ನಿಜ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಈ ಉತ್ತರ ನೀಡಿದ ಹುಡುಗಿಯೇ ಈ ತರಗತಿಗೆ ಜಾಣ ಹುಡುಗಿ. ಇವಳೇ ಹೀಗೆ ಅಂದರೆ ಇನ್ನೂ ಬೇರೆಯವರು ಹೇಗೆ? ಇವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ತುಂಬಾ ಬೇಸಿಕ್‌ನಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಇವೆ. ಎಲೆಯ ಭಾಗಗಳು, ದ್ಯುತಿಸಂಶ್ಲೇಷಣೆ, ಭಾಷ್ಯವಿಸರ್ಜನೆ, ಪಿಷ್ಟ ಪರೀಕ್ಷೆ, ಬೇರಿನ ವಿಧಗಳು ಹೂವಿನ ಭಾಗಗಳು ಇವೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದರೆ ತಿಳಿಯುವುದು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟ” ಎಂದರು. “ವಿಷಯ ಹೇಳುವುದು, ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಕೇಳುವುದು, ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದರೆ ಕೆಲವು ವಿಷಯ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಭಾಷೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಇರುವ ಇವರಿಗೆ ನೀವು ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ನಮ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಂತ ಮೀರಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಕೊಡಲು, ಜ್ಞಾನಸಂರಚನೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಲು ನಮಗೆ ತುಂಬಾ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.” ಎಂದರು.

ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಾನು ಏನೂ ಮಾತು ಬರದೆ ಮೌನವಾಗಿ ಅಂತರಾವಲೋಕನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಶುರು ಮಾಡಿದೆ. ನಾನು ಈ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಲು ಶುರು ಮಾಡಿದೆ. ಅಬ್ಬಾ ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ತಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದು ಅರತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕ ಮಾತ್ರ ಆಗಬೇಡಿ. ಇದು ತುಂಬಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಕೆಲಸ. ಅಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಗೆ ನೀವೇ ನೇರ ಹೊಣೆಗಾರರು ಅಂತ. ಅದು ನನಗೆ ನಿಜ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಅವತ್ತಿನಿಂದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ನನ್ನನ್ನೂ ಕಾಡುತ್ತಲೇ ಇವೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅರಿಯಲು ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸಾಕೆ?

ಆನಂದ್ ಕುಲಕರ್ಣಿ

ನಾನು ಬಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಶಹಾಪೂರಕ್ಕೆ ತೆರಳುವಾಗ ನಡೆದ ಘಟನೆ, ಅಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ನೋಡಿದ ಹಾಗೂ ನನಗನ್ನಿಸಿದ ಅನುಭವ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಬಸ್ ಹೊರಟು 15 ನಿಮಿಷ ಆಗಿತ್ತು. ನಾಯ್ಕಲ್ ನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಬಸ್ ಹತ್ತಿದರು, ಬಸ್ ರಸ್ತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೂರಲು ಸ್ಥಳ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ, ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥಳ ಖಾಲಿ ಯಾಯಿತು, ಆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಗು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿತು. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವನು ಬ್ಯಾಗಿನಿಂದ ನೋಟಬುಕ್ ತೆಗೆದು ಮನೆಗೆಲಸ ಮಾಡಲು ಶುರುಮಾಡಿದ. ಅದರಲ್ಲಿ 2ರ ಮಗ್ಗಿ ಬರೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ನಾನು ಸುಮಾರು 5ನಿಮಿಷ ಅವನಿಂದ ಗಮನ ತೆಗೆದೆನು. ನಂತರ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ 17ರ ವರೆಗೆ ಬರೆದುಬಿಟ್ಟ. ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ... ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಯಾವುದೆ ತಪ್ಪುಗಳಾಗಲಿ, ಬರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಗಳಾಗಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬಸ್‌ನ ವೇಗ, ಅಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ ರಸ್ತೆ, ಜನಜಂಗುಳಿ, ಸದ್ದುಗದ್ದಲ, ರಸ್ತೆತಡೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಯಾವುದೇ ಆ ಮಗುವಿನ ಬರೆವಣಿಗೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ 20ರ ವರೆಗೆ ಮಗ್ಗಿ ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದ. ಅವನು ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಲು ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೇಳಿದೆ. ಅವನ ಹೆಸರು, ಶಾಲೆ, ತರಗತಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ. ಮುಂದುವರಿದು ಕೇಳಿದೆ. “ಕಳೆದ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಿಂದ ರಜೆ ಇತ್ತಲ್ಲ... ಯಾಕೆ ಮನೆಗೆಲಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ?” ಆಗ ಅವನು, “ನೋಡಿ ಸರ್.. ನಾನು ಹಬ್ಬದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಬೇರೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ . ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾಡಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ.. ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಅವನು 1-100 ರ ವರೆಗೆ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದ.. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನ ಇಳಿಯುವ ನಿಲ್ದಾಣ ಬಂತು. ಇಳಿದು ಹೋದ..

ಮೇಲಿನ ಘಟನೆ ನನಗೆ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತದೆ. ಖಾಸಗಿ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಯಾವುದೇ ಶಾಲೆಯಾಗಲಿ ನಾವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏನನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವರಿಂದ ಏನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ? ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇನು? ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಲಿಕೆ ಆಗುತ್ತಿದೆಯೇ? ಮೇಲಿನ ಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಅಗಾಧ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ಮಗುವಿಗೆ ನಾವು ಕೇವಲ ಕಂಠಪಾಠ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಬರೆವಣಿಗೆಗಷ್ಟೇ ಗಮನ ಹರಿಸಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಆ ಮಗುವಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡುವ ಕಾಳಜಿ ನಮಗೆ ಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಬೋಧನ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಆ ಯೋಜನೆ ಇರಬೇಕು. ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕೆಯ ವೇಗ, ಅವನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜ್ಞಾನದತ್ತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕು. ಇದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅರಿಯಲು, ಅದರಂತೆ ಅವರು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಿರಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಅನುಕೂಲಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಮತೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತವೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾಗಬೇಕು. ಇದು ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುರಿಯನ್ನು ಬಲು ಬೇಗ ತಲುಪಲು ಸಹಕಾರಿ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾವು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಸಿಕೊಳ್ಳೋಣವೇ?.....

“ಅಕ್ಷರದಾಸೋಹ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ”

ಮಾರುತಿ ಡಿ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲಾಸಂಸ್ಥೆ

ನನ್ನ ಹುಟ್ಟೂರು ಒಂದು ಸಣ್ಣಹಳ್ಳಿ, ಅದು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿರಾ ತಾಲೂಕಿನ ಡ್ಯಾಗೇರಹಳ್ಳಿ. ಅದು ಏಳು ಸಮುದಾಯಗಳಿರುವ ಊರು. ಅಲ್ಲಿ ನಾವು ಓದುವಾಗ ಇದ್ದಿದ್ದು ಕೇವಲ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ (ಈಗ ಅದು ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಾಗಿದೆ, ಈಗಲೂ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ಇಲ್ಲ) ನಮ್ಮೂರಿನ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಐದು, ಆರು ಮತ್ತು ಏಳನೇ ತರಗತಿಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಊರಿನಿಂದ 3 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರ ಇರುವ ಯರವರಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಎಂಟು, ಒಂಬತ್ತು ಮತ್ತು ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಗಳ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಊರಿನಿಂದ 6 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರ ಇರುವ ಹೊಸೂರು ಎಂಬ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲರೂ ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗದ ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬೇಗ ಎದ್ದು, ದನ-ಕುರಿ-ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಗಣೆಯನ್ನು ಬಾಚಿ ತಿಪ್ಪೆಗೆ ಎಸೆದು, ಮೇವು ತಂದು ಹಾಕಿದ ನಂತರ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲು ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಇವತ್ತಿನ ಹಾಗೆ ಬೆಳಗಿನ ತಿಂಡಿ ಮಾಡುವ ಕಲ್ಚರ್ ಆಗ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಜಾಗೃತಿಯು ಕೂಡ ಆಗ ನಮ್ಮ ಪೋಷಕರಲ್ಲಿ ಇದಿದ್ದು ಕಡಿಮೆ. ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರು ಶಾಲೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂಬ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಬೆಂದ ಆಹಾರವನ್ನೋ ಅಥವಾ ರಾತ್ರಿಯ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗರಣೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು (ಚಿತ್ರಾನ್ನ) ತಿಂದು ಅದನ್ನೇ ಊಟದ ಡಬ್ಬಕ್ಕೆ ತುಂಬಿ ಕಾಲು ನಡಿಗೆಯಲ್ಲೇ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮಳೆಗಾಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಮುಖಿ ತೊರೆಯನ್ನು ದಾಟುವುದೇ ಒಂದು ಸಾಹಸವಾಗಿತ್ತು. ನದಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಜಾಸ್ತಿಯಾದರೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಹೊಲ ದಿಣ್ಣೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಾಡುಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ವಾಪಸ್ ಮನೆ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕ್ಕೆ ತಂದ ಬುತ್ತಿ (ಊಟ) ನೀರು ಹಿಡಿದು ಹಳಸುತ್ತಿತ್ತು (ಹಾಳಾಗುತ್ತಿತ್ತು) ಆದರೂ ಅದನ್ನು ಬಿಡದೆ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳು ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ಹಸಿವನ್ನು ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾಡು ಹಣ್ಣುಗಳ ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು, ಶಿಕ್ಷಕರು ನಮಗೆ ದಿಣ್ಣೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡಿ ಎಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟರು ಸಹ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು, ಏಕೆಂದರೆ ಹಸಿವಿನ ತೀವ್ರತೆ ಅಷ್ಟು ಇತ್ತು.

ಏಕೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ‘ಅಕ್ಷರದಾಸೋಹ’ ಯೋಜನೆ ನಮಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಇದ್ದಿದ್ದು ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿಗೆ ಮೂರು ಕೆ.ಜಿ. ಅಕ್ಕಿ ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇತ್ತು. ಅದು ಕೂಡ 3 ಅಥವಾ 4 ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು “ನಾಳೆ ಅಕ್ಕಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಚೀಲ ತನ್ನಿ” ಎಂದಾಗ ನಮಗೆ ಖುಷಿಯೋ ಖುಷಿ. ಮರುದಿನ ಎಲ್ಲರೂ ಎಂದಿಗಿಂತ 15 ನಿಮಿಷಗಳ ಮುಂಚೆ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಶಿಕ್ಷಕರ ಮೇಲು ಉಸ್ತುವಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಪಡೆದು, ನಾವು ಕೂಡ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಅದರ ಗಳಿಕೆಯ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಯ ಚೀಲವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಊರಿನ ಕಡೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಾನು 2004ರಲ್ಲಿ ಪದವಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುವಾಗ ಸರ್ಕಾರವು ಅಕ್ಷರದಾಸೋಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಾಗ ನಮಗೆಲ್ಲ ಖುಷಿಯಾಯಿತು. ನಮ್ಮಂತಹ ಎಷ್ಟೋ ಮಕ್ಕಳ ಹಸಿವು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವುದೆಂದು. ಏಕೆಂದರೆ ಹಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮುಂದೆ ಜ್ಞಾನ ಬೋಧಿಸಬಾರದು ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ ಸರ್ಕಾರವು “ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ದಾಖಲಾತಿ ಮತ್ತು ಹಾಜರಾತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು”, “ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತೊರೆಯದಂತೆ ತಡೆಯುವುದು”, “ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದು”, “ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು” ಮತ್ತು “ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ ತನ್ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವುದು” ಎನ್ನುವ ಬೃಹತ್ ಘನವಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ‘ಅಕ್ಷರದಾಸೋಹ’ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು. ‘ಅಕ್ಷರದಾಸೋಹ’ ಎನ್ನುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಹಿಂದೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ‘ತ್ರಿವಿಧದಾಸೋಹ’ದ ಪ್ರಭಾವ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಮೇಲೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಸಿವಿನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಈ ಯೋಜನೆ ಆಸರೆಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ “ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆ”ಯ ಕೊನೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತೆ ನಾನು ನನ್ನ ಊರಿನ ಶಾಲೆಯನ್ನೇ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ‘ಅಕ್ಷರದಾಸೋಹ’ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ನೇಮಕ ಮಾಡುವ ವಿಷಯವು ನಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಮೂರು ಜನ ಅಡುಗೆಯವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆ ಎಸ್ಸಿ ಸಮುದಾಯದಿಂದಲೂ

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಎಸ್ಪಿ ಸಮುದಾಯದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಒ.ಬಿ.ಸಿ ಸಮುದಾಯದಿಂದಲೂ ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಊರಿನ ಆರು ಸಮುದಾಯದ ಜನರ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು. ಆಗ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ನಿಯಮದ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಜನರ ಮನವೊಲಿಕೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಇದು ಬಗೆಹರಿಯಲಿಲ್ಲ, ಊರಿನ ಜನ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳ ಕಾಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲೆಯ ಕಲಿಕೆಯು ದೂರವಾಯಿತು. ನಂತರ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಈ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ತೊಡಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮನವೊಲಿಸಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅಕ್ಷರದಾಸೋಹದ ಘನ ಉದ್ದೇಶ ಈಡೇರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳು ಸಹ ತಮ್ಮ ಪೋಷಕರ ಮಾತನ್ನು ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು 'ಅಕ್ಷರದಾಸೋಹ' ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸಂದರ್ಭದ ನಮ್ಮ ಊರಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಇದು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ನಡೆದೇ ಇತ್ತು.

ಕಳೆದ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾನು ನನ್ನ ಊರಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಶಾಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಜೊತೆ ಕುಶಲೋಪಯನ್ನು ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸುತ್ತಾ, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಮಾತು ಹಾಗೆ ಅಕ್ಷರ ದಾಸೋಹದ ಕಡೆ ತಿರುಗಿತು. ಆಗ ನಾನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೇ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಹಳೆಯ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಈಗ ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇಲ್ಲ, ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಶಾಲೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಊರಿನ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯದ ಸಹಕಾರ ಸಿಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ನನಗೆ ಮಿಷಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ನಾನು ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದಾಗ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಈ ಯೋಜನೆ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ 2004ರಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಮುದಾಯಗಳು ಈಗ ಇದರಿಂದ ಹೊರಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. (ಕೆಲವು ಕಡೆ ಈಗಲೂ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿರೋಧ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಅದು 2004ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ತೀವ್ರತೆ ಈಗ ಇಲ್ಲ, ಇಂತಹ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವರ್ಷಗಳು ಬೇಕಾಗಬಹುದು.)

ಒಟ್ಟಾರೆ ಹಸಿವು ಇಂಗಿಸಲು ಬಂದ 'ಅಕ್ಷರದಾಸೋಹ' ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಜಾತಿ ಸಂಕೋಲೆಯ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯ ತರುವಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣನೆಯ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದಂತೂ ಸತ್ಯ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲರೂ ಅಭಿನಂದನಾರ್ಹರು.

ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕವೋ ಅಥವಾ ಮಾರಕವೋ?

ಬಸವರಾಜು ಬಿ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲಾಸಂಸ್ಥೆ

ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಸರವನ್ನು, ಸಜೀವ ಮತ್ತು ನಿರ್ಜೀವವಾಗಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮತ್ತೆ ಸಜೀವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು, ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರಪಂಚವೆಂದು ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮಾನವನನ್ನು, ವಿಶಿಷ್ಟ ಜೀವಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಪುರಾವೆಗಳಿವೆ. ಏನೆಂದರೆ, ಯೋಚಿಸುವ ಶಕ್ತಿ, ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ ಸಂಘಟಿಸುವ ಶಕ್ತಿ, ನಿರಂತರ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೊಸ, ಹೊಸ ಅವಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದುವರೆಗೆ, ಬೇರೆ ಯಾವ ಜೀವ ರಾಶಿಗಳಿಂದಲೂ, ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ, ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಇದು ಜಗದ ನಿಯಮವಾಗಿದೆ. ಮಾನವನಿಗೂ ಈ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಪಂಚ ಯಾವ ರೀತಿ ಇರುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಊಹಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಈ ಮಾನವ ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ಇದ್ದ ಮನುಷ್ಯ, ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಊಹಿಸಲಾರದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ, ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೈ ತನ್ನ ಸಮೃದ್ಧ ವಿಲಾಸಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆ ಅತಿಯಾಗಿ, ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಮರಳು 15 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಯೇತೇಚ್ಚವಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು, ಈಗ ಚಿನ್ನ ಕೊಳ್ಳಲು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ, ಮರಳು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀರು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಪುಕ್ಕಟೆಯಾಗಿ/ಸುಲಭವಾಗಿ ಕುಡಿಯಲು ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು, ಈಗ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕುಡಿಯಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ, ಅದೇ ರೀತಿ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಬಹಳ ಕಲುಷಿತಗೊಂಡು, ಮಾಹಾ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಅಲವಾರು ರೋಗಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಜೊತೆಗೆ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಉಸಿರಾಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ 25000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭೇದಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಹಲವಾರು ಜೀವರಾಶಿಗಳು ಕೂಡ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಾನವನಿಗೂ ಹಲವಾರು ಖಾಯಿಲೆಗಳು ಕೂಡ ಸವಾಲಾಗಿವೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ದುಭಾರಿ ಬೆಲೆತೆರಬೇಕಾಗಿದೆ, ಜೊತೆಗೆ ಸಾಲದ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಿಲಾಸಿ ಜೀವನದ ಗುಂಗಿನಲ್ಲಿ, ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಯೇತೇಚ್ಚವಾಗಿ ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಈಗ ಮುಂದುವರಿದರೆ, ಜೀವಿಸಲು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಸಿಗದೆ, ಸ್ವಯಂಕೃತವಾಗಿ ಆತ್ಮಅತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಬರುವ ಮೂದಲು, ಅಮೃತವು ವಿಷವಾಗದಂತೆ, ಎಚ್ಚರ, ಎಚ್ಚರ, ಎಚ್ಚರ.

ತಡೆಗೋಡೆ !!! ಯಾವುದಕ್ಕೆ?

ಗುಂಡಪ್ಪ ಕಾಟೇಕರಾ, ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲಾಸಂಸ್ಥೆ

ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಗಂಡಸರು: (ಎಲ್ಲರು ಒಬ್ಬರ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬರಂತೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶ)

ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕ: ಎಷ್ಟು ಸಾರಿ ಹೇಳುವುದು ಈ ಜನರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಅಂತು ಬರ್ತಿಲ್ಲ. ಹೊರಗೆ ಸಂಡಾಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬ್ಯಾಡಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಕಡೆಯಿಂದ 15000 ರೂ ಕೊಡ್ತಾರ ತೋಗೊಂಡು ಸಂಡಾಸ ರೂಮ ಕಟ್ಟಗೋರೆಪ್ಪ ನಿಮ್ಮ ಮನ್ಯಾಗ ಅಂದ್ರ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರ ಇಲ್ಲ. ಏನು ಮಾಡೋದು ನಾನು ಈ ಸಾಲಿಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ವರ್ಷ ಆಯ್ತು ಆದ್ರೂ ಕೂಡ ಈ ಜನರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿ ಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ನಾ ಮೂಗ ಮುಚಕೊಂಡು ಹೋಗದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಏನಾದ್ರೂ ಆಗಲಿ ಇವತ್ತ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕರದು ಹೇಳ್ತಿನಿ.

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರು: ಎಲ್ಲರು ಬಂದರೇನಿ ಶಾಮರಾವ ಅವರೆ?

ಶಾಮರಾವ: ಬಂದರಿ ಸರ್,

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ಶಂಕರೆಪ್ಪ ಬಂದಾನ ಇಲ್ಲಿ?

ಶಾಮರಾವ: ಬಂದಿಲ್ಲ ಸರ್

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ಯಾಕ ಬಂದಿಲ್ಲ ಅವ ಹಿನ? ಹತ್ತ ವರ್ಷ ಕೆಲಸ ಮಾಡುಗತ್ತನ ಅಂತೀರಿ ಟೈಮ ಪ್ರಕಾರ ಬರಬೇಕಂತ ನೀವು ಹೇಳಿಲ್ಲೇನಿ?

ಶಾಮರಾವ: ಹೇಳಿನಿ ಸರ್ ಆದರ ಅವ ಬರದು ಮಾತ್ರ ಅದೇ ಟೈಮ ನೋಡಿ

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ಯಾಕ ಹಂಗ ಮಾಡ್ತನ ಅವ, ಹೇಳದು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಅಂದರ ಅವನಿಗೆ ನೋಟಿಸ ಕೊಡ್ತಿನಿ ನೋಡಿ, ಹೇಳಿ ಅವನಿಗೆ ಯಾಕ ಅಂದರ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಇದೇ ಊರವರು ಇದ್ದೀರಿ ಅದು ಅಲ್ಲೆ ಇಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುಗತ್ತಿ 10 ವರ್ಷ ಆಯ್ತು ಅದಕ ಹೇಳುಗತ್ತಿನಿ.

ಶಾಮರಾವ: ಸರ ನನಗಂತು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲಿ, ನೀವು ಹೆಡಮಾಸ್ತರ ಇದ್ದೀರಿ ಹೇಳಿ ಇಲ್ವ ಬಿಡಿ. ಯಾಕಂದರ ಅವ ಈ ಊರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷನ ಅಳ್ತಾ ಹನರಿ. ಅವನಿಗೆ ಕೆಣಕದು ನನ್ನ ನೋಕ್ರಿ ಕಳಕೊಳದು ತಡನೆ ಇಲ್ಲಿ.

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ಹಿಂಗ ಅದ ಏನು ಈ ಸಮಾಚಾರ, ಅದಕ್ಕೆ ಅವ ದೀನಾ ಲೇಟ ಆಗಿ ಬರ್ತನೇನು? ಬರಲಿ ಇವತ್ತ (ಇವರಿಬ್ಬರ ಇಷ್ಟು ಮಾತು-ಕತಿ ಆಗದರೊಳಗ ಶಂಕ್ರಪ್ಪ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಶಾಲೆಯ ಒಳಗೆ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕೋಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ಬರುವನು.)

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ಏ ಶಂಕ್ರಪ್ಪ ನಿನ್ನ ಕೈಯಾಗಿನ ಹಾಜರಿ ಪುಸ್ತಕ ಅಲ್ಲಿ ಇಡು

ಶಂಕ್ರಪ್ಪ: ಯಾಕ್ರಿ ಸರ್?

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ಹಾಜರಿ ಪುಸ್ತಕ ತೋಗೊಂಡು ಏನ ಮಾಡ್ತಿ?

ಶಂಕ್ರಪ್ಪ: ಪಾರಗೋಳಗಿ ಹಾಜರಿ ತೋಗೊಂಡು ಬರ್ತಿನಿ

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ಹಾಜರಿ ಆಮ್ಯಾಲ ತೋಗೊ, ಮೊದಲ ನಾ ಕೇಳ ಮಾತಿಗೆ ಕರೆಕ್ಟ ಉತ್ತರ ಕೊಡು.

ಶಂಕ್ರಪ್ಪ: ಏನ ಕೇಳಿ (ಗರ್ವದಿಂದ)

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ನೀ ಸಾಲಿಗೆ ಕರೆಕ್ಟ ಟೈಮಿಗೆ ಬರವ ಇಲ್ಲ

ಶಂಕ್ರಪ್ಪ: ಹೊಂಟಿನಲ್ಲಿ ಹಿನ ಹ್ಯಾಂಗ ಬರಬೇಕು?

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ನಿನ್ನ ಮನಸಿಗೆ ಬಂದಾಂಗ ಬರ್ಲುಕ್ಕೆ ಇದೇನು ನಿಮ್ಮ ಮಾವನ ಮನಿ ಅಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದ ಟೈಮ ಅದ ಆ ಟೈಮಿಗೆ ಬರಬೇಕು.

ಶಂಕ್ರಪ್ಪ: ನಮ್ಮ ಮಾವನ ಮನಿ ಅಲ್ಲಿ ಆದ್ರ ಇದು ನಮ್ಮ ಮಾವ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಸಾಲಿ ಅದರಿ ಸರ ನೀವು ನಿನ್ನ ಮನ್ನ ಬಂದಿರಿ ನಮ್ಮ ಮಾವನ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಶಾಮರಾವ ಸರಗೆ ಕೇಳಿ ನಮ್ಮ ಮಾವ್ ಹವಾ ಹ್ಯಾಂಗ ಅದ ಅಂತ ಹೇಳ್ತಾರ. ನೀವು ಸುಮ್ಮೆ ತಲಿ ಕೆಡಸ್ಕೊಂಡು ಈ ಊರ ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಂದು ಊರಿಗೆ ಹೋಗ ತಾಪತ್ರಯ ತಂದು ಇಟಗೊಬ್ಯಾಡಿ.

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ನಿಮ್ಮ ಮಾವನ ಬಗ್ಗೆ ನಾ ಎಲ್ಲ ಕೇಳಿನಿ ಈಗ ಅವರಿಗೆ ಬರ್ಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿನಿ ಇಲ್ಲೆ ಬರ್ತಾರ ಅವರ ಮುಂದೆ ನಿನ ಸುದ್ದಿ ಏನ

ಅದ ಅಂತ ಕೇಳಿವೆ.

(ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಹಾಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಇಬ್ಬರೂ ಬರುವರು)

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ನಮಸ್ಕಾರರೀ ಸರ್.

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ನಮಸ್ಕಾರರಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷಕರೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಬರಿ ಕೂಡಿ.

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಯಾಕ್ರಿ ಹೆಡಮಾಸ್ತ್ರಿ ಕರದಿರಂತಲ ಯಾಕ?

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ನಮಸ್ಕಾರಿ ಬರಿ ಕೂಡಿ ಈಗರೆ ಬರ್ದಕತ್ತಿರಿ ಮೊದಲ ಕೂಡಿ ಆಮ್ಯಾಲ ಮಾತಾಡಮಿ.

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ನಿಮ್ಮಂಗ ನಾವು ಕುರ್ಚಿಮ್ಯಾಲ ಕುಂತ್ರ ನಮಗ ರೊಕ್ಕ ಬರಲ್ಲಿ ಬಾಹಳ ಕೆಲಸ ಅವ ಯಾಕ ಕರದಿರಿ ಅಂತ ಹೇಳಿ.

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ಏನಿಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಾಲ್ಯಾಗ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಹೇಳ ಮಾಸ್ತರ ಶಂಕ್ರಪ ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರ ನಿಮ್ಮ ಅಳ್ಳಾ ಅದಾರಂತಲಿ?

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಅದು ಎಲ್ಲರಿಗಿ ಗೊತ್ತ ಅದರಿ ನೀವೇನು ಹೊಸದು ಕೇಳುಗತ್ತಿರಿ?

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ಹೊಸದ ಅಲ್ಲಿ ಹಳಿದೆ ಅದರ ಈಗ ಹೊಸದ ಆಗಬೇಕಾಗ್ಯಾದ.

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಏನು ಹೊಸದು ಅದು?

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ನಾ ಬಂದ ಒಂದು ವರ್ಷ ಆಯ್ತು ಅವು ಒಂದು ದಿನನು ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಟೈಮಿಗಿ ಬಂದಿಲ್ಲ ಮತ್ತ ಸಾಲಿ ಬಿಡತನಕ ಇಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಏನರೆ ಕೇಳಿದ್ದ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರ ಹೇಳ್ತನ ಅದಕ್ಕ ಅವನಿಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀವೆ ಬುದ್ದಿ ಹೇಳಿ. ಯಾಕಂದರ ಮದಲೆ ನಮ್ಮ ಸಾಳಿ ಒಳಗ ಮಕ್ಕಳಿಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಭಾಳ ಕಷ್ಟ ಅದ ಅಂಥದ್ರಗ ಇವರು ಯಾವಗರೆ ಬಂದು ಯವಗರೆ ಹೋದ್ರ ಮಕ್ಕಳಿಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಹ್ಯಾಂಗ ಬರ್ತದ ನೀವೆ ಹೇಳಿ?

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ನೋಡಿ ಹೆಡಮಾಸ್ತ್ರಿ ಅವನಿಗಿ ಪಗರ ಏನು ನೀವು ಕೊಡ್ತಿರಿ ಏನು ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡ್ತದ?

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ಸರಕಾರ ಕುಡ್ತದಿ ಖರೆ ಅದ, ಆ ಸರ್ಕಾರ ನನಗ ಈ ಸಾಳಿಗಿ ಹೆಡಮಾಸ್ತ್ರಿ ಮಾಡ್ತದ ಅದಕ ನಾ ಕೇಳವನೆ.

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ನೀ ಕೇಳವನೇ ಅಂದರ ಈ ಊರ ಬಿಟ್ಟು ಬ್ಯಾರ ಸಾಲಿ ನೋಡ್ಕೊ.

ಎಸ್.ಡಿ.ಡಮ್.ಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಏನೋ ಕಾಕಾ ಏನ ಮಾತಾಡಗತ್ತಿರಿ ನಿ ಅವರು ನಮ್ಮ ಊರ ಸಾಲಿ ಹೆಡಮಾಸ್ತ್ರಿ ಅದರ ಅವರಿಗಿ ಹಿಂಗ ಏಕವಚನದಾಗ ಮಾತಾಡದು ನನಗ ಸರಿ ಕಾಣಸಲ ನೋಡಪ.

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಅಬಬಬಬಾ! ಏನಪ ಏನೋ ಒಂದಿಷ್ಟು ಕಲ್ಪಿರಿ ಅಂತ ಹೇಳಿ ನಿನಗ ಈ ಸಾಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮಾಡ್ತ ನನಗೆ ಶಾಣತನ ಹೇಳುಕ ಹೊಂಟಿರಿ.

ಎಸ್.ಡಿ.ಡಮ್.ಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಹಂಗಲ್ಲ ಕಾಕಾ ಈ ಸಾಲಿ ಯಾರದು ಹೇಳು? ನಮ್ಮೂರಿಂದು. ಇಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾ ಮಕ್ಕು ಯಾರು ಹೇಳು? ನಮ್ಮೂನೆ. ಹಿಂಗಾಗಿ ಈ ಸಾಲಿ ಛೋಲೊ ಆಗ್ಲಿಕ್ಕ ಏನೇನು ಬೇಕು ಅದನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಬೇಕು ಅಂಥದ್ರಗ ಛೋಲೊ ಮಾಡ ಹೆಡಮಾಸ್ತ್ರಿ ಬಂದರ ಅವರಿಗಿ ಸರ್ಪೋರ್ಟ ಮಾಡಬೇಕಿಲ್ಲ ನೀನೆ ಹೇಳು?

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಹಂಗಂದ್ರ ನನಗ ಏನ ಮಾಡು ಅಂತಿ ಈಗ

ಎಸ್.ಡಿ.ಡಮ್.ಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಏನಿಲ್ಲ ಶರಪ್ಪಣ್ಣ ಹೇಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಟೈಮಿಗಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಲಿಗಿ ಬಂದು ಪರಗೋಳಿಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಛೋಲೊ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಕಲಸ ಅಂತ.

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಆಯ್ತುಪ ನೀ ಹೇಳಿದಂತ ಇದೊಂದ ಸಾರಿ ನಾ ಅವನಿಗಿ ಹೇಳಿವೆ. ನಾ ಬರ್ಲೆಂದ್ರ.

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ನಿಂದರಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕೆಲಸ ಅದ

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಮತ್ತೇನ ಅದರಿ ಅದು ಮತ್ತಯಾರಿಗಿ ಹೇಳಬೇಕು?

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರು: ಏನಿಲ್ಲಿ ನೀವು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷಕರು ಇಬ್ಬರು ಕೂಡಿ ನಮ್ಮ ಊರನ ಮಂದಿಗಿ ಹೇಳಬೇಕ್ರಿ ಈ ರೋಡಿಗಿ ಸಂಡಸ ಕೂಡಬ್ಯಾಡಂತ.

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಏನೀ ರೋಡಿಗಿ ಕೂಡಬ್ಯಾಡ ಅಂದ್ರ ಎಲ್ಲಿ ಕೂಡಬೇಕು ಛೋಲೊ ಜಾಗ ಇರದೆ ಅದು ಅಷ್ಟೆ, ಅಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಏನು ಮನ್ಯಾಗ ಕೂಡಬೇಕೆನು?

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ಎಲ್ಲರು ಅವರವರ ಮನ್ಯಾಗ ಒಂದೊಂದು ಸಂಡಾಸ ರೂಮ ಕಟಗೊಂಡು ಅದರಗ ಕೂಡಬೇಕ್ರಿ.

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ರೊಕ್ಕ ಏನು ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಪಗಾರದಂದು ಕುಡ್ತಿರಿ?

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ರೊಕ್ಕ ನಾ ಕುಡಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರ ಕುಡ್ತದ. ಅದಕ ಎಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿಸಲಿಕ್ಕ ಹೇಳಿ?

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ನಮಗೇನ ಸಂಡಸ ರೂಮ ಕಟ್ಟಿಸ ಏಜೆಂಟ ಮಾಡಿರೇನಿ? ಮಂದಿಗಲ್ಲ ಸಂಡಸ ರೂಮ ಕಟ್ಟಂತ ಹೇಳಿದ್ದ ನಮಗೇನ ಬರ್ತದ?

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ನಿಮಗ ಏನು ಬರಲ್ಲಿ ಅದರ ಊರ ಸ್ವಚ್ಛ ಇರ್ದದ ಮತ್ತ ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗಿ ಯಾವದು ಜಡ ಬರಲ ನೀವು ಹೆಚ್ಚು ದವಖಾನಿಗಿ ಹೋಗಿ ರೊಕ್ಕ ಹಾಕಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಅದೆಲ್ಲ ಕತಿ ನಮಗ ಬ್ಯಾಡಿ. ಯಾರರೆ ಕಟ್ಟಿಗಲ್ಲಿ ಬಿಡಿ ನಾವು ಹೇಳಲ್ಲ, ನೀವು ಹೇಳಬ್ಯಾಡಿ.

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ಹಂಗ ಅಂದ್ರ ಹ್ಯಾಂಗೀ?

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ನೀವೇನು ನಮ್ಮ ಊರಿಗಿ ಸಾಲಿ ಕಲಸಕ ಬಂದಿರಿ ಇಲ್ಲ ಸಂಡಸ ರೂಮ ಕಟ್ಟಿಸಕ ಬಂದಿರಿ ಅದು ಹೇಳಿ ಮದಲ.

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ನಾ ಯಾ ಊರಿಗಿ ಹೋಗಿನಿ ಆ ಊರಾಗ ಏನೇನು ಕಮ್ಮಿ ಅದ ಅದು ಪೂರಾ ಮಾಡಿ ಬಂದಿನಿ ಇಲ್ಲಿನೂ ಅದೆ ಮಾಡ್ತಿನಿ.

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಮಾಡ್ತಿ ನೋಡಮಿ ನಿವ ಹ್ಯಾಂಗ ಮಾಡ್ತಿರಿ ಅಂತ ನಾ ನೋಡ್ತಿನಿ.

ಎಸ್.ಡಿ.ಡಮ್.ಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಕಾಕಾ ಒಂಜರಾ ಸುಮ ಕೂಡು ನಾ ಮಾತಾಡ್ತಿನಿ

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ನೀ ಮಾತಾಡದುರೇನು ಯಾರ ಮಾತಾಡದುರೇನು ನಾ ಇದು ಮಾಡಕ ಬಿಡಲ್ಲ.

ಎಸ್.ಡಿ.ಡಮ್.ಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಯಾಕ ಬಿಡಲ್ಲ ಊರೆಲ್ಲ ಏನು ನೀ ಹೇಳದಂಗೆ ಕೇಳಬೇಕೆನು?

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಮತ್ತೇನು ನೀ ಹೇಳದಂಗೆ ಕೇಳಬೇಕೆನು?

ಎಸ್.ಡಿ.ಡಮ್.ಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ನಾ ಹೇಳದಂಗನೂ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ನೀ ಹೇಳದಂಗನೂ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಅವರಿಗಿ ಯಾವುದು ಓಳ್ಳೆಯದು ಅಂತ ಕಾಣ್ತದ ಅದು ಕೇಳ್ದರ.

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಅಂದರ ನೀ ಮತ್ತಿ ಈ ಹೆಡಮಾಸ್ತ್ ಮಾಡದು ಎಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆದು ಅಂತ ಕಾಣ್ತದೇನು?

ಎಸ್.ಡಿ.ಡೆಮ್.ಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಅದು ಊರನ ಮಂದಿಗಿ ಗೊತ್ತಾಗ್ತದ ಸುಮ್ಮೆ ನಾವ್ಯಾಕ ಕಚ್ಚಾಡದು. ಅವರಿಗಿ ಒಂದು ಮಾತ ಹೇಳಮಿ ಏನಂತರ ನೋಡಮು. ಸರ ನೀವು ಹೇಳಿ ಅದಕ ನಾ ಏನ ಮಾಡಬೇಕಂತ

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರು: ಏನಿಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಡಾಸ ರೂಮ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಮನಿಗೂ 15000 ರೂ ಕುಡುಗತ್ತಾರ ಅದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಮೂಲಕ ನೀಡ್ತಾರ. ಅದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಊರಾನ ಮಂದಿಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಸಂಡಾಸ ರೂಮ ಮಾಡಕೊಂಡ್ರ ಹಿಂಗ ರೋಡ ಎಲ್ಲ ಹೊಲಸ ಆಗುವುದು ತಪ್ಪತದ ನಿಮ್ಮ ಊರ ಸ್ವಚ್ಛ ಆಗಿರ್ತದ.

ಎಸ್.ಡಿ.ಡೆಮ್.ಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಆಯ್ತರಿ ಸರ ನಾ ಇವತ್ತೆ ಡೊಂಗುರ ಹಾಕಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿ ಹೇಳಿ ನಾಳಿಗಿ ಸಭೆ ಕರದು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳದಾಗ ಒಂದು ಮನಿನೂ ಬಿಡದೆ ಎಲ್ಲ ಮನಿಗಿ ಸಂಡಸ ರೂಮ ಮಾಡಸ ಕೆಲಸ ನಂದಅಂತ ತಿಳಿರಿ. ಆಯ್ತರಿ ನಾವು ಈಗ ಹೋಗಮರಿ?

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ಇನ್ನೊಂದು ಕೆಲಸ ಅದರಿ ಅದೊಂದು ಮಾಡಿದ್ರ ಬಾಹಳ ಸಹಾಯ ಆಗ್ತದ.

ಎಸ್.ಡಿ.ಡೆಮ್.ಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಏನು ಹೇಳಿ ಸರ

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ಏನಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಸಾಲಿಗಿ ಕಂಪೌಂಡ ಗ್ವಾಡಿ ಇಲ್ಲಿ ಅದಕ ಅದೊಂದು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗಿ ಬಹಾಳ ಅನಕೂಲ ಆಗ್ತದ

ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ನೋಡಪ ಇಂವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾಸ್ತರ ಅಲ್ಲ ನಂಗ ಗೊತ್ತ ಅದ ಇವಂದು ಏನೋ ಪ್ಲಾನ ಅದ. ನೀ ಒಂದು ಹೂಂ ಅಂದ ಕೂಡಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕೆಲಸ ತಂದನು ನೋಡು. ಇಂವ ಹಿಂಗ ಒಂದೊಂದು ಒಂದೊಂದು ಹೇಳಿ ನಮ್ಮ ಊರನ ಮಂದಿ ಕೈಲಿ ನಮಗ ಹೊಡಸಬೇಕಂತ ಮಾಡ್ತಾನ

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ನೋಡಿ ನೀವು ಈ ಊರಿನ ಹಿರೇರ ಇದ್ದೀರಿ. ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಮಾತಾಡಿ.

ಎಸ್.ಡಿ.ಡೆಮ್.ಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಕಾಕಾ ನೀ ಜರ ನಿಂದ್ರು, ನಾ ಮಾತಾಡ್ತಿನಿ, ಸರ ಅದು ಹೆಂಗ ಆಗ್ತದಿ ಅಷ್ಟು ರೊಕ್ಕ ಎಲ್ಲಿಂದ ತರಬೇಕಿ. ಮೊದಲೇ ನಮ್ಮ ಊರಾಗ ಜನ ಆರ ತಿಂಗಳ ಬಂಬೈಗಿ ಹೋಗಿ ದುಡುದು ಅದರಗ ಇದ್ದಟರೊಳಗ ಜೀವನ ಮಾಡ್ತರ ಇಂಥದರಗ ನಾ ಸಾಳಿ ಕಂಪೌಂಡ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಂದರ ಜನ ನನಗ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ತೆಗದು ಬ್ಯಾರದವರಿಗಿ ಮಾಡ್ತರಿ.

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ನೀವೇನು ಊರನ ಮಂದಿ ಬಲ್ಲಿ ರೊಕ್ಕ ಕೇಳಬ್ಯಾಡಿ. ಇದಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರ ರೊಕ್ಕ ಕುಡ್ತದ ಆದರ ಆ ರೊಕ್ಕ ತರದು ಜವಬ್ದಾರಿ ಮಾತ್ರ ನಿಮ್ಮದು.

ಎಸ್.ಡಿ.ಡೆಮ್.ಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಯಾರ ಕುಡ್ತರ ಹೇಳಿ ಏನರೆ ಆಗಲಿ ನಾ ತಂದು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕುಡ್ತಿನಿ.

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ಏನಿಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಊರಾಗ ಏಸ ಮನಿ ಅವ ಆಸು ಮನಿಗಿ ಸಂಡಸ ರೂಮ ಕಟಗೊಂಡ್ರ, ಆ ಊರಾಗಿನ ಸಾಲಿ ಕಂಪೌಂಡ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಡಿವಿ ಅಂತ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯ್ತಿನವರು ಫರ್ಮಾನ ಹಾಕ್ತಾರ. ಅದಕ ದಯಮಾಡಿ ನೀವು ಸಂಡಸ ರೂಮ ಮಾಡ್ತಿದ್ರ ಅವರು ನಮ್ಮ ಸಾಲಿಗಿ ತಡೆಗೋಡೆ ಕಟ್ಟಿಸಿಕುಡ್ತರಿ.

ಎಸ್.ಡಿ.ಡೆಮ್.ಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಆಯ್ತರಿ ಸರ್ ನಾ ಹತ್ತು ಒತ್ತಿ ಇಟ್ಟು ಪ್ರತಿ ಮನಿಗಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳದಾಗ ಸಂಡಸ ರೂಮ ಮಾಡಿಸಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿಯವರ ಕಡಿಯಿಂದ ಹಣ ತಂದು ನಮ್ಮ ಊರನ ಸಾಲಿಗಿ ತಡೆಗೋಡೆ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡ್ತಿನಿ, ಇದು ಗ್ಯಾರೆಂಟಿ.

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ಅಷ್ಟು ಮಾಡ್ತಿ ಸಾಕು.

(ಎಲ್ಲರು ಹೋಗುವರು)

(ಮೂರು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮಾರಂಭ)

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ: ಮಕ್ಕಳ ನಾಳೆ ಮುಂಜಾನೆ ಎಲ್ಲರು ಜಲ್ದಿ ಸಾಲಿಗಿ ಬರಿ ಯಾಕಂದರ ನಮ್ಮ ಸಾಳಿ ಒಳಗ ನಾಳಿಗಿ ಸಮಾರಂಭ ಅದ ಅದಕ್ಕೆ.

ಮಕ್ಕಳು: ಆಯ್ತರಿ ಸರ. ಮುಂಜಾನಿ ಎಂಟಕ ಬರ್ತೆವರಿ.

(ಮರುದಿನ ಶಾಲೆಯೊಳಗೆ ಸಮಾರಂಭ)

ಎಸ್.ಡಿ.ಡೆಮ್.ಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ನನಗ ಇಲ್ಲಿ ಮಾತ ಅಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಹಾಳ ಖುಸಿ ಅನಸ್ತದ. ಯಾಕಂದರ ನಮ್ಮ ಊರ ಇವತ್ತ ಇಡಿ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಬಯಲು ಶೌಚ ಮುಕ್ತ ಗ್ರಾಮ ಅಂತ ಪ್ರೈಜ ಬಂದದ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಊರ ಹೆಡಮಾಸ್ತರು. ಯಾಕಂದರ ಅವರು ನಮಗ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲ ಅಂದರ ನಮ್ಮ ಊರು ಇಂದು ಎಲ್ಲರಿಂದ ತಿರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವಂಥ ಸ್ಥಿತಿ ಬರತಿತ್ತು. ಅವರು ಶಾಲೆಯ ಒಂದು ತಡೆಗೋಡೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಬದಲಾಗಿ ಮೂರು ತಡೆಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಇವತ್ತು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲನೇಯದು ಹೊರಗೆ ಶೌಚಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ತಡೆಗೋಡೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡನೇಯದು ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಕೆಯಿಂದ ಹಿಂದುಳಿಯದಂತೆ ಊರ ಜನರ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ತಡೆಗೋಡೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರನೇಯದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಓದುವಂಥ ಶಾಲೆಗೆ ಸುರಕ್ಷಾ ಕವಚವಾಗಿ ತಡೆಗೋಡೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಊರಿನ ಜನ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಎಂಥ ವಾತವರಣ ಬೇಕಾದರೂ ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ಊರೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ನಮ್ಮ ಹೆಡಮಾಸ್ತಂಥ ಶಿಕ್ಷಕರು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳಿಗು ಬರಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ

ಗಿರೀಶ ಪಾಟೀಲ, ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆ

ಬಹು-ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಬಹುಭಾಷಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನಾವು ಇಂದು ಅನೇಕ ಕಡೆ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಭಾಷಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ, ಈ ಭಿನ್ನ ಅಥವಾ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಕೋರ್ ವಿಷಯಗಳ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಈ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯನ್ನು ಸಂಪನ್ಮೂಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದಾಗ ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗುವವು. ಬಹುಭಾಷೆ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಹೊರಟರೆ 'ಬಹು' ಎನ್ನುವ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ 'ಭಾಷೆ' ಎಂಬ ನಾಮಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಹೊಸ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ Multilingual ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಹುಭಾಷೆ, Multilingualism ಗೆ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ, Multilingualism ಗೆ ಬಹುಭಾಷಿಕನು/ಳು ಎಂದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಬಹು ಎಂದಾಗ ತಕ್ಷಣ ನೆನೆಪಿಗೆ ಬರುವುದು ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಡುವ ಬಹು ಮತ್ತು ಏಕವಚನಗಳು. ಆದರೆ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವಂತಿದ್ದರೆ ಏಕಭಾಷೆಯೆಂದು, ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ದ್ವಿಭಾಷೆಯೆಂದು, ಮೂರು ಅಥವಾ ಮೂರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಬಹುಭಾಷೆ ಎಂಬ ಪಾರಿಭಾಷಿಕಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಪರಿಸರ ಅಥವಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮೂರು, ಮೂರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಹುಭಾಷಿಕ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವುದು.

ಇಂದಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶವು ಏಕಭಾಷಿಕವಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸಮಾಜೋಭಾಷಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ (ಸೋಶಿಯೋಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟಿಕ್) ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಜಾಗತೀಕರಣ, ಔದ್ಯೋಗೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಉದಾರೀಕರಣಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಸಮುದಾಯ ಬೆಟ್ಟ ಗುಡ್ಡಗಳಂತೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರದೆ ಇಡೀ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಒಂದು ಮನೆಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬಹುತ್ವನಾಗಿದ್ದಾನೆ/ತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸಂಶೋಧಕರು ಬಹುಭಾಷಿಕರೆಂದರೆ ಯಾರು? ಲಕ್ಷಣಗಳೇನು? ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದು ಸಹಜ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ. ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ಬಗ್ಗೆ ಓದುವಾಗ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದವು. ಒಂದು: ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಬಹುಭಾಷಿಕರೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದೇ ಎಂಬುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಕಲಬುರಗಿ ಕನ್ನಡದ ಜೊತೆಗೆ ಧಾರವಾಡ, ಮಂಗಳೂರು ಅಥವಾ ಮೈಸೂರು ಕನ್ನಡಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಲು ಅಥವಾ ಬಳಸಲು ತಿಳಿದಿರುವವರು. ಎರಡು: ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಂದಿ, ತೆಲಗು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು ಬಹುಭಾಷಿಕ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಸುವುದೆಂಬುದಾಗಿತ್ತು. ಹಲವು ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೊಂದಿಗಿನ ಚರ್ಚೆಯು ಮೊದಲನೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪುವಂತಹದಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಕಾರಣ ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯ ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರಭೇದಗಳು ರಾಚನಿಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಲ್ಲದೆ ಅವೆಲ್ಲವು ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ವಿಭಿನ್ನ ಶೈಲಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಹಾಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯೆಂದು ಒಪ್ಪಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ*. (*ಪ್ರೊ. ಭ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ವಿಚಾರಸಂಕರಣ, ಹೈದರಾಬಾದ್, ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2017)

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗಾಗಿ/ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು 'ದ್ವಿಸ್ತರ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆ' (ಡೈಗ್ಲಾಸಿಯ) ಎಂದು 'ಫರ್ಮಿಸನ್' ಎಂಬ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿ ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಶಿಕ್ಷಕರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಾತೃ/ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಮಾಡುವಾಗ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದು. ಬಹುಭಾಷಿಕ ಎನಿಸಲು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಟ್ಟದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಹಲವರಲ್ಲಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವಾದ, ವಿವಾದಗಳಿವೆ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಷ್ಟೆ ಎರಡನೇ ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿರಬೇಕೆಂಬುದು. ಆದರೆ ಇದು ಸಂಕುಚಿತವಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ.

ಈ ಮಟ್ಟದ ನಿಪುಣತೆಯುಳ್ಳವರು ನಮಗೆ ಸಿಗುವುದು ವಿರಳ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶಾಲಗೊಳಿಸಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮೂರು ಅಥವಾ ಮೂರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ದೈನಂದಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠತಮ ಉಪಯೋಗಿಸುವಂತಿದ್ದರೆ, ಅವರನ್ನು ಬಹುಭಾಷಿಕರೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಈ ಪರಿಭಾಷೆಯಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಯಾರಿಗೆ ಕೇವಲ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತನಾಡಲು ಬರುವುದು, ಬರೆಯಲು/ಓದಲು ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನೂ ಬಹುಭಾಷಿಕರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಕೆಲವು

ಉದಾ: ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು / ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರ ಓದು ಬರಹಗಳು ಎರಡನೆಯ/ ಮೂರನೆಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರಬಹುದು; ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ತನ್ನ ನುಡಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವಾಗ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ/ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಗುಂಪಿನ ಹೊರಗೆ ಇತರರೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೇ ಹಲವರಿಗೆ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಓದಲು ತಿಳಿದು ಉಳಿದೆರಡು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮಾತನಾಡಲು ಬರುತ್ತಿರಬಹುದು. ಹಾಗೂ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಿದ್ದು ಓದಲು, ಬರೆಯಲು ಬಾರದ ಮತ್ತು ಮೂರು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಳವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವವರನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಷಿಕರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೈದು ಭಾಷೆಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದೂ, ಅಲ್ಲಿನವರು ಬಹುಭಾಷಿಕರಾಗಿದ್ದರೇ ಇರಬಹುದೇ? ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಸೀಮಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೈದು ಭಾಷಿಕರು ಕೆಲ ಕಾಲದಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅವರ ಮಧ್ಯೆ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಿದ್ದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನದಿ, ಬೆಟ್ಟಗಳಿದ್ದು ವಿರಳ ಸಂಪರ್ಕವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಇನ್ನು ಬಂಜಾರ/ ಲಂಬಾಣಿ ತಾಂಡದ ಜನರು ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅನ್ಯಭಾಷಿಕರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅನ್ಯ ಭಾಷಿಕರು ಈ ಲಂಬಾಣಿ ಭಾಷಿಕ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ತೀರ ವಿರಳ. ಹಾಗಾಗಿ ಲಂಬಾಣಿಗರು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ದ್ವಿ/ಬಹುಭಾಷಿಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಆಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಕೆಲವು ಅರಣ್ಯವಾಸಿಗರಲ್ಲಿಯೂ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಾಗ, ಒಂದು ಶಾಲೆಯಿರುವ ಪ್ರದೇಶವು ಬಹುಭಾಷಿಕ ಪರಿಸರವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಬಹುಭಾಷಿಕ ಪರಿಸರವಿರುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ಭಾಷಿಕರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಮಕ್ಕಳು ಬೆಳೆದಂತೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುವ ಭಾಷೆಗಳೊಟ್ಟಿಗೆ, ಇತರೆ ಭಾಷಿಕ ಮಕ್ಕಳ ನಡುವಿನ ನಿರಂತರ ಸಂವಹನವು ಬಹುಭಾಷಿಕರನ್ನಾಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಪ್ರಭಾವವೂ ಸಹ ಮಕ್ಕಳ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಕಾಣಬಹುದು. ಬಹುಭಾಷಿಕರೆಂದು ಗುರುತಿಸುವಾಗ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ನುಡಿಮಿಶ್ರಣ ಮತ್ತು ನುಡಿಪಲ್ಲಟ. ನುಡಿಮಿಶ್ರಣ (ನುಡಿಬೆರಕೆ) [Code Mixing]: ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯ ಭಾಷಿಕ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಾಗಿದೆ. ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳು ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಅಥವಾ ಮತ್ತಾವುದೇ ಪ್ರಬಲ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದಾಗ ಇಂಥ ಒಂದು ನುಡಿಬೆರಕೆ ಭಾಷೆಯು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದುಂಟು. ಈ ನುಡಿಬೆರಕೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಸಣ್ಣ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದುಂಟು. ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗೆ ಸರಳ ಪದಗಳು ನುಡಿಬೆರಕೆಯಾಗುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಎರಡು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವೂ ಆಗಿರಬಹುದು.

ಉದಾಹರಣೆ: 1. ಅವನು ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಒಡ್ಡಿಣುಚೆಣುಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

2. ರಮೇಶನಿಗೆ ಶಂಬರ್ ರುಪಾಯಿ ಕೊಡು, ಅವನು Marketಗೆ ಹೋಗ್ತಾನಂತೆ.

ನುಡಿಪಲ್ಲಟ/ಭಾಷಾಪಲ್ಲಟ (ನುಡಿಜಿಗಿತ) [Code Switching]: ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಿನ್ನವಾದ ಭಾಷೆಗಳ ಹಲವಾರು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಬಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವಿತ ಭಾಷೆಯು ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೊಳಗಾದಾಗ ಮೂಡಿ ಬರುವಂತದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪ್ರಬಲ ಭಾಷೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲಾಗುವುದೂ ಸಹ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವೆನ್ನಬಹುದು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾದ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಷೆಯಿಂದಂಟಾದ ಪರಿಣಾಮವೇ ಇದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:

1. I am very hungry, ಬೇಗ ಬನ್ನಿ ಮಾರಾಯ್ತೆ !

2. ನಾದೀ ಎಕ್ಕಡೋ ಒಕ ದೇಶಮಪ್ಪಾ. ನಿಮ್ಮ?

ಭಾಷೆಗಳು ಸ್ವೀಕಾರಗುಣ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಪರ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳು ಒಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಲ್ಲೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಈ ರೀತಿಯ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ದ್ವಿ/ಬಹುಭಾಷಿಕರಾಗುವ ಹಂತವೆಂದೂ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ನನಗೆ ತಮಿಳಿನ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳು ಬಳಸಲು ಗೊತ್ತು, ಹೀಗಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಕನ್ನಡ-ತಮಿಳು ದ್ವಿಭಾಷಿಕನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನನಗೆ ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ತಮಿಳಿನ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಪದಗಳನ್ನು, ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ದ್ವಿಭಾಷಿಕನೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ನನಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಶ್‌ನ ಕನಿಷ್ಠ ಸಂವಹನ ಗೊತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಭಾಷಾ ಪಲ್ಲಟ ಅಥವಾ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಬಳಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ದ್ವಿಭಾಷಿಕ ಅಥವಾ ಬಹುಭಾಷಿಕನೆಂದು ಕರೆಯಲು ಒಂದು ಅವರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿದವರಾಗಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಂವಾದ ನಡೆಸಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ನುಡಿಪಲ್ಲಟ/ಮಿಶ್ರಣ ಎಂಬ ಭಾಷಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲೇ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಲೇಖನ ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳು:

ನಾರಾಯಣ ಕೆ ವಿ, ಕನ್ನಡ ಜಗತ್ತು ಅರ್ಥ ಶತಮಾನ

ಎಸ್. ಎನ್ ಶ್ರೀಧರ, ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ: ರಚನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ

ನಾಗರಾಜ ಕೆ. ಎಸ್ , ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ, ಭಾಷೆ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ

ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಲೇಖನಗಳು:

Devika Sharma, Multilingualism in Early Childhood Education Classrooms

Mallikarjun B , A Multilingual Approach Towards Language Teaching in Indian School

Suneeta Mishra, Multilingualism as a Classroom Resource: Teachers' Experiences

Ramakant Agnihotri, Multilingualism as a Classroom Resource

CURRICULAR AREAS

Language

জাতি

পদার্থ

ಮಕ್ಕಳ ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಾಧಿಸಲು ಮಾದಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಹೊಸ ದಾರಿಗಳು

ರವಿ ಬಿ.ಟಿ

ಇದೊಂದು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಕೇವಲ 14 ಮಕ್ಕಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವ ಹೆಗ್ಗಡದೇವನ ಕೋಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಜಕ್ಕಹಳ್ಳಿ ಮಾಳ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಏಕೋಪಧ್ಯಾಯ ಶಾಲೆ. ಏಕೋಪಧ್ಯಾಯ ಶಾಲೆಯಾದರೂ 2ನೇ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡ ಕನ್ನಡದ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು, ಅಭ್ಯಾಸದ ಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಓದುತ್ತಾರೆ, ಪಟಪಟನೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಬಹುತೇಕ ಮಕ್ಕಳು ಮುಂದಿನ ಏಣಿಯ ಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಓದುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಅಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ಮಾದಪ್ಪನವರನ್ನು ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಲಾಯಿತು. (ಇದು ನಡೆದದ್ದು 2016ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ನಲ್ಲಿ, ಆಗ ನಿವೃತ್ತಿಗೆ 1 ವರ್ಷ ಬಾಕಿ ಇತ್ತು, ಈಗ ಅವರು ನಿವೃತ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ)

ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನೀರೀಕ್ಷೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕಲಿಕೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಲಾಗಿ, ಅವರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಪ್ರಯತ್ನ-1 ಪ್ರತೀ ದಿನ ಕನಿಷ್ಠ 2 ಕನ್ನಡ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಯ ರಂಗಮಂಟಪದ ಒಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ದಾರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಇಡುವುದು (ಗಾಳಿಗೆ ಹೋಗದಂತೆ ಮಾಡಲು). ನಲಿ-ಕಲಿ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವಾಗ 4 & 5ನೇ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳು ತಮಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪಠ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಗಳನ್ನು ಓದಬಹುದು ಮತ್ತು ತಾವು ಓದಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 3 ರಿಂದ 3.30ರ ವರೆಗೆ ಉಳಿದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಚರ್ಚಿಸುವುದು. ಅದೇ ರೀತಿ 4 ನತ್ತು 5ನೇ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಠ್ಯವಿಷಯ ಚರ್ಚಿಸುವಾಗ ನಲಿಕಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಅದೇ ರೀತಿಯ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ಕಬಿನಿ ಜಲಾಸಯದಲ್ಲಿನ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟ ಕುಸಿದಿದ್ದ ವಿಷಯ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಕ್ಕಳು ವಿವರಿಸಿದ್ದು ಶಿಕ್ಷಕರ ಕೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುವಂತಿತ್ತು

ಪ್ರಯತ್ನ-2: ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷ ಚಟುವಟಿಕೆಯೆಂದರೆ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಸದ್ಭಳಕೆ: ಶಾಲೆ ಮುಗಿಯುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಶಾಲಾ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಗುಡಿಸಲು ರೀತಿಯ ಕೊಠಡಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಓದಲು ಹೇಳುವುದು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅರ್ಥಗಂಟಿಗಳ ಕಾಲ ಓದಿದ ನಂತರ ತಾವು ಓದಿದ / ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡ / ನೋಡಿದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮದೇ ವಾಕ್ಯ/ಪದ/ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಬರೆಯಲು ತಿಳಿಸಿದರು. ಅದರಂತೆ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಒಂದು ನೋಟ್ ಬುಕ್ ಹಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ತಮ್ಮ ಮಾಸ್ತರ ಕೈಗೆ ನೀಡಿ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಇದರ ಮುಂದುವರಿದ ಭಾಗವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ನಂತರ, ಮಾದಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ಟೀಬಲಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಫೈಲ್‌ಗಳ ಗಂಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿನ ಹೆಸರಿನ ಫೈಲ್‌ಗಳು ಇದ್ದವು. ನಾನು ಶ್ವೇತ ಎಂಬ ಮಗುವಿನ ಫೈಲ್ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮಾದಪ್ಪನವರು “ನಾನು ಪ್ರತೀದಿನ ಸಂಜೆ ನೀಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಓದಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಡುತ್ತಾರಲ್ಲಾ, ಅವುಗಳನ್ನು ಅವರವರ ಫೈಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಇಡುತ್ತೇನೆ. ವಾರದ 3 ದಿನಗಳ ಅಸಂಖ್ಯಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ತಾವು ಬರೆದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಓದುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುವುದು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀ ಮಗುವೂ ತಾನು ಬರೆದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತದೆ ಎಂದರು” ಈ ಬರಹಕ್ಕಾಗಿ ಹಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಕಳೆದ ಸಾಲಿನ ನೋಟ್‌ಬುಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಡಲು ವಿನಂತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಾದಪ್ಪನವರು ಕೂರುವ ಮಿರ್ಚಿಯ ಪಕ್ಕದ ಬೇಂಚಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 2 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಖಾಲಿಹಾಳೆಗಳ ಬಂಡಲ್ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕುತೂಹಲದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡ ಚಿತ್ರ/ ಪದಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ಓದುತ್ತಾರೆ. ಮಗು ಹಾಳೆಯ ಮೇಲೆ ಗೀಚಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ಬರಹವೆಂಬಂತೆ, ತಾನು ಬರೆದಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಅವರ ಮಾತು ಮಗುವನ್ನು ಓದಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಮುನ್ನುಡಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ.

ಮುಂದುವರಿದು ಮಾದಪ್ಪನವರು ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಬಳಕೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ‘ಮಕ್ಕಳು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಟ್ಟರೆ ಮನೆಗೆ ಕೂಡ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಎರವಲು ಪಡೆದು ಹೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದನೇ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರಹಗಳಿರುವ ಕಥೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ಹೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಚಿತ್ರ ಕಥೆ / ಕಡಿಮೆ ಪದಗಳ ವಿವರ ಇರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಎರವಲು ಪಡೆದು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ’ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಈ ಹವ್ಯಾಸದಿಂದಾಗಿ ಶನಿವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮರೆಯದೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ನಂತರದ ಸೋಮವಾರ ತಾವು ಓದಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆ ವಿಭಿನ್ನ ವೇದಿಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಉದಾಹರಣೆ ಬೇಕೆ?

ಕವನದ ಓದು ಮತ್ತು ತರಗತಿಯೊಳಗೆ ಭಾಷಾ ಪಾಠ

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಭಟ್

ಭಾಗ 1: ಕವನ ಭಾಷೆಯೊಳಗಿನ ತೊಡಗಾಟ

ಕವನ ಭಾಷೆಯ ಜೊತೆಗಿನ ತೊಡಗಾಟ. ಹಾಗಾಗಿ ಕವನದ ಓದು, ಸರಿಯಾದ ಬೋಧನಾಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದರೆ ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಒಂದು ಸಾಧನ.

ಕವನವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ಅದರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚುತ್ತ ಕಟ್ಟುತ್ತ ಹೋಗುವ ಕೆಲಸ. ಕವನವನ್ನು ಪುಡಿಮಾಡದೆ ಅದರ ಇಡಿ ಸಿಗದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಗದ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕವನ ಅರ್ಥಪುಷ್ಕಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಭಾವ ಪುಷ್ಕಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಒಡೆದು ಅದರ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಅದರ ಇಡಿ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಅದರ ಒಂದೊಂದು ಬಿಡಿಯೂ - ಪದರೂಪದ್ದು, ಧ್ವನಿ ರೂಪದ್ದು, ಮತ್ತು ಅದರ ರೂಪಕದ್ದು - ಅದರ ಬಿಡಿಬಿಡಿ ಭಾವ ಮತ್ತು ಅರ್ಥ ರೂಪ - ಉಜ್ವಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಡಿ ಕವನವೆ ಜ್ಞಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಕವನದ ಭಾಷೆಯ ಜೊತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾಡುವ ಹುಡುಕಾಟ. ಅದಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿಯಾಗುವುದು ಕವನದ ಪದಗಳಿಗೆ ನಾವು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಅರ್ಥ, ಅದರ ವಾಕ್ಯ ರಚನೆಯಿಂದ ಧ್ವನಿತವಾಗುವ ಅರ್ಥ, ಅದರ ರೂಪಕಗಳು ಕಟ್ಟುವ ಮನೋಚಿತ್ತ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುವ ಅರ್ಥ. ಅರ್ಥ ಕವನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರುವುದಲ್ಲ. ಅದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಇದ್ದು - ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಅನುಭವ ಅನ್ನುವ - ಕವನದ ಅರ್ಥದ ಜೊತೆ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾದಾಗ ಕವನದ ಓದು ಶ್ರೀಮಂತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಕವನದ ಓದು ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ಬೇಡುತ್ತದೆ. ಆ ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಮೃದ್ಧ ಫಲವಿದೆ, ಭಾವದ ಫಲವಿದೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಥದ ಫಲವಿದೆ.

ನಾನು ಹೀಗೆ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿದೆ. ನಾನೊಮ್ಮೆ ಯೋಚಿಸಿದ್ದ ಸಂಗತಿ ಇದು. ನಾವು ಕನ್ನಡ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅದರ ಭಾಷಿಕ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆವು. ಭಾಷೆ ಅಂದರೆ ನಿಶ್ಚಿತ ಧ್ವನಿಗಳ ಸಮೂಹ. (ಪ್ರತಿ ಭಾಷೆಗೂ ಅದರದೇ ನಿಶ್ಚಿತ ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಿತ ಮೂಲ ಧ್ವನಿಗಳ ಭಂಡಾರವಿದೆ) ಅದರಲ್ಲಿ ಆಯ್ದ ಧ್ವನಿಗಳು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತವೆ (ಧ್ವನಿಮಾ). ಅಂತ ಶಬ್ದಗಳು ಅರ್ಥವನ್ನು (ಆಕೃತಿಮಾ - ಅರ್ಥಚಿತ್ರಗಳು) ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದರೆ ಅದು ಪದವಾಗುತ್ತದೆ. ಪದಗಳ ಒಂದು ಕೂಟ ಅಥವಾ ವಾಕ್ಯ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶದ/ಸಂದರ್ಭದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ವಾಕ್ಯಗಳ ಕೂಟದ ಮೂಲಕ ಒಂದು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಘಟನೆ ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಕ್ರಮೇಣ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಭಾವನೆಯ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ಪದದಿಂದ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ, ವಾಕ್ಯದಿಂದ ವಾಕ್ಯವೃಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುವ ಭಾಷೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಕವನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ವಾಕ್ಯ ಭಾಗ ಅಥವಾ ಸಾಲು ಎಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಸರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಯೋಚಿಸಿದರೆ ಭಾಷೆ ಎಂಬ ಪರಿಕರದ ಬಗ್ಗೆ ಸೋಜಿಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಅದು ಸಾಕ್ಷಿ, ಮನುಷ್ಯನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಅದು ಹಾದಿ ಮತ್ತು ನಡುಗೆಗೆ ಊರುಗೋಲು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕವನದ ಓದು, ಕವನದ ಜೊತೆಗಿನ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಮನುಷ್ಯನ ಭಾವಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಪ್ರಜ್ಞೆ ಎರಡನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಭಾಷೆಯ ವಿಸ್ತಾರ, ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವಿಸ್ತಾರ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಕವನವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಾಗ ಅದರ ಧ್ವನಿಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಅದರ ಪದಗಳ ಧ್ವನಿಗೆ ಮತ್ತು ಧ್ವನಿಯ ಅನುರಣನಕ್ಕೆ ಭಾವೋದ್ದೀಪನ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾವವೂ ಅರ್ಥಮೂಲವೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಪೋಷಕವೆ. ಇದು ಒಟ್ಟು ಕವನವನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತದೆ. ಪದಗಳು ಈ ಭಾವಪೋಷಕತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೇಗೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಅರ್ಥದ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ, ಅರ್ಥದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ತಾವೂ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಒಟ್ಟು ಕವನಕ್ಕೂ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತವೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಕವನದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಯ ಅನುರಣನ ಕವನದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೂ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವಾಗ ಅಮೂರ್ತ ಭಾವ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಅರ್ಥ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿಯೂ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ! (ಭಾಷೆ ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿತು ಎನ್ನುವಾಗ ಅದು ಧ್ವನಿಯ ಅನುಕರಣೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿತು ಎಂಬ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಿದೆ!) (ತಳ್ಳಿಗೆ ಬೀಸುವ ಗಾಳಿ ಅದರ ಮೈಗೂ ಕಿವಿಗೂ ತಾಗುವ (ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೋ ಒಂದು) ಸುಯ್ಯಾಗುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆಯ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತ ನಮ್ಮ ಭಾವಾನುಭವವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ!) ಪದ ಅರ್ಥದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ವಾಕ್ಯಗಳು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸುತ್ತವೆ. ಕವನವೊಂದು ಅನುಭವದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಕವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಕ್ಕಿಂತ ಅನುರಣನ ಉನ್ನತವಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಪ್ರಾಸ ಮತ್ತು ಅನುರಣನಗಳಿಗಿಂತ ಭಾಷೆಯ ಲಯ ಇನ್ನೂ ಉನ್ನತವಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಒಟ್ಟು ಕವನದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಪೋಷಿಸುವಂತಿರುವುದು ಯಶಸ್ವೀ ಕವನದ ಲಕ್ಷಣ. ಲಯ ಅರ್ಥಪೋಷಕವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯ ನವ್ಯರದ್ಧಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾಸ ಕಡಿಮೆಯದು ಅನಿಸಿತ್ತು. ಲಯ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಗೆ ಒತ್ತುಕೊಡುವಾಗ ಆಡುಮಾತಿಗೆ ಸಮೀಪವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ನಿತ್ಯಜೀವನದ ಅನುಭವವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸುಲಭವಾಯಿತು. ಭಾವ ಮತ್ತು ಅರ್ಥದ ಜೊತೆಗೆ ನಿತ್ಯಜೀವನದ ಅನುಭವಗಳಿಗೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಕೊಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಛಂದಸ್ಸಿನ ಕಟ್ಟುಪಾಡು ಹಳೆಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸಂಧಿಸಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆಯೇ ಇದೆ. ಹಾಗಿದ್ದೂ, ಅದರ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಯಶಸ್ವಿಯಾದ ಹಳೆಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ನವ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬೀಳಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಅಲ್ಲ .

ಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವಾಗ ಧ್ವನಿ ಮತ್ತು ಅರ್ಥದ ನಂತರ ಬರುವುದು ಅದರ ಸಂರಚನೆ (ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಹೇಳುವ ವ್ಯಾಕರಣ ಸ್ವರೂಪ). ಕವನಕ್ಕೆ ಗದ್ಯದ ಎದುರು ನಿಲ್ಲುವಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಾಕರಣ ನಿಯಮಗಳ ಹಂಗಿಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಒಡೆದು ನಿಲ್ಲುವುದು ಹೊಸ ಅನುಭವವನ್ನು ಮೂರ್ತೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ. ಭಾವ ಪೋಷಣೆಗೆ, ಅರ್ಥಪೋಷಣೆಗೆ. ಕವನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಭಾಷಾ ವ್ಯಾಕರಣ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಅಗತ್ಯವೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದು ಮಗುವಿನ ಮಾತಿನಂತೆ*. (ಸೃಜನಶೀಲ ಮಾತಿಗೆ ಹೊಸ ವ್ಯಾಕರಣ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅನಾಯಾಸ ಎಟಕುತ್ತದೆ!)

ಕವನವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಾಗ ಅಥವಾ ಒಡೆಯುವಾಗ, ಪ್ರತಿ ಪದವೂ ಅರ್ಥದ ಒಂದು ರೂಪಕವೂ ಹೌದು. ಅದೊಂದು ವಾಕ್ಯ ಮಟ್ಟದ ದೊಡ್ಡ ರೂಪಕವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಆಂತರಿಕ ರೂಪಕವಾಗಿಯೂ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಮೇಲೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಂದು ರೂಪಕದ ಮಾತಿದೆ. ಅದು ಇಡೀ ಕವನವೇ ಒಟ್ಟಿಂದದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಕೀರ್ಣ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ರೂಪಕವಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ವಸ್ತುಪ್ರತಿರೂಪ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನಾ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಿಗರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮದೆ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಡುವಂತೆ ಅವರು ಕವನಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನವ್ಯ ಕವನದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಆ ಮೂಲಕವಾಗಿ ತಂದವರು. ಭಾವದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ, ಅನುಭವದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಮತ್ತು ಅನುಭವದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡುವ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ಎಂಬ ನವ್ಯದ ಆಲೋಚನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೂ ಇದೆ. ನವ್ಯರ ಕವನಗಳ ಭಾವ ಸದೃಶವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೂ ಪೋಷಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿರುವುದು ಯಶಸ್ವೀ ಕವನಗಳು!

ಭಾಗ 2: ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರು ಕವನದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರು

ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರು:

ಫೂಟ್‌ಪಾತಿನಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರಹೂಡಿ ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೆ

ಗಂಟುಮೂಟೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ

ನೇತಾಡುವಂತವರು; ಹಠಾತ್ತನೆ ಮೂಡಿಬಂದ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು

ಹಿಡಿದು ಕಡಗಿ ಅಂಗಡಿ ಕಟ್ಟಿ, ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಕಲ್ಲು

ಬೆಂಚುಗಳ ಸಂದಿ, ಪಾಳುಗಳ ಅಭುಕ್ತ ಮೂಲೆಯ ಮುಳ್ಳು

ಕಂಟಿ ಗಿಡಕಂಟಿಗಳ ನಡುವೆ ಹೆದೆಯೇರಿಸುತ್ತ ಗುರಿ

ಹೂಡಿ ಬಾಣವ ಹೊಡೆದು ಬಾಣದ ಹಾಗೆ

ನೆಟ್ಟು ಬೀಜವ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರ್ಪಟ್ಟು ಧಾರಾಕಾರ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ

ಎತ್ತಲೋ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋದಂತವರು; ಅಕಸ್ಮಿಕದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಕಾಪಾತ

ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಹಿಂಜಿಹೋದಂತವರು; ಚರಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಿದ ಎಂಜ

ಲೆಲೆಗಾಗಿ ನಾಯಿಗಳ ಹೆಗೆಲೆಣೆ ಹಣಾಹಣಿಗೆ ನಿಂತವರು; ಕೊಳೆಹತ್ತಿ ಕೊಳೆಮೆತ್ತಿ

ಒಳಗೆಲ್ಲ ಹುಳುಹತ್ತಿ

ಕೊಂಬೆರೆಂಬೆಗಳೆಲ್ಲ ಒಣಗಿ ಬೇಸಿಗೆಯುರಿಗೆ

ಕಂಕಾಲದಂತೆ ದುಷ್ಟಾಳಕ್ಕೆ ಸರ್ವದಾ ಸಂಕೇತ ನಿಂತವರು;

ಒಡೆಯ, ಧಣಿ, ಜೀಯ ಎನ್ನುತ್ತಲೆ ಬಗ್ಗಿ ಕುಗ್ಗಿ ಮುರುಟಿ ಸುರುಟಿ

ಉದ್ದುದ್ದ ನೆಗೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಬೆಳೆಯಬೇಕಿದ್ದ ಜ್ವಾಲೆಯನ್ನಮುಕಿ ಕಿಡಿಮಾಡಿ,

ಕಿಡಿ ಚೂರಿದ್ದಲಂತಾಗಿ ನಂದಿಯ ಹೋದವರು

ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಕತ್ತಲಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದೊದ್ದಾಡಿ,

ತಿರುಗುಗಾಲಿಯ ಸಣ್ಣ ಗೊಣಸಾಗಿ, ಅರೆದು ಮೆಣಸಾಗಿ

ಹೊಗೆ ಕೊಳವೆಯಂತೆ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಬರಿ ವಿಷವ

ಬೆರೆಸುತ್ತ, ಅರಸುತ್ತ ದಂಗೆ ಹಿಂಸೆ ಗಲಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತಲ್ಲಿನತೆಯ
 ಪಡೆದವರು; ಸತ್ತು ನಡೆದವರು; ದುಡಿದವರು;
 ಭವಿಷ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ
 ಕೆಡೆವವರು, ಕಂತೆ ಕೌದಿ ಕೌಪೀನಗಳ
 ಆವರಣ ಪಡೆದವರು; ಹಡೆದವರು
 ಹೆಡಿಗೆ ಹೆಡಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣು ಕಾಂಕ್ರೀಟು
 ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತು ನೆಲೆಯುಪ್ಪರಿಗೆಯಾಕಾಶ ಚುಂಬಿಗಳನ್ನು
 ನೋಡಿವರ
 ನೋಡಿದೆಯೇ? ಮತ್ತೆ ಆಲಿಸು ನಿನ್ನ
 ಸಮಶೀತೋಷ್ಣಕರಣ ಯಂತ್ರದ ಸ್ವಗತ ಮರ್ಮರವ

ಕವನ ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರ ಬದುಕಿನ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಒಂದೆಸಮ ಕಟ್ಟುತ್ತಹೋಗುತ್ತದೆ. ರೂಪಕದ ಮೇಲೆ ರೂಪಕ ಅದು. ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರ ಫೋಟ್‌ಪಾತ್ ಸಂಸಾರ ಚಿತ್ರ, ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೆ ಮರದ ರೆಂಬೆಕೊಂಬೆಗಳಿಗೆ ಅವರು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಕಟ್ಟುವ ಗಂಟುಮೂಟೆಗಳ ಚಿತ್ರ, ವಯಸ್ಕರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಅದೆ ರೆಂಬೆಕೊಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಟವಾಗಿಯೋ, ಕಾಯಕವಾಗಿಯೋ ನೇತಾಡುವ ಚಿತ್ರ, ನೇತಾಡುವುದು ಎಂಬ ಪದದ ಭಾವಸೂಚನೆಯಿಂದ ಮೂಡುವ ಅತಂತ್ರತೆಯ ಚಿತ್ರ, ಸ್ವಚ್ಛಂದತೆಯ ಚಿತ್ರ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕಡುವಾಸ್ತವದ ಚಿತ್ರಗಳೆ. ಇಷ್ಟು ಮೊದಲ ಅರ್ಧವಿರಾಮದ ವರೆಗಿನದು. ಮುಂದಿನ ಅರ್ಧವಿರಾಮದ ವರೆಗಿನ 7 ಸಾಲುಗಳು ಇನ್ನೂ ಸಂಕೀರ್ಣ ಚಿತ್ರಾನುಭವಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತಲೆ, ಹಿಂದಿನ ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರ ಬದುಕಿನ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತದೆ. ಹಠಾತ್ತನೆ ಮೂಡಿಬರುವ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು ಬದುಕಿನ ಭರವಸೆ. ದುಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಸಂಪಾದನೆಯ ಭರವಸೆ ಅದು. ದಿನದಿನದ ಭರವಸೆ. ಬೆಳಗಾಯಿತು ಅಂತಲೆ ತೊಡಗುವ, ಭರವಸೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೊತ್ತುವ ಕಾಯಕವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಭರವಸೆ. 'ಹಿಡಿದು ಕಡಗಿ ಅಂಗಡಿ ಕಟ್ಟಿ ಪಾರ್ಕಿನ ಕಲ್ಲು/ ಬೆಂಚುಗಳ ಸಂದಿ, ಪಾಳುಗಳ ಅಭುಕ್ತ ಮೂಲೆಯ ಮುಳ್ಳು/ ಕಂಟಿ ಗಿಡಕಂಟಿಗಳ ನಡುವೆ ಹೆದೆಯೇರಿಸುತ್ತ ಗುರಿ/ ಹೂಡಿ ಬಾಣವ ಹೊಡೆದು ಬಾಣದ ಹಾಗೆ/ ನೆಟ್ಟು ಬೀಜವ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರ್ಪಟ್ಟು ಧಾರಾಕಾರ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ/ ಎತ್ತಲೋ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋದಂತವರು;' ಇಷ್ಟು ಸಾಲುಗಳು ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರ ಅತಂತ್ರ ಕೂಲಿಕಾರ್ಮಿಕತೆಯನ್ನು, ಅಲೆದಾಟವನ್ನು, ಚಿಂದಿ ಆಯುವಿಕೆಯನ್ನು, ಹೆದೆಯೇರಿಸುತ್ತ ಸಂದಿಗೊಂದಿ ಮೂಲೆ ಮುಡುಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಆಹಾರ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲದೆ, ಬಾಣದ ಮೊನಚು ಎಲ್ಲೋ ಊರುವುದನ್ನು, ಖಚಿತವಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗದೆ ಹೋಗಬಹುದಾದುದನ್ನೂ, ಇಂದು ಇಲ್ಲಿದ್ದವರು ನಾಳೆ ಅನಾಯಾಸ ಇನ್ನೆಲ್ಲೋ ಇರಬಹುದಾದುದನ್ನು; ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರ ಬದುಕು/ಬದುಕಿನ ಬೀಜ ಎಲ್ಲೋ ಊರುವುದನ್ನು, ಊರಿದ್ದು ಧಾರಾಕಾರ ಮಳೆಗೆ ಕೊಚ್ಚಿಹೋಗುವುದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಅತಂತ್ರತೆ, ಜೋತಾಡುವಿಕೆ ನಿರಂತರ ಅನ್ನುವ ಭಾವನಿರ್ಮಿತಿಯ ಚಿತ್ರಗಳಿವು. (ಅಭುಕ್ತ ಮೂಲೆಯ ಮುಳ್ಳು = ಆಹಾರವಾಗದೆ ಹೋಗಬಹುದಾದ ಮಂಟಿಮೆಳೆ.)

ಇಲ್ಲಿ ಮರದರೆಂಬೆಕೊಂಬೆಗಳಿಗೆ ಗಂಟುಮೂಟೆಕಟ್ಟುವ ಮತ್ತು ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡುವ/ಹೆದೆಯೇರಿಸುವ ಚಿತ್ರಣ ಕಾಡಾಡಿಗಳಾದ ಅರ್ಜುನಾದಿ ಪಾಂಡವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರ ಜೊತೆಗಿನ ಆ ಸಾಧೃಶ್ಯ ನಮ್ಮ ನೆನಪನ್ನು ಕೆದಕುತ್ತ ಭಾವ ಮತ್ತು ಅರ್ಥದ ಉದ್ದೀಪನ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಒಂದೆಡೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಶಿಶುಗಳಾಗುವ ಅವರ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದಿನ ಸಾಲುಗಳ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಅತಂತ್ರತೆ, ಅಸ್ಥಿರತೆ, ನೇತಾಡುವಿಕೆಯ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಉರಿದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವ ಚಿತ್ರ ಮುಂದಿನ ಅರ್ಧವಿರಾಮದ ವರೆಗಿನ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಕಾಶ ಎಂಬ ವಿಶಾಲದಲ್ಲಿ, ಬದುಕು ಎಂಬ ವೈಶಾಲ್ಯತೆಯ ಸಾಧೃಶ್ಯವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಆಕಾಶದ ಹಲವಾರು ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಲ್ಲಿ, ಪಾತ್ರದಾರಿ ಉಲ್ಲಾಸಗಳಂತೆ ಚೆದುರಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವವರು ಎಂಬ ಹೋಲಿಕೆಯ ಚಿತ್ರ ರೂಪಕವಿದೆ. ಪುನ ಅವರ ಬದುಕಿನ ದಾರುಣತೆಯ ಚಿತ್ರಣವಾಗಿ, ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಹಣಾಹಣೆಗೈದು ಎಂಜಲೆಲೆಯ ಅನ್ನವನ್ನು ಬಾಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ.

ಮುಂದಿನ ಅರ್ಧವಿರಾಮದ ವರೆಗಿನ 4 ಸಾಲುಗಳು, ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರ ಬದುಕಿನ ಕುರಿತು ಕೆಟ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತದಂತೆ, ಚಡಿಯ ಮೇಲೆ ಚಡಿಯಂತೆ, ಬೇಸಿಗೆಯಿರಿಗೆ ಒಣಗಿ ನಿಂತ ಕೊಳಕು ಹುಳುಕು ಹತ್ತಿದ ಮರ ಎಂಬ ಚಿತ್ರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಈ ಸಾಲುಗಳಿಂದ ಮುಂದಿನ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ 5 ಸಾಲುಗಳು ಅವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ- ಲೋಕಕ್ಕೆ ದೈನೇಸಿಗಳಾಗುವುದು ಇದೆ. ಒಳಗಿನ ಕಿಡಿ ಜ್ವಾಲೆಯಾಗಲಾರದೆ, ಸುಟ್ಟು ಇಜ್ಜಲಾಗುವ ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರವಿದೆ. ಅದೆ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರೋತ್ಪಾದನೆಯೊಳಗೆ ಒಂದು ಹಲ್ಲು ಚಕ್ರದ ಪುಟ್ಟ ಗೋಣಸಾಗಿ ಮನ್ನಣೆ, ಗುರುತು, ಅಸ್ತಿತ್ವವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮೆಣಸಿನ ಕಾರವಿದ್ದೂ ಅರೆಸಿ ನಜ್ಜುಗುಜ್ಜಾಗಿ ಇಲ್ಲವಾಗುವಿಕೆಗಳ ಚಿತ್ರರೂಪಕಗಳಿವೆ.

ಹೀಗೆ ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರ ಬದುಕಿನ ಹರಹು ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿವಿಧ ಚಿತ್ರರೂಪಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅವರನ್ನು ದುಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಶಮಾಡುವ ವಿವಿಧ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ವಿಶಾಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹರವು ಚಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಮುಂದೆ ಎರಡನೆ ಸಾಲು ವ್ಯಂದವಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಚಿತ್ರಣದ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿ, ಹೊಗೆಯಾಗುವವರೆ ಹೊಗೆಕೊಳವೆಯೂ ಆಗಿ, ವಿಷವಾದ ಮತ್ತು ಮಲಿನವಾದ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಿಂದ ಒಟ್ಟು ವಾತಾವರಣವನ್ನು ವಿಷಮಾಡುವ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. ಈಗ ಪದ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಯಾಮ ತೀವ್ರವಾಗುತ್ತದೆ, ಸುಖಜೀವಿಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರವನ್ನು ಭೋಗಿಸಿ, ಪರಿಸರವನ್ನು ಮಲಿನಗೊಳಿಸಿ ಸ್ವಯಂಕೃತಾಪರಾಧದಲ್ಲಿ ತಾವೆ ವಿನಾಶವಾಗುವ ಒಟ್ಟಾರೆ ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕಿನಂತೆ, ತನ್ನವರ ದಾರುಣ ಬದುಕಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗುವವರು ತಮ್ಮ ಸುಖದ ಜೊತೆಗೆ ಅದರ ಮಲಿನತೆಯಿಂದ ಬಳಲಬೇಕಾಗುವುದರ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಡುತ್ತದೆ. ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರ ಸ್ವಯಂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ದಂಗೆ, ಹಿಂಸೆ, ಗಲಾಟೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ, ಅದರ ಬಿರುಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನವಾಗುತ್ತಾರೆ ಅವರು. ಈಗ ಉಳ್ಳವರು ಮತ್ತು ಇರದವರೂ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಟ್ಟು ಬದುಕಿನ ವೈರುಧ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಕವನ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆ ಕಡೆಗೆ ಓದುಗರ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತದೆ.

ಜೀವಂತವಿದ್ದಾಗಲೆ ಸತ್ತು ಹೇವಾಗಿ ನಡೆಯುವವರ ಮತ್ತು ಜೀವಸತ್ತೂ ದುಡಿಯುವವರ, ಜೊತೆಗೆ ಉಳಿದವರ ಅಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯ ಮತ್ತು ಸಂವೇದನಾರಾಹಿತತೆಯ ಘೋರತೆಯನ್ನೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರು, ಅವರಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯವಿಲ್ಲದ, ಆದರೆ ಉಳಿದವರ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಗೊಬ್ಬರವಾಗುವುದನ್ನೂ ಕವನ ಸಂಕೇತಗಳ ಮೂಲಕ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಅಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ಒಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವಿದು. ಕಂತೆ, ಕೌದಿ, ಕೌಶಿನಗಳು ಅವರ ಆಸ್ತಿ, ಮಾನರಕ್ಷಣೆಯ ಪರಿಕರ, ಚಿಂದಿಯನ್ನೇ ಜೋಡಿಸಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಬದುಕು, ಜೋಡಿಸಿ ಹೊಲಿದ ಹೊದಿಕೆಯ ಮನೆಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆಯ ಆವರಣವಾಗುವುದು. ಈಗ ಕವನದ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಇನ್ನಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗುವ ರೂಪಕಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಹಡೆದವರು ಹೆಡಿಗೆ ಹೆಡಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು ಅವರ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೆಡಿಗೆ ಹೆಡಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣು ಕಾಂಕ್ಷೀಟು ಎಂಬುದು ಅವರ ಹೆತ್ತಮಕ್ಕಳ ಬದುಕಿನ ವಸ್ತುರೂಪಕ, ಮತ್ತು ಅವು ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರ ಕೂಲಿ ಬದುಕಿನ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯುವ ಆಟ, ಅವರ ಬದುಕಿನ ಭವಿಷ್ಯರೂಪವಾದ ಮಕ್ಕಳು ಜಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲುಗಳಂತೆ, ಅವರಿಂದಲೇ ಹೊತ್ತು ಸಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ನೆಲೆಯುಪ್ಪರಿಗೆಯಾಕಾಶ ಚುಂಬಿಗಳ ಅಡಿಗಲ್ಲಾಗುತ್ತವೆ. ಘೋರತೆ ಅವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿದೆಯಾ ಅಥವಾ ಅವರ ಬದುಕನ್ನು ಅಡಿಗಲ್ಲುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬದುಕುವವರದಾ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಮುಂದೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಂಗ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಠೋರಮಾಡುವ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಮುಂದಿದೆ, ಕವನದ ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕಿದೆ. ಅದು ಒಂದು ಕರೆ, ಇವರನ್ನು ನೋಡಿ ಅನ್ನುವ ಕವಿಯ ಕರೆ. ಪದ್ಯವನ್ನು ಓದಿ, ಯಾವುದೆ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆಯಿಂದ ಓದಿ - ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಅಥವಾ ನಕಾರಾತ್ಮಕ. ಈಗ ಇವರನ್ನು ನೋಡಿ ಎನ್ನುವ ಕರೆ ಓದುಗರನ್ನು (ಅಥವಾ ಸುಖೋಪಜೀವಿ ಮಾನವರನ್ನು), ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪರಿಭಾವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಆಶಯದ್ದು.

ಕವನದ ಕೊನೆ, ನೋಡಿದೆಯಾ, ನೋಡಿ ಆಯ್ತಾ ಹಾಗಾದರೆ, ನೀನೀಗ ನಿನ್ನದೆ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ಯಂತ್ರ ಸುಖಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ಆ ಯಂತ್ರ ತನ್ನ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಸ್ವಗತದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವಂತಹುದು. ನಮ್ಮನ್ನೂ ಮುಳುಗಿಸುವಂತಾದ್ದು. ಅದು ದುಡಿವವರನ್ನು ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಭೋಗಿಸುವವರನ್ನೂ ಮುಳುಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ನಾವು ಮುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ನಾವೂ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ಸಮಾಜದ ಅಂತರಂಗವನ್ನೂ ಇಣುಕುವಂತೆ, ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರ ಬದುಕಿನ ವಾಸ್ತವದ ಜೊತೆ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯ ಅಥವಾ ವಿಶಾಲ ಸಮಾಜದ ಮಾನಸಿಕತೆಯನ್ನೂ ಅರ್ಥೈಸುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಕೊನೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಬಂದಿ ಸಿನಿಕವಾದ್ದಾಗಿ ನೋಡದಂತೆಯೂ ಇರುವುದು ವಿಶೇಷ. ಕವಿ ಈ ಬದುಕನ್ನು ನೋಡು, “ಮತ್ತೆ ಆಲಿಸು ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ಯಂತ್ರದ ಮರ್ಮರವ” ಅಂದಾಗ ಈಗ ನೀನು ಮೊದಲಿನವನಂತೆ ಅಬೇದ್ಧವಾಗಿ ಇರಲಾರೆ ಎಂಬ ಧ್ವನಿಯನ್ನೂ ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಓದುವವನ ಸ್ಪಂದನೆ ಮತ್ತು ಭಾವಸ್ಪಂದನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಓದಿನ ಶೈಲಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಅಂದರೆ ಕವನ ಸಮಾಜದ ಸ್ಪಂದನಾರಾಹಿತತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೋ, ಅಥವಾ ಸಮಾಜದ ಬದಲಾಗುವ ಸ್ಪಂದನೆಯನ್ನು ಮಿಡಿಯುತ್ತದೋ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಮುಕ್ತ ಓದಿಗೆ ಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯ. ಹಾಗಾಗುವಾಗ ವ್ಯಂಗ್ಯ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಮಾನವೀಯ ಮಿಡಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಕವನ ನಮ್ಮನ್ನು ಹೇಗೂ ತಾಗಬಹುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಭಾಷೆ, ರಚನೆಯ ಶೈಲಿ, ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದಗಳ ಧ್ವನಿಪೂರ್ಣತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವ ವಿಚಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಮಿಡಿಯುವ ಬಗೆಯನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಿನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಓದುಗನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜ್ಞತೆಗೆ ಸವಾಲಾಗಿ ಒಳಸುಳಿಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಡಕಾಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕೊನೆಗೆ ಕವನದ ಅಷ್ಟೊ ರೂಪಕಗಳು ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ಕವನ ಸಮಾಜದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ವಸ್ತುಪ್ರತಿರೂಪವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈಗ ಅರ್ಥ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಕವನದ ಕೆಲವು ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು ರೂಪಕ ಬಂಧಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಚಲನೆಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಒಟ್ಟು ಕವನ ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣವಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಬರಬರುತ್ತಾ ಒಂದು ವಿಶಾಲ ಸಮಾಜದ ಚಿತ್ರವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರದ ಜೊತೆ ವಿಶಾಲ ಸಮಾಜದ ಸಂವೇದನಾರಾಹಿತದ ಚಿತ್ರವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರ ಬದುಕು ರಸ್ತೆ ಬದಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹೇಗೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ ಎಂಬ ಚಿತ್ರಗಳಿವೆ- ರಸ್ತೆ ಬದಿಯ ವಾಸ, ಸಂಸಾರ ಚಿತ್ರ, ವಿಧವಿಧ ದುಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಹುಡುಕಾಟಗಳು, ಕೂಲಿ ದುಡಿಮೆ, ಕಾರ್ಮಿಕತನದ ದುಡಿಮೆಗಳು, ಕೃಷಿ, ನಗರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ದುಡಿಮೆ, ಮುಂದುವರೆದು ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಯಾಮವಾಗುವಲ್ಲಿ ಆ ದುಡಿಮೆ ಅವರದೆ ಬದುಕಿನ ವ್ಯರ್ಥ ಸವೆತವಾಗುವುದು, ಅವರ ಬದುಕಿನ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವೇ ಒಟ್ಟು ಸಮಾಜದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಲಿ ನ್ಯವಾಗುವುದು, ಅವರ ಬದುಕು ವಿಶಾಲ ಸಮಾಜದ ಅಡಿಗಲ್ಲಾಗಿ ನಾಶವಾಗುವುದು, ಅಂತ ಬದುಕಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಂತ ಬದುಕಿನ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದವರು ಮತ್ತು ವಿಶಾಲ ಸಮಾಜ ಅದನ್ನು ಅವಗಣಿಸುತ್ತ, ನೋಡಿಯೂ ಸಂವೇದನೆಯಿಲ್ಲದಾಗುವುದು, ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ಯಂತ್ರದ ರೀತಿ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗುವುದು, ಹೀಗೆ ಕವನದ ಓಟ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯಾಗಿಯೂ ನೋಡಬಹುದು.

ಈಗ ಒಟ್ಟು ಇಷ್ಟು ಅರ್ಥೈಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೂ ಪದವೂ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗದಂತೆ ಇರುವುದನ್ನು, ಮತ್ತು ಅವು ಕವನದ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಕೊಂಡಿಯಾಗುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಆ ಮೂಲಕ ಒಟ್ಟು ಕವನದ ಅನುಭವ, ಕವನದ ಭಾವವನ್ನು ಗಾಢಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು, ಹೆದೆಯೇರಿಸುವ ಬಿಲ್ಲು, ಉಲ್ಕಾಪಾತ, ಧಾರಾಕಾರದ ಮಳೆ, ಬಿರುಗಾಳಿ, ಬೆಂಕಿ, ಜ್ವಾಲೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು. ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು ಮತ್ತು ಉಲ್ಕಾಪಾತ ಎಂಬ ಎರಡು ಆಕಾಶದ ವಿದ್ಯಾಮಾನಗಳು ಅವರ ಬದುಕಿನ ಕನಸು ಮತ್ತು ಭರವಸೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವವಿನಾಶದ ವೈರುಧ್ಯಮಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇವು ಕವನದ ವಿಶಾಲ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ದಿನ ಬೆಳಗಾದರೆ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾಯಕದ ಹುರುಪನ್ನು ಮತ್ತು ದೊಂಬಿ ಹಿಂಸೆಯ ಸ್ವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಆಕಾಶದಿಂದ ಬೀಳುವ ಧಾರಾಕಾರ ಮಳೆಯೂ ಅವರನ್ನು ಅತಂತ್ರವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಹೋಗಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡುವಂತಾದ್ದೆ. ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ತಲ್ಲಿನರಾಗುವವರು ಅವರು ಎಂಬುದು ಹಿಂಸೆ ಅವರ ಬದುಕಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಮುರುಟಿಸುರುಟಿದ ಮರ ಅವರದೆ ಬದುಕಿನ ಸಾದೃಶ್ಯ, ಅವರ ಬದುಕೂ ಇಜ್ಜಲಾಗಿ, ಬೂದಿಯಾಗಿ, ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ, ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಜಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳಾಗಿ, ಇನ್ನಾರದೂ ಬದುಕಿನ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸರಕಾಗುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಈ ಕವನದ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಂಡಷ್ಟೂ ಪದಗಳ ಮತ್ತು ರೂಪಕಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಅರ್ಥಬಂಧ ಮತ್ತು ಭಾವಬಂಧ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಂತ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿವರವನ್ನು ಬಿಚ್ಚುವಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಓದುವವರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗುವುದು.

ಜನಸಾಮಾನ್ಯದ ಒಂದು ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣ ಇದು, ಅದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡುಹೋಗುವ, ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಹೇಳುವ, ನಿರೂಪಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಈ ಕವನಕ್ಕಿದೆ. ಕವನದ ಆಡುಮಾತು ಕವನದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯನ ಬದುಕಿನ ಮಾತು, ಚಿತ್ರಗಳೂ ಅವೆ. ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲಾ ರೂಪಕಗಳೂ ಭಾವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಭಿನಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಕವನ ನಿಂತಿರುವುದೇ ಆಡುಮಾತಿನ ಲಯಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯ ಮಧ್ಯೆ ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರ ಬದುಕನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತ, ಅವರ ಉಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದ್ದವರ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದವರ ಸಾಮಾನ್ಯದ ಬದುಕು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಬದುಕಿನ ಮಾತು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು, ಪದಗಳು, ಅವು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಅರ್ಥದ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀಮಂತ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಭಾವವನ್ನು ಪದ್ಯ ಪಡೆಯುವುದು, ಭಾಷೆಗೆ ಏನು ಸಾಧ್ಯ, ಏನು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇರುವ ವಿಷಯ.

ಭಾಗ 3: ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಗೆ ಕವನದ ಬಳಕೆ: ಕೆಲವು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಹಂತಗಳು

ನಾವು ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಥವಾ ಕೌಶಲಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಕವನವನ್ನು ಅಸ್ವಾದಿಸುವ ಕೌಶಲ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆ, (ಪೊಸಿಶನ್ ಪೇಪರ್ ತಿಳಿಸುವ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು) ಪದ್ಯದ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ದಾರಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಪದ್ಯದ ಭಾಷೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಅದನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿರುವ ದಾರಿ. ಅದೆಲ್ಲವೂ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಬಳಕೆಯ ಬಗೆಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗುವ ದಾರಿ. ಪದ್ಯವೊಂದನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ನೋಡಿದಷ್ಟೂ ಅದನ್ನು ಯಾವುದೆ ತರಗತಿಗೆ ಬೋಧಿಸುವ ಮಟ್ಟ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಪದ್ಯದ ಒಟ್ಟು ವಿಷಯ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಕಾರಣ ನಾನಿದನ್ನು 8ನೇ ತರಗತಿ ಮಟ್ಟದ ಬೋಧನೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ.

ಈಗ ಒಂದು ಸಂರಚನಾತ್ಮಕ ತರಗತಿ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ 8ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕವನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಬಹುದು? ಹೇಗೆ ಬೋಧನಾ ಕಲಿಕಾ ವಸ್ತುವಾಗಬಹುದು? ಹೇಗೆ ಅನುಭವಾತ್ಮಕ ತೋಡಗಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ತೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಾಧನವಾಗಬಹುದು? ಕವನ ಹೇಗೆ ಭಾವ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಯ ಪೋಷಕವೂ, ಸೌಂದರ್ಯಾನುಭೂತಿಯ ಸಾಧನವೂ ಆಗಬಹುದು? ಆ ಮೂಲಕವೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗಿ ಮಗುವಿನ ಮಾನಸಿಕ, ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಗೆ ಒದಗಬಹುದು?

ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಪ್ರಾರಂಭ ತರಗತಿಯ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಆಗಲಿ: ಈ ಪದ್ಯ ಬೋಧನೆಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒಂದಷ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಬೇಕು. ಅದು ಅವರು ಮನೆಯಲ್ಲದವರ, ರಸ್ತೆ ಬದಿ ಬದುಕುವವರ, ಅವರ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿನ ಜೀವನಯಾಪನೆಗಳ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಬೇಕು. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಆ ಕುರಿತ ಒಂದು ಚರ್ಚೆಯಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಅನುಭವದ ಕ್ರೋಢೀಕರಣವಾಗಬೇಕು.

ಕವನದ ಓದು: ಕವನದ ಪ್ರಾರಂಭವನ್ನು ಆ ಕವನವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎರಡು ಮೂರು ಬಾರಿ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಗಮನವಿಟ್ಟು ಓದಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಓದು: ಕವನದ ಅರ್ಥವನ್ನು ವ್ಯಂಜಿಸುವ ಓದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕವನದ ಪಠ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ: ಪ್ರತಿ ಓದಿನ ನಂತರದ ಕೇಳಬಹುದಾದ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹೀಗಿರಬಹುದು. ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಚಿತ್ರಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ? ಅದರ ಮೇಲೆ ನಿಮಗೆ ಏನೇನು ಆಲೋಚನೆಗಳು ಮೂಡುತ್ತವೆ? ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡುವ ಪದಗಳು ಯಾವುವು ಮತ್ತು ಯಾಕೆ? ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾದ ಪದಗಳ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಏನು ಅನುಭವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು? ಅವುಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧದ ಮೂಲಕ ಏನು ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು? ಪದ್ಯದ ಹರಿವು ಮತ್ತು ನಿರೂಪಣೆ ಹೇಗೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ? ಹೀಗೆ ಓದು-ಪ್ರಶ್ನೆ-ಅರ್ಥೈಸುವಿಕೆ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಕವನದ ಪಠ್ಯದ ವಿಷಯದ ಸರಳ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಅದರೊಳಗೆ ಕವನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಜಾಡನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದೂ ಇರಬೇಕು.

ಕವನದ ಭಾವಾರ್ಥ, ಧ್ವನಾರ್ಥ, ಕವಿಯ ಆಶಯದ ಅರ್ಥ: ಇದನ್ನು ಪದದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ರೂಪಕದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಕವನದ ಆಶಯದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಭಾಷಾ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸುವಂತೆ ಇದಾಗಬೇಕು.

ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯ ವಿಶೇಷತೆಗಳು (ಪದಗಳಲ್ಲಿ, ಅನುರಣನ ಮತ್ತು ಲಯದಲ್ಲಿ, ರೂಪಕಗಳಲ್ಲಿ, ವ್ಯಂಗ್ಯಾರ್ಥ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಆಡುಮಾತಿನ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ, ಸಾಲಿನ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ, ಅರ್ಥವಿರಾಮ ಮತ್ತು ಲಘುವಿರಾಮಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಸೇರಿ ಕವನದ ವಿಷಯವಸ್ತುವಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಶಯಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಪೂರಕವಿದೆ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಭಾಷಾ ಕವನದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗದ ವಿಶೇಷತೆ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂವಾದ: ಕವನದ ವಸ್ತು ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸ್ವಯಂ ವೈಚಾರಿಕವಾಗಿ ವಿವರಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸೌಂದರ್ಯಾಸ್ವಾದನೆ: ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲವೂ ಕವನದ ಮೂಲಕವಾದ ಸೌಂದರ್ಯಾಸ್ವಾದನೆಯ ಹೌದಾದರು, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಹಜ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸಬೇಕು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ವಿಭಿನ್ನ ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಮತ್ತು ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತರಗತಿಯಿಂದ ಹೊರಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು: ಕವನದ ಭಾವ, ವಿಷಯ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಲೋಕಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿದ್ದಾದರೆ ಕವನದ ವಸ್ತು ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ನಿರೂಪಣೆ/ಕಥನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಸಂಭಾಷಣೆ ಮತ್ತು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದು ಮತ್ತು ಆಡಿಸಬಹುದು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಶೋಧನೆ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಬೇಕು ಮತ್ತು ಕವನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಬೇಕು. ಈಗವರಿಗೆ ಕವನದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ವಸ್ತು ವಿಷಯ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗದ ಕುರಿತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಯಶಸ್ವೀ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ತಟ್ಟಿಮುಟ್ಟುವ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಿದ್ದರೆ ಸಾಕು.

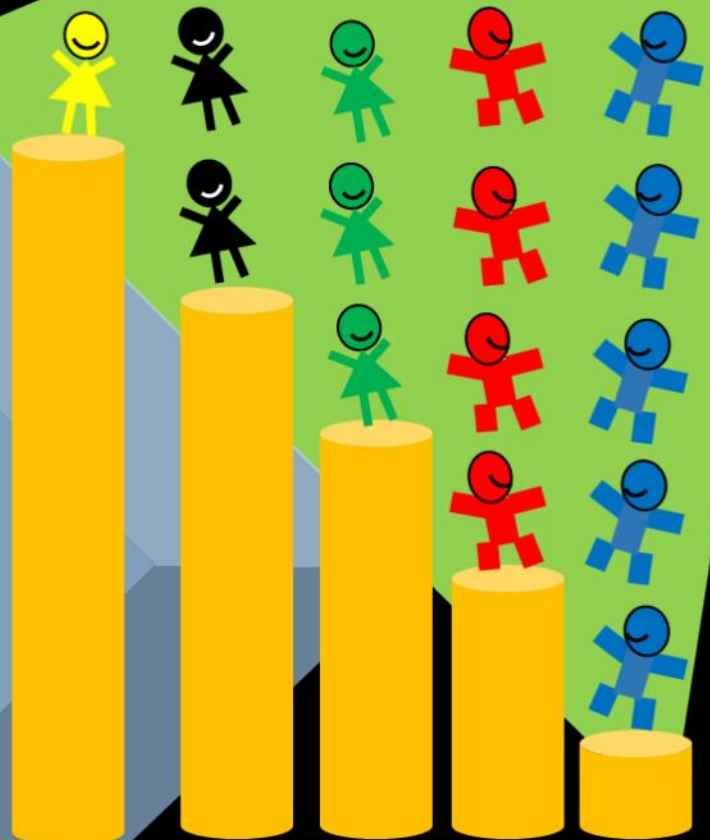
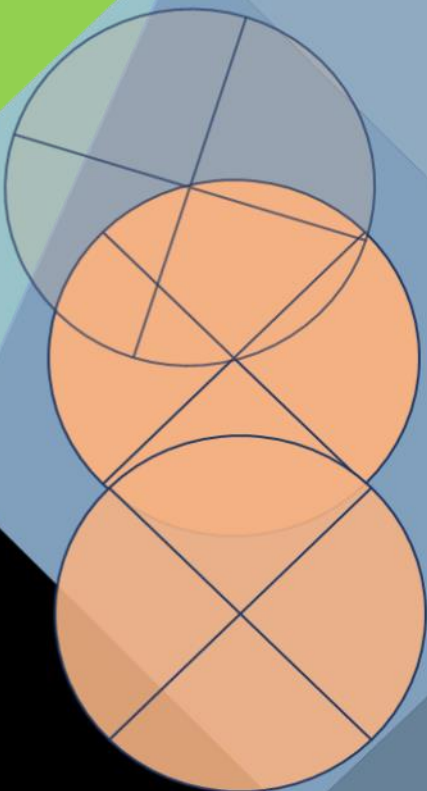
CURRICULAR AREAS

Mathematics

$$2\pi r + n(6y+0.229)$$

$$6n(0.43) * 0.09941$$

$$N \neq \sum g^n - 0.0832 \quad 0.07\%$$

Heuristics and the area of regular hexagon

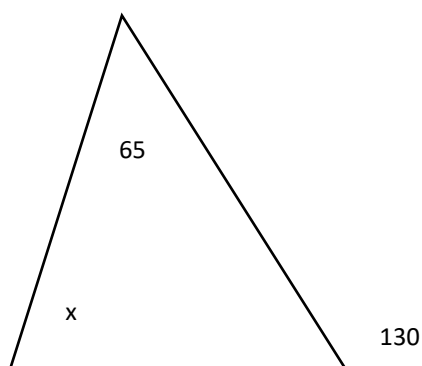
Yathiraj Sharma, Mandya DI

(Note: Even if the readers move directly to the third paragraph, the essence of the article is conveyed)

This had been in discussion from past few days – ‘**inculcating the explorative way of learning**’. While in the discussion about the experiments/models to be demonstrated/displayed in an exhibition which was planned to be organized, the stress was mainly on ‘exploration’. Those models which would lead to some explorative ideas, or those models which could be explored by the children themselves were mainly considered for it. On the same lines, in one of the discussions, this thought of ‘explorative way of thinking’ again came into the scene. The discussion on Math Position paper revolved, almost, around this. In the course of the discussion, few major examples were considered on how this exploration could be enjoyable, as well as encouraging.

The tragedy is that, there is a try now a days to forcibly ‘inculcate’ the explorative way of thinking in children. This need not be forcibly ‘inculcated’, in the sense, we can reduce our work by just ‘using’ such naturally inherited explorative behavior of each child. ‘Exploration’ is a gift given by nature to human beings. A child should not be forced to think in explorative way. In the sense, taken a topic in Math, it is first necessary to create an importance of the topic in child’s life and then a problem has to be posed to it. The child should see the importance of the problem in his/her life and this should then lead to exploration. The need or importance referred to here may also be the joy of the child. Not because the curriculum has said, ‘exploration’ has to be concerned and the children should be ‘trained’ in this direction. This just kills the pure natural behavior of children and turns them into machines giving output only when an input (in the form of a text book problem) is provided. No doubt that in the latter case child possesses the exploration character. However that exploration is used to solve text book problems!

It was in this connection, in a discussion, a problem was posed, which is well appreciated. Given a child, assuming that it is free from all the constraints of traditional teaching, a problem on finding angles is posed to it. Before posing the problem, the child is taught about the angles and also the measuring of the same. Suppose the following problem of finding the mentioned angle ‘x’ is posed to the child.

There might be many ways of finding the angle. However if the child isn’t taught any of the properties of the triangles, the attempt of the child towards solving it is nothing but its exploration. An ‘attempt’ is needed at the first level. This attempt should arise from a need. One possible way of exploring the solution to the above problem is given below. If at all a teacher drives the thinking ability of a child in such an explorative way as given below (not exactly as like below but in some explorative way), the purpose of teaching could be made worth.

1. Measuring the angle through a protractor.
2. Constructing similar kinds of figures where 130 degree is replaced with other angle.
3. Trying out to draw conclusion based on the observation and comparison of different figures.

Purpose of the article:

It was in the Teacher Learning Centre, a new kind of activity was started for the teachers – ‘ಮಾಡಿ ನೋಡಿ’. The purpose of this was to enable teachers to use the TLMs in trying to find solution to a problem. A question would be posed and a set of TLMs would be placed before the teachers. The teachers should try to use the TLMs in finding a solution to the problem. This was started in the Mathematics subject and the very first question for this activity was – ‘Is it true, in general that as the perimeters of figures increase, the areas also increase?’ A set of small sticks (All of same size and length) were placed before them and the teachers tried proving/disproving some notion by constructing various kinds of different/similar figures and comparing the perimeters and areas. The purpose of this activity was not just the comparison of certain properties of figures, but also giving a picture of the units used for area and perimeter. That is, when they use the sticks in building closed figures, they must take one stick as one unit for finding out the perimeter and the square formed by 4 sticks would be the standard unit for finding out the area.

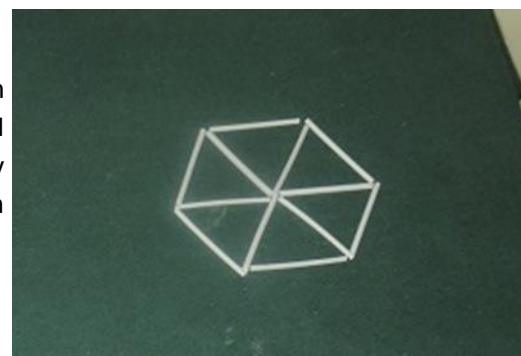
Few teachers tried comparing the areas of two rectangles of different perimeters. Few others compared the areas of two different geometric figures (one may be square and the other rectangle) of different perimeters. Finally, few of the teachers came to the conclusion that this could not be generalized that ‘area and perimeter can be linked through some formula in general’. They also came with the answer - ‘this is true in case of squares and circles that as perimeter increases, the area also increases’. They knew why would that happen - area of square depends only on side, area of a circle depends only on radius. However, area of a rectangle depends on two factors, length and breadth! This in Mathematical language is terminated as – ‘Area of rectangle is a ‘function’ of two variables and that of square is ‘function’ of one variable which is in direct proportion with area’. Anyway, this was not the actual part of discussion.

One of the teachers was trying something different. The teacher made a square and found its perimeter and area. Next the teacher tried to compare this with a regular hexagon. She constructed a regular hexagon. She could find out the perimeter of it, however she failed in finding out its area. She then argued that, it was difficult to give a formula for a regular hexagon’s area. This claim of teacher, although could be said true from the view of a higher primary kid, could be diluted a bit saying that although it is difficult in ‘deriving’ a formula for area of regular hexagon with the knowledge of a higher primary kid, it isn’t difficult in arriving at the formula through a sequence of guesses.

The teaching (guiding) process is expected to be in such a way that a child should try to arrive at the formula at least through the observations it makes. Suppose one such kid gives the following sequences of ‘supports’ to its arrival at the formula [In fact, the below described justification was the first thing which came to the mind of author].

Over to the kid (Do not worry much about the exaggerations):

“The very first thing I tried to do was to construct a regular hexagon with those sticks (One stick for one side). As I knew the area of a trapezium, I thought of dividing this hexagon into two equal trapeziums. To my surprise, I could fit in exactly two sticks on the longest diagonal as shown below.

This led me to think whether this would be true in general that the longest diagonal of a regular hexagon would be twice as that of the side (I was in doubt that the figure I constructed was not exactly regular). I then tried to construct another 'nearly' regular hexagon with two sticks for a side. To my surprise again I could fit in 4 sticks! I could then make a 'guess' that generally the longest diagonal would be twice as that of the side. The next thought was to check whether this is true for all such longest diagonals. When I placed sticks on all such diagonals, I observed a pattern which had six triangles. It wasn't at all difficult for me to guess that each such triangle is an equilateral triangle, as one of the three sides is the side of hexagon and the remaining two are the exact half parts of two diagonals, whose lengths are again same as that of the side of the hexagon. With this guess, using the formula for the area of an equilateral triangle, I could arrive at a formula for the regular hexagon! "

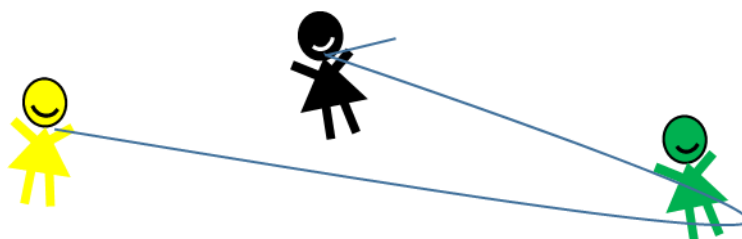
There is nothing magic but the observation of the symmetry patterns in the nature and exploring further.

This could be an exploration which a child of primary school could go on in fact. However the child wouldn't have 'actually' proved the formula for the area of a regular hexagon. Nevertheless, the steps of the child are perfectly alright, except the justifications to them. With the content enrichment, at a higher level, the child can give justifications to the facts that each longest diagonal of a regular hexagon passes through the center and center divides such diagonal into equal halves. Further that the internal angles of the six triangle so formed would be 60 degrees! This is due to the fact that such diagonals would bisect the angles formed by the sides (Note that internal angle of a regular hexagon is 120). This develops with the content enrichment of the child. However by doing this, the child would have explored two main things:

1. A fact that the longest diagonal of a regular hexagon would be twice as that of the side.
2. Area of a regular hexagon would be $(3\sqrt{3}/2)a^2$, if the side of the regular hexagon is 'a'.

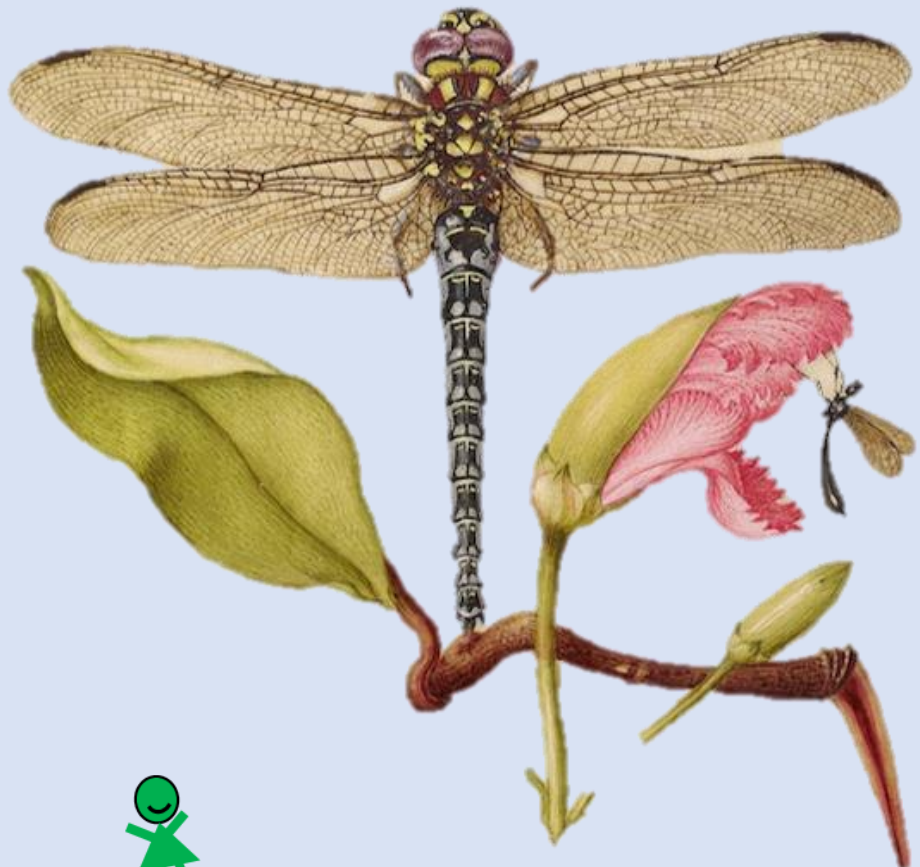
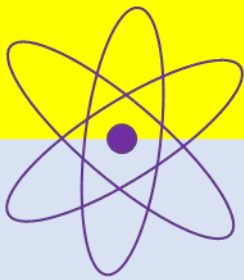
The child could do like this also. Draw/Construct a regular hexagon, draw all the longest diagonal to get 6 triangles. Measure the internal angles of the triangles to see that all are equilateral (All internal angles of all triangles being equal to 60 degree). The child may construct more number of such regular hexagons in drawing the same conclusion that all such 6 triangles formed are equilateral. And then it could derive a formula for the area using the formula for the area of an equilateral triangle. This, in addition to the area of a regular hexagon, also gives idea that the internal angle of regular hexagon is 120 and the longest diagonals bisect the angles (120 degree) formed by the sides of the hexagon.

Heuristic or self-exploration or whatever the terminology, a child shouldn't be fed with the concepts or knowledge or even with the procedures. It should be enabled to explore the procedures on its own.

CURRICULAR AREAS

Science

Beyond fearing Physics

Roshan Sawhil, Mandya DI

“Of all the subjects in the world, why did you choose Physics?” That’s a question I’ve often been asked by many people the moment they find out I’m a Physicist. You can sense a strong feeling of aversion towards Physics in their tone. I hope you realise how tricky it is to respond to such a question. While I feel a very strong urge to reply, “What’s wrong with Physics?” I calm myself and instead say, “Because I fell in love with it.” You can imagine their reactions that follow.

Even a very brief conversation like that with a stranger leaves me pondering for a very long time. Why is Physics treated as a dreaded subject? Is it just a fear in the minds of the people developed either when they were first introduced to Physics as a subject at school or at a later point when they happened to see a physicist passionately scribble apparently incomprehensible equations on a blackboard Or it is something else altogether and perhaps even a generally held belief that Physics is a very difficult subject. It’s hard to point out which one it is even if we speak of specific individuals. It could be a combination of different factors.

But let us for now pose a specific question: Is Physics really a complex subject that only a select few of us are capable of understanding?

There is no doubt that Physics does involve some complex thinking, and challenges our intellect. Why wouldn’t it be, after all it is the result of life long dedications of some of the most brilliant minds ever lived, focused on very specific questions, ranging over a vast variety of topics, piled up over several centuries. Moreover it is unreasonable to expect the explanation of this very complex and at times chaotic universe we live in, to have simple explanations that are easily comprehensible at once. Why must the universe work the way that pleases our puny minds? So, the first step towards relieving ourselves from the fear of Physics that many of us have is to stop expecting it to be simple.

Also one must keep in mind that ideas become increasingly complex as more and more concepts are stacked up. But at the very bottom, where the very first concepts are introduced, simplicity rules. Richard Feynman, one of the most exceptional physicists of all time, explains this idea in one of his BBC interviews, with the example of the game of chess. The rules regarding how each pawn can possibly move are quite straightforward but once a game starts, it becomes increasingly difficult to know how exactly any particular pawn ended up in a specific square. It’s not the rules that are complex but a repeated application of them a large number of times that leads to complexity.

Another common misconception about Physics is that it is a subject only for the smart ones amongst us. Honestly, understanding of complex ideas does require some complex thinking. But then who besides our own selves decides whether or not we are capable of it? We are our only limiters. And it’s true in any field. If all athletes across the world, both aspiring and professional, were to assume that the records of Usain Bolt, the fastest recorded man on earth, can never be surpassed by anyone, they never will be. But then records are meant to be broken and they always are. We must have a similar attitude towards Physics.

So Physics is not for only the smartest, the so called geniuses amongst us, it is for those that are willing to use all their smartness along with a lot of hard work. Physicists aren’t people who are born with a knack for complex thinking, they are normal people like you and me who just got curious and decided to put in a lot of time and effort in getting comfortable with its complexities, in the ultimate quest of uncovering the mysterious of the universe we live in.

Now it happens quite often that in the course of making our way through the challenges Physics poses before us, we physicists tend to fall in love with the whole process. Isn't it extremely satisfying if you started somewhat cluelessly and spent a lot of time trying to understand a simple concept, learning all the mathematics required for its complete understanding, and through rigorous logic begin to gain a fair grasp of the concepts gradually and finally you reach a point when you get comfortable and are even capable of predicting newer ways of exploring the ideas further. To add to all the fun, you are in the process of understanding how the universe around you really works. Right from the billions of atoms that make every inch of your body to the trillions of stars that lie scattered across the vast universe. There is no end to the excitement that comes along.

So, if you are one of those who believe have an unreasonable distaste for Physics or at least think that you are incapable of ever beginning to make any progress in your understanding of the subject, this is a good place to refine your attitude and embrace the subject. The excitement that will follow thereon, at however rudimentary a level, as you explore the strangeness and beauty of the universe that we all are a part of, will be unparalleled.

Some reflections on water, energy, electricity

Rajesh S Mahantmath, Vijayapura DI

During the course of last one and a half or two years, I have had the privilege of participating and facilitating with my illustrious teammates in summer and winter workshops on water, energy and electricity. I am pleased to share here below some of my reflections.

Energy is vital to ensure that progress in any sphere of human activity continues steadily. It may be either a personal activity such as winning in a sports event or an activity of wide significance such as increasing the food production, increasing the usage of natural resources, increasing industrial production etc. energy is of prime importance. Our natural resources are finite and will exhaust sometime in the future. There are limits up to which we can extract energy from these resources using traditional methods at a given time from a given place. We have employed our intelligence to develop technology to harness natural resources without much effort. But, we have lost the sensitivity to value our resources. Often, we have ended in overconsuming the resources to the point where they may not be available to us in the near future. For example, people who draw water from a well with the help of a pulley or walk long distances to fetch water know how precious it is compared to those who get it at the turn of a tap.

Today we are using various conventional and non-conventional sources of energy. All our development as we see it has been possible largely due to the consumption of these energy resources. Scientific research has enabled us to harness the natural resources more and more efficiently during the past couple of centuries.

There is another dimension to this energy intensive development which we seem to have neglected all these years. It will render our development unsustainable if we continue to neglect it. We need to think about what will happen to our development once all our non-renewable resources are exhausted. We have been manufacturing products for our day to day consumption using huge amounts of energy derived from non-renewable resources. With this, most of our natural materials are also becoming scarce and may get exhausted too. In this way, we are weakening the very foundations on which we have based our development.

Pollution is an inevitable by-product of our development activities. The processes of refining of fuels, combustion of fuels and manufacture of products leads to various types of pollution of air, water and soil. This has caused toxic substances to enter our nutrient cycles and adversely affect the health of living beings.

Non-renewable resources are becoming more and more precious as their reserves are depleting. There is a global competition to discover new deposits of these resources and gain custody of the existing resources. Wars are being fought and people are being killed. This is very cruel and inhumane. It is also utterly stupid to base our models of development on the availability of resources which are finite. People who are blindly pursuing the farce of linear development fail to realize the futility of this unsustainable approach.

Sustainability does not imply the total abstinence from energy resources. Rather, it involves their judicious and thoughtful use. Limiting our requirements does not mean that we should stop our development activities but we should be able to understand what we 'need' and what we 'want'. We need to check our priorities. We need to relook at our ideas about and approach towards development. Once we succeed in this we will also succeed in reducing our consumption of fuels, exploitation of energy resources, the resultant pollution and also the cruel instincts of going to war with our neighbors.

As long as we nurture our instinct for overconsumption and exploitation, we will not be able to achieve real development. We will not be able to enjoy our lives in the real sense. Once we curb our urge for consumption, our minds become peaceful and awaken true spiritual inspirations which will motivate us towards real development both individual and societal. Such development will never depend on availability of energy resources.

Sky is the limit for our explorations

Haripriya J, Mandya DI

Force – energy- pressure- motion are the basic terms in physics which has interconnection with one another and also creates lot of confusion. So, once I decided to conduct a session in volunteer teacher forum (VTF) on one of these topics. As I come from chemistry background, I didn't conduct any VTFs particularly on physics topic. I decided to start with the topic 'force'. I planned to do this session with children first before doing the session with teachers. I prepared a session flow with simple activities. I went to a school and transacted this.

Until we stand in the shoes of teachers we can't say it works or not!

I conducted session for class 7 where 14 students were present along with 2 teachers. I designed the session in such a way that students can actively participate in each and every activity. So I framed few questions related to it. I started the interaction by asking them to jump, clap, lift a pen, close the door, lift the bench, push a chair, push a pen, pull your friend etc., later asked them about their experience and the differences they found while doing the activities. I asked them some questions. The questions were: Why did the ball slow down after moving certain distance? What happens when a cart is sloping downwards? What do you have to do to stop its motion? Why ball gets rebounded and why not stone? How you feel when you run? What is your experience while walking and running? Followed by these questions students performed few activities related to types of forces and factors which affect force such as surface area, mass, texture, shape, size, altitude etc.

I did the same session in VTF with minor modifications based on my classroom experience. The changes were preparing worksheets rather asking questions on pushing, pulling, static, rolling and different types of forces. And dealing few misconceptions like getting confusion between force, pressure and energy. In the session, the possible questions which students can ask on this topic were also discussed by taking the same flow as I did with the students.

During VTF I felt teachers were behaving same as students especially while doing activity using blocks and spring balance. One of the teachers told it will be slight difficult for a child to understand the pictorial representation of worksheet but few others didn't agree. So we came to a conclusion that we can use it with students. After 2 days the same teacher who had told that its difficult, shared with me that worksheet helped him to assess the child and students. He also shared that students themselves started discussing and exploring more by using worksheet. Students gave live examples which they come across and compared with worksheet. Another teacher shared students themselves brought few materials of different size, shape, texture, and mass; and did experiments using them.

I have found that to conduct a quality session and convince teachers that the designed session or activity can be used effectively, we need to do the same session with students as a trial. It gives an understanding of how and what children can learn. It is also a learning platform and reflection platform for RPs. I have dealt various concepts related to atom, handling of microscopes, scientific and social notions on pure and impure substances, Gases, Light etc. I have found out that my sessions have become effective through this approach.

ಸೂರ್ಯ

ರಾಜಶೇಖರ ಗು ಬಡಿಗೇರ. ಬಾಗಲಕೋಟೆ.

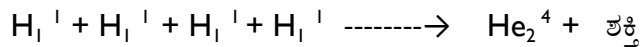
ನಾವು ನೀವೆಲ್ಲ ನೋಡಿದಂತೆ ಸೂರ್ಯ ಜಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ಬೆಳಕು ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಕೊಡುವ ಅತಿ ಸಮೀಪದ ನಕ್ಷತ್ರ. ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ದೇವರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ 'ಯೋಗ'ದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಮಸ್ಕಾರವೂ ಕೂಡಾ ಒಂದು ಯೋಗಾಸನವಾಗಿ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು, ಆತನ ಶಕ್ತಿ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಗಳುವಾಗ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವುದೂ ಉಂಟು. ಸಸ್ಯಗಳ ದ್ಯುತಿಸಂಶ್ಲೇಷಣೆ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಶಾಖವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಸೂರ್ಯ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಸೂರ್ಯ ಎನ್ನುವ ವಸ್ತು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಏನು? ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ದಿನವೂ ಪಯಣಿಸುವ ಒಂದು ಬೆಳಕಿನ ಉಂಡೆಯೇ? ಅದು ನಿಜವಾಗಿ ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಉರುಳುತ್ತದೆಯೇ? ಅಥವಾ ಅದು ನಮ್ಮ ಒಂದು ಗ್ರಹಿಕೆಯೇ? ಬನ್ನಿ, ಇವುಗಳನ್ನು ಒಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡೋಣ.

ಖಗೋಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ನಮಗೆ ತಿಳಿದು ಬರುವುದೆಂದರೆ, 100 ಬಿಲಿಯಗಟ್ಟಲೆ ಇರುವ ಗೆಲಕ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿ ಗೆಲಕ್ಸಿಯಲ್ಲೂ 100 ಬಿಲಿಯಗಟ್ಟಲೆ ಇರುವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸೂರ್ಯನೂ ಒಂದು ಸಾಧಾರಣ ನಕ್ಷತ್ರ. ಸೂರ್ಯ ಇರುವುದು ಸುರುಳಿಯಾಕಾರದ ಹಾಲು ಹಾದಿ ಎನ್ನುವ ಗೆಲಕ್ಸಿಯಲ್ಲಿ. ಇಲ್ಲಿ 'ಸಾಧಾರಣ' ಎನ್ನಲು ಕಾರಣ ಅದರ ಗಾತ್ರ ಮತ್ತು ರಾಶಿ. 6 ಲಕ್ಷ 90 ಸಾವಿರ ಕಿ.ಮೀ. ತ್ರಿಜ್ಯವುಳ್ಳ (13 ಲಕ್ಷ 80 ಸಾವಿರ ಕಿ.ಮೀ. ವ್ಯಾಸ) ಮತ್ತು 1.989×10^{30} ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. (19890000000000000000000000000000) ತೂಕ ಹೊಂದಿರುವ ನಮ್ಮ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸಾವಿರಾರು ಪಟ್ಟು ದೊಡ್ಡದಿರುವ ಹಾಗು ಲಕ್ಷ ಪಟ್ಟು ತೂಕ ಹೊಂದಿರುವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ, ಸೂರ್ಯ ಒಂದು ಸಾಧಾರಣ ನಕ್ಷತ್ರವಾಗಿಯೇ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಎಂಟು ಗ್ರಹಗಳನ್ನು ತನ್ನೊಡನೆ ಸುತ್ತಿಸುತ್ತ ಚಲಿಸುವ ಸೂರ್ಯ, ಭೂಮಿಯಿಂದ ಸರಾಸರಿ 14.96 ಕೋಟಿ ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಷ್ಟು ದೂರ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಭೂಮಿ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ (ಪೆರಿಹೆಲಿಯನ್), 14.7 ಕೋಟಿ ಕಿ.ಮೀ. ಹಾಗು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ (ಅಪ್‌ಹೆಲಿಯನ್), 15.2 ಕೋಟಿ ಕಿ.ಮೀ. ಅಂತರವಿರುವುದರಿಂದ ಸರಾಸರಿ 14.96 ಕೋಟಿ ಕಿ.ಮೀ. ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಒಂದು ಖಗೋಳಮಾನ ಎಂತಲೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ (ಅರುಣೋದಯ ಮತ್ತು ಗೋಧೂಳಿ ಸಮಯ) ಹೊಂಬಣ್ಣದಿಂದ ಹೊಳೆಯುವ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿರುಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಹಾಗೆ ಕಾಂತಿ ಸೂಸುವ ನಮ್ಮ ಸೂರ್ಯನ ಹೊರಮೈ ತಾಪಮಾನ ಸುಮಾರು 5700° ಸೆ. ಇದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆಗುವುದರಿಂದ 6000° ಸೆ. ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಒಳಮೈ ಉಷ್ಣತೆ 15.5 ದಶಲಕ್ಷ $^{\circ}$ ಸೆ. ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇಷ್ಟು ಉಷ್ಣತೆ ಹೇಗೆ ಬಂತು ಎಂದು ಹುಡುಕಹೊರಟರೆ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು 'ಬೈಜಿಕ ಸಮ್ಮಿಳನ ಕ್ರಿಯೆ'ಯಿಂದ ಎಂದು. ಹೌದು, ಸೂರ್ಯನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಲಜನಕದ ಪರಮಾಣುಗಳು ಸೇರಿ ಹೀಲಿಯಂ ಬೀಜ(ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯಸ್) ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದ ಶಕ್ತಿಯೂ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬೈಜಿಕ ಸಮ್ಮಿಳನ ಎನ್ನುವರು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಂಡ ಶಕ್ತಿ ಮುಂದಿನ ಸಮ್ಮಿಳನ ಕ್ರಿಯೆ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಮ್ಮಿಳನ ಕ್ರಿಯೆ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದುವೇ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಶಕ್ತಿ, ಶಾಖ, ಬೆಳಕು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಜಲಜನಕದ ಪರಮಾಣುವನ್ನು H ಎಂದು, ಹೀಲಿಯಂ ಬೀಜ He ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದರೆ, ಬೈಜಿಕ ಸಮ್ಮಿಳನ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಬರೆಯಬಹುದು.

ಪ್ರತಿ ಸೆಕೆಂಡಿಗೆ ಸರಿ ಸುಮಾರು 620 ಮಿಲಿಯ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ ಜಲಜನಕ ಸೂರ್ಯಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಹನವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಎಲಿಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ನೋಡಿದಾಗ ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜಲಜನಕವೂ ಹೀಲಿಯಂ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಆಗುವವರೆಗೆ. ಸದ್ಯ ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ಜಲಜನಕದ ಪ್ರಮಾಣ 74%, ಹೀಲಿಯಂ 25% ಮತ್ತು 1% ಬೇರೆ ಮೂಲವಸ್ತುಗಳಿವೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿದೆ. ನಮಗೆಲ್ಲ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ಗಾಳಿ ಸಿಗುವುದು ಸಸ್ಯಗಳಿಂದ. ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ತಯಾರಿಸಲು ಬೆಳಕಿನ ಶಕ್ತಿ ಸಿಗುವುದು ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಬೈಜಿಕ ಸಮ್ಮಿಳನ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ.

ನಾವು ಸೂರ್ಯೋದಯ- ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ ನೋಡಿದಾಗ ಆತ ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹೋದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು ಭೂಮಿಯ ಭ್ರಮಣೆ. ಭೂಮಿ ತನ್ನ ಅಕ್ಷದ ಸುತ್ತ ಪ್ರತಿ ಸೆಕೆಂಡಿಗೆ 1670 ಮೀ ಭ್ರಮಣೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಆಗುತ್ತದೆ, ಸೂರ್ಯ ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹೋದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಭೂಮಿ ಸೂರ್ಯನ ಸುತ್ತ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಭ್ರಮಣೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಋತುಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ. ಇದರರ್ಥ ಸೂರ್ಯ ಚಲಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂತಲ್ಲ. ಆತ ತನ್ನ ಮೈಸುತ್ತ ಭ್ರಮಣೆ ಮಾಡುತ್ತ ಹಾಲು ಹಾದಿ ಗೆಲಕ್ಸಿಯ ಪರಿಭ್ರಮಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣಿನ ಸರದಾರ

ಅರ್ಪಣ ಬಿ. ಜಿ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆ

ನೀವು ಒಂಟಿ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಅಥವಾ ನಮ್ಮಂತೆ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿರುತ್ತೀರಿ. ಅಥವಾ ಮೂರು ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಮುಕ್ಕಣ್ಣಿನ ಕುರಿತೂ ಕೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಸಾವಿರಾರು ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲೀರಾ...?

ಹೌದು. ಕೀಟಗಳಿಗೆ ಒಂದಲ್ಲ, ಎರಡಲ್ಲ, ಸಹಸ್ರಾರು ಕಣ್ಣುಗಳಿವೆ. ಆ ಹಲವಾರು ಕಣ್ಣುಗಳು ಒಂದೆಡೆ ಗುಂಪಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ನೋಡಲು ನಮಗೆ ಒಂದು ಕಣ್ಣಿನಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಣ್ಣನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಒಮ್ಮಟಿಡಿಯ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾವಿರಾರು ಒಮ್ಮಟಿಡಿಯಗಳು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ 'ಸಂಯುಕ್ತ ಕಣ್ಣು'ಗಳ ಅಥವಾ 'ಕಾಂಪೌಡ್ ಐಸ್' ನ ರಚನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ತರಹದ ಕಣ್ಣುಗಳು 'ಆರ್ಥ್ರೋಪೋಡ್' ಪ್ರಾಣಿ ವರ್ಗದ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ (ನೋಣ, ಚಿಟ್ಟೆ, ಜೇಡ, ಸೊಳ್ಳೆ ಇತ್ಯಾದಿ) ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೀಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಒಮ್ಮಟಿಡಿಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಎಷ್ಟಿವೆ ಎಂಬುದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಒಮ್ಮಟಿಡಿಯಗಳಲ್ಲೂ ಕಣ್ಣಿನ ಭಾಗಗಳಾದ ಲೆನ್ಸ್ , ಕೋನ್, ಬೆಳಕನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಕೋಶಗಳು, ಬಣ್ಣಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಿಗಳು ಅಡಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣಿನ ಸರದಾರರಾದ ಇಂತಹ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ, ಈ ವಿಭಿನ್ನ ನಯನ ರಚನೆಯು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗುವ ಒಂದು ವರವಾಗಿದೆ.

ನಾನು ಇಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಮೀನಿನ ಬಗ್ಗೆ. ಈ ಮೀನನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಮೀನಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ಗಪ್ಪಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಇದರ ಹೆಸರು '*Pollicilla reticulata*' ಎಂದು. ಇವುಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಗುಂಪಾಗಿ ಇರಲು ಬಯಸುತ್ತವೆ. ಇದೊಂದು ಸಣ್ಣ ಮೀನು ಆಗಿದ್ದು, ಗಂಡುಮೀನು ಎರಡು ಇಂಚು ಬೆಳೆದರೆ ಹೆಣ್ಣುಮೀನು ಮೂರು ಇಂಚು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಮೀನುಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ಗಡಸು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಗಂಡುಮೀನು ಸಹಜವಾಗಿ ವರ್ಣರಂಜಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣುಮೀನಿಗೆ ಬಣ್ಣವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷ ಏನೆಂದರೆ ಇದು ಮೊಟ್ಟೆ ಇಡುವುದಿಲ್ಲ ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ಮರಿಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನೀರಿಗೆ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇವುಗಳನ್ನು (live bears) 'ಜೀವಂತ ಹೆರುವ' ಮೀನು ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಹೆಣ್ಣುಮೀನುಗಳು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮರಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆ ಈ ಮೀನುಗಳು ಅಲಂಕಾರಿಕ ಮೀನಿನ ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 30 ರಿಂದ 40 ಮರಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ, ಹೊರ ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 200 ಮರಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತವೆ. ಸಹಜವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು, ಗಂಡು ಮೀನುಗಳು ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಲೈಂಗಿಕ ಪ್ರಬುದ್ಧತೆಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತವೆ. ಒಮ್ಮೆ ಹೆಣ್ಣುಮೀನು ಲೈಂಗಿಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡರೆ, ಅದು ತನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಎಂಟು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಶೇಖರಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಹೆಣ್ಣುಮೀನು ಮರಿ ಹಾಕಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ಒಳಗೆ ತನ್ನ ಮರಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು ಇದರ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷತೆ. ಈ ಮೀನು ಕಠಿಣ ಕೊಳಕು ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಬದುಕುವ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ಇದನ್ನು ಸೊಳ್ಳೆ ಮರಿಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣಪಾಚಿ. ಈ ಮೀನು ವರ್ಣರಂಜಿತವಾಗಿ ಇರುವ ಕಾರಣ ಅನೇಕ ಭಕ್ಷಕ ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಇವುಗಳು ಆಹಾರವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಬಹಳ ಇರುತ್ತದೆ.

ಗಂಡು ಮೀನು

ಹೆಣ್ಣು ಮೀನು

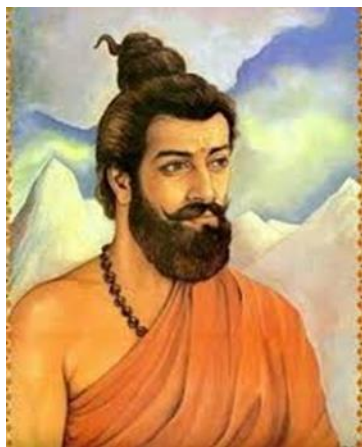
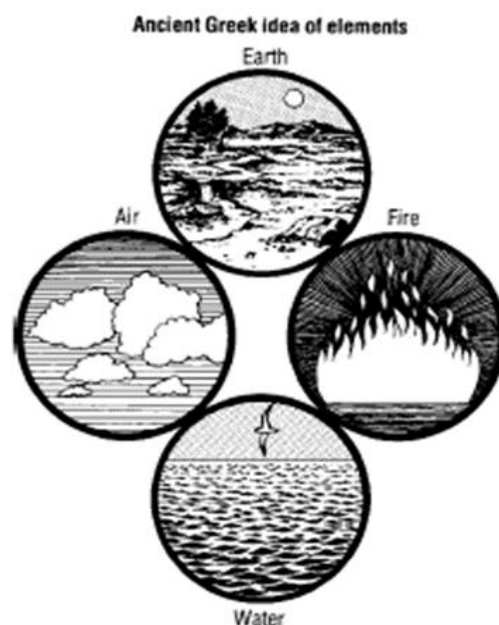
History of Atomism

Maithily. K

The world around us has always been fascinating like the living organisms, inanimate structures, things that we can see and those which we cannot, things that awestruck us and those that terrify us. Our understanding of physical world has grown at an incredible rate in the last 200 years. It does make us feel like a wonder when we identify the basic underlying reason behind this knowledge. Yes, the key to these advances are nothing but our growing knowledge about 'Atoms'.

The First Question

The beginning of the history of atomism took place simultaneously in many parts of the earth in the names of religion and philosophy, Greek, Chinese, Indian, Western, European and religious. These all emerged almost in the same period i.e. in the 5th to 6th century BCE with a question, *What is the basis of the realistic world?* When Thales, Anaximander, Xenophanes, Heraclitus, Pythagoras, Anaxagoras and Empedocles were attempting to find the basis of the physical and spiritual world, there were also Chinese, Jain, Buddha and Hindu philosophy who tried constructing around the same knowledge. These philosophies tried identifying the basis of creation of earth and its constituents and arrived at the conclusion of four-element theory, i.e. earth is made up of air, water, soil, fire. Different philosophies perceived them in different ways, some said combination of these elements serve the basis of earth while some tried justifying them to be of any single element of them. Empedocles suggested that there were two moving forces that made elements combine or separate apart. The combining force was love and the separating force was hate. Although they have contributed in enormous ways to our knowledge, it is very difficult to plot these ideas in an order as there is a lack of any solid proof of individual ideas, also they were all contemporaries. The related descendants carried them over generations. There also arises a question about the promptness of these messages of respective philosophies being presented or carried from one generation to the other. There might have occurred few additions or deletions to the existing ideas. Well, that is how knowledge evolves. Perhaps, a crucial point that we can pull out is that they all thought of the same thing in different manner.

Around the same period in 600 BCE existed another contemporary school of thought by Maharishi Kanada also known as Kashyap stating the atomic hypothesis. Once he was carrying a lunch packet and it slipped down from his hand. He observed the scattered food grains or particles and perceived a thought that any substance must possess this characteristic. He questioned himself "how far this food particle can be divided?" he nibbled the food particle and it occurred to him that it cannot be further divided after one particular extent, he denotes this indivisible extent as the tiny particle '*anu*' forming any substance. He states that these indivisible particles cannot be destroyed but retains its original form under all situations. Kanada propounded his theory based on the concept of *atman* and *moksha*. He applied logical reasoning and realism to justify his theory.^[1]

Ancient Evidences of Atomism

Meanwhile, few other Greek philosophers also worked in building the atomic hypotheses. In 450 BCE Leucippus thinks about the same question ‘what could be the smallest particle of any substance?’ He was a student of Zeno of Elea (a teacher from the ancient Greek colony named Elea) and studied in the Eleatic school. Zeno is known for his paradoxes of which one was that the time and space can be divided infinitely. To break this Leucippus and his students searched for the indivisibility of matter and they found it in the idea of atoms. One of his students named Democritus took this forward as he could make sense out of this. He calls these tiny particles as “*atomos*” (atom in English). To him the whole world was made up of two things, namely, *vacuum of empty space* and *fullness of matter*. The world according to him was made up of atoms and the empty space in between. Atoms are very tiny and thus invisible but when they join in different combinations they make up all things we see around us. Atoms cannot be made or destroyed, but they could change their arrangements is what he thought. He said that atoms differ only by shape.

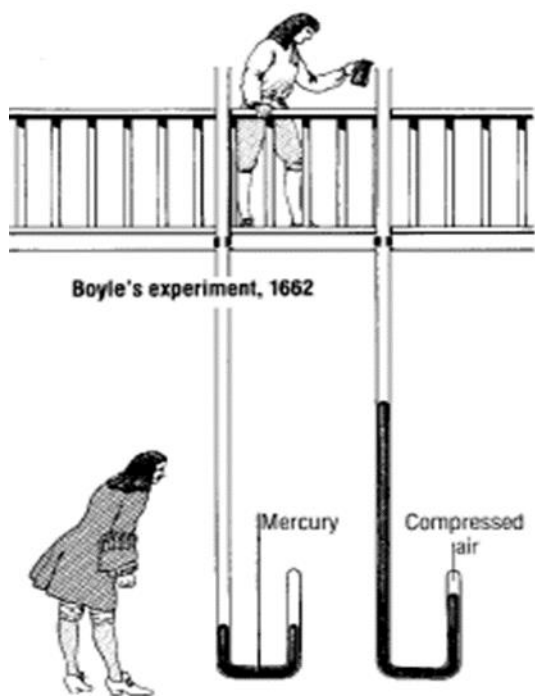
Democritus couldn’t justify his reason behind believing all these. He had wrote down 72 books about his theories of the universe, among them was present his atomic theory too. ^[2] But before the last copy of Democritus’s book was lost another scholar name Epicurus read them, became an atomist and tried expressing it to the world. ^[3]

This thought was wandering around until when Aristotle (384 – 323 BCE) concluded it by stating the five-element theory. He said, “We cannot see these small indivisible ‘Atomos’, so we cannot accept this.” In addition, he included space to the existing list of four-element theory. Thus the new five-element theory that defined the basis of earth was, “Earth is made up of air, water, soil, fire and space.” With this, Democritus’s thoughts about atomos were forgotten. Aristotle was a great scholar of those times and teacher of the most powerful man on earth then, Alexander the Great. As such, people had a lot of respect towards him and considered him a noble man. For almost next two centuries there were no other overruling Aristotelian idea.

Later, Lucretius believed in the concept of atomism and wrote a long poem called *De Rerum Natura* (On the Nature of Things) in 56 BCE, where he explained the views of Democritus and Epicurus with considerable detail and great skill. He was the one who stated that every material physical or spiritual is made up of atoms, including God. And it was difficult to accept for a very religious person. Lucretius was also not much popular and his poem also lost with time. But, in 1417 CE someone came across an old manuscript in an attic which turned out to be a damaged copy of Lucretius’s poem. It was one of the first books to be printed and made into several copies as by then printing press was invented. The book reached many hands, many read the poem and some of them were also impressed by the notion. This way the original notions of Leucippus survived over 2000 years.

Other scholars who joined hands in constructing this theory in an indirect manner were Archimedes, Copernicus, Bruno and Galileo. Archimedes formulated the idea of relative densities of bodies, which later became the important notion in establishing the atomic weights. Copernicus was the first to give the empirical evidence of any belief system through mathematics. Our present day atomic weights, numbers, theories like quantum and relativity attained its form through his perspective. He gave the mathematical way of explaining the world. Bruno was the one to state that all other heavenly bodies of universe are made up of matter or elements that are no way different from those present on earth. It was Galileo who then presented that atoms differ in shapes, size, weight, number and velocity that causes difference in substances and we perceive them through our senses.

Experiments – The Key to Evidences in Science

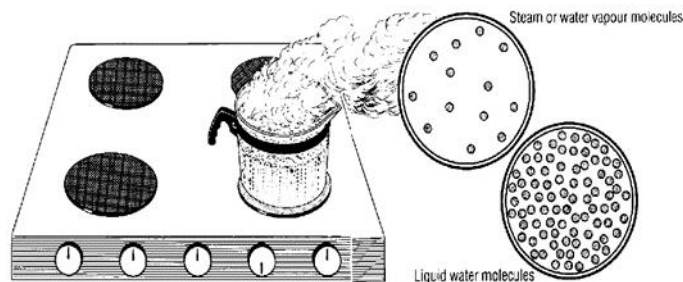
In all these years, atoms remained as a notion. People had different opinion about them, a few believed as for them it made sense and a few objected because they had a different belief while a few neither believed nor objected. However, science is always about the truth and our attempts to understand it and conveying it to others with empirical evidence. There were many questions, logical reasoning and critical thinking across the atomic theory propounded until then, but it lacked empirical evidence. Nobody could say, “Here is something that behaves in a particular manner.” The only way of explaining the presence of atom is by studying its behaviour, under certain conditions. To find such evidence, people had to conduct experiments. Gassendi was one of the first to suggest that the proper way of learning about the Universe was to carry out experiments, i.e. learning science through experimentation .

Robert Boyle was an English Chemist who respected Gassendi’s views and performed an experiment in 1662 to study the behaviour of air.

Air is not rigid like solid that held tight to its shape nor free flowing liquid like water, but its presence can be felt around us. Such substance is called ‘gas’. Boyle poured a little mercury (a liquid metal) into a 5-metre long glass tube shaped like the letter J. The end of the short part of the tube was closed, while the long part was left open. The mercury filled the bottom part of the J and the air was trapped in the short, closed part of the tube. Boyle then poured more mercury into the tube. The weight of the additional mercury forced some of it up into the short part. As the mercury was forced in, the trapped air was squeezed into a smaller space. It was “compressed”. More the mercury was added, the more the trapped air was compressed into a smaller and smaller space. Boyle worked out *“how the space taken up by the air grew less with the increasing weight of mercury”*. How can air be compressed? How can it be squeezed into a smaller space?

Let us try understanding it with a simple example. A sponge can be compressed into a smaller space. So can a piece of bread. This is because the sponge or the bread has little holes in it. When the sponge or the bread is squeezed, the air is squeezed out of those holes and bring the solid material of the sponge, or the bread, closer together. Squeezing air together, as Boyle did, it must mean that the air has holes in it. On squeezing, those holes are closed and bring the material of the air closer together. It seemed to Boyle that there must be little pieces of air —tiny atoms. Between the atoms there was space containing nothing at all. When air was compressed, the atoms were forced closer together.

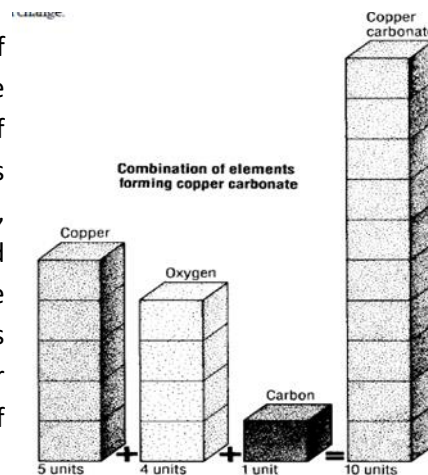
He felt this was true for all gases. In fact, this might apply to liquids and solids, too. On boiling liquid water, it will turn into steam, which is a gas and on cooling steam there is water again. The steam takes up over a thousand times as much space as the water. The easiest way of explaining this is to suppose that in water all the atoms are so close they are touching, while in steam they are far apart. With this experiment atoms for the first time became more than just a notion.

End of 5 Element Theory

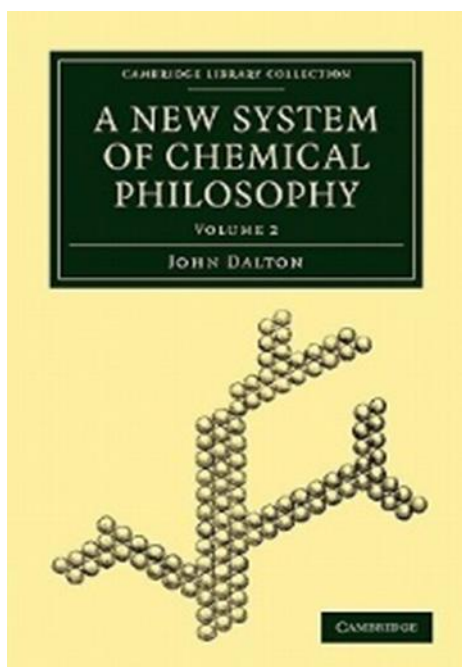
It was Robert Boyle who denied the Aristotelian notion of 5 elements and his definition of element is something that we accept even today. Although many did not accept it those days, because for them studying about invisible atom was useless. However, Boyle's work influenced a French chemist named Antoine Laurent Lavoisier. In 1782 he discovered that when one substance is changed into another, as when wood is burned in air and becomes ash and smoke, the total weight of the products doesn't change from the original reactants used. To Lavoisier his discovery seemed to be fitting into the notion of atoms. If Democritus was right and atoms can't be made or destroyed, all that can be done is to change their arrangement. Wood and air would contain atoms in one kind of arrangement. When the wood is burnt, the atoms would change their arrangement to form ash and smoke. All the atoms would still be there, though, and their total weight wouldn't change.

In that case, this discovery can be further tested using the weights of separate elements instead of the total weight of any object and observe the changes. A French chemist, Joseph Louis Proust, tried this. He took 5 grams of copper, 4 grams of oxygen; and 1 gram of carbon. He ended up with 10 grams of copper carbonate, since the total weight couldn't change. Proust found, that in any condition he had to put these elements together in the same fixed proportions. It was always 5 of copper to 4 of oxygen to 1 of carbon. If he began with other proportions, some of one or two of the elements was always left over. Proust went on to show that this was true of other compounds as well and proved it by 1799. They were always built out of elements in certain definite proportions.

Following the same path in the subsequent days another English Chemist named John Dalton tried understanding the connection between atoms and the law of definite proportion. He studied the combination of elements on his own and he came across something new. Sometimes two elements combined in different proportions. For instance, 3 grams of carbon combine with 4 grams of oxygen to form a certain gas. On the other hand, 3 grams of carbon combine with 8 grams of oxygen to form a different gas. The proportions are different, but we can see that 8 is just twice as large as 4. Dalton wondered if, in the first case, 1 atom of carbon combined with 1 atom of oxygen, while in the second case 1 atom of carbon combined with 2 atoms of oxygen. Whenever Dalton found elements combining in different proportions, the higher proportions were always simple multiples of the lower ones—they were twice as large or three times as large. Dalton announces this discovery in 1803.

Modernism due to Atomism

He published his findings in the form of a book, “A New System of Chemical Philosophy” in 1808. This is the first hand evidence we have about the atomic theory due to which he is called the ‘Father of Atomic Theory’. This may seem strange, since his views were the same as those of Leucippus and Democritus and Kanad over 2,600 years before. Why aren’t those ancient philosophers given the credit? There is a difference, Leucippus and Democritus were just expressing their opinions. They had no evidence, so no one had to believe them, and, in fact, hardly anyone did. Dalton, however, went over all the chemical experiments that could be easily explained by supposing that atoms existed. He showed how they could be used to explain the various discoveries made by Boyle, Lavoisier, Proust and himself.

This is how atoms were conceived in the human perception and after Dalton published his book more and more people started believing in atomism. Substantially many atomists in the cascade gave remarkable discoveries that serve as the milestone in atomic theory. All these discoveries tried concretizing the concept of atom.

Later, in 1897 J. J. Thomson made an attempt for the first time to design the structure of atom, i.e. popularly known as the plum pudding model of atom. One must be conscious that Thomson arrived at this model based on the results obtained in his experiment. Followed by him was Ernst Rutherford who tried refining the atomic model by virtue of his famous ‘Alpha particle Scattering Experiment’. Moving ahead Neils Bohr designed a further improvised atomic model that is accepted worldwide in the present date. Bohr’s model is further justified and explained by quantum mechanics and mathematical expressions. It is nevertheless an incredible fact that such a tiny particle and it has kept the whole world of research dynamic. There are still a lot of avenues even at this point to discover and learn about atoms.

We can see a paradigm shift in the story of atom, moving from a spiritual world perspective to a perspective about purely physical world. Right from the Greek philosophers to the present day scientists, each of them did not intend in proving their predecessor wrong but they just attempted to find answers to the questions that arouse in their minds. This is an important attribute associated with a true scientist not to criticize the past findings but to critique them and look for the justifications. Also, it can be observed that this hypotheses had been running across centuries, from the period of spiritual world to the world of technology. Despite the unavailability of resources to see an invisible object, scientists still made observations, hypothesis and discoveries. They were devoid of technical labs and other resources. The first hand resources whatever we have now was all possible because of critical thinking, logical reasoning, hunt for the truth through questions and the most important is to develop empirical evidence through experimentation. It feels astonished to look back at this journey that has paved way for the immense growth of technology today.

It was after formulating the modern atomic theory, when sub atomic particles were discovered our knowledge about electricity started becoming clear gradually. During the early atomic theory period, in the year 1752 Sir Benjamin Franklin discovered electricity for the first time. That time all that he could convey was that electricity was a form of natural energy which can be seen or experienced in the form of lightning. Later, Alessandro Volta constructed an electric battery and his idea was used by Nicholson in gaining a deeper understanding about elements and compounds.

Almost after a century and a half after Franklin's work, atomic scientists showed that electricity was associated with subatomic particles when Ernest Rutherford stated that the atom contains a very tiny positively charged nucleus at its centre, while very light negatively charged electrons make up the outer regions.

And the Search Continues...

Our attempt to study every object that occupies space and possess mass as 'matter' is the beginning of our knowledge about the physical world, i.e. we are gradually realizing in the course that there exists only one world and it is physical, something possibly felt and experienced. A central stop or the basic unit, "The Atomic Theory", coordinates present day doctrine about every behaviour in nature. *Why does any substance behave the way it behaves?* Perhaps on a single note the whole particulate and wave nature of matter in front of our vision was legibly built through 'atomism'. This paved way for the immense growth and technology. Indeed, it was this growing knowledge on atoms that helped formulating the visible out of an unseen entity. Today we believe we are successful and progressed far ahead with the structure of an atom, while nature reminds that there is yet more to know. And, thus the *Search Continues...*

[1] He therefore penned down his thoughts in the form of "Vaishesika Sutra", which remained just as a literature for a very long time, because scholars had doubted its authenticity. In the late 20th century the critical analysis of Vaishesika Sutra commenced and now we have a critical edition with us.

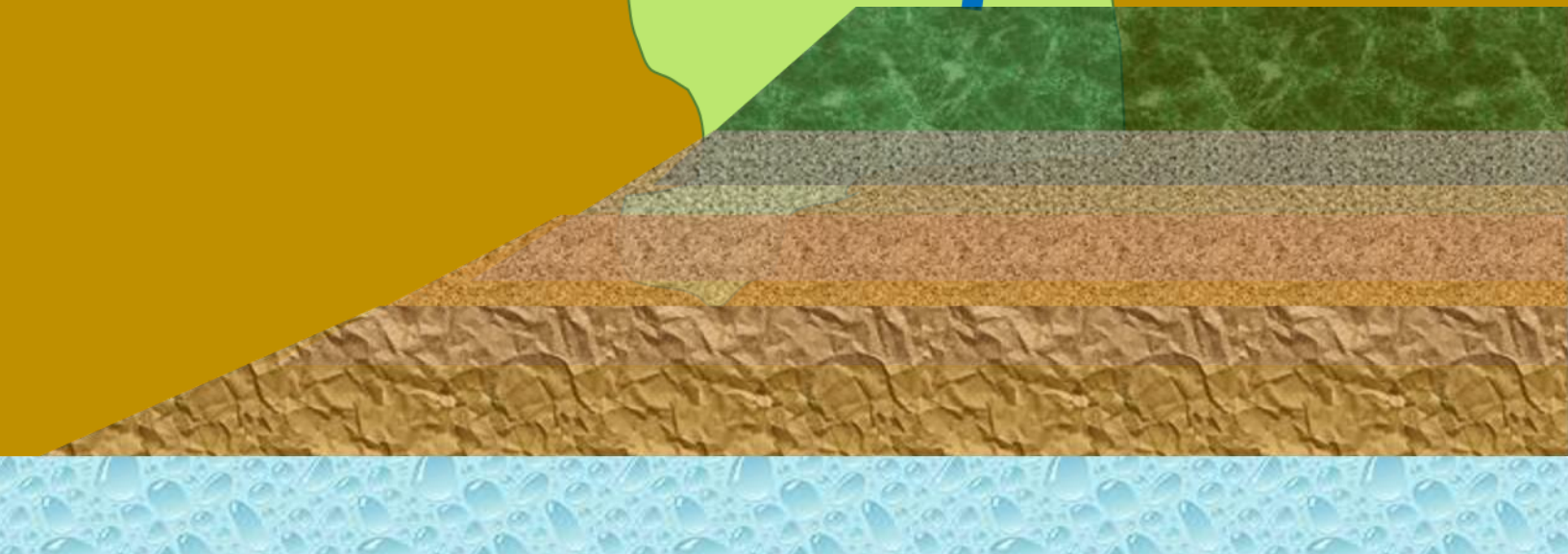
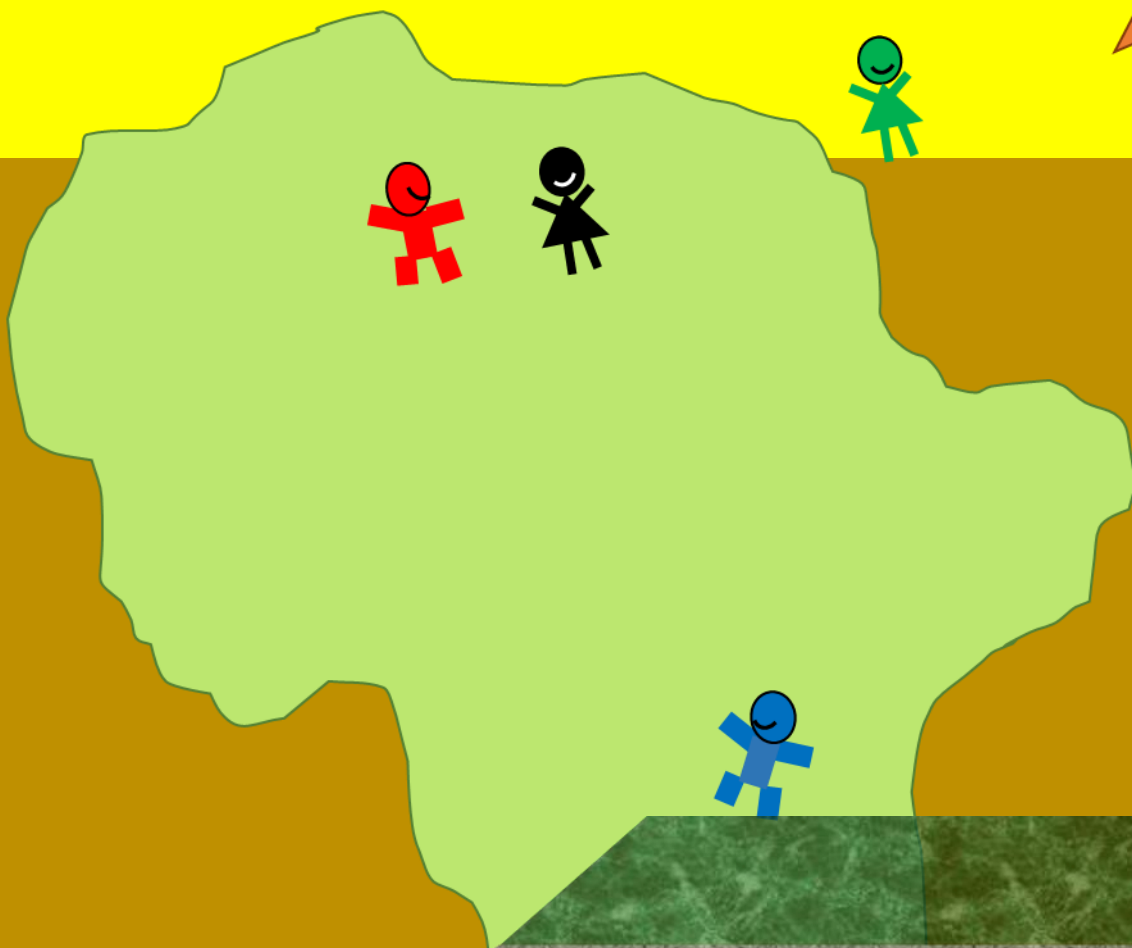
[2] In ancient times, all books were handwritten. In order to have more than one copy of a particular book, the whole book had to be copied by hand. It was very hard work, and only very popular books were copied a large number of times. Since Democritus's books were not popular, few copies were made. As time went on, copy after copy was lost. Today, not one single copy of any of his books exists. They are all completely gone. The only reason we know about his theories is that other ancient books, which have survived, mention Democritus and refer to his theory of the atoms.

[3] Epicurus wrote about 300 books on various subjects, but since he was also not much popular fewer copies were made and they were lost gradually. In ancient days books did not appear like those of present day, they were written or inscribed on clay slabs and were usually quite short.

CURRICULAR AREAS

Social Science

ಜಾಗತೀಕರಣ

– ನಾನಾಗೌಡ ಎಮ್.ಕೆ ವಿಜಯಪೂರ ಜಿಲ್ಲೆ

ಕೆಲವು ದಶಕಗಳಿಂದ ಜಾಗತೀಕರಣ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ, ವಾಣಿಜ್ಯೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಜಾಗತೀಕರಣ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದವರು ತಿಯಿಡೋರ್ ಲಿವಿಟ್.

ಜಾಗತೀಕರಣವು ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಒಂದುಗೂಡಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಾಜಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಏಕ ರೀತಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಹರಡುವುದರ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣ ಮೂಲತಃ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದೆ.

ನಾವು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ನೂಡಲ್ಸ್, ಗೋಧಿ ಹಿಟ್ಟು, ಎಣ್ಣೆ, ಶಾಂಪೂ, ಸೋಪ್, ಅಲಂಕಾರಿ ವಸ್ತುಗಳು, ಮೊಬೈಲ್, ಟಿ.ವಿ, ಫ್ಯಾನ್ ಹಾಗೂ ಉಡುವ ಬಟ್ಟೆ, ಔಷಧಿಗಳು, ರಸಗೋಬ್ಬರ ಅಲ್ಲದೆ ಮನೆಗೆ ಹಚ್ಚುವ ಬಣ್ಣ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಬಹುತೇಕ ಭಾರತ ದೇಶದ್ದು ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದು ನಮ್ಮ ವಸ್ತುಗಳಾದವು. ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಇದು ಇವತ್ತು ನಿನ್ನೆಯದಲ್ಲ ನಾಗರೀಕತೆಗಳ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ನೋಡಬಹುದು. ಸಿಂಧೂ ನಾಗರೀಕತೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಮೆಸೋಪೋಟೋಮಿಯಾ ಜೊತೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳು ವಿನಿಮಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಅವಧಿಗೂ ಇವತ್ತಿನ ಅವಧಿಗೂ ತುಂಬಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ.

ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು ಅಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಹಿಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಅಡಗಿವೆ. ಅದುವೇ **ಗ್ರಾಹಕೀಕರಣ/ಕಂಪೂಮರ್ಸೀಶನ್ (Commodification/Commoditization)** ಅಂದರೆ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಇಷ್ಟ ಇಲ್ಲದ ವಸ್ತುಗಳು ಅಥವಾ ಅಂಶಗಳು ಗ್ರಾಹಕರು ಇಷ್ಟಪಡುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಆಧುನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಸ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಗ್ರಾಹಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಿಸುವುದು. ಈ ಗ್ರಾಹಕೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ವಸಹಾತುಶಾಹಿಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ 20ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತಾ 1995 ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಘಟನೆ (W.T.O) ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಪ್ರಪಂಚದ ತುಂಬಾ ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ನೀತಿಯಿಂದ ಅತಿರೇಖದ ಹಾದಿ ತಲುಪಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು, ವ್ಯಾಪಾರ ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆ, ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆ, ಉದಾರೀಕರಣ, ಆಧುನೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯೀಕರಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದವು.

ಜಾಗತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಗತಿ ಇದು ಪ್ರಪಂಚದ ಜನರನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ದೇಶಗಳು ಉಪಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಿಸಿರುವುದರ ಫಲವಾಗಿ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇದ್ದರೂ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸೇವೆ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ 1999 ರ ಹೊಸ ಟೆಲಿಕಾಮ್ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಬಾಹ್ಯ ಜಗತ್ತಿಗೆ ನಾವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡೆವು. ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ನೇರವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸದಿದ್ದರೂ ಜಾಗತೀಕ ಸಮುದಾಯದ ಸಕ್ರಿಯ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗುತ್ತೇವೆ. ಅಫಘಾನಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸರಕಾರದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿರುವುದು.

ಉತ್ತರ ಕೊರಿಯಾ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕೊರಿಯಾದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಹಾಗೂ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರದ ಒತ್ತಡಗಳು, ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳಾದ ಭೂಕಂಪ, ಸೂನಾಮಿ, ಚಂಡಮಾರುತ ಅಷ್ಟೆಯಲ್ಲದೆ ಕ್ರಿಕೆಟ್, ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮನರಂಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳು ಕೂಡ ಜಾಗತೀಕರಣ ತಮ್ಮದೆ ಆದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿವೆ. ಹಿಂದೆ ಇದು ಎಲ್ಲ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ದ್ವಿತೀಯ ಮತ್ತು ತೃತೀಯ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಜಾಗತೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಗೋಚರ ವ್ಯಾಪಾರದ ಬದಲಾಗಿ ಅಗೋಚರ ವ್ಯಾಪಾರವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವುದು ಅಂತರಜಾಲದಲ್ಲಿ, ಹಣ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮತ್ತು ವಿನಿಮಯ ಅಂತರಜಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವದ ಮಾನವ ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪತ್ತು ಅಂತರಜಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನಿಮಯಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಣ ಕಳಿಸಬಹುದು.

ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಜಾಗತೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ಸ್ವಆರ್ಥಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಸಾಧಿಸುತ್ತವೆ ಉದಾ:ಕೋಕೋ ಕೊಲಾ, ಕೋಲ್‌ಗೇಟ್, ಮ್ಯಾಕ್ ಡೊನಾಲ್ಡ್, ಇನ್‌ಪೋಸಿಸ್, ರಿಲಿಯನ್ಸ್ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹೊಂದಿ ಲಾಭದ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತವೆ.

ಅಮೆರಿಕಾದ ಫೋರ್ಡ್/ಫರ್ಡ್ ಕಾರ್ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭಗಳಿಸುವ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳೊಂದು, ಇನೋವಾ ಕಾರ್, ಹೊಂಡಾ ಬೈಕ್ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆ ಕಾಣಬಹುದು.

ಅಂದರೆ ಜಾಗತೀಕರಣ ತಪ್ಪೆಂದಲ್ಲ ಅದನ್ನು ನಾವು ಅನುಸರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವ ರೀತಿ ಸರಿಯಿಲ್ಲ. ಮಾನವ ಕೆಲವು ಹಾನಿಕಾರಕ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಮರುಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ ಚಾಚುತ್ತಾನೆ. ಭೂಕಂಪ, ಸೂನಾಮಿ, ಚಂಡಮಾರುತ, ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ದಾಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನವನಿಂದ ಒಂದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆದ ಹಾನಿಕಾರಕ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ತನು ಮತ್ತು ಧನ ನೀಡಿದಾನೆ. ಇದು “ಮನುಜ ಮತ ವಿಶ್ವ ಪಥ” ಕುವೆಂಪು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ “ವಿಶ್ವ ಮಾನವನಾಗು” ಎಂದಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿ ಈಗ “ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಜೆ” ಯಾಗಿ ಮಾನವನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಬಂಧ ಮೀರಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದು “ಅವನ ಜಾಗತೀಕ ಅನನ್ಯತೆ” ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಅಪಮೌಲ್ಯಕರಣವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಮಾನವ ಕೇವಲ ಆರ್ಥಿಕ ಪಾತ್ರಧಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಮಾನವ ಮಾನವರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹಾಳಾಗಿ ವಿಘಟಿತ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ನಮಗೆ ನೋಡಲು ಸಿಗುತ್ತಿದೆ.

ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸುಧಾರಿತ ಉತ್ಪಾದನೆ ವಿಧಾನವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ದೇಶಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನುರಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿ ನೀಡಿ ಅಧಿಕ ಲಾಭಗಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಈಗ ನೋಡಲು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು, ಆದರೆ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಈಗಿರುವ ಹಾಗೆ ವರ್ಗ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಮುಂದುವರೆದ, ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಳಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೆಂದು.

ಭಾರತ ಈಗ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ಅನುಸರಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವಂತೆ ಕಾನೂನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾದ ಸೋಚನಿಯ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲ ಅನಿವಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳಾದ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ವೇತನ, ವಿಧವ ವೇತನ ಇತ್ಯಾದಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಎಲ್ಲ ಹಂತದ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವರ್ಗ, ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ಏನೆ ಹೇಳಿದರು ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಸಂಬಂಧಗಳು, ಮೌಲ್ಯಗಳು ಒಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಘಟ್ಟ ಇದ್ದಾಗ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳು ಜಾಗತೀಕ ಪ್ರಜೆ ಆಗುವ ಬದಲು ಮನುಷ್ಯ ಜಾಗತೀಕ ಪ್ರಜೆಯಾಗಬೇಕಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಸೀರಿಮೊಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಡಕುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಮೌಲ್ಯಯುತ ಸುಸ್ಥಿರ ಸಮಾಜ ಕಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವೇಶ ನಿಷೇಧ: ಶಬರಿಮಲೆಯ ಸುತ್ತ ಒಂದು ನೋಟ

– ನಾಗೇಶ ಕೆ.ಟಿ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆ

ಭಾರತದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಶಬರಿಮಲೆಯು ಇಂದು ವಿವಾದದ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದು. ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ವಿಚಾರವು ತುಂಬಾ ಚರ್ಚೆಗೆ ಗ್ರಾಸವಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನ ಕದವನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಬಂದಿದೆ. ಒಂದೆಡೆ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡದ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ನಂಬಿರುವ ಒಂದು ವರ್ಗ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲವೆಂದರ್ಥವಲ್ಲ. 10 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು 50 ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ವಯೋಮಾನದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಪಡೆದೇ ತೀರುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯದೊಂದಿಗೆ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿರುವ ಮಾನ್ಯ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಕಾನೂನಿನ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಪೊಲೀಸರ ಸರ್ಪಗಾವಲಿನಲ್ಲಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲು ಹೊರಟ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿರುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಉಂಟಾದ ಗಲಭೆಗಳು, ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಆಶಯಗಳು, ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ತೀರ್ಪು ಹೊರಬಿದ್ದ ನಂತರ ಭಾರತದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತೀರ್ಪಿನ ವಿರುದ್ಧ ಅನೇಕ ಹೋರಾಟಗಳು ನಡೆದಿವೆ ಮತ್ತು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಇದನ್ನೇ ಬಂಡವಾಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕೆಲವು ರಾಜಕೀಯ ಗುಂಪುಗಳು ಎಡಬಲದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯದ ಕೆಸರನ್ನೂ ಎರಂ ತಮ್ಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಈಡೇರಿಕೆಗಾಗಿ ತೀರ್ಪಿನ ಪರ-ವಿರೋಧಗಳ ಹೋರಾಟವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಈ ಹೋರಾಟಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತಿಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇಂತಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಹೋರಾಟಗಳು ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗದಿರುವುದು ವಿಷಾದವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಧರ್ಮ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲ, ಅದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘಟನೆಯ ಒಂದು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಭಾಗವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನವು ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮನ್ವಯತೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸಂವಿಧಾನದ 25 ರಿಂದ 28 ನೇ ಅನುಚ್ಛೇದಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಸಮಾನವಾಗಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಈ ಅವಕಾಶಗಳೇನೇ ಇದ್ದರೂ ಪಾರಂಪರಗತವಾಗಿ ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಕೆಲವು ಆಚರಣೆಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳೇ ಇಂದಿನ ಶಬರಿಮಲೆಯ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿವಾದ ಮತ್ತು ಗಲಭೆಗಳು 'ಧರ್ಮ ಅಫೀಮು ಇದ್ದಂತೆ' ಎಂಬ ಕಾರ್ಲ್‌ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ವಿವಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪ್ರವೇಶದ ಪರ ಮತ್ತು ವಿರೋಧದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೇನು? ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಅವಕಾಶಗಳು, ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್‌ನ ನಿಲುವು, ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಸವಾಲುಗಳೇನು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳು ಅಥವಾ ನಿಲುವುಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಈ ಮುಂದಿನ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ವಿವಾದದ ಹಿನ್ನೆಲೆ : ಶಬರಿಮಲೆ ದೇವಸ್ಥಾನವು ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯುಳ್ಳ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಯ್ಯಪ್ಪ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಶತಮಾನಗಳಷ್ಟು ಹಿನ್ನೆಲೆಯುಳ್ಳ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಸುಮಾರು 20 ರಿಂದ 30 ಜನ ಲಕ್ಷ ಭಕ್ತರು ಭೇಟಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ದೇವಸ್ಥಾನವು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರೂ ಸಹ ಇಲ್ಲಿನ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ದೇವಸ್ಥಾನದ ದೇವಳ ಮಂಡಳಿಯೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ನಿಯಮದಂತೆ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಪುರುಷರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ, 10 ರಿಂದ 50 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಇಲ್ಲಿನ ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯವೂ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು 1991 ರಲ್ಲಿ ಟ್ರಾವಂಕೂರ್ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಮಹೇಂದ್ರನ್ ಎಂಬುವವರು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವೇಶದ ನಿಷೇಧ ವಿರುದ್ಧ ಹೂಡಿದ್ದ ದಾವೆಗೆ, ಋತುಚಕ್ರದ ಕಾರಣವನ್ನು ನೀಡಿ ಅಂದಿನ ಕೇರಳ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ದೇವಳದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಸುಮಾರು 15 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವೇಶ ವಿಚಾರ ಒಂದು ಅನಪೇಕ್ಷಿತ ವಿಚಾರವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು.

ಆದರೆ 2006 ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಚಿತ್ರನಟಿಯಾದ ಜಯಮಾಲರವರು '1987ರಲ್ಲಿ ಸಿನಿಮಾ ಚಿತ್ರೀಕರಣದ ವೇಳೆ ಶಬರಿಮಲೆಯ ಗರ್ಭಗುಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಯ್ಯಪ್ಪ ಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದ್ದೆ' ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯು ಅಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಜಯಮಾಲರವರ ವಿರುದ್ಧ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಈ ಘಟನೆಯ ನಂತರ ಕೇರಳದ ಶಬರಿಮಲೆ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ 800 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವೇಶ ನಿಷೇಧ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಯಂಗ್ ಲಾಯರ್ಸ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಮೊಕದ್ದಮೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿತು.

ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಾದವಿವಾದಗಳ ನಂತರ ಈ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು 2017 ರಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಪೀಠಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿತ್ತು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ವಿವಾದವನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದ 14, 15 ಮತ್ತು 17 ನೇ ವಿಧಿಗಳ ಆಶಯಗಳನುಸಾರ ಮಾನ್ಯ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಮಹಿಳೆಯರ ದೇವಾಲಯ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾನೂನು ಪಾಲನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ತೀರ್ಪಿನ ನಂತರ ದೇವಾಲಯದ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ವಿರೋಧಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಸುಮಾರು 19 ಅರ್ಜಿಗಳು ಈ ತೀರ್ಪನ್ನು ಮರುಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲು ಕೋರಿದ್ದು, ಇದೇ ನವೆಂಬರ್ 13ಕ್ಕೆ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದೆ.

ದೇವಾಲಯದ ಪ್ರವೇಶದ ಪರ ವಾದಗಳು: ದೇವಾಲಯದ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ತಮಗೆ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇರುವ ಪರವಾದಗಳೆಂದರೆ

- ◆ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಶಬರಿಮಲೆ ದೇವಸ್ಥಾನವು ಒಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ದೇವಾಲಯವಾಗಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವುದು 15 ನೇ ವಿಧಿಯ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದೆ.
- ◆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಕೇವಲ ಪುರುಷರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅದೂ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಇದೆ.
- ◆ ವಯಸ್ಸಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರವೇಶ ನಿರಾಕರಣೆ ಅಸಂವಿಧಾನಿಕ.
- ◆ ಈ ರೀತಿಯ ನಿಯಮಗಳು ಅನ್ವಯವಾಗದಂತಹ ನೂರಾರು ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ದೇವರುಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಲ್ಲ.

- ◆ ಮುಟ್ಟಾದ ಮಹಿಳೆಯರು ಅಶುದ್ಧ, ದೇವಾಲಯದೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲೇಬಾರದ ಎಂಬ ವಾದ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹವಲ್ಲ. ಮುಟ್ಟಿನ ಮಹಿಳೆ ಅಶುದ್ಧಳೇನೂ ಅಲ್ಲ
- ◆ ಜೈವಿಕ ಅಂಶಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತಾರತಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದೂ ಸಂವಿಧಾನದ 14, 15 ಮತ್ತು 17ನೇ ವಿಧಿಗಳ ಮೂಲ ಆಶಯಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದೆ.
- ◆ 25(1) ರ ಪ್ರಕಾರ ಇದು ನಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ◆ ಮಹಿಳೆಯರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಕುಂದುಂಟುಮಾಡುವ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವಂತಹ 51(ಇ) ರ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ.
- ◆ ಈ ದೇವಸ್ಥಾನವು ಕೇರಳ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡು ರಾಜ್ಯಗಳ 'ಕನ್ಸಲಿಡೇಟೆಡ್' ನಿಧಿಯಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಾಗಿ, ಇದೊಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳವೇ ಹೊರತು ಖಾಸಗಿ ಮಂದಿರವಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.
- ◆ ಆರಾಧನೆಯ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುವ ದೇವರಿಗೆ ಹಕ್ಕು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ದೇವರು ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತಾನೆ.
- ◆ ಶಬರಿಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುವ ದೇವರನ್ನು, ಶಬರಿಮಲೆಯ ಹೊರಗೆ ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿಲ್ಲ.
- ◆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನೈತಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದಾದರೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆ ರೀತಿ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಉಂಟಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಮಾನತೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಸಂವಿಧಾನಿಕ ಆಶಯಗಳ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಆಚರಣೆಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು.
- ◆ ಅವರವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಅಡ್ಡಿಗಳಿಲ್ಲ.
- ◆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವವರ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ವಾದವೆಂದರೆ, ದೇವರು ಸರ್ವೋಚ್ಚನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಎತ್ತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದುರುವುದರಿಂದಲೇ ಮಾನವನ ಯಾವುದೇ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಅಡ್ಡಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಲಿಂಗ, ವರ್ಣ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ವಯಸ್ಸಿನ ಜನರು ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದರಿಂದ ದೇವರ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆಗೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
- ◆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇದರೊಳಗಡೆಯೇ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಬೇಕು

ಮಹಿಳೆಯರ ದೇವಸ್ಥಾನ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕಿರುವ ವಿರೋಧವಾದಗಳು

ದೇವಾಲಯದ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೇರಳದ ನಾಯರ್ ಸೋಸೈಟಿಯು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಬಲ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದೆ

ಶಬರಿಮಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಯ್ಯಪ್ಪ ಸ್ವಾಮಿಯ ವಿಗ್ರಹ ನಾಸ್ತಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಅಯ್ಯಪ್ಪನು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ

ಸಂವಿಧಾನದ 25(2) ನೇ ವಿಧಿಯ ಬಿ ಕಲನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲು ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ಹಿಂದೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಗಳ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಾಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅಸ್ಥಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನ ಜಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುವಂತಿಲ್ಲ.

ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನ ನಿರ್ಣಯಗಳು

ಶಬರಿಮಲೆ ವಿವಾದವು ಬುಗಿಲೆದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಿಂದಲೂ ಪರ ವಿರೋಧಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿರುವ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈಗಾಗಲೇ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ತೀರ್ಪನ್ನೂ ಸಹ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೋರ್ಟ್ ಗಮನಿಸಿದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ.

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಯೋಮಾನದ ಮಹಿಳೆಯರ ದೇವಾಲಯ ಪ್ರವೇಶದ ನಿರ್ಬಂಧವು ಪಿತೃಪ್ರಭುತ್ವ ನಂಬಿಕೆಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪುರುಷನ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವುದನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ.

ದೀಪಕ್ ಮಿಶ್ರಾ ನೇತೃತ್ವದ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಪೀಠವು 'ಪಿತೃಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ' ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಕೋರ್ಟ್ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದೆ.

48 ದಿನಗಳ ವ್ರತಾಚರಣೆಯನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಗೆ ಊಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಮುಟ್ಟಿನ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಅಶುದ್ಧ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಾದರೆ ಅದು ಅಶ್ವಶೃತೆಯನ್ನು ಆಚರಣೆ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವೇಶ ನಿರಾಕರಣೆಯು 14, 15ನೇ ವಿಧಿಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಾರದು ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯದೊಂದಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದೆ. ತೀರ್ಪಿನ ಸಂತಸದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳು, ಅಲ್ಲಿನ ಪುರೋಹಿತರು ಮತ್ತು ದೇವಾಲಯದ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ ದೇವಾಲಯದ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿಲ್ಲ. ಪೋಲಿಸರ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ತೀರ್ಪಿನ ವಿರುದ್ಧ ಈಗಾಗಲೇ 19 ಮೇಲ್ಮನವಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದು ಶಾಂತಿಪಾಲನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಾಗಿ ಪೋಲಿಸರೂ ಸಹ ಬಲವಂತದ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದಂತಹ ಜಾತ್ಯಾತೀತ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ತ ವಿಚಾರಗಳಾಗಿದ್ದು ಇಂತಹ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಜಾಗರೂಕತೆಯ ನಿರ್ಣಯವನ್ನೂ ಕೋರ್ಟ್ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಸವಾಲುಗಳು: ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂರಚನೆಯ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸವಾಲು ಹಾಕುವುದೇ ಒಂದು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮುಂದೆಹಾಕುವ ಮೂಲಕ (ನಿಧಾನಗತಿಯಲ್ಲಿರುವ), ಶುದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಠಿಣ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಸಮಾಜವು ತಾಳಬಹುದು. ಅಶ್ವಶೃತರು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಿಧಾನಗೊಳಿಸುವುದು ತಾರತಮ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ತೆಗೆದು ಹಾಕುವುದು ಸಹ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸವಾಲಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ಇಂತಹ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ತೆಗೆದುಹಾಕುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಘೋಷಿಸುವಂತಹ ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು: ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವಂತಹ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೋರ್ಟ್ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಕಾಣಬೇಕು. ಈಗಾಗಲೇ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಂದಾಚೆಗೆ, ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕಿದೆ. ಇದು ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳ ಪುನಾರಾವಲೋಕನಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದು, ನವೆಂಬರ್ 13ರ ವಿಚಾರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಮೌಢ್ಯತೆಗಳ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗಿಂತ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳೇ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಸಾರಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

26(ಬಿ) ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಮ್ಮದೇ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ.

ಕ್ರಿಸ್ತು ಪ್ರಸಾದ್ ಶರ್ಮಾ ವಿರುದ್ಧ ಅಸ್ಸಾಂ ಸ್ಟೇಟ್ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನದ 25 ಮತ್ತು 26 ನೇ ವಿಧಿಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು, ಮೂರನೇ ಭಾಗದ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

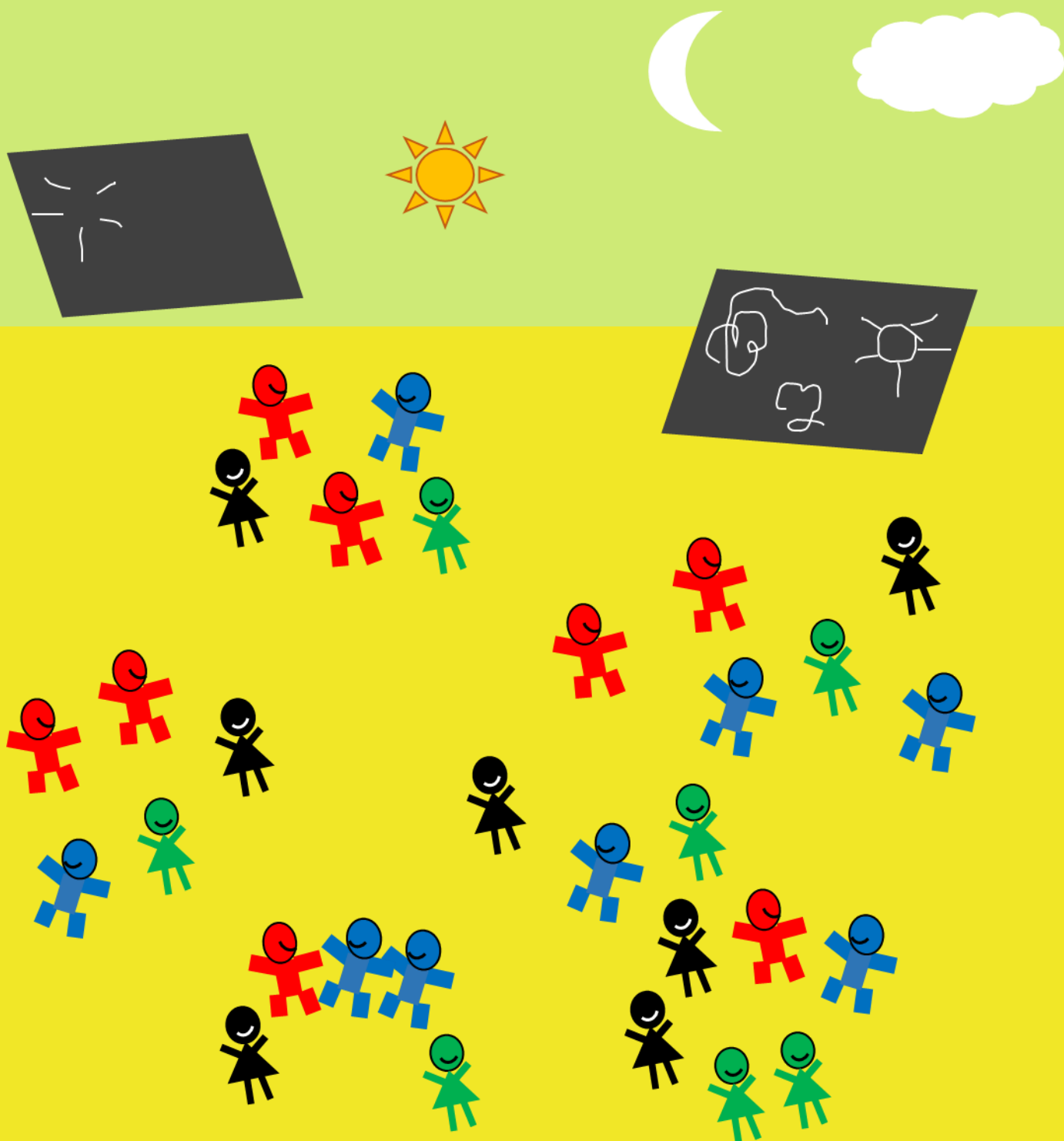
1965 ರ ಕೇರಳ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪೂಜೆ (ಪ್ರವೇಶದ ಅನುಮೋದನೆ) ಹಿಂದೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳ ನಿಯಮದ 3(ಬಿ) ನಿಯಮದ ಅನುಸಾರ, ದೇವಾಲಯದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ದೇವರನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಂವಿಧಾನದ 21, 25(1) ಮತ್ತು 26 ನೇ ವಿಧಿಗಳ ಅನುಸಾರ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅರ್ಹನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಂಬಿಕೆಗಳ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನೀಡಬಾರದು ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

Classroom Experiments and Experiences

Story telling as an effective pedagogy

Muzammil

Concept

Storytelling can be powerful teaching method, because the teacher has an opportunity to make children curious, utilize their home language, do gesture, ask questions and stories can be challenging, exciting and take us into fantasy world. There is a maximum scope to promote the students' imagination and linguistic abilities. Children learn best when they are actively engaged in the learning experience, when there is comprehensible inputs then they deepen their understanding of topic by interacting with others and share their ideas. Storytelling method that can be used across curriculum, including math and science.

School: UBMPs No. 1 Navanagar, Bagalkot. 5th Standard

Language teaching objectives:

- To enhance listening skill and verbal proficiency.
- To promote curiosity and imagination.
- To encourage active participation.

Pedagogical processes:

Story narration, storytelling and picture reading.

Learning outcomes:

At the end of this lesson, students should be able to,

- Understand what they hear and Talk about different characters.
- Read with comprehension – understand the main theme of the story.
- Draw different characters and make sentences.
- Comprehend and write sentences on the basis of characters given in the story.
- Reproduce words related to different situations of the story.

Class: 1. Story narration 'the fool monkeys'

Process:

- Prior to narrating a story written the key vocabulary on board and explained the different characters.
- Narrated the story 'the fool monkeys' in between when it was realize students are losing interest switched to their language.
- Used different voices for different characters, added some humor and body movements.
- Questions were to be rised in between to encourage students to speak and keep listening the story.
- Utilize the materials available in the classroom ex. Board, duster, broomstick etc.
- After completing story asked students to tell the complete story in their language, no matter how good/bad and it was not expected to tell as it is.
- Gave the opportunity to those children who rarely participate or speak, encourage if they using English.
- Picked the words and phrases from the story ask students to make sentence by using those words. Do not interrupt if they make any mistakes. Give applause/appreciate the students who speak.
- Conclude the class by giving task to the students. Ask all the students to come prepare with story and they will get the chance to narrate it in the next class.

Class: 2. Story narration by students

- Class started with the energizer 'Do what was said', asked children to listen and do what I said. First sentences without any action, later telling the sentences with actions and gestures, say for example: I'm sweeping the floor, Aariz peeling a banana etc.
- Later asked the children as who will narrate story? Only few came forward to read and narrate the story.
- Only one child read the story in English and explained in Urdu later. Other few students told the stories in Urdu. Appreciated the students who presented the stories.
- Once a student finishes a story, I tried to tell in English and draw the major characters on the board.
- Asked the students to narrate the story by looking at the words and drawings on the board.
- Allowed children to make the stories in Urdu/Hindi and helped those who are trying to make sentences in English.
- Asked students to make sentences in English looking at the drawings on the board, and the facilitator helped them whenever it is required.

Activity: Story book "The Fox & the Grapes"

Selected the story which students are familiar with, prepared the drawing book of different situations. Simply shown the drawings one by one, asked Students to speak in English and explain the story, initially they tried in English but rest of the story they told in Urdu.

Reflection:

- During initial classes, it was very difficult to get the attention of students, especially when I was using only English, code switching helped me to keep the interest of students.
- When students find the topic interesting, the more they participate and try to speak in target language.
- The process of listening to the students' responses with a focus has greater importance in building their confidence in speaking.

Ek Kavva

Malik Ahamad Pasha

*“Ek kauva pyasa tha
Jug mein thoda pani tha
Kauve ne dala kankar
Paani aaya upar
Kauve ne piya pani
Khatam hogayi kahani”*

The story of *kauva* and *pani* does not ends here, if we see it through the lens of science, the story actually begins here. There are many concepts of science which can be uncovered through this very old story common among children. In an order to make learning joyful, simple and effective story of this kind or similar other stories could be helpful in understanding various concepts of science. The story can explain the nature of matter, states of matter and their characters, density etc. While reading this story the children might be having several questions like why did the crow drop pebble in the pot? What happens after putting pebble? Why did pebble settle in the bottom? Why the water comes up? This story can be reminded to primary or upper primary children and ask above questions before teaching the states of matter and their properties. The children can also perform similar activities simultaneously and observe the changes happening. The learnings happen by this method is long lasting and have a greater impact on their learning process.

I got this idea during interaction with my 4 year daughter Anaum Mehreen on one Sunday afternoon. She asked me the questions that very similar to which I mentioned above. It is very difficult to answer these questions to the children of this age. Instead of answering them directly, I took an approach of learning by feeling that is kinaesthetic learning (Maadi-Kali). I took a bottle with little water in it and asked her how the crow drinks water from it. She showed by putting her finger directly into it. Children are very realistic, we need to mimic as near to the reality. Then I replaced the bottle with narrow mouthed transparent bottle, now it becomes difficult for her to answer the question I asked. Then I asked her to bring pebbles and put them one by one. She could see the rise in water level as she putting the pebbles in the bottle. By this time she herself got the answer for the question she had asked me. She asked me to repeat it several times and asked to explain the other stories in a similar way.

I believe several teachers might be following similar approaches in their classroom, if not, they must try it and share their experiences. This is how the ideas improve and become standard methods. I have shared this opinion with one teacher and he liked it. Let us try this in our teaching-learning process and share the results so that others also benefit.

ಶಾಲಾ ಅನುಭವಗಳು : ಕಲಿತದ್ದು, ಕಲಿಸಿದ್ದು, ಕಲಿತದ್ದು

ಚೆಲುವರಾಜು

“ಅಂದು ಏಪ್ರಿಲ್ ೦೯ ೨೦೧೮ ಸೋಮವಾರ, ನನಗೆ ಶಾಲೆಯ ಮೊದಲನೆಯ ದಿನ. ಅಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಲವಿಕಾರವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ‘ಬಣ್ಣದ ಬೆರಳು’ ಕಲೆಯ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದ ಎರಡನೇ ದಿನ. ಶಾಲೆ, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಬಣ್ಣದ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೨ನೇ ದಿನದಿಂದ ಮೇ ೩೧ರವರೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೇಸಿಗೆ ರಜೆ. ಈ ರಜೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಚರ್ಚೆಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ನನ್ನ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿದವು. ನಾನು ಈ ಶಾಲೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡಾಗ ನನ್ನ ನಿರ್ಧಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಮೂಗುಮುರಿದವರೇ ಹೆಚ್ಚು. ಪಿ.ಎಚ್‌ಡಿ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾರ್ಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿ ಏಕೆ ಹೋಗುವೆ? ನಿನ್ನ ನಿರ್ಧಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಪುನಃ ಯೋಚಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಿದವರೇ ಹೆಚ್ಚು. ಆದರೆ ನನ್ನ ನಿರ್ಧಾರದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಗೌರವವಿತ್ತು.

ಮಕ್ಕಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಹಂಬಲ ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿತು. ಮಕ್ಕಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಕಲಿಯಲು ಕಾಯುತ್ತಿದೆ. ನನಗೆ ಮೂರು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೇ ತರಗತಿಯ ‘ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ’ದ ತರಗತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ದಿನ ಬಂದೆಬಿಟ್ಟಿತು.

ಇಂದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪಠ್ಯದ ತಯಾರಿಗಳನ್ನು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ತುಂಬ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮೂರನೇ ತರಗತಿಗೆ ಹೋದೆ. ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ, ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ, ತುಂಟಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರು. ನಾನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶುಭೋದಯ ಹೇಳಿ, ನನ್ನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ, ಅವರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ತರಗತಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಕಡೆ ಗಮನ ಹರಿಸಲು ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಯಾರು ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಅವರು ಅವರವರ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರು. ನಾನು ಇದುವರೆಗೂ ನೋಡಿದ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ವರ್ತನೆಗಿಂತ ಈ ಮಕ್ಕಳ ವರ್ತನೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ತರಗತಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಬಂದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಭಯದಿಂದ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಆದದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ. ನಾನು ಪಠ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಸಲು ಮಾತ್ರ ತಯಾರಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದನೇ ಹೊರತು ತರಗತಿಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಅಲ್ಲ. ಈ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದರೂ, ಕೂಗಿ ಕಿರುಚಿದರೂ ಅವರು ಅವರದೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದರು. ಅಂದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳು ಸಾಗಿದವು. ನನಗೆ ನನ್ನ ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ರಂಗಭೂಮಿ ಅನುಭವ, ನನ್ನ ಪಿ.ಎಚ್‌ಡಿ ಪದವಿ ಎಲ್ಲವೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಈ ಮಕ್ಕಳ ಎದುರು ಕೈ ಕಾಲು ಮುದುಡಿಕೊಂಡು ಅಮಿತಕೊಂಡುವು. ನಾನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ? ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದನಾ? ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡತೊಡಗಿದವು. ಮೂರನೇ ತರಗತಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸಮಯ ಬಂದರೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಭಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಹೋದರೆ ಮತ್ತೆ ಜನ ನನ್ನನು ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಹಂಗಿಸುತ್ತಾರೆ, ಎಂದು ಧೈರ್ಯಮಾಡಿ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಈ ಮಕ್ಕಳ ಗಮನ ನನ್ನ ಕಡೆ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯದ ಕಡೆ ಹರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದೆ.

ಒಂದು ದಿನ ಆಟ ಆಡೋಣ ಎಂದು ಮೂರನೇ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಯ ಮುಂದಿರುವ ಡಾಂಬರ ರಸ್ತೆಯ ಎದುರು ಸಾಲಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನ ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಕೆರೆ ದಡ ಆಟದ, ಕೆರೆ ದಡ ಶಬ್ದಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಕಚ್ಚ, ಪಕ್ಕ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಆಟವನ್ನು ಆಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವು. (ಡಾಂಬರ್ ರಸ್ತೆಗೆ ಪಕ್ಕ ಎಂದು, ಮಣ್ಣಿನ ರಸ್ತೆಗೆ ಕಚ್ಚ ಎಂದು) ನಂತರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಹೇಳಿದೆ. ಪಕ್ಕಾ ಮನೆಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೇಳಿದೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ನಂತರ ಜೂಟಾಟವಾಡಿಕೊಂಡು ಶಾಲೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಮಗ್ಗುಲಿನಲ್ಲಿರುವ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಶೆಡ್‌ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋದೆವು. ನಂತರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಶೆಡ್‌ಮನೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಹೇಳಿದೆ.

ಕಚ್ಚ ಮನೆಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೇಳಿದೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ನಂತರ ಈ ಎರಡು ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗಿರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಹಾಗೂ ಈ ಎರಡು ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ಜೋರಾಗಿ ಗಾಳಿ ಬಂದರೆ ಯಾವ ಕಟ್ಟಡ ನಲುಗುತ್ತದೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಆಗ ಮಕ್ಕಳು ಕಚ್ಚ ಮನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹಾಗಾದರೆ ಈಗ ಮತ್ತೊಂದು ಆಟವಾಡೋಣ. ನಾನು ಪಕ್ಕ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನೀವೆಲ್ಲಾ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು, ಕಚ್ಚ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಎಲೆಗಳು ಗಾಳಿ ಬಂದಾಗ ಅಲುಗಾಡುವ ಹಾಗೆ

ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಅಲುಗಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆಟವಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆವು. ಮಕ್ಕಳ ಆಟದ ಜೊತೆ ಕೆಲವು ಘಟಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಕಲಿತರು. ನನಗೂ ಕಲಿಸಿದರು.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಕ್ಕಳು ತರಗತಿಯ ಕೋಣೆ ಒಳಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ನಾವು ಮಾಡುವ ಹರಿಕಥೆಯನ್ನು(ಉಪನ್ಯಾಸ) ಮೂಕಪ್ರೇಕ್ಷಕರಂತೆ ಕೇಳಿದ್ದರೆ, ಬಹುಶಃ ಈ ಹೊಸ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ನಾನು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ತರಗತಿ ಶಾಲೆಯ ಆವರಣ. ಅಂದು ನನಗೆ ಅರಿವಾದದ್ದು ನಮ್ಮ ಈ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಯ ಒಳಗಿನ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಮುಕ್ತ ಆವರಣ. ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ನಕಲಿ ಅಥವಾ ಮಾದರಿ ಬೋಧನೋಪಕರಣಗಳಲ್ಲ, ಜೀವಂತ ಬೋಧನೋಪಕರಣ. ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ಬೋಧನೆಯಲ್ಲ ನೈಜ ಅನುಭವ. ಅಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ಪಾಠಯೋಜನೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಬದಲಾಯಿತು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ನಾವೆಲ್ಲ ಮತ್ತೆ ಶಾಲೆಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆವು. ಇಂದಿನ ವಿಷಯ ಕಸದ ವಿಂಗಡನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆವರಣದಲ್ಲಿರುವ ಕಸವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಹೇಳಿದೆ. ನಂತರ ಮೂರು ವೃತ್ತವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮೊದಲನೆ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯುವ ಕಸವನ್ನು, ಎರಡನೇ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯದೆ ಇರುವ ಕಸವನ್ನು ಹಾಗೂ ಮೂರನೆ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಹಕ್ಕೆ ಗಾಯಮಾಡುವ ಕಸಗಳನ್ನು ಹಾಕಲು ಹೇಳಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ವಿಂಗಡನೆ ಮಾಡಲು ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ. ನಂತರ ಕಸವನ್ನು ಏಕೆ ವಿಂಗಡನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಚರ್ಚೆಮಾಡಿದೆವು. ನಂತರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಂಪಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ವೃತ್ತದಲ್ಲಿರುವ ಕಸವನ್ನು ಬಳಸಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಹೇಳಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಸೃಜನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ನಂತರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಂಪಿನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ವೀಕ್ಷಿಸಿದರು, ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು. ಈವರೆಗೂ ತರಗತಿಯ ಒಳಗೆ ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳ ತುಂಟಾಟ, ಜಗಳ, ಏಕಾಗ್ರತೆಯ ಕೊರತೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು.

ಇಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಸದ ವಿಂಗಡನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಯೋಚನೆ, ಗುಂಪಿನೊಡನೆ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಕಲೆಯನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವುದನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಈ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಲಿತದ್ದು, “ಕಲಿಕೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಬೇಕು ಎಂದರೆ ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಈ ಎರಡೂ ಅಂಶಗಳು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಪಾಠಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು” ಎಂದು.

ಹೀಗೆ ನನ್ನ ಕಲಿಕೆ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಕೆಂಬಾವಿಯ ಟಿ.ಎಲ್.ಸಿ ಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು. ರಂಗಭೂಮಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾಷಾ ಕೌಶಲಗಳೊಟ್ಟಿಗೆ (ಬರವಣಿಗೆ, ಓದು, ಆಲಿಸುವಿಕೆ, ಮಾತನಾಡುವುದು) ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಬರವಣಿಗೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಈ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ೨೫ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ೫ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಂಪಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಹೇಳಿದ ನಂತರ, ಆ ಚಿತ್ರದ ಹಿಂದೆ ಏನು ಘಟನೆ ನಡೆದಿತ್ತು? ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಏನು ನಡೆಯಬಹುದು? ಎಂದು ಊಹಿಸಿ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥೆ ಬರೆಯುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದೆ. ನಂತರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಂಪು ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ಓದಬೇಕು ಮತ್ತು ಹೇಳಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲೂ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಕಥೆ ಓದುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಕಥೆ ಹೇಳುವಾಗ ಇದ್ದ ಪರಿಣಾಮಕತೆ ಓದುವಾಗ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಎಂದು ಚರ್ಚಿಸಿದಾಗ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದು ಮತ್ತು ಓದುವುದು ನಮಗೆ ಹೊರತು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಹೌದು, ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ‘ಗೂಗಲ್ ಮಾತಾ’ ನೆರವು ಪಡೆದು ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತೇವೆ. ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಓದು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ನಾವು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಚರ್ಚೆಯ ನಂತರ ಬರೆದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ರಂಗರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಂತೆಯೂ ಮತ್ತು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸುವಂತೆಯೂ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಂಪು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭಿನಯಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ರಂಗಕಲೆ ಅಂದಾಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಯೋಚಿಸುವುದು ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪಾಠಗಳನ್ನು ನಾಟಕ ಮಾಡಿಸುವುದು ಎಂದು. ಆದರೆ ಈ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆಯಾಮ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಿತು ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ಕಾರ್ಯಾಗಾರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡರು.

ರಂಗಭೂಮಿ ಎಂದಾಕ್ಷಣ ನಾಟಕ ಮಾತ್ರವೇ ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುವುದು. ಆದರೆ ನಾಟಕ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಒಂದು ಭಾಗ. ನಾಟಕ ಬರೆಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ, ನಾಟಕದ ತಯಾರಿ, ನಾಟಕದ ಪ್ರದರ್ಶನ ಇವೆಲ್ಲವೂ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ಆಯಾಮ. ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಈ ಆಯಾಮಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಯು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ ವಿನಾ ಸಿದ್ಧ ನಾಟಕವನ್ನು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ತರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಕೌಶಲಗಳಿಗೂ (ಬರೆವಣಿಗೆ, ಓದು, ಆಲಿಸುವಿಕೆ, ಮಾತನಾಡುವುದು) ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಈ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಆಗಬೇಕಿದೆ.

ಕೆಂಬಾವಿಯ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲೇ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ, 'ಪದ್ಯ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ರಂಗ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆ' ಎಂಬ ವಸ್ತುವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಕಲಿಯುವ ಮತ್ತೊಂದು ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಬಂತು.

ಮೊದಲನೆಯ ದಿನ ಈ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ, ಇಬ್ಬರನ್ನು ಜೊತೆಮಾಡಿ, ಒಬ್ಬರಾದ ನಂತರ ಒಬ್ಬರು ೧೫ ನಿಮಿಷ ಕಣ್ಣನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದೆವು. ೩೦ ನಿಮಿಷಗಳ ನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಮತ್ತೆ ಒಂದು ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ, ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇವೆಯೇ ಹೊರತು ಅನುಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸುವುದು ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಏಕೆ? ಎಂಬುದು ತಿಳಿದಿತ್ತು. "ರವಿ ಕಾಣದನ್ನ ಕವಿ ಕಂಡ" ಎಂಬ ಮಾತಿದೆ, ಈ ಮಾತಿನ ಮರ್ಮ ಇಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಪದ್ಯ ರಚಿಸಲು ಎಂತಹ ಮನಸ್ಥಿತಿಯ ಅಗತ್ಯ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ಬಹಳ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ನಂತರ ಅವರಿಗೆ ಈ ಅನುಭವವನ್ನು ಪದ್ಯದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

೪೫ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ೫ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಬರೆದಿರುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಲು ಹೇಳಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಆ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಜೀವಂತ ಚಿತ್ರಪಟ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿ ಜೀವಂತ ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ಉಳಿದ ಶಿಕ್ಷಕರು ಆ ಚಿತ್ರಪಟ ಏನನ್ನು ಹೊಮ್ಮಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರ ಆ ಪದ್ಯವನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಒಂದು ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಅರ್ಥೈಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದು ಇಷ್ಟೇ ಯಾವುದೇ ಚಿತ್ರ ನೋಡಲು ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇರುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಅದರ ಧ್ವನಿ ನೂರಾರು. ಹಾಗೆಯೇ ಪದ್ಯವೂ ಕೂಡ. ಪದ್ಯ ಬೋಧನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಬೇಕು. ಪದ್ಯವನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆಸ್ವಾದಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

ಮೂರನೆಯ ದಿನ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಲಯಬದ್ಧ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆ, ಕುಣಿತ, ತಾಳ ಹಾಕಲು ಹೇಳಲಾಯಿತು. ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳು ಮೈಮರೆತು ಕುಣಿಯುವಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ೨೦ ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುಣಿದರು. ನಂತರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಂಗಾತ ಮಲಗಿ, ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಉಸಿರಾಡುವಂತೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ನಂತರ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಒಂದು ಕಥೆ ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಕಥೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಕಣ್ಣನ್ನು ತೆಗೆದು ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ತಿಳಿಸಿದೆ. "ಈ ರೀತಿಯ ಅನುಭವ ನಿಜಕ್ಕೂ ಇಂದಿನ ಶಾಲಾ ಬೋಧನಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯ ಇದೆ". "ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸುಗಳೆರಡೂ ದಣಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಹೊಮ್ಮುತ್ತವೆ". ಹಾಗೂ "ಈ ರೀತಿಯ ಅನುಭವಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಸಕರಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚುತ್ತವೆ". ಎಂದು ಅನುಭವವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡರು.

ನಂತರ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ೫ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಂಪು ತಾವು ಬೋಧಿಸುವ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಪದ್ಯವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಆ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ರಾಗ ಸಂಯೋಜನೆ ಮಾಡಿ, ನಾವು ಬಳಸುವ ದಿನ ನಿತ್ಯದ ಬಳಕೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸಂಗೀತ, ತಾಳಗಳನ್ನು ನುಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಂಡವು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ರಾಗ ಸಂಯೋಜನೆ ಮಾಡಿ, ತಟ್ಟೆ, ಲೋಟ, ನೀರಿನ ಡಬ್ಬ, ಚಮಚ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಲಯ, ತಾಳಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆಯ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ನಲಿದರು. ಅವರ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಅವರ ದೋರಣೆಯನ್ನೇ ಬದಲಿಸಿತು. ಇಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸೃಜನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿದರು. ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದರು. ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಈಡೇರಿದವು ಎಂಬ ಖುಷಿಯ ಮಂದಹಾಸ ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಅರಳಿಸಿತು.

ಮೊದಮೊದಲು ಶಿಕ್ಷಕರೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಭಯವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಕಲಿತ ಪಾಠ, ಪಡೆದ ಅನುಭವ, ಮತ್ತು ರಂಗಭೂಮಿಯ ೧೦ ವರ್ಷದ ಪಯಣ ನನ್ನ ಈ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಅಡಿಪಾಯವಾಯಿತು. ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ, ನಾಟಕ ಮಾಡುವಾಗ ಕಲಿತ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಆಟಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಅಮೂಲ್ಯ ಬೋಧನ ತಂತ್ರಗಳಾದವು. ರಂಗಭೂಮಿಯ ಗಟ್ಟಿತನ ಇರುವುದು ಇಲ್ಲಿಯೇ. ನಿಜವಾದ ರಂಗಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶ ಸರಳ, “ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆ” ಮತ್ತು “ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹುರಿಗೊಳಿಸುವುದು”. ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ರಂಗಕಲೆಯನ್ನು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೋಡುವ, ಅಭ್ಯಸಿಸುವ ಅಗತ್ಯ ಇದೆ.

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ individual caring ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯ? ಬನ್ನಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸೋಣ.

ಮಾನಸ

ನಿಜ. ಶಿಕ್ಷಕರು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿರೋ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆರೈಕೆ ನೀಡುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಸಹ ಒಂದು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಹೆಸರಿನ ಮೂಲಕ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಕರು ನಮ್ಮನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಖುಷಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಸಹಪಾಠಿ ಮತ್ತು ಪೋಷಕರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಅನುಭವ ನನಗೂ ಆಗಿದೆ. ನಾನು ಶಾಲಾ ಭೇಟಿ ಆರಂಭಿಸಿದ ಮೊದಮೊದಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತರಗತಿ ವೀಕ್ಷಣೆ ಶುರುಮಾಡಿದಾಗ ಬಹುಪಾಲಿನ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅವರವರ ದೈಹಿಕ ಆಕಾರವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು “ಹೇಯ್ ಕುಳ್ಳಾ, ಬ್ಲಾಕ್ ಬ್ಯೂಟಿ, ಡುಮ್, ಮೊಟ್ಟೆ, ಕೆರೆಯಂಗಳದವ್ವೇ” ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರದಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನೂ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಹಪಾಠಿ ಸ್ನೇಹಿತರು ಆ ರೀತಿಯ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ತಮಾಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪುನಃ ಪುನಃ ಉಚ್ಚರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮೊದಲೇ ನೊಂದ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತೆಯೂ ನೋವಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕುವುದನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಅದರೊಂದಿಗೆ ಆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರ ತಪ್ಪಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಾರಿ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದೆ.

ಈ ತರಹ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕರೆಯುವಿಕೆಯಿಂದ ನೊಂದು ದಿನೇ ದಿನೇ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್ ಎನ್ನುವ ನಾಲ್ಕನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಪುಟ್ಟಹುಡುಗನೂ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದ. ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಗೇಂದ್ರ ತುಂಬಾ ಮೃದು. ಮಾತು ಮುತ್ತಿನಂತೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ್ನೇ ನಡುಗುತ್ತಾ ಎರಡರಿಂದ ಮೂರು ಬಾರಿ ತೊದಲುತಾ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಬಾಲಕ. ಬಹುಶಃ ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಏನೋ ಆ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರೆಲ್ಲರ ಪಾಲಿಗೆ ಆ ಹುಡುಗ ತೊದಲನಾಗಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ‘ತೊದಲ ತೊದಲ’ ಅಂತಾನೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾಗೇಂದ್ರ ತನಗಾಗೋ ಈ ತರಹದ ಬೇಸರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದ್ರೆ, ತಂದೆತಾಯಿಯ ನಡುವಿನ ಬಾಂಧವ್ಯ ಉತ್ತಮವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗ್ಲೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜಗಳ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದಾಗಿ ನಾಗೇಂದ್ರ ತನ್ನಪ್ಪನೇ ತಾನೋಗೂ ಶಾಲೆಯ ಎಸ್.ಡಿ.ಎಂ.ಸಿ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ, ತನಗಾಗೋ ನೋವಿನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಹೇಳುವುದು ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ನಾವು ಬರೀ ಪಾಠ ಅಷ್ಟೇ ಮಾಡಿದ್ದೆ ಸಾಲಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ಮಕ್ಕಳ individual caring ಮಾಡೋದು ಕೂಡ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಅಂತ. ನಾನು ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಶುರುಮಾಡಿದಾಗ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು 4 ನೇ ತರಗತಿಯನ್ನು. ನಾಗೇಂದ್ರನೂ ಅದೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ಪಾಠ ಶುರುಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ನನಗೆ ನಾಗೇಂದ್ರನಂತಹ ಅದೆಷ್ಟೋ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅರಿತು ಅವರಿಷ್ಟದಂತೆ ಕಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದು. ನನ್ನ ಒಂದು ವರ್ಷದ ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ನಂತರ ನಾಗೇಂದ್ರ ಆ ಶಾಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮೆಚ್ಚಿನ ಹುಡುಗನಾಗಿಬಿಟ್ಟ. ನನ್ನ ತರಗತಿ ಕಲಿಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಲಿತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅವರಿಂದಲೇ ಶಾಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು

ಉಳಿದ ತರಗತಿಯ ಸ್ನೇಹಿತರ ಹಾಗೂ ಪೋಷಕರ ಮುಂದೆ ಮಕ್ಕಳದೇ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಲು ನಾನೋರ್ವ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಾಗಿ 'ಭಾಷಾ ಜಗತ್ತು' ಎಂಬ ಮೇಳ ಒಂದನ್ನು ಮುಖ್ಯಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾಗೇಂದ್ರ ಮಾಡಿದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಗಿ ಕಂದಮ್ಮನನ್ನು (ನಾಗೇಂದ್ರ) ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದರು. ಅವರ ಆ ಕಣ್ಣೀರಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದೊಂದಿಗೆ ಸಂತಸವೂ ಇತ್ತು. ಅಂದೇ ನಾನು ನನ್ನ ಒಂದು ವರ್ಷ ನಾಗೇಂದ್ರನೊಂದಿಗಿನ ಅನುಭವಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೆನೆದು ಮನತುಂಬಿ ಮುಷಿಪಟ್ಟಿದ್ದು. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನಾಗೇಂದ್ರನ ಹೆಸರು ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಒಂದು ರೀತಿ ಸಾರ್ಥಕ ಭಾವ ಮೂಡಿತು.

ಒಂದು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ಐದಾರೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲ ಕುಟುಂಬವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಶಾಲೆಯೆಂಬ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ನಾವು ಮಗುವಿನ ಆ ನಿಧಾನಗತಿಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜೊತೆಯಾಗಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಗುವಿನ ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ವರ್ತಿಸುವುದರಿಂದ ಮಗು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕೆಯೂ ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ತರಗತಿಯಲೊಂದು ಅನುಭವ

ದಿವಾಕರ ಕೆ, ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆ

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಟವೆಂದರೆ ಪ್ರಾಣ. ಒಂದು ದಿನ ಆಟವಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗದ ವಯಸ್ಸು ಅದು. ಯಾವುದನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದರೂ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಆಟವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಂತ ಆಟವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ, ದೊಡ್ಡವರಿಗೂ ಇಷ್ಟ ಅಲ್ಲವೇ? ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಾನು ಶಾಲಾ ಭೇಟಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಟ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವರ ನೋವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಮರೆತು ನಲಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ತರಗತಿಯ ಒಳಗಡೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದೆ. ಅದು ಏಳನೆಯ ತರಗತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಎದ್ದುನಿಂತು ಗುಡ್ ಮಾರ್ನಿಂಗ್ ಸರ್ ಎಂದು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಹಾಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಆ ಮಕ್ಕಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಉಲ್ಲಾಸದ ವಾತಾವರಣವಿತ್ತು. ಆ ಮಕ್ಕಳ ಮುಖಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ವೀಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆ ಮಕ್ಕಳು ನನಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿತೋ ಏನೋ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಲು ಮುಂದಾದರು. “ಸರ್ ನಿಮ್ಮದು ಯಾವ ಊರು ಸರ್? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿರಿ? ನೀವು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದ ಮೇಷ್ಟ್ರು?” ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ನಾನು ನನ್ನ ವಿವರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗವೊಂದು ಒದಗಿಬಂತು. ನನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತುಸು ಹಾಸ್ಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

ನಂತರ ನಾನೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. “ಮಕ್ಕಳೇ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವಿರಾ? ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದೆ. ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಇನ್ನುಳಿದ ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ತಮಾಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ “ನನ್ನ ಹೆಸರು ರಕ್ಷಿತ್” ಎಂದು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಇನ್ನುಳಿದ ಮಕ್ಕಳು “ಸರ್ ಅವನು ದಡಿಯ ಸರ್” ಎಂದು ಗೊಣಗುವುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದೆ. ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಅವರನ್ನು ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಬಾರದಲ್ಲವೇ? ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಸರವಾಗುತ್ತದಲ್ಲವೇ? ಎಂದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು “ಸರ್ ಅವನು ನನಗೆ ಕರಿಯ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ನಾನು ರಕ್ಷಿತ್ ಎಂಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಹೌದಾ ರಕ್ಷಿತ್, ನೀನು ಅವನಿಗೆ ಹಾಗೆ ಕರೆದದ್ದು ನಿಜವೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ರಕ್ಷಿತ್ ನಿಂದ ಮರು ಉತ್ತರ ಬಂತು. “ಇಲ್ಲಾ ಸರ್ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನನ್ನು ದಡಿಯ ಎಂದು ಕರಿತಾರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಕರಿಯ ಅಂತ ಕರೆದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಇದು ಇವರಿಬ್ಬರ ಕಥೆಯಾಗಿ ನನಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಹೀಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಅಡ್ಡ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆದಿರುವುದು ನನಗೆ ನೆನಪಾಯಿತು.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅವರ ಆಕಾರ, ಬಣ್ಣ, ವರ್ತನೆ ಇವುಗಳ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ವಿನಾ ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ತಾರ್ಕಿಕ ಆಲೋಚನೆಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಮಹಾಭಾರತದ ಮತ್ತು ರಾಮಾಯಣದ ಹೆಸರುಗಳು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಬಿಡಬಹುದು. ಭೀಮ, ಕೌರವ, ಶಕುನಿ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಧರ್ಮರಾಯ, ರಾಮ, ರಾವಣ, ಅವರ ಒಂದು ವರ್ತನೆಯ ಮೇಲೆ ಅವರನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರಬಹುದು.

ಮಕ್ಕಳು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮಕ್ಕಳೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನೀವು ಈಗ ಯಾವ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತೀರಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಮತ್ತು ಯಾವ ಮಿಸ್ ಪಾಠ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. “ಸರ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮಿಸ್ ನಮಗೆ ಕನ್ನಡ ಪಾಠವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಇವತ್ತು ಅವರು ಬಂದಿಲ್ಲ ರಜೆ ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಗಿಡಮರ ಪದ್ಯ ಮಾಡ್ತಿನಿ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದು, ನೀವೇ ಪಾಠ ಮಾಡಿ” ಎಂದು ಮಕ್ಕಳು ಹೇಳಿದರು. ಆಯಿತು ಮಕ್ಕಳೇ ನಾನೇ ಇಂದಿನ ಅವಧಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೆ. ಆದರೆ ನೀವು ನನಗೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಗಗನ್ ಎಂಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ “ಎಲ್ಲಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತ್ಕೊಳ್ಳೋ ಮಾಷ್ಟ್ರ ಪಾಠ ಮಾಡ್ತವೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ನೀವು ಯಾರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಾರದು, ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡಬೇಕು, ಆದರೆ ನಾವು ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಯೋ ಆ ಪಾಠದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡೋಣವೇ? ಎಂದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಮಾಷ್ಟ್ರ ಮಾತನಾಡೋಕೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅಂತ ತಿಳಿದು ಜೋರಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆಗ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿತ್ತಿ ಅರಿತು ಮಕ್ಕಳೇ ನಿಮಗೆ ಒಂದು ಚಟುವಟಿಕೆ ನೀಡುವೆ. ನೀವು ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿರಾ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳು ಆಯಿತು ಸರ್ ಎಂದರು. ನಾನು ನಿಮಗೆ ಎರಡು ನಿಮಿಷ ಸಮಯ ಕೊಡುವೆ. ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಮರಗಿಡಗಳ ಹೆಸರು ಬರೆಯುವಿರಾ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಆ ಕಡೆ ಈ ಕಡೆ ನೋಡದೆ ತಲೆಬಗ್ಗಿಸಿ ತಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಮರಗಿಡಗಳ ಹೆಸರು ಬರೆದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ಬರೆಯದೆ ಹಾಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ನೀವು ಏಕೆ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ? ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬರೆಯದೆ ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳು ಏನು ಮಾತನಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಮರಗಿಡಗಳ ಹೆಸರು ಬರೆದ ಮಕ್ಕಳು ಸರ್ ಅವರಿಗೆ ಬರೆಯೋಕೆ ಬರಲ್ಲ ಸರ್ ಎಂದು ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು. ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಇಡೀ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳು ಗೊಳ್ ಎಂದು ನಕ್ಕರು. ಆಗ ನಾನು ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದೆ. ಏಕೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು. ಅದಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳು ಅವರಿಗೆ ಅಕ್ಷರ ಬರೆಯಲು ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ ಸರ್ ಎಂದು ಬರೆಯದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಣಕಿಸಿದಂತೆ ಆಯಿತು. ಬರೆಯದೆ ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳು ಏನೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ನಾನು ಮರಗಿಡಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯದೇ ಇದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಳಿಹೋಗಿ ಅವರು ಏನು ಬರೆದಿರುವರೆಂದು ನೋಡಿದೆ. ಆ ತರಗತಿಯ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳು ಪವನ್, ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ, ಯೋಗೀಶ ಏನೂ ಬರೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಆಗ ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ನೀವು ಬರೆದಿಲ್ಲವೇ? ಬರೆಯದೆ ಇದ್ದರೂ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಮರಗಿಡಗಳ ಹೆಸರು ಹೇಳಬಹುದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪವನ್ ಎಂಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸರ್ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಎದ್ದು ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ.

ಪವನ್ ಹೇಳುವ ಮರಗಿಡಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. ಯಾರು ಬರೆದಿದ್ದರೋ ಅವರು ಬರೆದಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮರಗಿಡಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದ. ಮಾವು, ಹಲಸು ಬೇವು ಸೇರಿದಂತೆ, ಗಂಧ ತೇಗ, ಹೊನ್ನೆ ಬೀಟೆ ಮುಂತಾದ ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತೈದರಿಂದ ಐವತ್ತು ಮರಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಹೇಳತೊಡಗಿದ. ಆಗ ನಾನು ಮತ್ತೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕೇಳಿದೆ. ಆತ ಹೇಳಿದ ಮರಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ನೀವು ಬರೆಯದೆ ಇದ್ದ ಮರಗಿಡಗಳ ಹೆಸರುಗಳಿವೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಮಕ್ಕಳು ತಾವು ಬರೆದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಮರಗಿಡಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಲು ತಡವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆಗ ನಾನು ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಹೇಳಿದೆ. ಪವನ್, ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ, ಯೋಗೀಶ್ ಯಾವ ಮರಗಿಡಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯದೇ ಇದ್ದರೂ ಅತ್ಯಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತರಗತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಹೌದು ಸರ್ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬರೆಯುವ ಕೌಶಲದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಸಮಸ್ಯೆಯಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಬರೆವಣಿಗೆಯ ಕೌಶಲದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎನಿಸಿತು. ನನಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕುತೂಹಲವೂ ಆಯಿತು. ಈ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಓದಲು ಬರುತ್ತದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು ಎನಿಸಿತು. ಪದ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ನಾನು ಓದುತ್ತೇನೆ, ನಾನು ಓದುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಓದಲು ಮುಂದಾದರು. ಮಕ್ಕಳು ಓದಿದರು. ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನು ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಓದಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ.

ಬೊಡ್ಡೆ ಕರಿದು ಎಲೆ ಹಸಿರು

ಹೂವು ನಾನಾ ತರತರ

ಎಂಥ ಸೊಗಸು ಏನು ಕಂಪು

ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಗಿಡ ಮರ

ಮೇಲಿನ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಓದಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಯಾವುದನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಓದಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದಿಷ್ಟು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಓದಿದ. ಅದರಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟು ತಪ್ಪುಗಳು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಈ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಓದುವ ಕೌಶಲವೂ ಇದೆ ಎಂದು. ಆದರೂ ಬರೆವಣಿಗೆ ದೋಷವಾಗುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು. ಎಲ್ಲರೂ ಪದ್ಯವನ್ನು ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದರು. ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಅದೇನೆಂದರೆ :

ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಮಾತು ಉಂಟು
ಮಾತಿನಂತೆ ಇಲ್ಲ ಮನ
ಲಿಂಗ ವರ್ಣ ಜಾತಿ ಧರ್ಮ
ಹಾಳು ಕೊಂಪೆ ಇವನ ಮನ

ಜಾತಿ-ಗೀತಿ, ಲಿಂಗ-ಧರ್ಮ
ಮೀರಿ ಬೆಳೆದ ಗಿಡಮರ
ಅವನು ಇವಳು ಅದು ಇದು
ಎಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ

ಯೋಗೀಶ್ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ. “ಸರ್ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬಾರದು, ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಬಾರದು, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಆಟವಾಡಬಾರದು, ಅವರು ಕೀಳು ಜಾತಿಯವರು ಎಂದು ನಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ನನಗೂ ಒಮ್ಮೆ ಬರಸಿಡಿಲು ಬಡಿದಂತಾಯಿತು. ಮಗು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಸರಿಯಿದೆ. ಆದರೂ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಸಮಂಜಸವಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದೆ ನಾನು ಹೀಗೆ: “ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಣ್ಣ, ಹಲವು ಆಕಾರ, ಹಲವು ಸ್ವರೂಪದ ಗಿಡ ಮರಗಳಿವೆ. ಮನುಷ್ಯನೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗ. ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಧರ್ಮ, ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಗಿಡಮರಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಭೇದ-ಭಾವ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲವೇ” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದೆ. ಆ ಉತ್ತರದಿಂದ ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಮಾಧಾನವೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಭೇದ-ಭಾವದ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಣದ ಉತ್ತರವು ಸಿಗದು. ಇದು ತರಗತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಆಲೋಚಿಸಲು ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಗೊಣಗೊಣ ಎಂದು ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತರಗತಿಯ ಅವಧಿಯು ಮುಗಿದಿತ್ತು. ಈ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದಿನ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣವೇ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನದ ಉತ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಾರೂ ಕೂಡ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಬಾರದು ಎಂದು. ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳು ಅರ್ಥವಾಯಿತೋ ಏನೋ, “ಪದ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆ ಇದೆ ಸರ್” ಎಂದರು ಮಕ್ಕಳು.

تدریس اور سیکھنے میں سرگرمی کی اہمیت۔

Importance of Activities for teaching-learning process.

سرگرمی ایک ایسا طریقہ ہے جسے ہر کوئی بھی پسند کرتا ہے۔ اور سرگرمی کرنے سے اپنے کمرے جماعت کا ماحول بہت ہی خوشی جیسا ماحول نظر آتا ہے۔ اور کمرے جماعت میں ہر بچہ کوئی نہ کوئی صلاحیت ضرور رکھتا ہے۔ اور ان سب طلبات کو انکے صلاحیتوں کا خیال رکھتے ہوئے ایک معلم یا معلمہ کمرے جماعت میں انکے تحت تدریس دیں تو یہ تدریس بچوں تک ضرور پہنچے گی۔ اور ہر بچہ ایک معلم یا معلمہ سے سکھایا گیا درس کو بخوبی سیکھنے کی جستجو رکھتے ہیں

سرگرمی کا مطلب نہ صرف جسمانی طور پر ہو۔ بلکہ ہر طرح کی سرگرمی اپنے کمرے جماعت میں کر سکتے ہیں۔ ہر سرگرمی میں جو طریقہ ہوتا ہے Five E,s کا وہ بہت ہی اہم ہوتا ہے۔

Engage-1 مشغول رکھنا۔ 2-Expore تحقیق کرنا، 3-Explain وضاحت کرنا، 4-Extend وسیع کرنا، 5-Evaluate قدر پیمائی کرنا۔ ہم اپنی تدریس کو ایک آسان بنانے کیلئے ہم کئی طرح کی سرگرمی کر سکتے ہیں جیسے کہ۔ مثال کے طور پر۔

۱۔ بچوں کو گروپ میں بحث و مباحثہ کا موقع دینا۔

۲۔ بچوں کو ذاتی طور پر پڑھنے کیلئے کہنا۔

۴۔ جو بچہ پڑھنا لکھنا جانتا ہے ایسے گروپ کو ہر ایک گروپ میں شامل کر کے کام دینا۔

۵۔ جو بچہ ڈرائنگ میں ماہر ہے اُسکو کہنا کہ آج کا جو سبق ہے یا تصور ہے اُسے اپنے انداز میں اُتار کر سمجھائے۔

۶۔ جو بچہ پڑھنا اور لکھنا دونوں میں کمزور ہے ان سے کہنا کہ آپ آج جو بھی سبق سمجھایا گیا اُسکو اپنے انداز میں بولیں۔

۷۔ جو بچہ لکھنا پڑھنا بولنا نہیں جانتا ہے اُسکو کم سے کم اپنے انداز میں اداکاری کے ساتھ سبق کو آموزش کے طور پر پیش کرنے کو کہنا۔

۹۔ گروپ بنا کر انکی صلاحیتوں کے مطابق انکو کام میں مصروف رکھنا جیسے ایک گروپ پڑھنے والا اور دوسرا گروپ لکھنے والا پھر تیسرا گروپ سوالات کرنے والا ہو اور اداکاری کرنے والا گروپ۔ جو بھی مضمون کو سمجھایا گیا ہو اسکے بعد بچوں کو دوبارہ سیکھنے میں مدد کرنا اور وہ سکھایا گیا مضمون ان گروپوں میں دیکر سرگرمی کرائی جاسکتی ہے جیسے کہ پڑھنے والے گروپ کو کہنا کہ وہ پیارا گراف پڑھیں اور دوسرے گروپ سے کہنا کہ پہلے والے گروپ جو پڑھا ہے اُسکو گروپ میں بات کر کے لکھیں اور تیسرے گروپ سے کہنا کہ ان دو گروپ والوں کے موضوع کو ذہن میں رکھ کر گروپ میں بحث و مباحثہ کر کے جتنے چاہے اتنے سوالات نکال کر پوچھئے اور آخری گروپ کی یہ ذمہ داری ہے کہ یہ سب اپنے انداز میں گروپ کے ساتھ میں ملکر اداکاری کے ساتھ پیش کریں۔

اس طرح کی کئی سرگرمیاں ہیں جس سے بچوں کو بخوشی سیکھنے میں آسانی ہوگی اور ہر طرح کی صلاحیت رکھنے والا بچہ بھی اس میں شامل ہوگا اور انہیں محسوس بھی نہیں ہوگا کہ وہ کچھ نیا سیکھ رہا ہے اور اپنی کمزور صلاحیتوں کا احساس کمتری نہ کرے گا اور سب ملکر ایک جہتو کے ساتھ اپنے عملی کام میں مشغول رہیں گے۔ یہ سرگرمی ہر روز ہوتی ہے اور خود بہ خود آگے بڑھتے رہیں گے۔

ایک اور مثال لیتے ہیں جو میں نے اسکو تجربہ کر کے دیکھی ہوں۔ یہ بالکل سچ ہے کہ بچہ سرگرمی کے ذریعہ بہت ہی شوق و لگن سے سیکھتے ہیں اور دوبارہ اپنے اساتذہ اؤں کا انتظار کرتے رہتے ہیں کہ کب انکا وقفہ آئے گا اور پھر کوئی نئی سرگرمی کروائے گیں اور جو بھی کام دیا جائے گا اسکو مکمل طور پر کر کے آتے ہیں۔ جو سرگرمی میں جماعت پنجم اور ششم کے طلبات کے ساتھ کرائی تھی وہ یہ ہے۔

ایک تو اس طرح کرائی تھی جو اوپر اُسکا ذکر کیا گیا ہے کہ ہر طرح کے بچوں کو انکی صلاحیت کے مطابق شامل کرنا جیسا کہ سماجی اور مذہبی اصلاح کار Religious and social Reform movement اس موضوع کو میں ٹھیک اُسی طرح کرائی گئی جیسے پڑھنے والا گروپ، لکھنے والا گروپ، سوالات کرنے والا گروپ اور اداکاری کرنے والا گروپ تو یہ سرگرمی کے تحت کرانے سے ہر بچے آئیں شامل تھا اور بعد دوبارہ visit تک طلباء انتظار میں تھے کہ کب آؤ گے اور ہمیں پھر کچھ نیا سکھاؤ گے۔ اساتذہ اؤں نے بھی کہا کہ جو سرگرمی ہم نے کرائی وہ بہت ہی معنی خیز تھی۔ پھر دوبارہ کوشش کی گئی اسکو اساتذہ نے تو طلبہ بالکل وہی انداز رہا سیکھنے میں ہستی خوشی۔

اور پھر یہی content کو ایک پروجیکٹ کے طور پر دیا گیا تھا تو بچے اپنے ساتھی کی مدد سے اسکو مکمل کئے ہیں اور کچھ پروجیکٹ ایسے بھی دئے گئے تھے کہ اپنے گھر میں بڑوں کو پوچھ کر انفارمیشن اکٹھا کرنا کے وہ کوئی اشیاء ہیں جو ہمارے داد، پرداد ہمارے لئے چھوڑ کر گئے ہیں اور ساج کیلئے تعاون کئے ہیں جو آج بھی لوگ انہیں یاد کرتے ہیں ایسی بہت ساری سرگرمیاں کرانے سے بچوں کو سیکھنے میں دلچسپی کو بڑھاتا ہے اور ہر بچہ کو مشغول رکھنے میں مدد ہوتی ہے اور ہر صلاحیت والا بچہ آئیں شامل ہوتا ہے۔ ہمیں پرائمری سطح پر سرگرمیوں کے ذریعہ تدریس دینا بہت ضروری ہوتا ہے۔ کیوں کہ صرف پڑھانا یا لکھنا روزانہ کا جو سادہ طریقہ اپنائے گئے تو بچے بور

ہمیں پرائمری سطح پر سرگرمیوں کے ذریعہ تدریس دینا بہت ضروری ہوتا ہے۔ کیوں کہ صرف پڑھانا یا لکھنا روزانہ کا جو سادہ طریقہ اپنائے گئے تو بچے بور ہو جاتے ہیں۔ اسی لئے بچوں کو اگر کچھ نیا پن نظر آئے تو بہت جلد سیکھتے ہیں۔ بچے کھیل کھیل کے ذریعہ بہ آسانی سیکھتے ہیں تو تمام اساتذہ اؤں کو یہ کوشش ضرور کرنی چاہیے کہ بچوں کو ہر روز جہاں تک ہو سکے کچھ نیا پن اپنے کمرے جماعت میں لانا چاہیے۔

Movie Analysis

Author: Sowmya N

(This analysis mainly focusses on the culture and customs of the society.)

'Vicky Donor' is a Hindi movie released in 2012 directed by Shoojit Sircar and produced by an actor John Abraham. The leading roles are Ayushmann Khurrana called as 'Vicky Arora', Yami Gautam (Ashima Roy) and Anu Kapoor (Dr. Baldev Chadhaji). I chose this movie for analysis through sociological lens as I am in love with this movie first of all and this movie is portraying many social issues in a nice way. Some of the cultures are carried as they are and some of them taking a different direction.

The story of the movie is based on infertility and sperm donation. Chadhaji is a fertility expert and runs a fertility clinic - a sperm bank which guarantees high quality and specialized sperm for couples with fertility issues. In the beginning of the movie Chadhaji getting cursed by people for not getting good sperm for fertilization even though they have paid good money. It bothers him a lot. One day he finds Vicky, son of Dolly, a widow. He is an unemployed person and helps his mother every now and then in her beauty parlor. He belongs to Panjabi middle class family. Chadhaji approaches Vicky to donate sperm. Vicky was shocked to know that somebody could also donate sperm, which he considers to be a menial line of work. Chadhaji finally convinces him to donate sperm to his fertility clinic. Apparently Vicky's sperm is found to be the potential one for Chadhaji's clinic. So he starts donating sperm while he also earns good money. After getting a first handsome pay Vicky feels proud to having done that until his profession is demeaned by his girlfriend and is also rejected. It is then when he meets Ashima Roy, a Bengali divorcee, a bank employee with whom he falls in love. Their family doesn't agree for marriage as owing to her marital status and culture differences, however, they end up agreeing. However, Vicky decides not to disclose anyone about his profession. Ashima can't get pregnant because some problem with her. She wants Vicky to get the test done to know whether he is potential to make babies. But he tells her that he is alright as he has been donating sperm. After knowing the fact she leaves him and goes to his parent's house. Finally, Chadhaji arranges for a function and invites Ashima, Vicky and all the parents and kids. Ashima realizes that Vicky is doing a good job to the society. They adopt a child.

Mr. and Mrs. Patil get down from the car in front of Chadhaji's fertility clinic. It's a new car. Mrs. Patil is taking treatment from Chadhaji from two years and she has not conceived yet. Her husband is unhappy because Chadhaji took a lot of money and he has not given potential sperm to that lady and he is also worried because if he doesn't have the kids all his business will go to his brother. In India it is a culture to pass the property from father to their offspring. If they can't have children, the property will go to the male sibling of the family. Here Mr. Patil is accepting the culture of brother taking the property if he doesn't have a child. He is aware of the culture and he is planning to go in line with the culture.

From 6 years Mrs. Patil is keeping vrath. She is visiting all the temples and masjid's to have a baby. People follow the culture of going to the temples to pray for something. Though there is nothing to do with the temple and having babies, she doing so. When Mr. Patil is talking to Chadhaji Mrs. Patil is sitting quietly without even talking a single word.

This tells that she is a well cultured woman who is not talking to other man. She is reinforcing the culture of being a woman. There is a hierarchy in the culture. Male member is considered as the head of the family.

Just after they leave, Chadhji gets a call from somebody. His assistant attends the call. He abuses Chadhaji for not giving quality sperm even after taking so much money from him. Chadhaji feels very bad and he is under stress. He being a specialised sex expert he finds more offended due to this kind of abuses from people.

Next day a couple comes and say “Chadhji show me a cricket player sample. He plays for the country and gets money.” And his wife says “if she is a sweet girl baby, she will become a model when she grows old.” Chadaji says in a teasing way which they could not understand the hidden meaning of it “you want Dhoni (pointing to man) and you need Aishwarya (pointing to lady), I can understand what will the kids do after they grow up. Decide the career and give birth to a baby.” The couple says yes. Here the culture of beauty is maintained all through the movie. It's a culture of our society that being beautiful is the gift. Vicky's mother runs the parlour and many ladies come to her parlour every day. A girl comes to the parlour that day and talk about Dolhi's lipstick colour. This is the symbol of that culture that they give lot of preference for beauty that too artificial beauty. “Craik argues that the desire for as fashionable identity ultimately shaped by masculine.” (pg. 709, Haralambos & Holborn) How has this culture being built in that society. If a guy marries a beautiful girl then he will be considered as a powerful person. Everybody wants to be that powerful person in their society.

After she got herself beautified in the parlour she asks Dohli that whether Vicky got a job or still unemployed. Dolhi gets angry with her. It's our culture to maintain the identity of a man by having a good job. If a man is not working it's considered to be a shame for that man. She gets offended and asks her back whether her family has found one more guy after her engagement broke. That girl gets offended and leaves the parlour without answering to Dolhi's question. If a girl's engagement or marriage is broken then it is considered to be inauspicious. It's a culture not to break the engagement or marriage.

Dolhi goes to Vicky's room to give her bed coffee at 10Ó clock. She is unhappy because she has to take care of her mother-in-law, son and the parlour. It's culture of a good daughter-in-law to take care of her in-laws till they are dead. She is considered as a good bahu if she takes care of the entire family. Her mother-in-law scolds her for scolding Vicky. Boys are considered to take rest more than girls or ladies at home.

Vickys's uncle comes to their house asks him to join his shop to learn to sell clothes for about 5-6 month and when he learns he can handle the shop in South Delhi. Biji doesn't like the idea of her grandson selling clothes. She tells him that Vicky doesn't have to do that work and it's not his class. Here this lady is going against the culture of being a woman. She doesn't respect him. Vicky's uncle gets upset for not giving respect to him though he is a man. No matter how old the woman is but she has to respect the men. That is the culture of being a good woman.

Vicky also believes that there is no respect for that job. He scolds all of them for discussing about him to sell clothes. He says “this is the difference between business class and official class.” Culture is social and not individual heritage of man. He sees the society giving more respect to officials. He wants to create identity of him as an official. Culture is not inborn. It is learnt. Culture is often called learned ways of behaviour. Unlearned behaviour is not culture

Chadaji interviews some 10 guys and he won't find any suitable man to donate the sperm. He decides the person from their looks and the way they behave in front of him. He has a set of things in his mind in how the person should be. Finally he comes across Vicky when he was selling his dog to his neighbour. He thinks that he is the best person to donate the sperm. He sends a person to find out about his background. Donation of sperm is a cross culture. The ancestors didn't have practiced it. Donating sperm is considered as bad. Culture is shared by the members in the community. It is passed from generation from generation. If something is not passed from the ancestors and the large body doesn't accept then it is a cross culture that is going against the culture. If somebody is cross cultured there is no identity of his own. Identity comes from the society. A person should follow the customs, beliefs, and values of the society to be a part of that society.

Vicky is single. Loves shopping; playing cricket; his mother is a widow; his father has left money and gone when he dead; has an affair with his neighbour Shwetha; he is being rejected for job form 4-5 places; he likes to partying. Partying is a part of cultural capital. When the person invests money he will also gain social capital through which he finds more people to interact and learn from them and get acculturated. Vicky's grandfather had 19 children. His last child was at the age of 78 years old. Vicky's grandfather having 19 children becomes the most interesting point to think that he can donate sperm in his sperm bank. Vicky identity comes from his grandfather's identity of being a father of 19 children. For Chadhaji Vicky looks like a cool guy as he is not taking any tension and enjoying his life without any issues. And his sperm count is good.

Chadaji starts following Vicky to know more about him. One day he talks to him about his work and says that he is searching for a sperm donor. And he finds Vicky as the suitable and he can pay well for it. Vicky finds it funny. He says “is that also a donating thing?” He laughs and rejects his offer. He thinks that it's useless work and it is unethical. He has not seen any of this in his society. So he thinks so. Culture gives the feeling of unity with the group. If somebody does something which is not there in the society doesn't belong to that particular group.

Chadhaji doesn't stop following Vicky. Vicky tells him that he doesn't want to do non sense work. And he blames Chandhaji for asking him to do such work. Once they go to a hotel. Vicky was eating some food. Chadhaji tells the word sperm. Hearing this word Vicky says “this is the hotel of my known person. Why are you talking all this.” There is a tabu in Indian society of not talking about sex. Vicky wants to maintain his identity as a good boy. He doesn't like to go against the culture and loose his identity as a Punjabi boy from good family.

Chadhaji explains why Vicky has to donate sperm and how it is useful for the society. He talks about village people and city stressed people who are not able to make kids. The culture of maintaining their class people work hard and work hard and they even forget about the family life. They can't spend much time with the family. Due to lot of tension and the kind of work the people doing, the sperm count goes down and they are not able to produce kids. At the same time people in the village have peaceful life compared to the city people. There is no problem of not having kids. If it is there also it will be there to the lesser extent. This explains the work culture of the work place. Employees are overburdened with lot of work which they can't finish in the office itself. Employees also maintain an identity of good employee they do all the work without giving importance to the family life. By maintaining the identity in the workplace they can earn good money and maintain their class in the society.

Playing cricket is considered as the high culture. Vicky loves playing cricket. In 2-3 scenes it's shown. Chadhaji's client wants sperm from the one who is playing cricket. It's because people in many countries including India watch cricket like crazy. It is considered as the one of the prestigious games. Cricket players give advertisements for different product. People see them as models. People play cricket to show that they are also superb ones and they have lot of value in the society. Identity gets created by society. Vicky has created an identity of a super hero who can play cricket.

Vicky goes to pub every now and then and drinks. Chadhaji is worried that the sperm count will go down if he drinks a lot. Because of Chadhaji's desire to get good money and maintain the high culture he is using Vicky and try to control him.

Chadhaji can't convince Vicky to donate sperm in his sperm bank. So he went to meet his mother. He tells her that he is doing a business with him. Vicky gets angry with Chadhaji for going to his house without his notice. He tells that his mother is a widow and if they come to know that he is going to do such work what will they talk about him. Sperm donation is old science. There is nothing wrong in that. But he says no. Vicky is worried about the society. He doesn't want to lose the identity of a middle class widow son. So he is not ready to donate sperm. He is worried that what will people talk if he does something like this. It's the culture of this Punjabi society to maintain their status by doing what others are doing. If somebody doesn't do something out of the life they are considered as they are not well cultured people.

Chadhaji wants Aryan race. It has the best sperm count in the world. Aryan race have fair skin. The culture of the people in this society is that fair skinned people are considered as the good looking people. He wants to create market so that he can earn money. Race is socially constructed based on physical traits. He doesn't want to go against the society by producing dark skinned babies. He will not get enough business if he doesn't meet the requirement then he will lose the identity of a good doctor in that particular area culture.

After Chadhaji leaves Vicky thinks and goes to Chadhaji's clinic to donate sperm. He tells him that he is going to donating just for pocket money and he doesn't have any love for kids. He donates and Chadhaji sends it for testing. The sperm count is good and motility is very strong. It is the best sperm which he has got till now. He starts earning lot of money. He gets costly gifts from the clients. He becomes very rich man. His mom and grandmother become very happy. Culture is seen as a system of social control wherein people shape their standards and behaviour.

Vicky goes and tells a girl that he has become rich now and he wants to marry her. She slaps him and says 'sick people like you can only do this.' And the other girl also walks out of the restaurant when she comes to know that he is a sperm donor. He decides that he won't tell about this to anybody. It's the culture that a person will not earn money using his or her body. In Vicky's case girls considered him as a male prostitute.

Vicky goes to open an account in the bank and he finds a Bengali girl who is bank official. She is a divorcee. After some trips he falls in love with her. Ashima also falls in love with Vicky. When she realised that he likes him she goes to the bathroom and looks herself in the mirror. She finds her trunk being little fat and starts going for jogging from next day to look fit. She was looking fit as it was but what was the need for her to look some more fit. It's a culture where people look the body and thinks that they should look fit. Always there is a norm in the society to follow. Then they start liking each other. They fall in love. But Vicky doesn't tell that he is a sperm donor. He says that he is doing a handicraft business. He hides his profession as he thinks that he is following what is there in the culture.

One day Vicky takes Ashima to Gurudwara. He wears a hat and she covers her head with veil. Ashim takes him to her house. It's the custom of the Punjabis to maintain their culture by doing what others are doing. When they follow what in that particular society they fit into that culture.

Chadhaji finds out that Vicky has a girl friend and he doesn't like him having a girlfriend. He asks about it. Vicky says that he is going to marry her. Chadhaji advises him to not to get married. He is being selfish. He wants to retain his business. There will not be any freedom after marriage and client will not like a married man's sperm. Chadhaji wants to maintain his identity of a good doctor by manipulating Vicky's desires.

Aashima talks about her to her paternal aunty. She says that her dad will not accept it anytime. When she talks she talks half English and half Hindi. She wants to show the high culture. She says that Panjabi boy is not good for her. They don't even take off their price tags from their clothes. They will say that by mistake they have not taken it off. Ashima insists her to meet him once. She says that this match is not possible. Ashima talks about Vicky to her father also. He says "I hate north Indians, you are an independent, smart women and that one is Arora, Panjabi, our culture, literature doesn't match with each other, bloody, money minded business people, balle balle, balle balle and you want to do that monkey dance. They are selfish people. " When he hears that he is doing a business he says a big no. "I am the owner of the house and I decide here. A man's character is known by the way he buys fish. He has to pass the fish test first." Ashima critiques about the other guys culture where he didn't tell her that he is in love with some other girl and doesn't want to get married. Ashima asks didn't she get a Bengali boy to love. She loves a person who will

not even eat fish. Fish is the symbol of Bengali culture. They verify a person by letting him buy fish and knowing whether he buys good fish. Ashima's father critiques about the Punjabi culture. This is the way of giving importance to his culture. He doesn't want his daughter to change her identity of a Bengali person to a Punjabi person.

Vicky also tells his mom that he is going to marry Bengali a girl. She says that she showed many girls and he has fallen in love with Bengali girl. She teases her name itself and says that 'her name itself is no better, then how she can be in nature'. She will have dominating nature. She doesn't want to adjust. First serve the in-laws and then fight with Bengali girl. She says if there is a daughter-in-law it should be only a Panjabi girl or he has to go and get married on his own. Vicky's mother says that Bengali's are kanjoos people. She says that nobody in the world who is Bengali lead the life of what she is leading. Fish is the symbol of Bengali's. She doesn't like it. They eat fish all the three times. She is critiquing Punjabi culture. She wants a fair Punjabi girl. There is worry that if her son marries a girl from different, he may start following the other culture and forget his culture. Also thinks that Bengali culture is not good and she doesn't want her son to become culture-less person.

Vicky goes to ask Chadhaji to come with him to Ashima's house but he refuses for that. He says what I will do in that Bong house. But when he says that he won't come, Vicky says that he won't donate sperm anymore. So he agrees to go with him. He agrees that two different cultures will not get along. Culture will not match. Then Ashima's parent's go to Vicky's house. They say that Ashima is a divorcee. Dolly gets upset with Vicky for not telling. Society sees women as commodity. If she has been married once her value goes down so the boy's side don't be happy with getting married with a widow or divorce. Girls are treated as products which are once sold will not have the price.

Both the families want the married to be done in their way. Finally marriage happens in Panjabi way. Bengali people didn't want to drink in the marriage but seeing everybody they drink, dance and sing. Without knowing about a culture people make assumptions that their culture is the best one and others is not good. Ashima's father says that he had never thought she gets married to a Panjabi guy but now she has made a right choice.

After marriage he doesn't like to donate sperm as doesn't want to get into any problem. Ashima can't conceive due to some complications. So gets all the tests done. Vicky doesn't get the test done. Ashima gets angry with him and shouts saying why he didn't get the test done. Vicky says that he is alright and he has got the entire test done as he is sperm donor. Ashima gets upset with the fact that he didn't tell her before marriage and whatever he is doing is wrong. Before she leaves the home she touches her mother-in-law's feet. It's the culture to touch the elder's feet before they move out of the house.

Conclusion: Culture is a part of human biological needs. Solidarity is maintained through culture. Culture fulfils our needs of people. In this movie the hero is doing against the culture and but doesn't want other people to know about that as he doesn't want to lose his identity as a middle class family widow son. He also marries a girl who is from different culture. Chadhaji all he eats iss chole, kachori, paani puri etc. This tells about the Punjabi culture. Basically the entire movie shows about the Punjabi culture and mixed with little bit of Bengali culture. Donating tabbo is a tabbo in that culture but he goes against it to get the social mobility.

ಒಂದು ಆದರ್ಶ ಶಾಲೆಗೆ... ನನ್ನ ಭೇಟಿ

— ಚೈತನ್ಯ

ಯಾವುದು? ಈ ಪುಸ್ತಕ, ಎಲ್ಲಿತ್ತು ಇಷ್ಟು ದಿನ, ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮನಸೂರೆಗೊಂಡಿತ್ತಲ್ಲ. ಅಯ್ಯೋ ನಾ ಓದುವಾಗಲಾದರೂ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವಂತಹ ಶಾಲೆ ಇರಬಾರದಿತ್ತೇ...

ಬನ್ನಿ, ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಕನಸಿನ ಶಾಲೆಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಭೇಟಿ ನೀಡೋಣ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲ ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಾರಣ ನಾನೇ ಎಲ್ಲ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ನೀವೇ ಓದಿದರೆ ಅದರ ನಿಜವಾದ ರಸದೌತಣ. ನೈಜ ಅನುಭವ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅಯ್ಯೋ ಮರೆತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಒಳನೋಟದೊಂದಿಗೆ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಲು ಬಯಸುವೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಕಾತುರದಿಂದ ಕಾದ ನಿಮಗೆ ಈ ಕ್ಷಣ ಆ ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಸರು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಗೋ ನೋಡಿ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಎಷ್ಟೇ ಬೋಧಿಸಿದರೂ ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮನದಾಳದ ನೋವನ್ನು ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಾದರೂ ಮಕ್ಕಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಬಹುದು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಬನ್ನಿ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯೋಣ. 'ತೊತ್ತೊಚಾನ್' ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಸೊಸಾಕು ಕೊಬಾಯಾಶಿ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲೂ ಜನ್ಮತಃ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ವಭಾವವಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಅದು ಬೇಗ ನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಕೊಬಾಯಾಶಿಯವರ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹೌದು, ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಆದ ನನಗೆ ಕೊಬಾಯಾಶಿಯವರ ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂತು. "ಮನುಷ್ಯ ಹುಟ್ಟುವಾಗ ವಿಶ್ವಮಾನವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ, ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಅಲ್ಪಮಾನವನಾಗುತ್ತಾನೆ".

ಇದು ಸತ್ಯವೂ ಹೌದು. ದಿನನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದುವಂತಹ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿರುವುದೂ ಉಂಟು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ನೆಲೆಗಟ್ಟು ಕೂಡ ಇದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ಅವರು ಸ್ವಂತಿಕೆಯುಳ್ಳ ವಯಸ್ಕರಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮವೆಂದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ. ಮಕ್ಕಳ ಸಹಜತೆಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ಸ್ವಭಾವಗಳು ಎಷ್ಟು ಸಹಜವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಬೆಳೆಯಲಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೊಬಾಯಾಶಿ ಅವರು ಆಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಕಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನೀಡಿದಾಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಆಸಕ್ತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮುನ್ನಡೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬದಲಾಗಿ ಒತ್ತಡ ಹೇರಿದರೆ ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕೆ ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇರಬೇಕೇ ಹೊರತು ಭಯದ ವಾತಾವರಣ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಬಂಧ ಹೇರುವ ಕೆಲಸ ಇರಬಾರದು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಿಸರ್ಗದ ಮಡಿಲಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಾಗ ಅವರ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕದೆ ಇದ್ದಾಗ ಅವರ ಕನಸುಗಳು ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವು ಎಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳ ಇತರ ಅಭಿರುಚಿಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 'ತೊತ್ತೊಚಾನ್' ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿದಾಗ ಒಂದು ಆದರ್ಶ ಶಿಕ್ಷಣ ಏನೆಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಕೊಬಾಯಾಶಿ ಅವರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತು ಮಾತ್ರ ಪಾಠಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸಮಯವನ್ನು ವಾಯುವಿಹಾರ, ಸಸ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸಂಗೀತ ವ್ಯಾಯಾಮ, ಈಜು, ಚಿತ್ರ ಬರೆಯುವುದು, ಹಾಡುವುದು, ಆಟಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಕಲಿಕೆ ಆಗುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಆ ವಿಷಯಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಉಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿಯೇ ಕಲಿಯುವುದು ಉತ್ತಮ, ಇದು ಬಹಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಒಬ್ಬ ಸಮರ್ಥ ಶಿಕ್ಷಕನಾದವನಿಗೆ ತಾಳ್ಮೆ ಎಂಬುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದು ಅರಿವಾಯಿತು. ಕಾರಣ ಮಕ್ಕಳು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೇಳುವ, ಅವರ ಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅದನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವ ಕೆಲಸ ಅವನದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸು ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿದ್ದು ಏನನ್ನಾದರೂ ಅನುಸರಿಸುವ, ಕಲಿಯುವ ಉತ್ಸಾಹ ಆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಶಿಕ್ಷಕನ ಕೆಲವು ಗುಣಗಳನ್ನೇ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಶಾಲೆಯ ಸುತ್ತ-ಮುತ್ತ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಸರ ಇದ್ದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಗೆ ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಸರ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮುದ ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯುವ ಕುತೂಹಲ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಗಿಡ-ಮರ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲಾ ಕೊಠಡಿಗಳು ಅವರ ಮಿಷಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ರೂಪಿತವಾಗಿರಬೇಕು. ಕಾರಣ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಲ್ಲಿಯೇ. ಅವರಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹ, ಕುತೂಹಲ ತರುವ ಭಾವಚಿತ್ರ, ಕಲಾಕೃತಿಗಳು, ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಇರಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಪಾಠ ಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿಡದೆ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಗಾಗ ಶಾಲೆಯ ಹೊರಗೆ ಹತ್ತಿರದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವರಿಗೆ ವಾಸ್ತವಿಕ ಪ್ರಪಂಚದ ಜೀವನದ ನೈಜ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಕನಾದವನು ಒಂದು ಮಗು ಯಾವುದೋ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಇದು ನಿನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯ ಮೂಡಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದಾಗ ಆ ಕೆಲಸದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಆ ಮುಖಾಂತರ ಮಗುವಿನ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ನೆರವಾಗಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ಅಂಕಗಳಿಂದಲೇ ನಿರ್ಧರಿಸಬಾರದು. ಒಂದು ಮಗುವನ್ನು ನೀನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದೇ ತಪ್ಪು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮುಂದೆ ಫಸ್ಟ್ ರ‍್ಯಾಂಕ್ ತೆಗೆಯುವ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ನನಗಿದೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸು ಎಂದು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿಸಿದರೆ ಆ ಮಗು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದು. ಈ ತರಹದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೊಬಾಯಿಶಿ ಅವರು ತೊಮೆಯ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು ಎಂದು ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡದೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ ಬೆಳೆಸುವ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಲಿಂಗಾಧರಿತವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಾಗಲೀ, ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದರಲ್ಲಾಗಲೀ ಭೇದ-ಭಾವ ಮಾಡಬಾರದು. ಆದರೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಶಿಕ್ಷಕರು ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಭೇಟಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಕಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಹೊರಗಡೆ ಆಟ ಆಡಬಾರದು, ಹುಡುಗರ ಜೊತೆ ಕೂರಬಾರದು, ಹುಡುಗರೇ ಬೆಲ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೇರಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕೊಬಾಯಿಶಿ ಅವರ ಧೋರಣೆ ಮೆಚ್ಚುವಂತಹದ್ದು. ಅವರು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು ಎಂಬ ತರತಮವಿಲ್ಲದೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸದಲ್ಲೂ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಈಜುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ತಮಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ಮಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಒಂದೊಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಗುಂಪಿಗೆ ನೀಡಿ ಅದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹೊಣೆ ಅವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಾಗ ನಾಯಕತ್ವದ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆಯಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ, ಸತ್ಯ, ನಿಷ್ಠೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಹಲವಾರು ಕಥೆ, ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ತಿಳಿಸಿ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಕನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಭಾವನೆ ಅರ್ಥವಾಗಲೂ ಸಾಧ್ಯ. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿನ ಏಕಾಗ್ರತೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ, ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ, ಅವರ ಅಂತರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ, ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣ ನಿಜವಾದ ಶಿಕ್ಷಕನಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನಾದವನಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹ, ತಾಳ್ಮೆ, ಸಹನೆ, ಸಮಾನತೆ, ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಗುಣ, ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ, ತರ್ಕಿಸಿ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವ ಗುಣ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದಲ್ಲದೆ ಅವರ ಭವಿಷ್ಯ ಬದಲಾವಣೆಗೂ ದಾರಿದೀಪವಾಗಬಹುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿನಲ್ಲೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಪ್ರತಿಭೆ ಇದ್ದು ಆ ಸುಪ್ತ ಪ್ರತಿಭೆ ಹೊರತರುವ ಕೆಲಸ ಶಿಕ್ಷಕನದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ತೊಮೆಯದಂತಹ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಧಾನಗಳು ಒಂದು ಆದರ್ಶ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ 'ತೊತ್ತೋಚಾನ್' ಪುಸ್ತಕದ ಮೂಲಕ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಒಂದು ಆದರ್ಶ ಶಾಲೆಯ ಭೇಟಿಯಿಂದ ಬೇರೆ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಆದರ್ಶ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಗೆ ಕರೆತರುವಂತೆ ಪುಳಕಿತಗೊಂಡೆ.

ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಶಾಸ್ತ್ರದ ಕಲಿಕೆ

ಮೂಲ- ಆನ್‌ಡ್ರೆ ಬೆಡಲಿಯೆ

ಅನುವಾದ-ಮಧು ಜಿ. ಸಿ.

ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒಂದು ವಿಷಯವಾಗಿ ಬೋಧಿಸುವುದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಆದ ಮಹತ್ತರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನ ಶಾಸ್ತ್ರ, ರಾಜಕೀಯ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಕೇವಲ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಭಾಗವಾಗಿ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಬೋಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರಕಿದ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಬೋಧಿಸುವಂತೆ ಬೇಡಿಕೆಯಿಟ್ಟಿದ್ದರ ಫಲವೇ ಇಂದು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯವು ಕಲಿಕೆಯ ಭಾಗವಾಗಿದೆ.

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅನೇಕಬಾರಿ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದು ವಿವರಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ನೀತಿ ಅಥವಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪಾತ್ರ ಪರೋಕ್ಷ ಅಥವಾ ತೀರ ಕಡಿಮೆಯೂ ಕೂಡ. ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಶಾಲಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುವಾಗ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೀತಿವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ಅವರಿಂದ ನೀತಿಯ ಕುರಿತಾದ ಅನುಭವ ಅಥವಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಾತು. ಆದರೆ ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬದಲಾವಣೆ ಕುರಿತಾದ ಅರಿವು ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳು ವಯಸ್ಕರಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ನೀತಿಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆ ಕೆಲವು ನೀತಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿತವಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ನೀತಿಯೋಜನೆಗಳು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದು ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಲಿಕೆಯಿಂದ ನೀತಿ ರಚನೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಒಂದು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚೇ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಜೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಪ್ರಮುಖವೆನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅಭಿಮತ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಜೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿರುವಂಥದ್ದು. ಒಬ್ಬನು ಉತ್ತಮ ನಾಗರಿಕನಾಗಲು ಕೇವಲ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಇಂದ್ರಿಯಗೋಚರ ಅಂಶಗಳ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ; ಆತ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತೂ ಕೂಡ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತಮ ಪ್ರಜೆಯ ನಿರ್ಮಾಣವು ಕೇವಲ ಪಂಚಭೂತಗಳಿಂದಾಗುವಂಥದಲ್ಲ. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಾಗರಿಕ' ಗುಣಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ಕಲಿಕೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯವನ್ನು ಶಾಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಲು ಇರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಬಹುಮುಖ್ಯ. ಶಾಲೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೋ ಕಲಿಸುವುದು; ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗಣಿತ ಅಥವಾ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಠಿಣದ ಕೆಲಸ. ನನ್ನ ಈ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟು ವಿವರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನಿಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲೂ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಮಹತ್ವದ ವಸ್ತು-ವಿಚಾರಗಳ ಕುರಿತು ಇದಮಿಥಂ ಎನ್ನುವಂತಹ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು 14-15 ವರ್ಷದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಮಹತ್ವದ ವಸ್ತು-ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವುದು ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಗಣಿತ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗಿಂತ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂಗತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಶಾಲಾ ನಿಬಂಧನೆ ತಯಾರಿಕೆಯ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವುದು ಮಾತ್ರ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಕುರಿತು ನಾನು ಮಾತನಾಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ, ನನ್ನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ನಾನಿದನ್ನು ಉತ್ತೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಭೌತ ವಿಜ್ಞಾನವು ತನ್ನ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸ್ಥಿರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಂದ ರಚನೆಗೊಂಡಿದೆ. ಹಾಗೂ ಇದು ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುವ ವಿಚಾರವೂ ಹೌದು. ಆದರೆ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮೇಲ್ಪದರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ತಳಹದಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಸ್ಥಿರವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ. ಸ್ಥಿರವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ, ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಶಾಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುವುದು ಕಷ್ಟದ ಸಂಗತಿಯಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಿಮಿಯರ್ ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಪೊಸ್ಟಗ್ರಾಜುಯೇಟ್ ಸ್ಟಡಿ ಆಂಡ್ ರಿಸರ್ಚ್‌ನಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪಾಠ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಮಹತ್ವ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ತರಗತಿಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಅವರೇ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಹಾಗೂ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಕೂಡ ಅಂಕವನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಆಶಯದ ಅರಿವಾಗದಂತೆ ತೋರಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಹಳೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಬಂದಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ, ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪರೀಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೇ ಬಲೆಗೆಬೀಳಿಸಬಲ್ಲರು ಎನ್ನುವುದು ಮಾತ್ರ ಖಚಿತವಾಯಿತು.

ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಒಂದೇ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಎನ್ನುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಪದವಿ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಪಾಠ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಪದವಿಯ ಹಂತದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ 15-16 ವರ್ಷವಯಸ್ಸಿನ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಸದಾ ಸರಿ ಉತ್ತರದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಸರಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಕ ಗಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ತರ್ಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಅಥವಾ ಗಣಿತದ ಶಿಕ್ಷಕಿಯರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ವಂಚಿಸದೆ ಮಕ್ಕಳ ಸರಿ ಉತ್ತರದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಬಹುದೇನೋ ಅದರ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ಶಿಕ್ಷಕಿಯರು ಮಾತ್ರ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಸರಿಯುತ್ಪರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವುದು ಮಾತ್ರ ಅಸಾಧ್ಯದ ಮಾತು.

ಪರೀಕ್ಷಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಬ್ಬರೂ ಬಲಿಪಶುಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತ ಶಿಕ್ಷಕರು ಈ ನಿರ್ಬಂಧನೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರದಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪಾಠ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರಿಗೆ ಇದೊಂದು ತೆರೆನಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಬಾಹೀರ ಸಂಗತಿಯಂತೆ ತೋರಬಹುದು. ಈ ಪರೀಕ್ಷಾಂಗದ ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು, ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ, ಕೂಲಂಕುಷ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡುವಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ, ಇದೊಂದು ಕಟ್ಟಳೆ ಇಲ್ಲದ ಅಬದ್ಧ ಮತ್ತು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಕಡ್ಡಾಯವಾದ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸದೆ, ಪಠ್ಯ ಕ್ರಮದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ, ಪಾಠಮಾಡುವ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಕಲಿಯುವ ವಿಧಾನಗಳ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಪಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ ಪರೀಕ್ಷೆ ಸಹಾಯವಾಗಬಹುದು. ಹಾಗೆಂದು ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವುದು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಮೌಲ್ಯದ ತೀರ್ಪುಗಳನ್ನು ವಾಸ್ತವದ ತೀರ್ಪುಗಳಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದು, ಅಥವಾ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಒಂದೇ ತೆರೆನಾದ ಸವಾಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿರದೆಯಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇವುಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಚಿಂತನೆ, ತರ್ಕ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಮೇಲೆ ಸಮಾನ ಸವಾಲನ್ನು ಎಸೆಯದಿರುವುದನ್ನೂ ಕೂಡ ಕಾಣಬಹುದು.

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನವು ಬಹು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಅನಿಶ್ಚಿತ ಮತ್ತು ಅಸಂಘಟಿತ ವಿಚಾರಗಳ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದುರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪರಿದಿ ಯೊಳಗೆ ಬರುವ ಅನೇಕ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ, ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮುಖಾಂತರ ಮತ್ತು ವಿವರಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡುವ ಕಾರಣ ಈ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ನೋಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿರುವ ಸಂಗತಿಯು, ಸಮಾಜ, ಸಮುದಾಯ, ರಾಜಕೀಯ, ಮತ್ತು ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಆ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲಿರುವ ಒಲವು, ಅರಿವು ಅಥವಾ ಅಭಿಮಾನವು ವಾಸ್ತವಾಂಶವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಇಣುಕಿಬಿಡುತ್ತವೆ.

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ಅನೇಕ ವಿಭಾಗಗಳು ವಾಸ್ತವಾಂಶದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಾಗಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು, ವಿಷಯದ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಮಬದ್ಧ ವಿಧಾನಗಳೂ ಕೂಡ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ಪಡಿಯಚ್ಚುಗಳಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಿಂತ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಹೆಚ್ಚು ತನ್ನ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆ ಅಥವಾ ವಯುಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳ ಅವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪಾಠ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಬಳಸಲು ಸ್ವತಂತ್ರನೇನಲ್ಲ.

ವಿದ್ಯಾವಂತ ಭಾರತೀಯರು ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ನೋಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇದು ಅತಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಅಥವಾ ವಿಮರ್ಶೆಯೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಭೌತ ವಿಜ್ಞಾನದ ಶಿಕ್ಷಕಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನ್ ಅಥವಾ ಫೋಟಾನ್‌ಗಳ ಕುರಿತು ಪಾಠ ಮಾಡುವಾಗ ಅಥವಾ ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಆಸಿಡ್‌ಗಳ ಕುರಿತು ಕಲಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಗಳ ತಳಹದಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ತುರ್ತಿಗೆ ಸಿಲುಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ. ಆದರೆ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ಶಿಕ್ಷಕಿ ತನ್ನ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ, ಜಾತಿ ಅಥವಾ ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಕುರಿತು ಪಾಠ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಪಡಿಸಲು ಅರ್ಹರೆಂದು ಭಾವಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ತೆರನಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಾಠ ಮಾಡುವವರು ತಮ್ಮ ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮೌಲ್ಯಯುತ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಧಾರೆವರೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಯುತವಾಗೇ ಚಿಂತಿಸಲು ಇಂಬುಕೊಡುವುದು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯದ ಭಾವವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನವು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿಚಾರಗಳ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ವಿವರಣೆಯನ್ನಾಗಿ ಕಾಣ ಬೇಕೋ? ಅಥವಾ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಒಂದೇ ವಿಷಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕೋ ಎನ್ನುವುದು ಮಾತ್ರ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾವಾತಿರೇಕಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಕೆಲವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಲಘುವಾಗಿ ನೋಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ! ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಭೂತ ವಿಷಯಗಳ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ವಿಚಾರ, ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳ ಕುರಿತು ನಾನು ಅಸಮಾಧಾನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸಿದಾಗ ಅಸಮ್ಮತಿ ಮಾತ್ರವೇ ನಿಜವಾದ ಮೌಲ್ಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಮೊನಚಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನವು ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ನಾವಿಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವೊಂದಿದೆ; ಸಂವಿಧಾನವು ಹೇಳಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಭೂತ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಸ್ಥೂಲ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ವಿವರಣೆಯನ್ನಷ್ಟೇ ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ಆಳವಾದ ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಾಗ ಅನೇಕ ಬಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ತಲೆದೋರುತ್ತವೆ.

ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ, ಸಂವಿಧಾನದ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ತೆರನಾದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಲು ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಾರದೇಕೆ? ನಾವು ಈ ಉದಾರವಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯು ಅನೇಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ವೈವಿಧ್ಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಮಾಜದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದೆ. ಭಾರತೀಯರಾದ ನಾವು ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದಿರಬೇಕಾದ ಒಂದು ವಿಚಾರವಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಕುರಿತಿರುವ ಜನರ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಾಠ ಮಾಡುವ ಜವ್ದಾರಿಯನ್ನೊಂದಿ ರುವ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ನಾವು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಹುರುಪಿನಿಂದ ವಿಮುಖರನ್ನಾಗಿಸಬಾರದು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ಮಹತ್ವ ನೀಡಬೇಕು. ಬಾರತೀಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಭಾಷೆಗಳು, ಧರ್ಮಗಳು, ಜಾತಿಗಳು, ಪಂಗಡಗಳು, ಮತ್ತು ಗುಂಪುಗಳ ಬಹುಸಂಖ್ಯತ್ವವು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತರೇನಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಉತ್ತಮ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದೇ ಸಮಾಜದ ರೀತಿಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು; ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಸಮಾಜದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಭಾವನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಘಾಸಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವರ್ಗಕ್ಕೂ ನೋವನ್ನುಂಟು ಮಾಡದೆ ಕೆಲವು ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನಾದರೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ.

ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯವು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದೇಶದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಉತ್ತಮ ನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿಸು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಮಾಜದ ಕುರಿತು ಮಕ್ಕಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಮತ್ತು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವುದನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯದ ಮೂಲಭೂತ ಮತ್ತು ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವುದು. ಹಾಗೂ ಇವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ, ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ರಚನಾಕಾರರ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಒಲವು/ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ವೈವಿಧ್ಯತೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಬಹು ಅಮೂಲ್ಯ ಅಂಶ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ, ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವಂತೆ ಮತ್ತು ಆಚರಿಸುವಂತೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಗುಣದೊಂದಿಗೆ, ಇತರರ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಿಷ್ಣುಗಳಾಗುವಂತೆ ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತಮ ನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯದ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಕೊಡುಗೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಕೂಡ.

The Unveiling

Author: Flavia Abraham

"Shall we walk?" asked papa impatiently. I saw him fidgeting with his suit through my white veil and told him, "Wait for a moment please. *Achchan* will beckon us when the time comes". Papa and mamma exchanged quick glances and I could hear mamma whisper into papa's ears loudly "*Achchan* means priest, get used to '*her*' language". "Very funny mamma, I heard it!" told I, re-arranging the bouquet in my hands. "Isn't the bouquet lovely Flavia?" butted in my bridesmaid, Olivia. Youngest in the family she always believed in doing the right thing at the right moment. She knew that there was no stopping me from arguing with our mamma whatsoever. So here, she was, being the goody goody girl of the family, all dressed up in chocolate coloured skirt and blouse, trying her best to rescue mamma from me. "Of course it is Cadbury dame! It better be. She charged a bomb for the bouquet remember?". "Please keep your book-keeping skills within your office limits or maybe, in few minutes time, you could think of trying it out with your soon to be in-laws. Poor them. I already feel sorry for them", she said while whipping away extra blush from my cheeks. "I'll catchya next time girlie. You better watch out for me!" I warned her, half suppressing the urge to step on her high-heeled shoes. She seemed to sense the immediate threat in my voice and ran to pin-up the maroon coloured brooch onto papa's breast pocket. "What is the use of this"? He didn't particularly seem to address anyone while he said so. "What? What did you just say? Be patient okay. New guests are looking at us. Can't you just smile and get on with it for once? Why is everything an issue for you? This is what Flavia wants and let her have it her way!" chided mamma. Papa stood still for a while and looked straight at the altar from the entrance of the church. "All you women are the same" he muttered. "Not completely true papa", said I, raising my voice. "Shhhhh", shushed Silvia, my older sibling. "For heaven's sake, can you please stay quiet?" she pleaded with me. I turned towards her and found it difficult to find her through her thick traditional Banarasi saree. Why is she the sacrificial lamb of the family? Forever meek and forever accepting. It irks me to find her so. "You should've selected the other maroon colour transparent saree that you really wanted to buy. It would've suited you better" I scolded. "Yes, but married women wearing traditional sarees make papa and mamma happy" she said between her sheepish smiles at the wedding photographer. "Right, I can see their happiness glowing all over their faces!" I insisted with tears welling up my eyes. "No, it's not like that. You don't understand. I know them better than you. They'll be alright with your wedding decision soon. Spare them some time.

They're getting old no" she said, embracing me and wiping away couple of tears that trickled down my cheeks, rapidly with her handkerchief. "I'm out for good Silvia, I'm out for good!" I managed to whisper into her ears while tightening my grip on the bouquet. "Just you wait mademoiselle just you wait...one never knows..." she said nonchalantly. A cool breeze blew at the same moment, sending shivers down my spine. Ding-dong! Ding-dong! Ding-dong! Were they church bells ringing or was it my heart pounding in my ears, I couldn't understand. "You may enter", a shrill voice resonated from inside the church. "That's your '*ach-ach-CHAN*' perhaps", said papa mischievously while holding my hand and walking me down the aisle beside him. I found myself smiling dearly at papa and saw Aby, my beloved to-be-husband waiting for me at the altar smiling gloriously at me...

The two men, close to my heart...Papa, the one who brought me into the world and Aby, who promises to show the world by lifting the veil from my eyes. But wait...could I be the world?

Style of writing: - Pebble or small moment writing

The Generation of Earphones

Author: Muzammil

It's quite strange, but true. We become the generation of earphones. We have become the generation that doesn't go out without earphones. Most often, I observe the youths while traveling to my native in a same bus for almost four hours, they don't even look who is sitting next to them..! Sometimes they are so busy in their 4 inch world of apps, they even forget to take ticket. They don't even bother why the hell on earth conductor yelling. They realize when conductor reach them personally.

What do you think why do we use earphones? To call someone, to listen music or to listen news? No, but to escape from the outer world. We are living sometimes in past and sometimes in future, we are missing away this moment. What you have to do be HAPPY? Ultimately is nothing but the live in this moment. Nothing is more valuable than living in a moment, making friends, talking to people and spending time with your loved once. You will cherish these memories forever with great smile on your face. That is precious and priceless.

Konkani Proverb Analysis

Author: Flavia Abraham

Konkani proverb (Latin script):- ‘Sangchaaki karchen boren, naak dadaun morchen boren’

Literal translation in **English** (Latin script):- ‘Better to do things on our own than advice, simpler to smash one’s own nose and demise’

Probable translation in **Kannada** (Latin script):- *‘Heluvudakkintha maaduvudu olleyadu, Swantha samaadhi thoduvudu nalladdu’

The above mentioned Konkani proverb has never failed to bring a smile on my face, both while being a guilty recipient of this barrage of wisdom words from my dear mother and also while lashing out is a composition of merely six words. The structure it follows is *oppositional* in nature (Dundes 1975:970; also in Mieder and Dundes 1981[1994]: 60). The pattern of this proverb fits into the following structures: the same pearls of wisdom, unabashedly, onto my beloved husband! The beauty of this proverb lies in its simplistic and rhythmic weaving of words that aptly catches the accused (in Hindi alluding to ‘*kaam chor*’) off guard. In one sense, it points out to the procrastination that the guilty has subjugated himself/herself into, due to which certain duties and responsibilities that were vested upon him/ her previously have thoroughly failed to be met with, in the eyes of the accuser. The proverb doesn’t even wait to seek further justification (in the form of explanations) from the supposedly accused, erstwhile nominated ‘doer’ for not delivering the tasks required of him/her. The speaker directly delivers the final judgement; absolutely no solace to salvage the accused. It is rather easier to kill oneself by continuously smashing one’s own nose, however improbable the proposition may sound, than to bank upon others! This proverb is a sigh of exaggerated exasperation of the advisor who realises just too late the futility of depending on others to ease him/her out of his/her travails!

At a peripheral glance, the proverb is a beautiful connotation of lyrical words. The words rhyme and it

“Better X1 than X” and “Like X, Like Y” (where second part of the proverb is denoted as Y and the second word of first part is X1).

As there is a structural pattern to it, we can categorise this proverb as a traditional proverb too. It also displays stylistic features such as alliteration, ellipses and rhyme: ‘chen-chen; ren-ren’ found in the words ‘*Sanghchen, Karchen, Morchen and Boren-Boren*’.

One can attempt, through careful examination, to read a nuanced meaning into the proverb. Although the second part of the proverb is highly metaphorical in nature, it somehow enables the guilty to conjure up a vivid-graphical image of the accuser concocting his/her own choice or method of death, almost comical in nature, rather than feeling guilty about undone tasks. It never fails to bring a smile on the face of the accused, or a burst of laughter when caught off-guard! That is what adds flavour and zest to the otherwise simplistic mundane positive imperative statement as constructed in the first half of the proverb. The second part, a testimony to the richness of Konkani as a language, makes it much more memorable, lyrical and orally transferrable a proverb.

Upon deeper investigation and careful scrutiny of the usage of this proverb, I discovered that this particular proverb was very much in vogue amongst my parent’s and grandparent’s generation. It was widely used across Konkani-speaking community in interior parts of South-Canara district of Karnataka. As far as my parents and aunts can recollect, they used to often hear this particular proverb being told to them by the women folk of the community.

Since South-Canara was predominantly an agrarian district, exposure and access to literacy was remote then. As such, practice of patriarchy was vehemently followed and hardly challenged against. Within the households, conversations with elderly men folk, including their own father, was never encouraged. Hardly, a word was exchanged between a father and his children, throughout their lifetimes! It was the 'mother' of the house, who occupied a central pivotal role in children's upbringing. The duty of transmission of religious, social and cultural traditions through oral means onto the next generation was thrust upon her shoulders. She was never to complain. She was to remain in the realms of silence. She received zero assistance from her life-partner with respect to household chores. Probably, this wise saying originated as a creative outcry for appeasing one's own sense of anguish against the men-folk's ineptitude and insensitivity. It could have been a hapless woman's effort of venting her anguish at the sudden appearance of an unfeeling individual in her life. Although it was a jocular manner for self-pacification and acceptance of one's own fate, it also proved witty enough to project the incapacities or inabilities of one's life partner, with one mordant statement! The sarcasm in the proverb seems to have achieved its two-fold objective thus, namely, (a) projecting oneself as being capable enough of performing one's own tasks and (b) pin pointing the structural stubbornness of male insensitive attitudes which prohibited them from aiding their women-folk in their tasks under all circumstances, to the extent that, women, no doubt, became self-sufficient, more efficient rather, despite the absence of men-folk in their daily chores! This analysis indicates that proverbs were strategies of nurturing attitudes that were developed to cope with social situations/context (Burke 1941:256) and go on to perhaps make their world-view based upon lived-experiences.

The same line of thought could be extended to understand the socio-economic-political and religious practices ruling the lives of people in my grandparents' days. My grandparents were farmers who were committed to their land and dependent on agriculture for sustenance. Susceptible, as it is, to the vagaries of nature, relying upon others for sustenance was a dubious idea. The risk was severe as dependent family members were huge in number. Hence this proverb might have served as a caution, reminding one of the importance of being self-reliant. Definitely, when interpreted from this perspective, it indicates that the proverb was widely used by the working class. Working class, almost a century ago, comprised almost entirely of farmers and fishermen who owned small plots of land or fishing boats, or were skilled artisans.

In today's fast paced life, the proverb makes one wonder if delegation of work to others has resulted in dwindling self-esteem or compromising the quality of the work itself. Isn't it simpler to take great pains and accomplish one's task oneself, (even to the extent of digging one's own grave!) than instructing others and perpetually listening to never-ending list of excuses for non-execution of the task? This has been my existential crisis at least!

Believers of existential philosophy however would probably take to this proverb more fondly. To them, this proverb would represent the essence of their philosophy, and that too expressed with a regional flavour! According to leading late 20th century existentialists, such as Sartre, Simone De Beauvoir and others, Man's existence precedes his essence and in defining his essence lies the onus of taking the responsibility for one's own choices, decisions and actions. Therefore, when the first part of the proverb is analysed from the existential point of view, it behoves us to be '*responsible*' for our own '*actions*' and beliefs.

A viewpoint with insights such as this, tends to unite humanity as a whole by shrinking gender, caste, creed, language, employee-employer barriers and prods one to be responsible for one's own actions. It tends to provoke reflective thinking amongst the non-doers, by drawing their attention to their slackness and jolting a sensitive person into action. If not anything else, the proverb at least does the task of ridiculing the guilty adequately!

It definitely is a nuanced way of speech, if a serious point could be put across with a tinge of humour sprinkled with it! I would strongly recommend adopting this proverb in our daily parlance; I hope you, dear reader, will follow suit. Otherwise, as the saying goes, 'Sangchaaki karchen boren, naak dadaun morchen boren'!!

***Glossary: literal word translation from Kannada into English**

Heluvudakkintha= instead of preaching

maaduvudu = to do

olleyadu= good

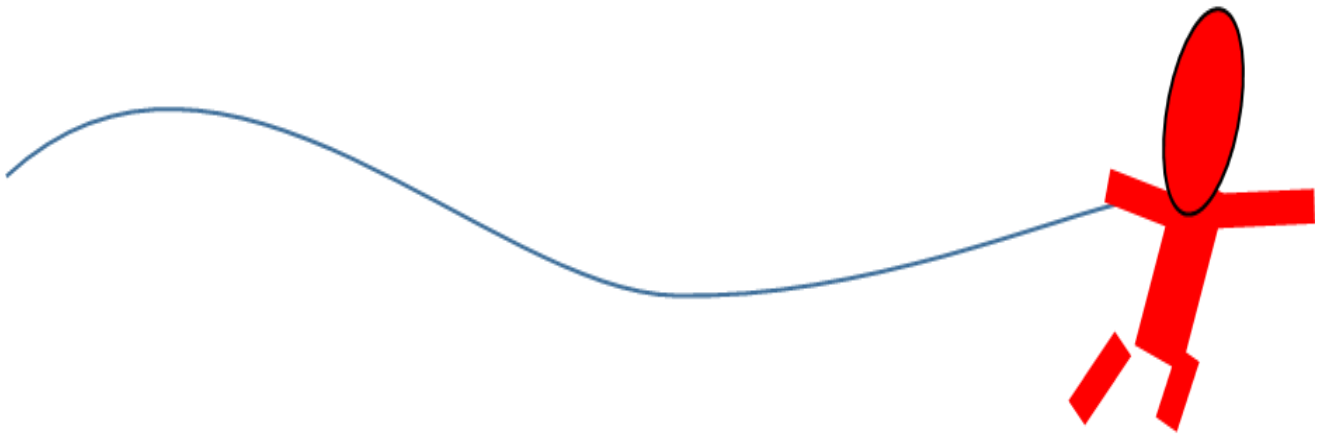
swantha= self

samaadhi= grave

thoduvudu =dig

nalladdu'= better

Reference:-

Mieder, Wolfgang; *Proverbs: A Handbook*, p.4-p.16. Greenwood folklore handbooks, 2004

The Premature End of a Political Activist

Author: Benny Mathews

“Benny, come and meet me in the staff room in the lunch break”, said Shashi Mash (‘Mash’ is the Malayalam term for ‘master’ often used to refer to a male school teacher) rather nonchalantly as he was leaving the classroom. And collecting his things – the attendance register, the wooden scale and protractor and the small stick he seldom used – he left the class without looking at anybody. The class was stunned into an ominous silence. I could see many of my classmates looking at me: some with glee, a few accusingly and a few others, most of them my friends, sympathetically. I felt like a broiler chicken, waiting in the cage of the butcher, knowing fully well that my appointed hour will arrive – sooner rather than later.

This horrible plight of mine took me back to the previous day at school. The classes began at 10 in the morning. But I reached the class a little late, in spite of all my attempts to be there latest by 9.30 before the small gathering shouting slogans, *SFI Zindabad*, *Students’ Unity Zindabad*, and of course the oft repeated punchline slogan: *Liberty, Democracy, Socialism Zindabad* – even though none of us knew what these things actually meant. I was particular about the reaching because I wanted to join the students’ strike before Shashi Mash arrived. I was in class ten. Shashi Mash had been the class teacher of X-D for many years. And during the entire history of the school, no student in X-D had the courage to skip the classes to join a student strike, which was a regular feature of schools in Kerala in the 80’s.

But luckily for me that day, Shashi Mash was on leave and Soman Mash who taught us history and had the nickname ‘Ganapathy’ owing to his short stature and protruding pot belly, was on substitution. I simply entered the class, kept my schoolbag on the desk and said, “Sir, I want to go and join the strike.” Soman Mash actually didn’t know how to respond to such an unexpected statement from a student. He mumbled something like, “You do whatever you want”. Even if he hadn’t said that much I would definitely have walked out as I had made up my mind to join the strike ever since I heard a week before that there would be strike on that day. And I did. And the strike was a success. The long bell rang around 11 and all the children hurriedly ran away from school.

So, here I am now. Being subjected to looks of various kinds, expressing emotions ranging from outright joy to heartfelt sympathy. My best friend Unnimade a feeble attempt to console me saying something like, “Probably, Shashi Mash would just scold you a little and he might not tell you to bring the parent to the school the next day.” During the next three long periods before the lunch break, I didn’t know which teachers came and what was taught. In between, I was trying to make out what the reaction of Mini was. Mini was the girl I was deeply in love. (Not only me. Probably half of the boys in the class were in love with Mini since she was the first rank holder in almost all exams). My being in love with Mini was such a closely guarded secret that, except me, nobody else, even Mini, ever knew we were in love! But today, she appeared to be the embodiment of indifference. She was immersed in her books and appeared to have not even been aware of Shashi Mash’s parting shot. I found it outrageous. Not anyone, even Unni seemed to be genuinely concerned about the fate awaiting me at the staffroom in the lunch break. All these selfish guys were reading or writing or listening to the teachers as if their life depended on it. I felt so miserable and agonized. Time, which usually moved at snail’s pace, seemed to have got wings today.

Tung....tung....tung...tung...tung! Finally, the sound I never would have liked to hear that day was actually heard: the long bell marking the beginning of the lunch break. I tried to put up a brave face lest I should be laughed at and even ridiculed for being so cowardly after performing such a daring act, never heard of before in the history of the school, just the previous day. Unni called me to have the lunch but I didn't feel like eating. I just wanted to get out the class before anybody, above all, Mini could make out my misery and I did just that.

With a sagging heart I dragged my feet towards the staffroom which was only few meters away from the classroom." You can postpone it even further. Have your lunch first" "But anyway I will have to go. The sooner it gets over, the better." "What if you don't go at all?" "Then you will be called to the Head master's room." Different voices in my head seemed to have engaged in an endless conversation, as I was walking as slowly as I could towards the staffroom.

When I finally reached my destination, I prayed that there shouldn't be any other teachers than Shashi Mash for I knew very well what would follow if there were many teachers. An inquisition was sure to happen with different teachers donning the mantles of the judge, jury and the executioner. But my hopes were shattered when I had a glance inside the tiny room, where some five teachers, including Shashi Mash, were getting ready to have their lunch. I felt if I had never been born on this wretched earth.

When Shashi Mash saw my face he gestured to me to go in. With my heart pounding against the ribcage and with uncertain steps, I walked in. perhaps all this could be just a dream and when you wake up all this will disappear. But alas! It wouldn't. I stood in front of Shashi Mash like somebody who was waiting for the guillotine blade to fall at his neck. He looked up at me and said in his deep voice, "Everybody has to take part in politics. Even I too have my political beliefs. But that doesn't mean you should skip your class and join the strikes. You are here basically to study and pass SSLC with good marks. Your brother passed out last year with a first class. You also must pass with first class." I was kind of dazed. Could this be true? Shashi Mash talking to me in such a calm and affectionate tone, without even a hint of a rebuke. It took me a few seconds to let this realisation sink in. I felt so grateful that I didn't know what to say. "See Benny", he continued, "Your parents are taking a lot of trouble to send you to school. And your only job now is to study and pass with good marks. Will you hereafter concentrate only on your studies?" My gratitude knew no bounds and I was ready to promise anything then and I said "Yes, Sir." "Have you had your lunch?" "No Sir." "Now go and have your lunch" "Always remember what I said." "Yes, Sir, I will" This time I didn't have any hesitation. "Okay, go and have your lunch now"

I don't remember how I returned to my class and what followed. But I was sure about one thing: that I would never take part in a strike skipping classes. And I never did!

Journey in a failure train

Author: Sumeeth

It gives us a great pleasure to watch a train passing by on the tracks of our natives, something that we have enjoyed in our childhood days and we dance in happiness, wave our hands at the people in it and spend some peaceful time with the nature. That long sound making at the arrivals on the platform of the station, creating vibrancy in our nerves was something hilarious.

I have been always loved to watch and travel in a train, tried to understand more in the mechanics of its operation and explore more and more possible cases that contribute towards safer train journey. Many a times I used to just walk through the platforms of the stations to see the process of arrival, departure, interchanging of tracks that would make me happier in the evenings. Same is the reverse case when we hear about the train accidents in the news channels or see it with our naked eyes. It deepens our anxious thoughts and become pleased about the incidents. One such incident was witnessed by me.

It was the year 2013, second year of my graduation the month of October with scary winds and heavy rains. And I was excited to travel to my home during the occasion of dussehera festival. It was one hour journey in a train to my native and it was expected to arrive at 4:45pm in the evening. I was busy in some official work of the college and I was in no mood to miss that train for my home. Meantime I was aware of the train expected time at the station and quickly I went to my room, packed up my bag with full of excitement and took a local bus to the railway station. The moment after reaching, I went to the ticket window and hired it from the officials. But, the surprise was that, the train had already arrived and was about to leave in 2 mins. After taking the ticket, I could see all of the full length train with people hanging on the door steps and some sitting in luggage compartment. Apart from this another surprising thing was that, the train had two engines, one with computer aided motion and other with manual analogue signals motion. This surprised me because it was just a passenger train with hardly six coaches and no train will have 2 engines unless the number of coaches are more than 35 or 40 as the power required to drive will be higher. Somehow in excitement I boarded that train in third from the last coach.

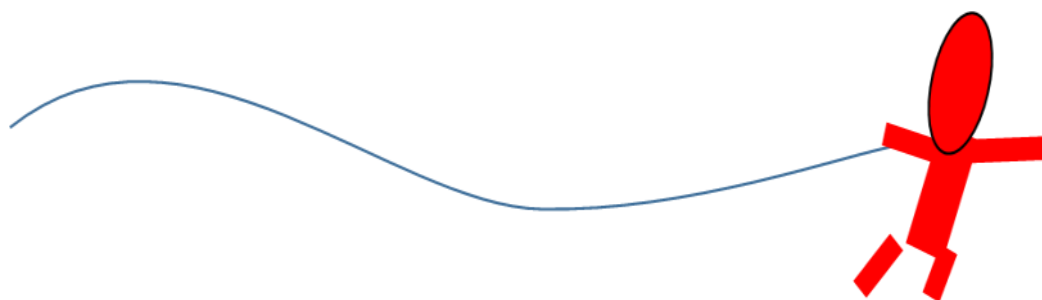
The train got progressed and my excitement remained the same to hear those long sounds, tunnels passing by and crossing over of 2 trains with a scary noise. After 20 minutes of progress from the station, the rains got heavier, breeze became scary, and we experienced a harsh jerk in our coaches which was certainly not tolerable. All the passengers started to fall on each other.

The jerk that I experienced was as if the train is travelling at 80 Km/hour and suddenly stops to zero which is hypothetical to imagine, but same was the case with me. I managed to somehow get down the failed train and progress myself on to the track to my destination. There was a small bridge onto which the mud below the track had flown away from heavy rains and winds and hence the rail track got dissected. As a result, both the engines of the trains rolled and fell to the right side of the track. I was quite healthy enough to pull up an age old fallen lady and some small kids who were weeping for the cause. All the survived people were calling out for help, but we could see no one reaching out to us. All of them helped themselves to come out from the crash site, but one of the gang man had stuck his leg into one of the wheels of the train. He was like half alive and half dead. But credit to railway rescue team that he was removed from danger. By the time, it turned dark, we could have just walked on the track till we would see some people in the villages living by. The train control officials could not reach on time, probably due to late reaching of the news to them. Many of them had minor injuries and some of them had died on the spot itself. That was my unforgettable day ever in the history of my life.

By god's grace, somehow I reached my house by walking on track, partly by passing vehicles and partly by bus. I could not help, neither could I cry from that incident, but I was totally dumb. I had never imagined that the interest in trains would give me such a heuristic experience. After reaching home, I felt like I have passed by the death and came back alive.

I saw all the news channels focusing on the same incident which I had witnessed from my naked eyes. Finally I had a last laugh of that strange situation.

There on my interest gradually started to develop in studying and knowing the relative causes of the incidents, whether it might be rail, road or air.

Mind and Brain

Author: Chaithravathi CR

A Depression can mean just being in low spirit. It doesn't stop you leading your normal life but makes everything harder to do and seems less worthwhile. At its most severe, depression can be life -threatening because it can make you feel suicidal or simply give up the will to live.

Some specific different types of depressions

Seasonal affective disorder (SAD): depression that usually occurs in the winter.

Dysthymia: continuous mild depression that lasts for two years or more.

Prenatal depression: also called antenatal depression, occurs during pregnancy

Postnatal depression: occurs in the weeks and months after becoming a parent

Psychotic depression: specific period depression occurs for 2 weeks.

What are the symptoms that we face in depressed state?

Negativity or pessimism

Feeling of guilt or worthlessness

Lack of desire to eat

Constant desire to eat

Inability to sleep

Desire to always sleep

Inability/Dullness of physical pain

Suicidal thoughts/self-harming thoughts

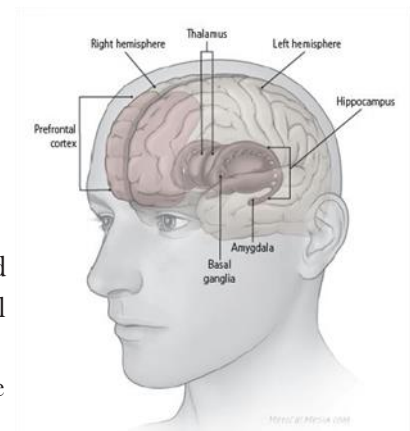
.....Depression effects on brain.....

Shrinkage of the Hippocampus:

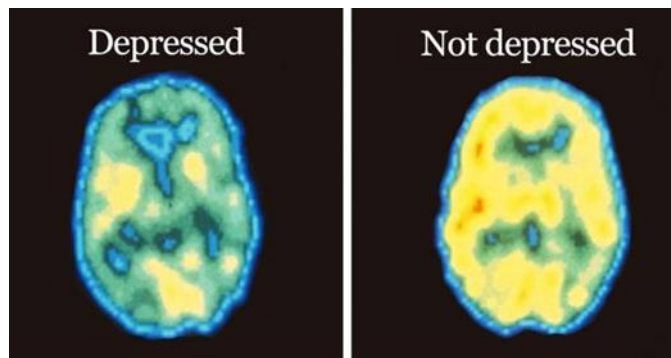
- ◇ There are three parts of brain that appear to play a role in major depressive depression(MDD) namely

Hippocampus, Amygdala and prefrontal cortex

- ◇ The hippocampus is located near the center of the brain. It stores memories and regulates the production of a hormone called cortisol. The body releases cortisol during times of physical and mental stress, including during times of depression. Problems can occur when excessive amounts of cortisol are sent to the brain due to a stressful event or a chemical imbalance in the body.
- ◇ Responsible for assisting the brain with emotions, memory and self-identity.
- ◇ Brain loses some of its emotional and behavioural functions that pertain to recognizing personality.
- ◇ Depression causes the shrinkage leads to memory loss.

- ◇ The prefrontal cortex is located in the very front of the brain. It is responsible for regulating motions, making decisions, and forming memories. When the body produces an excess amount of cortisol, the prefrontal cortex also appears to shrink.
- ◇ The amygdala is the part of the brain that facilitates emotional responses, such as pleasure and fear. In people with MDD, the amygdala becomes enlarged and more active as a result of constant exposure to high levels of cortisol. An enlarged and hyperactive amygdala, along with abnormal activity in other parts of the brain, can result in disturbances in sleep and activity patterns. It can also cause the body to release irregular amounts of hormones and other chemicals in the body, leading to further complications
- ◇ Many researchers believe high cortisol levels play the biggest role in changing the physical structure and chemical activities of the brain, triggering the onset of MDD. Normally, cortisol levels are highest in the morning and decrease at night. In people with MDD, however, cortisol levels are always elevated, even at night.

Some other causes for depressions are:

- Lack of exercise
- Poor diet choices-sugary/processed food
- Chronic inflammation-lack of vitamin D and unbalanced gut flora

Why medications are not the answer for this?

- Does not solve problems, only problems
- Increases suicidal behaviour in young adults
- Does not reverse the brain damage and shrinkage of hippocampus

Facts about depression:

The main risk factors of depression includes past abuse. Certain medications (drugs that treat high blood pressure), conflict with family members or friends, death or loss, chronic or major illness, and a family history of depression.

More than 20 million people in the US suffers from depression in a given year.

Women's are twice more likely to suffer from depression than men. Women may be at a higher risk for depression due in part to oestrogen. Which may alter activity neurotransmitter that contribute to depression.

Once men hit mid-life, they may face an increased risk of depression due to the decrease of testosterone

Depression may occur in as many as 1 in 33 children and 1 in 8 teenagers in the US. Once a child or teenage has an episode of depression, he or she has a greater than 50% chance of experiencing another episode in the next five years.

Ways to reverse brain damage and combat depression:

- ◆ Understanding the problem
- ◆ Maintaining a healthy diet
- ◆ Increase physical activity
 - A. Proven to normalize insulin resistance and boost “feel good” hormones and neuro transmitters.
 - B. Grey matter in the hippocampus grows and promote neurogenesis.
 - C. Promotes the production of FNDC5 proteins, which can preserve existing brain cells and stem cells that can become neurons.
- ◆ Meditation
- ◆ Therapy
- ◆ Electroconvulsive therapy
- ◆ By balancing the amount of cortisol and other chemicals in the brain can help reverse any shrinkage of the hippocampus and treat the memory problems it may cause. Correcting the body’s chemical levels can also help reduce symptoms of MDD.
- ◆ There are several common medications that can fight the negative effects of depression on the brain by helping to balance the chemicals in the brain. These include:
 - Selective serotonin uptake inhibitors (SSRIs)
 - Serotonin-norepinephrine reuptake inhibitors (SNRIs) and tricyclic antidepressants
 - Norepinephrine-dopamine reuptake inhibitors (NDRIs)
 - Monoamine oxidase inhibitors (MAOIs)
 - Typical antidepressants

Conclusion:

Lobotomy a controversial surgery, disconnected the prefrontal lobe, centre of emotions and social behaviours, from a brain. It was pioneered in the 1930s by Portuguese neurologist Antonio Egas Moniz for use with patients suffering mental illness.

Today such challenges are treated with antidepressants, which increase available serotonin or norepinephrine-chemicals whose contact with nerve cells improves mood by inhibiting the tendency for nerve cells to absorb or deactivate those chemicals.

Reference

- Updated edition- Answer book published by national geographic society by Gary E. Kneil, president & chief executive officer, John M. Fahey, chairman of the board, Declan Moore, chief media officer & Chris Johns, chief content officer.
- Original edition of Ultimate visual dictionary of Penguin random house publications.
- <https://www.mind.org.uk/google>.
- Human Physiology book by Griffith

ನೈಜ ಸೌಂದರ್ಯ

Author: ವರ್ಷಿತ ಕೆ.

ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲೇ ಚೆಂದ. ಮಾನವ ತಾನು ಏನನ್ನೇ ಎಷ್ಟೇ ಕೃತಕವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಹೊರಟರೂ ನಿಸರ್ಗದ ಕಾಂತಿಯ ಮುಂದೆ ಅದು ಹಿಂದೆಯೇ ಸರಿಯುತ್ತದೆ. ಅಂದದ, ಚೆಂದದ ಕಟ್ಟಡ, ಕೋಟೆ, ಅರಮನೆ ಹೀಗೆ ಏನನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿದರೂ ಸಹ, ಅದರ ಜೀವನ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಬೇಸರವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತಹ ಈ ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಜ ಸೊಬಗನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದೇ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ... ಅದರ ನೋಟ, ಒಡನಾಟ

ಎಂದಿಗೂ ಬೇಡ ಎನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಹೋಗೋಣ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈ ನಿಸರ್ಗ ಸೌಂದರ್ಯ ಎಲ್ಲೋ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯುವಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಮಾನವ ಸಮಾಜ ಎಡವುತ್ತಿದೆ. ಅದರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಮೇಲಂತೂ ಯಾವುದೇ ಕಾಳಜಿಯೂ ಕಂಡುವರುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಕೃತಿಯು ಸಹಜವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದದ್ದು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ಖುಷಿಪಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ ಅಂತಹ ಶಕ್ತಿ ಅದಕ್ಕೆ ಇದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಾಸವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಂತ ಗುಣ ಇದರ ಸಹಜ ಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ.

ನೈತಿಕ ಪೊಲೀಸ್‌ಗಿರಿ ಮತ್ತು ನಾನು.....

Author: ಡಾ. ಶೌರಿಶ್ ಕುದ್ಡುಳಿ

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆದ ಎರಡು ಘಟನೆಯನ್ನು ನಾನು ವಿವರಿಸಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಘಟನೆ-1: ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಅಮ್ಮ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ವಸ್ತುಗಳ ಖರೀದಿಗಾಗಿ ಮನೆಯಿಂದ ಧರ್ಮಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೋದೆವು. ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮಹಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇನು ಒಳಗೆ ಹೋಗಲು ತಯಾರಾದಾಗ ದ್ವಾರಪಾಲಕರು ತಡೆದರು. ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲ ಎಂದರು. ಏಕೆ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಲು ನೀವಾರು? ಎಂಬ ಅವರ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ನಾನು ಅವಕ್ಕಾದೆ. 'ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ, ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳ ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ, ಮನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ರೇಶನ್ ಖರೀದಿ ಮಾಡಲು ಇದೆ' ಎಂದು ಬೇಡಿದರೂ 'ಇಲ್ಲ' ಎಂಬ ಉತ್ತರ. ದ್ವಾರಪಾಲಕರು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಉದ್ದವಾದ ಕುಂಕುಮ ಇನ್ನಷ್ಟು ಭಯಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ದೇವರು ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಭಯಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿದೆಯೆ ಎಂದು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಹತ್ತಾರು ಜನರು ಕಾರಿನ ಸುತ್ತಲು ಸೇರಿದರು. ಇಳಿಯಿರಿ ಕೆಳಗೆ, ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ನಡೆಯಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮಾತು ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಯಾಮಾರಿದರೂ, ಪೆಟ್ಟಿನ ರುಚಿ ನೋಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಕಾರು ಪುಡಿ ಪುಡಿಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭವೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾರಿನ ಕೀಯನ್ನು ಎಳೆಯಲು ಒಂದೆರಡು ಜನ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಕಾರಿನ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿದ. ಕಾರನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅನಿಸಿದಾಗ, ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಬೇಡುವ ಸರದಿ ನಮ್ಮದು. ಅಮ್ಮನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂದಿತ್ತು. ಅಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ನನಗೂ ದಿಕ್ಕು ತೋಚದಾಯಿತು. ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯ ನಂತರ, ಕೆಲವು ಮುಖಂಡರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದರು. ಊರಿನವರಾಗಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲಾ? ಎಂದು ತುಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದೇ ಈ ಆವಾಂತರಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ. ಊರಿನವರಾಗಿದ್ದು, ನೀವು ನಮ್ಮ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಬೇಕಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಅಂಬೋಣ.

ಘಟನೆ-2: ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಗ್ಗಿನ ಜಾವ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಗೊರಗುಂಟೆಪಾಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿದೆ. ಹೆಬ್ಬಾಳ ದಾರಿಯಾಗಿ ಟೆನ್ ಪ್ಯಾಕ್ಟರಿ ಕಡೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಸುಮಾರು ಆರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳಗ್ಗಿನ 4-5 ಗಂಟೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಕಡೆ ಹೋಗುವ ಯಾವುದೇ ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಕೈ ತೋರಿಸಿ, ಹತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಲ್ಲರಂತೆ ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವವೂ ಹೌದು. ಬೇಗ ಮನೆ ತಲುಪಿದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಬಹುದು ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಆತುರ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಟೆಂಪೋ ಟ್ರಾವೆಲರ್‌ಗಳು ಜನರನ್ನು ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಬೆಳಗ್ಗಿನ 5.30 ನಂತರ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜನ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ತುಂಬಿಸುವ, ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಟೆಂಪೋ ಟ್ರಾವೆಲರ್ ಚಾಲಕ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಾಹಕರ ಕಾಟ ತಾಳಲಾರದೆ ಕಾರು, ಖಾಸಗಿ ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ ಜನ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಖಾಸಗಿ ವಾಹನವೊಂದು ಇದೇ ರೀತಿ ಜನರನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು. ನಾನೂ ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬ. ಇನ್ನೇನೂ ಹೊರಡಲುನುವಾದಾಗ ಎರಡು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಚಾಲಕನೊಂದಿಗೆ ವಾಗ್ವಾದಕ್ಕಿಳಿದರು. ಅವರು ಟೆಂಪೋ ಟ್ರಾವೆಲರ್‌ನ ಚಾಲಕರು. ಗಲಾಟೆಯಿಂದ ಒಳಗಿದ್ದವರೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಇಳಿಯತೊಡಗಿದರು. ಚಾಲಕನಿಗೂ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಗಲಾಟೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಚಾಲಕನನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಎಳೆದು ಹಾಕಿದ. ವಾಹನದ ಕೀಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡ. ನಡುವೆ ನಡೆದ ಅವಾಚ್ಯ ಪದಗಳು ಅಮಾನವೀಯವಾಗಿತ್ತು. ಚಾಲಕನನ್ನು ಹೊರದಬ್ಬಿ, ಕೀಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಸೇರಿಸತೊಡಗಿದ. ಚಾಲಕ ಯಾರಿಗೋ ಫೋನಾಯಿಸಿದ. ನೋವಿನಿಂದ ಆತ ಒದ್ದಾಡಿದ. ಎಲ್ಲರಂತೆ ನಾನೂ ಕೆಳಗಿಳಿದು, ಬೇರೊಂದು ವಾಹನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯತೊಡಗಿದೆ. ಮನೆಗೆ ತಲುಪಿದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಎರಡೂ ಪ್ರಕರಣಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ಕಾಡತೊಡಗಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ ಹಾಗೂ ಕಾಸರಗೋಡಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ 'ನೈತಿಕ ಪೊಲೀಸ್‌ಗಿರಿ' ಧರ್ಮದ ಆಧಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ - ಹಿಂದೂ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ಮುಸಲ್ಮಾನ ಹುಡುಗ ಪ್ರೀತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುವುದು (ಲವ್ ಜಿಹಾದ್) ಹಾಗೂ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ದನಗಳನ್ನು ಬಲತ್ಕಾರದಿಂದ ವಾಹನದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಿ ಸಾಗಿಸುವುದು (ಸಾಗಿಸುವವರು ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಎಂಬುದು ನಂಬಿಕೆ). ಆದರೆ ಈ ಮೇಲಿನ ಘಟನೆಗಳು ನೈತಿಕ ಪೊಲೀಸ್‌ಗಿರಿ ಮುಖಗಳಲ್ಲವೇ? ಪೊಲೀಸ್ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು 'ನೈತಿಕತೆ'ಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನೈತಿಕಗಿರಿ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿದ ಪರಿ, ಚಾಲಕನ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ದಾಳಿಯೂ ಅದೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಕೋರ್ಟಿನ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಷ್ಟು ಧಾರ್ಮಿಕತೆ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ನೈತಿಕತೆಯೂ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸಮಾಜದ ಆದರ್ಶ ಲಕ್ಷಣ ಇದಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದಲ್ಲೊಂದು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ

Author: ಹನುಮಂತರಾಜು

ರೀ.. ನೋಡ್ಲಿ, 'ಅದು ಏನೋ ಸುಟ್ಟಿದ್ದೆ ವಾಸನೆ ಬಂದಿದೆ ಆಚೆಗಡೆ, ಯಾರಾದ್ರೂ ಆಡೋ ಹುಡುಗರು ಟಯರ್ ಸುಡ್ತಾವ್ರ ಆವ್ವ ಓಡುಸ್ರೀ ಎದ್ದೋಳ್ಳಿ' ಎಂದಾಗ ಒಂದು ತುತ್ತು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಕೊಂಡವನು ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗಿ ನೋಡ್ಲೀನಿ, ಅಲ್ಲಿ ಯಾರು ಇರಲಿಲ್ಲ. ರೀ.. 'ಇಲ್ಲಿ ಯಾರು ಇಲ್ಲ ಟಯರ್ ಸುಟ್ಟ ವಾಸನೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿಲ್ಲಾ ಎಂದೆ. ಹೌದಾ, ಅಂಗಾದ್ರೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ವಾಸನೆಯ ಜಾಡನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹೊರಟೆ. ನಡು ಮನೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜಾಲಾಡಿದವನಿಗೆ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ವಸ್ತು ಬಳಿ ಬಂದು ಇಣುಕಿ ನೋಡಿದಾಗ, ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೊಂದಷ್ಟು ಎಂಥಾ ಮರುಗೇಡಿ ಮಾರಾಯ್ರೇ, ಛೇ! ಎಂಥಾ ಕೆಲ್ಸ ಆಯ್ತು ಎಂದು ನನ್ನನೇ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಬೈದುಕೊಂಡು; ನನ್ನವಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಅವರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ಪೌವ್ ಕಡೆ ಓಡುತ್ತಾ ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದೆ... 'ರೀ ಇವತ್ತು ನೀವ್ ತಿಂದಂಗ, ನಾನು ಮಾಡ್ಕೊಟ್ಟಂಗ?' ಎಂದೆ.

ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಎನ್ನುವುದು ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಲ್ಲ; ಅದು ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವನಿಗೆ, ತಟ್ಟಂತ ನೆನಪಾಗಿದ್ದು ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಪಾಕಕ್ರಾಂತಿ ಪುಸ್ತಕ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿಯವರೇ ಅಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅನುಭವಿಸಿದ ಒಂದಷ್ಟು ಹೊಳವುಗಳು ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದವು. ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಆಧುನಿಕ ಜೀವನದಿಂದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸರಕುಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ತನ್ನೆಡೆ ಸೆಳೆಯಲು, ಸೌಂದರ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ ಜೊತೆಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕಸರತ್ತನ್ನು ನಡೆಸುವಾಗ, ಉದ್ಭವಿಸುವ ಜಾಹೀರಾತುಗಳನ್ನು ನಾವುಗಳು ಕಣ್ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಇರುವ ಹಾಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ದೃಶ್ಯ ಕಾವ್ಯಗಳು ಟಿವಿ ಚಾನೆಲ್ಗಳ ಬಂಡವಾಳವಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ. ನಿಮಿಷಕ್ಕಷ್ಟು ಸಂಭಾವನೆ, ಸೆಕೆಂಡಿಗಷ್ಟು ಸಂಭಾವನೆ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಇರುತ್ತದೆ. ಪಾಕಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತಿಯ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಚರ್ಚೆಯು ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನದ ನಡುವಿನ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಭಾಷೆಯ ನಡುವಿನ ತಿಕ್ಕಾಟವು ಕೂಡ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ನನ್ನಾಕೆಯ ಜೊತೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಹೌದು! ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನನಗ್ಯಾಕ್ ಹೇಳ್ತಿದ್ದೀರಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಮೊದಲೇ ನಾನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡವನು. ಅಡುಗೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಬೇಕಲ್ಲ. ಮೊನ್ನೆ ಪಾತ್ರೆ ತೊಳೆಯುವಾಗ ನೀವೆ ತಾನೆ ಹೇಳಿದ್ದು? "ಮೂರು ಬಟ್ಟಲು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತೊಳೆದ ನಂತರ ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಬೆರಳಿನ ಎರಡಿಂಚಷ್ಟು ನೀರು ಹಾಕಿ, ಸ್ಪೌವ್ ಹಚ್ಚಿ ಮೂರು ಸೀಟಿ ಆದ್ಮೇಲೆ ಸ್ಪೌವ್ ಆಪ್ ಮಾಡಿ, ನಾಲ್ಕು ಸೀಟಿ ಹೊಡೆದ್ರೆ ಅನ್ನ ಸೀದೋಗುತ್ತೆ ಅಂತ" ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನಾಕೆಗೆ ಜೀ ಟಿವಿಯಲ್ಲಿ, ಸರಿಗಮಪ ಲಿಟಲ್ ಚಾಂಪ್ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಎಂಟಿಆರ್ ಗುಲಾಬ್ ಜಾಮೂನ್ ರೆಡಿ ಮಿಕ್ಸ್ ಜಾಹೀರಾತು, ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುವ ಬಯಕೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಊಟದ ನಂತರ ತಿಂದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಅದು ನನಗೆ ಬೇಕು ಎಂದಳು. ರೀ... ಅದುನ್ನ ಮಾಡೋಕೆ ತುಂಬಾ ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ನಾಳೆ ಊರಿಂದ ಅಮ್ಮ ಬಂದ ನಂತರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಮಾದಾನಪಡಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಸಮಾಧಾನದ ಮಾತುಗಳು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ತಿನ್ನುವ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. ನೋಡ್ಲಿ ಇವಾಗ್ ಏನ್ ಮಾಡ್ತಿರೋ ಬಿಡ್ತಿರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ನನಗೆ? ಗುಲಾಬ್ ಜಾಮೂನ್ ಬೇಕು. ಎಂದು ಒಂದೇ ಸಮನೇ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಹರಹಿಡಿಯ ತೊಡಗಿದಳು. ಇವಾಗ ಏನಪ್ಪ ಮಾಡೋದು? ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದವನಿಗೆ, ಅದು ಸರಿ. ಇವಾಗ ಮಾಡೋರು ಯಾರು? ಅಮ್ಮ ಬೇರೆ ಮನೇಲಿಲ್ಲ, ಎಂದಾಗ 'ಅಜ್ಜಿ ಮನೇಲಿಲ್ಲ; ಅಂತ ನನ್ನೊತ್ತು, ಆವಿಲ್ಲಿದ್ದೇನಂತೆ ನೀವಿಲ್ಲ' ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎಂಟಿಆರ್ ಗುಲಾಬ್ ಜಾಮೂನ್ ಮಿಕ್ಸ್ ತಗೊಂಡ್ ಬನ್ನಿ. ಹೋಗಿ ಎಂದು ಒಂದೇ ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿದಳು. ಮಂಜಣ್ಣನ ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ತಂದ ಗುಲಾಬ್ ಜಾಮೂನ್ ಮಿಕ್ಸ್ ರೇಪರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವನಿಗೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಜಾಮೂನ್ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರಬಹುದು, ಆಗ ರುಚಿಯಾದ ಜಾಮೂನ್ ನಾನೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ನನ್ನಾಕೆಯ ಕಡೆ ಮುಸು ನಗೆಯನ್ನು ಬೀರಿ ಅಡುಗೆಮನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡೆ.

ಅಡುಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾಂಡಲಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಳತೆಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ನೀರು ಮತ್ತು ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಪಾಕ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಂದು ಓದಿದ್ದು ನೆನಪಾಗಿ, ನಾಲ್ಕು ಗ್ಲಾಸ್ ನೀರಿಗೆ ಒಂದು ಗ್ಲಾಸ್ ಸಕ್ಕರೆ ಹಾಕಿ ಸ್ಟೋವ್ ಹಚ್ಚಿ ಬಾಂಡಲಿಯನ್ನು ಒಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಕಾಯಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಶಾಕ ಬಾಂಡಲಿಯ ತಳಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಪಾಕ ಕುದಿಯತೊಡಗಿತ್ತು. ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನಾಕೆಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನಾನೂ ಕೂಡ ಟಿವಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನಾಕೆ ರೀ... ಇವತ್ತು ನೀವ್ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೀರಾ ಗೊತ್ತಾ? ಎಂದಾಗ ಪೂಸಿ ಹೊಡೆಯುವ ಆಕೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಓಹೋ...! 'ಹೆಣ್ಣು ಇದಕ್ಕೇನು ಕಮ್ಮಿ ಇಲ್ಲ ನೈಸಾಗಿ ಏನಾದ್ರೂ ಒಂದ್ ಮಾತೇಳಿ ಕೆಲ್ಸಾ ಗಿಟ್ಟಿಸ್ಕೊತ್ತಾರೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆಗಾಗ ಅಡುಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪಾಕದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪಾಕವು ಕೊತ ಕೊತ ಕುದಿಯುತ್ತಿದೆ. ಕುದಿಯುವಾಗ ಆವಿಯಾದ ನೀರಿನ ಬಿಂದುಗಳು ಮುಚ್ಚಿದ ಪ್ಲೇಟಿನ ತಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಕ ರಂಗೋಲೆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದವು. ನನ್ನಾಕೆಯೊಂದಿಗಿನ ಹರಟೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಕೊತ ಕೊತ ಕುದಿಯುವ ಸದ್ದು ಸೇರಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊತ ಕೊತ ಕುದಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಕ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ತನ್ನ ಸದ್ದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ಬಳಿಕ ನಡು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾ ನನ್ನ ಜೊತೆ ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನಾಕೆಯ ಮೂಗಿಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕಂಟನ ವಾಸನೆ ಹೊಕ್ಕಿಕೊಂಡಿತು. ರೀ.. ಏನೀ ಇದು ಸುಟ್ಟ ಟಯರಿನ ವಾಸನೆ ಎಂದಾಗ ಸಕ್ಕರೆಯ ಪಾಕ ಸುಟ್ಟು ಕರಕಲಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಮನೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆವರಿಸಿ ಜಾಮೂನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡವನಿಗೆ, ಅದು ಯಾವ ಹದಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಪಾಕವಾಗುತ್ತದೆ? ಎಂಬ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಜಾಮೂನು ತಿನ್ನಬೇಕೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದ ನನ್ನಾಕೆಯ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟಪಾಕದಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟೆನು.

ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಾರ್ಕಿಕ ಚಿಂತನೆ

Author: ಗಿರಿಧರ ವೈದ್ಯ ಬಳ್ಳಾರಿ

ನಾನು ಬಳ್ಳಾರಿ ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದೆ, ಎಲ್ಲಾ ಜನರು ಕಾಯುವ ಹಾಗೆ ನಾನು ಕಾಯುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ರೈಲು 1 ಗಂಟೆ 30 ನಿಮಿಷ ತಡವಾಗಿದೆ, ಆದರೂ ರೈಲು ಬರುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ನನಗೆ ಒತ್ತಡ. ನನ್ನನ್ನು ಸ್ನೇಹಿತರು ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಯುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಬಾರಿ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳಿದರು; ರೈಲಿಗೆ ಬೇಗ ಹೋಗಬಹುದು, ಎಂಬ ಸಲಹೆ ಕೇಳಿದ್ದೆ ತಪ್ಪಾಯಿತಾ? ಹೋಸಪೇಟೆಯಿಂದ ಸ್ನೇಹಿತರು ಪೋನ್ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದರ ನಡುವೆ ನನಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಮಾತುಗಳು ಬಹಳ ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಪ್ಯಾಸೆಂಜರ್ ರೈಲು. ಇದು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರುತ್ತೆ ಎಂದು ಹೇಳಕ್ಕೆ ಆಗಲ್ಲ. ಅದು ಬಂದಾಗ ನಾವು ಹೋಗಬೇಕು ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರು ಸಮಯ ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ತುಂಬಾ ನಿಧಾನಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತೆ, ಯಾಕಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ದರ (ದುಡ್ಡು) ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದಲೇ ಇರಬೇಕು. ನಾವು ಏನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲ್ಲ, ಬಡವರು, ಹಿಂದುಳಿದವರು ಮಾತ್ರ ಈ ರೈಲಿಗೆ ಬರುವವರು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಾತುಗಳು ನಾನು ಕೇಳುವಾಗ ಅವರ ಹೇಳುವ ಮಾತಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಿದೆ ಅನಿಸಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡಬೇಕು ಅಂತ. ಆದರೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಸರ್ಕಾರವೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದೆಯಲ್ಲಾ? ಬಡವರು, ಹಿಂದುಳಿದವರು ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಸಮಯ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಂತರು, ಅನುಕೂಲಸ್ಥರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಮಯ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯನಾ? ಮುಖ್ಯ ಎನ್ನುವದು ಎಷ್ಟು ಸರಿ. ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಬೇಗ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ನಾನು ಕಾಯಿಸಿದೆ ಎಂಬ ಅಳುಕು ಒಂದು ಕಡೆ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರವೇ ಜನರಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡುವುದು ನೋಡಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಜಾರು. ಈ ತರಹದ ವಿಚಾರಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ.

ದಡ್! ದಡ್! ದುಡುಮ್! ಜೋರಾದ ಶಬ್ದ. ಏನಾಯಿತು? ಎಂದು ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವಘಡ ನಡೆದ ಹೋಗಿತ್ತು. ಮಕ್ಕಳು, ಹೆಂಗಸರು, ಗಂಡಸರ ಕಿರುಚಾಟ, ಜೋರಾಗಿ ಅಳುವ ಶಬ್ದ, ಅತಂಕದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಹೆಸರಿಡಿದು ಕೂಗುತ್ತಾ ತಮ್ಮವರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವುದು, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ತಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೊರ ಹೋಗಲು ಎಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮೆಗೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿರುವುದು. ಎಲ್ಲರ ಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ಭಯ. ಗೌರಿಯು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ಅವಘಡಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದು ಕಾಕತಾಳಿಯೆಂಬಂತೆ ಗೌರಿಯ ತಂಗಿ ಗೋಪಿಯ ಮದುವೆ. ಆ ದಿನ ಗೌರಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೇ ತನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ ಮೈದುನನ ಮಗನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ತಂಗಿಯ ಮದುವೆಗೆಂದು ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧಳಾದಳು. ಒಂದಿಷ್ಟು ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತನಗೆ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇರಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೊಂದಿಷ್ಟನ್ನು ತಂಗಿಯರಿಗೆಂದು ಪರ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕುಪ್ಪಸದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದಳು. ದೊಡ್ಡ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ತವರು ಸೇರಲು ಬಸ್ಸಿಗೆಂದು ತನ್ನ ಸಣ್ಣ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಹತ್ತಿರದ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಆದರೆ ಅಂದು ಅವಳ ದುರದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಕಾದರೂ ತವರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಬಸ್ಸು ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬರದೇ ಎರಡು ಗಂಟೆ ತಡವಾಗಿ ಬಂತು. ಅಂತು ಬಂತು ಎನ್ನುತ್ತಾ ಖುಷಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಬಸ್ಸತ್ತಿ ಊರು ಸೇರಿದರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಕಾದಿತ್ತು. ಮದುವೆ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ಭತ್ತಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾಗಿತ್ತು. ಆ ಭತ್ತ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಗೌರಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪೂರ್ತಿ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲ, ಆ ಇಳಿ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಐದು ಜನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಅಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಗೌರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವಳಿಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ಜನ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮ ತಂಗಿಯರು ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹೆಣ್ಣಿನೊಂದಿ ಗೆಯೇ ಮದುವೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದವರು ಬರೀ ವಯಸ್ಸಾದವರು ಮಾತ್ರ. ಸರಿ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಪರಿಚಯದ ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಸಿಗೂ ಮೀರಿದ ಲಿಂಗಪ್ಪನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಐದು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆ ಮನೆಗೆ ಒಂದು ಖಾಸಗಿ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಟರು. ಮದುವೆ ಮನೆ ತಲುಪೆ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಎಂಬ ಖುಷಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬರಸಿಡಿಲು ಬಂದಂತೆ ಮಹಿಷ ಬಸ್ಸಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ. ಚಾಲಕ ಮಹಿಷನನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಬಸ್ಸೆ ಉರುಳಿ 'ಪಲ್ಟಿ' ಹೊಡೆಯಿತು. ಪಲ್ಟಿ ಹೊಡೆದಿದ್ದು ಅಂದರೆ ಹೇಗೆ? ಕೆಳಗಿನ ಚಕ್ರಗಳು ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ನಿಂತವು ಒಳಗಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಬಸ್ಸಿನ ಛಾವಣಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರು. ಛಾವಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಲೈಟಿನೋಳಿಗೆ ಕಾಲುಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಕಿತ್ತರೂ ಕಾಲುಗಳು ಬರದಂತಾದವು. ಗೌರಿಯ ದೊಡ್ಡ ಮಗಳಿಗೆ ಬಸ್ಸಿನ ಬಾಗಿಲು ಬಡಿದು ಗದ್ದ ಮತ್ತು ಹಣೆಗೆ ಗಾಯವಾಗಿ ರಕ್ತ ಸೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಗೌರಿಗೆ ಭಯವೇ ಆಯಿತು. ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಒಂದು ಕಡೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಅವಳ ಕೊನೆಯ ಮಗಳ ಕಾಲು ಲೈಟಿನೋಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ತೆಗೆಯಲು ಬರದೇ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೈದುನನ ಮಗ ಕೃಷ್ಣ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ಕಾಲನ್ನು ಹೊರಗೆ ಎಳೆದರೂ ಅದರ ಕಾಲಿನೋ ಬಂತು ಆದರೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮದುವೆಗೆಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಹೊಸ ಚಪ್ಪಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು. ಕೊನೆಯವಳೆಂದು ಅವಳ ಅಮ್ಮ ಬಹಳ ಮುದ್ದಿನಿಂದ ಸಾಕಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಹೇಳಿದ್ದೆ ಆಗಬೇಕು. ನನ್ನ ಹೊಸ ಚಪ್ಪಲಿ ಬೇಕೆ ಬೇಕೆಂದು ಹಠ ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತಳು. ಗೌರಿ ನಿನಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಹೊಸ ಚಪ್ಪಲಿ ಕೊಡಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರಲು ಒಪ್ಪಿದಳು. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಎನ್ನುವಂತೆ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಯಾರೂ ಸಾಯುವಂತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪಾಪ ಗೌರಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಲಿಂಗಪ್ಪನಿಗೆ ಕಾಲು ಮುರಿದಿತ್ತು. ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವರಿಗೆ ಕೆಲವು ಗಾಯಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಬಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದಾಗ ಗೌರಿಯ ಜಡೆಯಿಂದ ಡೀಸಲ್ ಸೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಗೌರಿ ಧೈರ್ಯದ ಹೆಂಗಸು ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಒಡವೆಗಳು ಸರಿಯಾಗಿವೆ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಮನೆಯವರು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬೇರೆ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಮತ್ತು ನೀರು ಕೊಟ್ಟು ಉಪಚರಿಸಿದರು. ಲಿಂಗಪ್ಪನನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ. ಗೌರಿ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿ ಅವರಿವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಮದುವೆ ಮನೆ ಸೇರಿದಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಿಸುವವರೇ ಆದರೆ ತಂಗಿಯರಿಗೆಂದು ಜೋಪಾನ ಮಾಡಿ ಒಡವೆ ತಂದಿದ್ದರೂ ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಳಜಿ ತೋರಿಸದೆ ಇವರನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಾ ಒಡವೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಖುಷಿಯಿಂದ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಓಡಾಡಿದರು. ಗೌರಿಯ ಎರಡನೇ ಮಗಳಿಗೆ ಕೋಪವೆ ಬಂದಿತ್ತು.

ಇದನ್ನು ಗೌರಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇರುವಳು. ಯಾರಾದರೂ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸತ್ತಿದ್ದರೆ ಏನಾಗುತ್ತಿತ್ತು? ಎಂದಾಗ, ಗೌರಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ಬಹಳ ಸಲೀಸಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ತಂಗಿಯ ಮದುವೆ ನಿಂತು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು, ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಂಗಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಅಷ್ಟೇ? ಎಂದಳು...

ನಾವೆಲ್ಲಾ ಎಷ್ಟೊಂದು ಬಿಜಿ ಗೊತ್ತಾ?

Author: ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕಸ್ತೂರಿ

ಮೊನ್ನೆ ನನ್ನ ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ನೇಹಿತೆಗೆ ಕರೆ ಮಾಡಿ ಉಭಯ ಕುಶಲೋಪರಿ ಮಾತಾಡ್ತಾಯಿದ್ದೆ. ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳ ನಂತರ (ಅಂದರೆ 6 ತಿಂಗಳ ನಂತರ) ನನ್ನ ನೆನಪಾಯಿತೇನೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವಳು ಹೇಳಿದ ಸುಪರ್ ಉತ್ತರ ಹೌದು ಕಣೆ ತುಂಬಾ ಬಿಜಿ..... ಅಲ್ಲಾ ಅಂತ! ನನಗೆ ಅವತ್ತಿನಿಂದಲೇ ಈ ಬಿಜಿ ಅನ್ನೋ ಪದ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಬಿಡ್ತು ನೋಡಿ.

ನಾವೆಲ್ಲಾ ಇವತ್ತಿನ ದಿನ ತುಂಬಾ ಬಳಸೋ ಮ್ಯಾಜಿಕ್ ಪದ ಅಂದರೆ “ಬಿಜಿ” ಅಲ್ಲಾ. ಇದು ನಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ನಾವು ಆಡುವ ಮಾತುಗಳು ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಅಡುಗೆಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತೆ ಅಂದರೆ ಸಪ್ಪೆ.ಸಪ್ಪೆ

ಹೌದಾ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಅಷ್ಟು ಬಿಜಿನಾ? ಬೆರೆಯವರು ಅಷ್ಟು ಬಿಜಿನಾ? ಬಿಜಿ ಬಿಜಿ ಅಂತಾ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೆ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಬಿಜಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದೆವಾ? ಅನ್ನೂ ನುರೆಂಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಇವತ್ತಿಗೂ ಕಾಡುತ್ತಿವೆ.

ಹಾಗಾದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಆರಾಮವಾಗಿ ಇರೋದೆ ಇಲ್ಲವಾ? ಅಥವಾ ಇರೋಕಾಗಲ್ಲವಾ? ಇರೋಕೆ ಆಗದೆ ಹಾಗೆ ನಾವೇ ಬಿಜಿಯಾಗ್ತಿವಾ? ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಪುರುಸೊತ್ತಿಲ್ಲಾ ಬಿಡಿ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾವೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಾ ಬಿಜಿ!

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇಗ ಎದ್ದೆಳಕ್ಕಾಗಲ್ಲ- ನೈಟಿಲ್ಲಾ ವರ್ಕ್ ತುಂಬಾ ಬಿಜಿ

ಎದ್ದರು ತಿಂಡಿ ಮಾಡಕ್ಕಾಗಲ್ಲ - ಮನೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಬಿಜಿ ಆಫಿಸಿಗೆ ಟೈಮ್ ಆಗಿ ಬಿಡುತ್ತೆ.

ಆಫಿಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡಕ್ಕಾಗಲ್ಲ - ಕೇಲಸದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಬಿಜಿ.

ಸಂಜೆ ೬.೩೦ ನಾಳೆಯ ಕೇಲಸದ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಜಿ... ದಿನ ಕಳೆದೆ ಹೊಯ್ದು ನೋಡಿ.

ಫ್ರೆಂಡ್ಸ್ ಇಲ್ಲಾ , ರಿಲೇಟಿವ್ಸ್ ಇಲ್ಲಾ , ಖಾಲಿ ಸಮಯವಂತು ಇಲ್ಲವೆ ಇಲ್ಲಾ..... ಏಕೆಂದರೆ ನಾವೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಾ ಬಿಜಿ...!

ದಿನಾ ಪೂರ್ತಿ ಬಿಜಿ

ದಿನಗಳೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ವಾರ ಪೂರ್ತಿ ಬಿಜಿ

ವಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ತಿಂಗಳೂ ಪೂರ್ತಿ ಬಿಜಿ

ಇನ್ನು ತಿಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಬಿಜಿ.... ಕೇವಲ ಬಿಜಿ ಬಿಜಿ ಬಿಜಿ.

ಇದೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದ್ರೆ ನಾವು ನಿಜವಾಗ್ಲೂ ಬಿಜಿನಾ? ಅಂತಾ ನಮಗೆ ಅನುಮಾನ ಬರೋಕೆ ಶುರುವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತೆ. ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಕಡೆ ಬಿಜಿ ಅನ್ನೋ ಪದವನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವೇನೋ ಅನ್ನುತ್ತೆ. ಕೇಲಸ (ವರ್ಕ್) ಅನ್ನೋದು ಜೀವನದ ಒಂದು ಭಾಗವೆ ಹೊರತು ಕೇಲಸವೆ ಜೀವನವಲ್ಲ. ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲು ಎನಾದರು ಒಂದು ಕಾಯಕ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವನದ ಇನ್ನುಳಿದ ಮಹತ್ವದ ಅವಕಾಶಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿನ ದಿನ ಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲೂ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾರಾದರು ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ ವಿದಿ ಯಿಲ್ಲದೆ ಕೇಲಸಕ್ಕೆ ವಿರಾಮ ನೀಡಿ ಹೋಗುತ್ತೆವೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿನ ಅಂತದ್ದಕ್ಕೂ ಹೋಗುವದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ನಾವು ಹೋದರೆ ಅವರು ಬದುಕಿ ಬರುತ್ತಾರೆನು ಅನ್ನೋ ಮನೋ ದೋರಣೆ

ಬೇರೆ. ಮಾನವ ಸಂಘ ಜೀವಿ. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಹಾಯ ಮಾಡ್ತಾ ಅವರವರ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಸಾಗುವದು ಅತ್ಯಂತ ಅರ್ಥವತ್ತಾದ ಬದುಕು ಅಂತ ಅನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೆ.

ಸರಸವೇ ಜನನ

ವಿರಸವೇ ಮರಣ

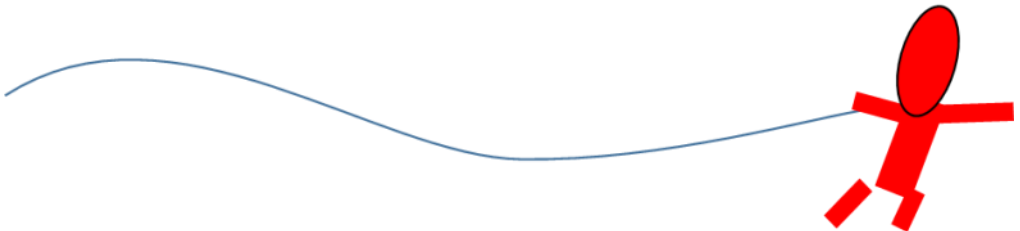
ಸಮ ರಸವೇ ಜೀವನ

ಅಂತ ತುಂಬಾ ದಿನಗಳ ಹಿಂದೇನೆ ಮಹಾತ್ಮರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.ಆದರೆ ಇವತ್ತಿನ ದಿನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಸರಸವೇ ಇಲ್ಲ, ವಿರಸವೇ ಎಲ್ಲಾ ಅನ್ನೂ ಹಾಗಾಗಿದೆ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಬಿಜಿ ಅಂತಾ ಹೇಳ್ತೀವಿ. ಆದ್ರೆ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ಓದೋಕಾಗಲ್ಲ. ಟಿ.ವಿ ನೋಡೋಕಾಗಲ್ಲ. ಪುಸ್ತಕ, ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನಂತರು ಮುಟ್ಟೋಕ್ಕೆ ಆಗೊಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮಾಡೋದೇನು? ಊಟ,ನಿದ್ರೆ, ಆಫೀಸ್ ಕೇಲಸ ಇಷ್ಟರಲ್ಲೆ ನಾವು ತುಂಬಾ ಬಿಜಿ.ಒಂದೊಂದು ಸಲ ನಾವೆಷ್ಟು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಿವಲ್ಲ ಎಂದು ಬೇಜಾರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತೆ. ಗಂಡಸರೋ ಹೇಗೋ ಹೊರಗೆ ಕೇಲಸ ಅಂತಾ ಸುತ್ತಾಡಿ ಬರ್ತಾರೆ.ಆದರೆ ಗೃಹಿಣಿಯರಿಗೆ ಅದು ಇಲ್ಲಾ. ಮನೆ ಮತ್ತು ಕೇಲಸ ಇದೇ ಅವರ ಪ್ರಪಂಚ. ಇನ್ನೂ ಕೇಲಸ ಮಾಡೋ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಂತು ಅವರ, ಮನೆ,ಗಂಡ ಅತ್ತೆ,ಮಾವ , ಮಕ್ಕಳನ್ನ ನೋಡಕ್ಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಪುರುಸೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಬೇರೆಯದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲೆ ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಕೇವಲ ವೀಕೆಂಡ್ ಡ್ಯಾಡಿ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದು, ಈಗ ವೀಕೆಂಡ್ ಮಮ್ಮಿ ಜೋತೆಗೆ, ಮಂತ್ ಎಂಡ್ ತಾತಾ ಅಜ್ಜಿ, ಯಿಯರ್ ಎಂಡ್ ರಿಲೇಟಿವ್ಸ್ ಅನ್ನೂ ಹಾಗಾಗಿದೆ.ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದರು ಗೊತ್ತಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಬಿಟ್ಟು ಹೊದ್ದು ಗೊತ್ತಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಟೈಮ್ ನಮಗಲ್ಲಿದೆ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಾ ಬಿಜಿ..... ಇನ್ನು ಊರಿನ ವಿಷಯ ಅಂತರೂ ಏನು ಗೊತ್ತಾಗೊಲ್ಲಾ. ಈ ಬಿಜಿ ಅನ್ನೂ ಜಂಜಾಟದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೇನೋ ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ. ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ಮಿಸ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿವಿ. ಇನ್ನು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸಂತೋಷಗಳು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು. ನಾವೆಲ್ಲ ಇಷ್ಟು ಬಿಜಿ ಯಾಕಾಗಿದಿವಿ. ನಾವಾಗಳೆ ಜೇಡರ ಬಲೆ ಹಣೆದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡುತ್ತೇವಲ್ಲ ಎಷ್ಟು ಮುರ್ಖರು ನಾವು ಅನ್ನುತ್ತೆ.

ಎಲ್ಲರ ಜೋತೆಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಬಿಜಿ. ನಾವೊಬ್ಬರೆ ಇದ್ದು ಅದನ್ನೆ ಬಿಜಿ ಬಿಜಿ ಅಂತಾ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನಮ್ಮ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕೇವಲ ದಿನಗಳನ್ನು ದೂಡುವದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಫಲ ಇದೆ ಹೇಳಿ.ಕೇಲಸ,ಕಾರ್ಯ, ಮದುವೆ ಮುಂಜಿವಿ, ಬರ್ತಡೆ, ತೊಟ್ಟಲ ಕಾರ್ಯ, ಸಾವು ನೋವು ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಿಜಿ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಅರ್ಥ ಇರತ್ತೆ. ಕೇವಲ ಬಿಜಿ ಬಿಜಿ ಅಂದರೆ ಯಾವ ಆರ್ಥವು ಇಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾನು ತುಂಬಾ ಬಿಜಿ ಅಂತ ಹೇಳುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸಿ. ಓಕೆ.

“ಹಸಿವು”

Author: ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಬಸವಣ್ಣೋರ್

ಹಸಿವು... ಹಸಿವು.. ಸಾವಿನ ಹಸಿವು ಇರುವೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಾಲಾಗಿ ಆಹಾರ ಹುಡುಕಲು ಮರುಭೂಮಿಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿವೆ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರು ಆಹಾರ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಹನಿ ನೀರುಕೂಡಾ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಇರುವೆಗಳು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸುತ್ತಲೂ ತಮ್ಮ ವಾಸನೆಯ ಗ್ರಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯದಿಂದ ಅತ್ತ ಇತ್ತ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿವೆ ಆದರೆ ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಆಹಾರದ ವಾಸನೆ, ಮಾಂಸದ ವಾಸನೆ ಅಥವಾ ಸತ್ತ ಕಿಟಗಲವಾಸನೆ ಯಾವುದು ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನು ಮಾಡುವುದೆಂದು ಯಾವ ಇರುವೆಗೂ ತೋಚುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲವು ಸುಸ್ತಾಗಿ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಹಸಿವಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿನ ಶಕ್ತಿ ಮಾಯವಾಗಿ ನಿಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕುಸಿದು ಬಿಳುತ್ತಿವೆ ಆದರೂ ಕೆಲವೊಂದು ಇರುವೆಗಳು ತಮ್ಮ ಅತ್ಮವಿಸ್ವಾಸ ಬಿಡದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಇರುವೆಗಳು ದಣಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ ಅದೆನೆಂದರೆ ನಾವು ಉಳಿದಿರುವುದು ಕೆಲವೆ ಕೆಲವು ಜನ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ಎಲ್ಲದಿಕ್ಕಿನ ಹರಡಿಕೊಂಡು ಆಹಾರವನ್ನು ಹುಡುಕೋಣ ಎನಾದರು ಆಹಾರ ಸಿಕ್ಕರೆ ತಿನ್ನೋಣ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡಮಟ್ಟದ ಆಹಾರ ಸಿಕ್ಕರೆ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನೋಣ ಎಂದು ತಿರ್ಮಾನಿಸಿ ಎಲ್ಲವು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕಿನಕಡೆ ಹೊರಟು ಹೋದವು.

ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋದ ನಂತರ ಇರುವೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಕಾಣದಂತಾದವು ಆದರೂ ಎನೂ ಮಾಡುವುದು ಆಹಾರವನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ಅವಿವಾಧವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಇರುವೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಾ ಹೊದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರಳಿನ ಆಳವಾದ ತಗ್ಗು ಕಾಣಿಸಿತು ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಹಾರದ ತುಣುಕು ಕಾಣಿಸಿತು ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭದ ಮಾತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇಳಿದ ಮೇಲೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಹತ್ತುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಇರುವೆ ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ ಹಸಿವಿನ ಕಾರಣ ಆಹಾರದ ವಾಸನೆಯಷ್ಟೆ ಮೂಗಿಗೆ ಬಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ ಎನನ್ನು ಯೋಚಿಸದೆ ಹಾಗೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ದರದರನೆ ಮರಳಿನ ಆಳದಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಜಾರಿ ಊರುಳುತ್ತ ಆಳದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಎದ್ದು ಸಿಕ್ಕ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿಂದು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟಿತು. ನಂತರ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಏರುವುದೆಂದು ಮೇಲೆ ಎರಬೇಕೆಂದರೆ ಮರಳು ಜಾರಿ ಮತ್ತೆ ಕುಸಿಯುತ್ತ ಇರುವೆ ನಿಂತ ಜಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದೆ ಇರುವೆಗೆ ಸಾಕಾಗಿ ಸುಸ್ತಾಗಿ ಮಂಕಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ನಂತರ ಜೋರಾಗಿ ಗಾಳಿ ಬಿಸತೊಡಗುತ್ತದೆ ಗಾಳಿಯ ರಭಸಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಮರಳುಕೂಡಾ ಆ ಆಳದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಳುತ್ತದೆ. ಇರುವೆ ಮೇಲು ಬಂದು ಬೀಳುತ್ತದೆ ಆಗ ಆ ಇರುವೆ ಹಗುರವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಮರಳಿನಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತದ್ದೆ ಇನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಮೇಲೆ ಬರಬೇಕೆಂದರೆ ಎರಡು ಮೂರು ಗಜ ಆಳ ಏನುಮಾಡುವುದೆಂದು ಇರುವೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ಬರಲು ಮರಳಿನ ಗುಂಡಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಒಡಾಡುತ್ತದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಮರಳು ಜಾರಿ ತಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಬಿಳುತ್ತ ತಗ್ಗು ತುಂಬುತ್ತದೆ ಇದನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದ ಇರುವೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಗುಂಡಿಯಸುತ್ತ ತಿರುಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತ ಹಿಗೆ ತಿರುಗುತ್ತ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಾಗ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಮರಳು ತಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ತಗ್ಗಿನ ಗುಂಡಿ ತುಂಬುತ್ತ ಹೊಗುತ್ತದೆ ಇರುವೆ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತದೆ ಹೀಗೆ ಮೇಲೆ ಬಂದನಂತರ ಸತ್ತೆನೋ.. ಕೆಟ್ಟೆನೋ.. ಮತ್ತೆಮರುಜೀವ ಪಡೆನೆಂದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಗುಂಪಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿತು. ಮುಂದೆ ಹೊದಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲವು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಎಲ್ಲಿದ್ದೆ ನಾವೆಲ್ಲ ನಿನ್ನನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಹುಟುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದೆವು ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಆಗ ಈ ಇರುವೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸ್ತಬ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತು ನಡೆದದ್ದೆಲ್ಲಾ ಇರುವೆಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇರುವೆಯ ಸಾಹಸ ಮತ್ತು ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಇರುವೆಗಳು ಈ ಇರುವೆಯ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇರುವೆ ಓಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಇವತ್ತು ನಮಗೆ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ಊಟ, ಹಬ್ಬದ ಊಟ, ಈಕಡೆ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿ ಆಹಾರವಿದೆ ನಾನು ನೋಡಿ ಹುಡುಕಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಆಹಾರವನ್ನು ಸವಿದು ಬಂದೆ ಆಹಾರ ತುಂಬಾ ರುಚಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತ ನಡೆಯಿರಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆಹಾರದ ಸವಿಯನ್ನು ಸವಿಯೋಣ ಎಂದಿತು. ಎಲ್ಲ ಇರುವೆಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಮನಸ್ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ತಿಂದು ಖುಷಿಪಟ್ಟು ಕುಣಿದಾಡಿದವು.

ನಿಂಗಜ್ಜನ ನೆನಪು

Author: ಸಿ.ಎನ್.ರಂಗನಾಥ್

ಕುರಿ ಮೇಕೆಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುತ್ತ ಹೊಂಗೆಯ ಮರದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ನಿಂಗಜ್ಜ. ಹೊಲದಲ್ಲಿ ವರ್ಷ ವರ್ಷ ಮೇಲೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಬದುವಿನ ಮೇಲೆ ಜೋಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕರಿಯನನ್ನು ಕರೆದು, ಏನ್‌ಲಾ ಕರಿಯ ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆ ದಾಟಿಲ್ಲ ಬಿಸಿಲು ನಿಗಿ ನಿಗಿ ಉರಿತಾದಲ್ಲೋ, ನಮ್ ಕಾಲ್ದಗೆ ಈಪಾಟೆ ಬಿಸಿಲೇ ಇರ್ಲಿಲ್ಲ. ಸರಿಯಾದ ಮಳೆಕಂಡು ಹದಿನೈದು ವರುಷವಾಯ್ತು.

ಇದೇನು ತಗಿಯಜ್ಜ ನೀವು ಮುದುಕರು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೀಗೆಯಾ, ನಮ್ಮ ಕಾಲ್ದಗೆ ಹಂಗಿತ್ತು ಇಂಗಿತ್ತು ಅಂತ ಹೇಳತೀರ. ನಾವೇನು ನೋಡಿದ್ದ ಆ ಕಾಲವ, ಏನೊ ನಮ್ ಮುಂದೆ ನಿಮ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಹೆಚ್ಚಿಸ್‌ಕೊಳ್ಳಾಕೆ ಹಂಗೇಲ್ತೀರ ಅಷ್ಟೆ.

ಲೇ ಕರಿಯ ನೀನು ನನ್ನ ಏನ್ ತಿಳ್ಕಂಡಿದ್ದಿ, ನಾ ಹೇಳೋದು ಸುಳ್ಳು ಅಂತನ, ನೀನ್ ಕಂಡಂಗೇ ನೋಡಪ್ಪ ನೀನು ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮೂರ ಕೆರೆ ವರ್ಷಾ ವರ್ಷಾ ಕೋಡಿಬೀಳ್ತಾಇರ್ಲಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮೂರ ಹಳ್ಳ ಬೇಸಿಗೆಲೂ ಹರಿತಾಇರ್ಲಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮೂರಿನ ಎಲ್ಲಾ ಬಾವಿಯಲ್ಲೂ ನೀರಿರ್ಲಿಲ್ಲ, ಈಗ ಏನ್ ಆಗ್ತದೆ? ಯಾವ ಕೆರೆ, ಹಳ್ಳ, ಬಾವಿ ನೋಡಿದರೂ ಬರಿದಾಗಿ ಕುಂತವೆ. ಈ ಕೋಳವೆಬಾವಿ ನೀರು ಇರ್ಲಿಲ್ಲಾ ಅಂದಿದ್ದೆ ಇವತ್ತು ನೀರ್‌ಗಾಗಿ ಅಲಿಬೇಕಿತ್ತು. ನೀನ್ ನೋಡಿದಂಗೇ ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗಾರರೆಲ್ಲಾ ಸಣ್ಣವರಿದ್ದಾಗ ಈಜಾಡಕ್ಕೆ ಹಳ್ಳ, ಕೆರೆ, ಬಾವಿಗೆ ಹೋಗ್ತಾಇದ್ದಿ. ಕಂಡ ಕಂಡ ತೋಟಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ ಸೀಬೆ, ಬ್ಯಾಲ್ಡಣ್ಣು ತಿಂದು ಮೆರಿತಿದ್ದಿ, ಈಗ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಯಾವ ಈಜು ಕಲ್ತಾರಪ್ಪ? ಯಾವ ತೋಟಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಾರಪ್ಪ?

ಈ ಮಾತು ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪಂಜೇಕಾದದ್ದೇ ಕಣಜ್ಜ. ಆದರೆ ಹಂಗಿದ್ದ ಕಾಲ ಹಿಂಗ್ಯಾಕಾತು ಅಂತಿನಿ.

ದೂರದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಮೂರು ಜನ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅವರು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನಿಂಗಜ್ಜ ಲೇ! ಮಹೇಶಪ್ಪ ಬಾರಪ್ಪ ನೆರಳಿಗೆ, ಈ ಉರಿ ಬಿಸಿಲಾಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಮಗನನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಎನ್‌ಒಯ್ತು. ಒಂದು ಘಳಿಗೆ ಕುಂತು ಹೋಗಿವಂತೆ.

ಮಹೇಶ ನಿಂಗಜ್ಜನ ಕೊಿಗೆ ಒಗೊಟ್ಟು ನಿಂಗಜ್ಜನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಹೋಗೋಣವೆಂದು ನಿಂಗಜ್ಜ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಹೊಂಗೆಯ ಮರದ ನೆರಳಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಮಗುವಿನೊಂದಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.

ನಿಂಗಜ್ಜ ಮಹೇಶನ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ, ಏನೋ ಮಹೇಶಪ್ಪ ನಿನ್ನ ಮಗ ಅವನಜ್ಜನ ಪ್ರತಿರೂಪದಂಗೇ ಕಾಣ್ತಾನೆ, ಎಂದು ಹುಡುಗನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಮುತ್ತಿಟ್ಟು, ಏನ್ ಬಿಸಿಲು ಮಹೇಶಪ್ಪ! ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ರಸ್ತೆಯಾಗದೆ ಒಂದು ಬಸ್ಸೂ ಬರಲ್ಲಲ್ಲ. ತಿಮ್ಮನೂರು ಗೇಟ್‌ನಿಂದ ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಎತ್ತಿನಗಾಡಿನೊ ಸರಿಯಾಗಿ ಒಡಾಡಕಾಗಲ್ಲ.

ಬಾರ್ಡರ್‌ನಲ್ಲಿರೂ ಗ್ರಾಮಗಳ ಕತೆನೇ ಇಷ್ಟುನೋಡು ನಿಂಗಜ್ಜ. ಎಂದು ಮಹೇಶ ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ, ಏನಜ್ಜ ನಿನ್ನ ಮಗ ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ಜಗಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನನ್ನು ರಂಗಜ್ಜಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಇಟ್ಟಿದಾನಂತೆ. ಒಬ್ಬನೇ ಮಗ ಅಂತ ಎಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಕಿದೆ ನೀನು, ಇವತ್ತು ನೋಡು ಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಬಂದ್ತು ಅಂತ ಬೇರೆ ಮಾಡಿದಾನೆ.

ನಿಂಗಜ್ಜ ಮಹೇಶನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಏನೋ ಬಿಡು ಮಹೇಶಪ್ಪ ಅವನಿಗಿಷ್ಟವಾದ ಜೀವನ ಅವನು ಮಾಡ್ತಾ ಅವನೆ. ನನಗೇನು ಕಮ್ಮಿಯಾಗದೆ ಹದಿನೈದು ಇಪ್ಪತ್ತು ಕುರಿ ಅವೆ, ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಮೇಕೆ ಇದಾವೆ. ಅವನಿಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸ್ತಾ ಇದಿನಿ.

ಮಗ ಎಷ್ಟು ಕ್ರೂರಿಯಾದರೂ ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲ್ಲಲ್ಲಾ ನೀನು ನಿನ್ನ ಹೃದಯ ಅಂತದ್ದು ಬಿಡಜ್ಜ.

ನೋಡು ನಿಂಗಜ್ಜ ನಾನು ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ರಸ್ತೆ ಆಗಲಿ ಅಂತ ರಾಜಕೀಯದೊರಿಗೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಾರಿ ಪತ್ರ ಬರೆದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜು ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ. ತುಂಬಾ ಆತ್ಮೀಯರಂತೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಅವತ್ತು ಊರಿನ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ, ಆ ಪತ್ರದ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಾನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರನ್ನ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಊರಿನ ರಸ್ತೆ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದಿನಿ, ಮುಂದೇನಾಗುತ್ತೋ ನೋಡೋಣ.

ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಳೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ನೋಡಿದರೆ ಮಳೆಗಾಲದಾಗೆ ಚಳಿಯಾಗ್ತದೆ, ಚಳಿಗಾಲದಾಗೆ ಸೆಕೆ ಆಗ್ತದೆ, ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲ್ದಾಗೆ ಮಳೆ ಬರ್ತದೆ ಇದೇನು ಇಂಗಾಯ್ತದಲ್ಲ. ನೀನು ಪ್ಯಾಟಿಯಾಗಿರೋನು ಅದು ಬ್ಯಾರೆ ಅದೇನೋ ಪ್ರಪೆಸರಾಗಿರೋನು, ಮೇಸ್ತ್ರಾಗಿರೋನು ಎಲ್ಲಾ ತಿಳಿದಿರೋನು ಅದೇನೂಂತ ನಿನಗೇನಾರೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ ವಸಿ ಹೇಳು.

ಕರಿಯನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹೇಶ, ನಿಂಗಜ್ಜ ಮತ್ತು ಕರಿಯನಿಗೆ ಮೂಡಿರುವ ಈ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಕರಿಯನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಈ ಆಲೋಚನೆ ಸರಿಯಾದದ್ದೇ, ಇಂದು ಈ ಪ್ರಕೃತಿ ತನ್ನ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮರೆತು ಇಂದು ತನಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾವು ಕೊರಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಂತಹ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳು ನಾವೂ, ನೀವೆಲ್ಲಾ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡುವಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿವೆ. ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಅನೇಕ ಉಪಕರಣಗಳು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಅಗಾಧವಾದಂತಹ ಹೊಡೆತವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ವಾಹನಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಉಗುಳುವ ಹೊಗೆಯಿಂದ, ಜೆಟ್ ವಿಮಾನಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ, ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಕಲುಶಿತ ನೀರನ್ನು ನದಿಗೆ ಬಿಡುವುದರಿಂದ, ಓಜೋನ್ ಪದರ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ, ಅಣುಶಕ್ತಿಯ ಮೂಲ ವಸ್ತುಗಳಾದ ಯುರೇನಿಯಂ ಮತ್ತು ಥೋರಿಯಂಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಹಲವು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಪರಿಸರ ಹಾಳಾಗಿ ಪರಿಸರದ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಭೂಕಂಪಗಳು, ಪ್ರವಾಹಗಳು, ಚಂಡಮಾರುತಗಳು ಉಂಟಾಗಿ ಭೂಮಿ ನಾಶವಾಗಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಹಲವು ದೇಶಗಳು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಣುಬಾಂಬ್‌ಗಳು ತಾವಾಗಿಯೇ ಸಿಡಿದು ಭೂಮಿ ಭಸ್ಮವಾಗಬಹುದು.

ಕರಿಯ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ ಅಣುಬಾಂಬ್ ಅಂದ್ರೆ ದೀಪಾವಳಿಯಾಗೆ ನಮ್ಮ ಊರಿನ ಹುಡುಗರು ಮನೆ ಮುಂದೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರಲ್ಲ ಆ ಆಟೋಂಬಾಬ.

ಅಲ್ಲಾ ಕಣೋ ಕರಿಯ ಅಣುಬಾಂಬ್ ಅಂದ್ರೆ ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗೆ ಸಿಗುವ ಪಟಾಕಿಯಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಸಿಡಿಸಿದರೆ ಅದು ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ಎರಡರಂತೆ ವಿಭಜಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೇ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ.

ನಿಂಗಜ್ಜ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ಆ ದೇವು ಯಾಕಪ್ಪ ಇಂತ ಕೆಟ್ಟಬುದ್ಧಿಕೊಟ್ಟ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮರುಗುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಮಾತು ಮುಂದುವರಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಕಾಲ್ದಾಗೆ ಯಾವ ಗಿಡಕ್ಕೆ ರೋಗ ಬಂದುನೂ ಬೇವಿನ ಗಿಡಕ್ಕೆ ರೋಗಾನೇ ಬರ್ತಾಇರಲಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ತೆಂಗಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ನುಸಿರೋಗದಂಗೆ ಬೇವಿನ ಮರಕ್ಕೂ ಕಾಯಿಲೆ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡ್ತಾ ಇದೀವಿ. 'ರೋಗ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಬರದಾ ಮರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾ' ಎಂಬ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗೋಗ್ಯದೆ. ನೋಡು ಹೋದ ವರ್ಷ ಬೆಂಕಿ ಮಳೆ ಬಂದು ಯಾವ ಬೆಳೆನೂ ಕೈಗೆ ಸಿಗದಾಗಾಯ್ತು. ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಕಾಲ್ದಾಗೆ ಚುಕ್ಕೆ ನೋಡ್ಕಂಡು, ಚಂದ್ರ ಗೂಡು ಕಟ್ಟೋದನ್ನ ನೋಡ್ಕಂಡು, ಮೋಡದ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತು ನೋಡ್ಕಂಡು ಮಳೆ ಇಂತ ದಿನವೇ ಬರ್ತದೆ ಅಂತ ಹೇಳ್ತಿದ್ದಿ. ಇವತ್ತು ನಾವು ಅಂತ್ಯಂಡಂಗೆ ಒಂದೂ ಆಗಲ್ಲ. ಜನರಿಗೆ, ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ, ಗಿಡ ಮರಗಳಿಗೆ ವಾಸಿಮಾಡಕ್ಕೆ ಆಗದೇ ಇರುವ ಕಾಯಿಲೆ ಬಂದು ಎಲ್ಲರೂ, ಎಲ್ಲವೂ ನಿರ್ಣಾಮ ಹಾಗೋ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದದೆ. ನೋಡು ಜನ ಈ ಸೀಮೆ ಗೊಬ್ಬರದ ಆಹಾರ ತಿಂದು ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ, ಆಯಸ್ಸು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳತಾ ಅವರೆ. ನೀನೆ ನೋಡು ನನಗೆ ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷವಾದರೂ ಎಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿದ್ದೀನಿ. ಈ ಕಾಲ್ದಾಗೆ ಜನ ನಲವತ್ತು ನಲವತ್ತೈದು ವರ್ಷಕೆಲ್ಲಾ ಅಜ್ಜಂದಿರಂಗೆ ಕಾಣ್ತಾರೆ ನೀನು ಎನೇ ಹೇಳು ಮಹೇಶಪ್ಪ ನಮ್ಮಕಾಲನೇ ಲೇಸಪ್ಪ ನಿಮ್ಮ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕರಿಯ, ಮಹೇಶ ಮತ್ತು ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ನಗುವರು.

ನಿಂಗಜ್ಜ ತಾನೂ ನಕ್ಕು ಇರ್ಲಿ ಬಿಡ್ರಪ್ಪ ಈ ಜಗತ್ತು ಅದೇನಾಗಬೇಕು ಅಂತ ದೇವರು ಬರೆದವನೋ ಅಂಗಾಯ್ತದೆ. ನಾನು ನೀವು ತಡೆಯಕಾಯ್ತದೆ. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಮಹೇಶ ಯಾಕಜ್ಜ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹಿತಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮನುಷ್ಯ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿದರೆ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗಳಿಂದ ದೂರವಿರಬಹುದು. ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ತಿಳಿಹೇಳಬೇಕು, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವಚ್ಛಪರಿಸರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಆದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಗುತ್ತೆ.

ನಿಂಗಜ್ಜ ಗಂಭೀರ ಸ್ವರದಿಂದ ಎನೊ ನಮ್ಮ ಕಾಲವಂತೂ ಮುಗಿತು ಇನ್ನುಂದೆ ನಿಮ್ಮನ್ನ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಈ ಭೂತಾಯಿ ಮುನಿಸಿಕೊಳ್ಳದಂಗೆ ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದರೆ ಸಾಕಪ್ಪ.

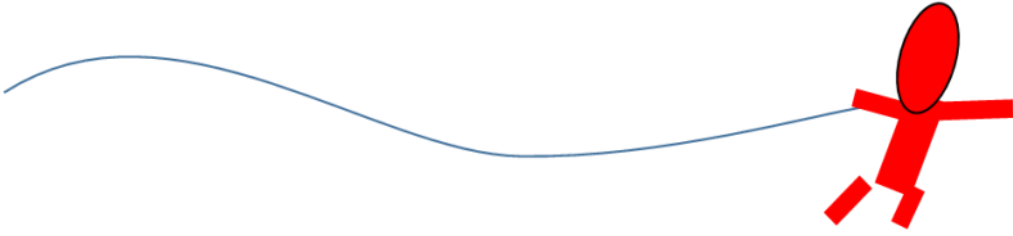
ನೀನು ಎನೇ ಹೇಳು ಮಹೇಶಪ್ಪ ನಮ್ಮೂರ್ದಾಗೆ ನಿನ್ನಂತ ಹುಡುಗ ಮತ್ತೊಬ್ಬಿಲ್ಲ ನೋಡು, ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಾಗೆ ನೀವು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಎರಡು ಗಂಡು ಎರಡೆಣ್ಣು, ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ನೀವು ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗರಿದ್ದಾಗಲೆ ತೀರಿಹೋದ. ನಿಮ್ಮವ್ವ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಾಕಿದಳು. ನೀನು ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಸೋಮಾರಿಯಾಗದಂಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಅಕ್ಕಂದು, ತಂಗಿದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಒಂದು ದಾರಿ ಮಾಡಿ, ನೀನೂ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಆ ಮುದುಕಿಯಾ ಕೈಬಿಡದಂಗೆ ಸಾಕ್ಷಾ ಇದ್ದಿಯಲ್ಲಾ ನಿನ್ನಂತವರು ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಮಾದರಿ ಕಣ್ ಮಹೇಶಪ್ಪ.

ಇದೇನ್ ಬಿಡಜ್ಜ ನಾನು ಏನ್ ಮಾಡಿದಿನಿ? ಅದು ನನ್ ಕರ್ತವ್ಯ ತಾನೆ.

ನಾನು ಈ ವಿಷಯ ಯಾಕೇಳ್ತೆ ಗೊತ್ತ, ನಮ್ಮೂರು ಹೀರೇಗೌಡ್ರು ಮಗ ರಮೇಶ ಪಟ್ಟಣ ಸೇರಿಕೊಂಡಮ್ಯಾಕೆ ದರಿದ್ರದ ಈ ಹಳ್ಳಿಕಡೆ ನಾನು ತಲೆ ಹಾಕಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳಿ ನಮ್ಮೂರ ಕಡೆ ತಲೆನೇ ಹಾಕಿಲ್ಲ. ಅವನ ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ತಮ್ಮಂದ್ರನ್ನ ಮರೆತು ಪಟ್ಟಣದಾಗೆ ಸುಖವಾಗವನೆ.

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹೇಶನ ಹೆಂಡತಿ ಅದೆಂತ ಸುಖ ಬಿಡಿ ತಾತ ಯಾರು ತನ್ನ ಜನ, ತನ್ನ ಭೂಮಿ, ನನ್ನವರು, ತನ್ನವರು ಅಂ-ದುಕೊಂಡು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸ್ತಾರೊ ಅವರ ಜೀವನವೇ ನಿಜವಾದ ಜೀವನ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿಂಗಜ್ಜ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆನಂದಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಮಹೇಶ ಬಿಸಿಲು ಕಮ್ಮಿಯಾದಂಗೆ ಕಾಣುತ್ತೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅಜ್ಜನಿಗೆ ಮತ್ತು ಕರಿಯನಿಗೆ ತಾನು ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ತಂದಿದ್ದ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ಕಿತ್ತಲೆ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಗುವಿನೊಂದಿಗೆ ಊರ ಕಡೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ.

ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯ ಎಂಬ ಮದ್ದು

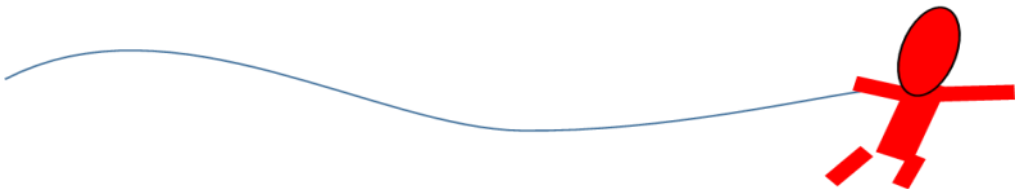
Author: ಸೌಮ್ಯ ವಾಗೋಜಿ

ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯ ಎಂದಾಕ್ಷಣ ನನಗೆ ನನ್ನ ತಾಯಿ ನೆನಪಾಗುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹರಣೀಯಾ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮಗೆ ಏನೂ ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡು ತುಂಬಾ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ದವಖಾನೆ ಎಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಆಗಿಬರದ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಮೊದಲೇ ಅವರು ಮೂರು ಭಾರಿ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ವಿಧಿಯಾಟ ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅನಿವಾರ್ಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಮತ್ತೆ ದವಖಾನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಅವರು ತಮಗಾದ ನೋವನ್ನು ಎಂದೂ ಯಾರೆದುರೂ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ದವಖಾನೆಗೆ ಹೋದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮನಿಗಾದ ಕಾಯಿಲೆಯ ಕುರಿತು ಡಾಕ್ಟರ್ ಅವರ ಬಳಿ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅಪ್ಪನನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರೆದು ಇದು ಸಿರಿಯಸ್ ಕೇಸು ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರು. ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಬೇರೆ ದವಖಾನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಆಗ ಅಮ್ಮನನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಗೋಕಾಕ್‌ನಿಂದ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಯ ಡಾಕ್ಟರ್ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ಇನ್‌ಫೆಕ್ಷನ್ ಆಗಲೇ ತುಂಬಾ ಹರಡಿಯಾಗಿತ್ತು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇನ್‌ಫೆಕ್ಷನ್ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಹೊರಟರು.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆದಮೇಲೆ ನಾನು ಫೌಂಡೇಷನ್ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾಗಿರುವಾಗ ನನಗೆ ಅಮ್ಮನನ್ನು ದವಖಾನೆಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಫೋನ್‌ಕರೆ ಬಂದಿತು. ನನಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ದಿಢೀರನೆ ನಾನು ಹೊರಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. “ಪಾಸಿಟಿವ್ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪಾಸಿಟಿವ್ ಉತ್ತರ ಸಿಗುತ್ತೆ” ಎಂದು ನಂಬಿದವಳು ನಾನು. ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ಅಮ್ಮನ ಬಳಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಪಾಸಿಟಿವ್ ವಿಚಾರಗಳ ಕುರಿತೇ ಮಾತನಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈ ಕಾರಣವಾಗಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಹೈ ಶುಗರ್ ಲೋಗೆ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಆದರೆ ಇನ್‌ಫೆಕ್ಷನ್ ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, “ನಾನು ಯಾವುದೇ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಕೊಡಲಾರೆ, ಹಾಗೇನೆ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ ಯಶಸ್ವಿ ಆಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಆಗದೇ ಇರಬಹುದು, ದೇವರ ಮೇಲೆ ಭಾರಹಾಕಿ ರಿಸ್ಕ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೆ” ಎಂದರು. ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ ಎಂದಾಗಲೂ ಸಹ ಅಮ್ಮ ತುಂಬಾ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಇದ್ದರು. “ಏನಾದರೂ ಆಗಲಿ, ಆ ದೇವರಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸತತ 5 ಘಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಡಾಕ್ಟರ್ ಹೊರಗೆ ಬಂದು, “ಶಿ ಇಸ್ ವೆರಿ ಲಕ್ವಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮುಗುಳುನಗೆ ಬೀರಿ ಹೋರಟರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ನನ್ನದಾಯಿತು. ಐಸಿಯುನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ತಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಅವಸರ ಅವಸರವಾಗಿ ತೆರಳಿ, “ಅಮ್ಮ ಹೇಗಿದ್ದೀಯಾ?” ಎಂದು ಕೇಳುವ ಮೊದಲೆ ಅವರು ನನಗೆ, “ಹೇಗಿದ್ದೀಯ ಮಗಳೆ, ನಿನ್ನ ತಲೆನೋವು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ನನಗೆ ಅನಿಸಿದ್ದು ಕರುಳುಬಳ್ಳಿಯ ಪ್ರೀತಿ ಎಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು.

ಅಮ್ಮ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಷ್ಟು ದಿನವು ಅವರ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇದ್ದು ನನ್ನಿಂದ ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಗೋಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಹಾಗೆ ನಾನು ಬಲವಾಗಿ ನಂಬುವ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ನಾವು ಯಾವ ರೀತಿ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತೇವೋ ಅದೆ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಜೀವನವಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು. ಹಾಗು “ಮೈಂಡ್ ಇಸ್ ಪವರ್‌ಫುಲ್ ವೆಪನ್”. ಅದನ್ನು ನಾವು ಹೇಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಮ್ಮನಿಂದ ನಾನು ಕಲಿತದ್ದು, ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯ ಒಂದಿದ್ದರೆ ಎಂಥಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿದ್ದರೂ ಅದರಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರಬಹುದು ಎಂದು.

ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಸಹಕಾರ ಸಹ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ತುಂಬಾ ಲಕ್ವಿ ಎಂದು ಅನಿಸಿತು ಹಾಗು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ರೋಗಿಯ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವು ಒಂದು ಮದ್ದಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಸಣ್ಣ ನಿಲುವು.

मेरी परि - अद्विती

- Praveen Kakade

मुझे आज भी वह सुंदर सा चेहरा याद है, जिस दिन मेरी परि, इस सुंदर-सी धरती पर जन्म लेकर मुझे मिली। उस दिन अस्पताल के नर्स ने प्रथम मेरे पास आकर मेरी परि को मेरे हाथों में सौंप दिया और कहा हमारे घर बेटा हुई है, तो मेरा दिल खुशी से जोरों-से धड़कने लगा। उस दिन तक मैंने कभी भी इतनी छोटी उम्र के बच्चों को मैंने छूना तो दूर, देखा तक नहीं था। मुझे आज भी याद है, उसका सुंदर और नाजुक सा चेहरा, उसकी छोटी-छोटी उँगलियाँ, टिमटिमाते आँखें, वह नाजूक उसके पैर, उसका लाल-गुलाबी चेहरा और मिठास से भरा गुलाब की पंखुड़ी के समान सुंदरसी मुस्कान.. वा! कितना रोमांचक समय था। मेरी बिटिया ने मेरे उँगलि को अपने मुड़ी में पकड़कर पूरा दिन टिम-टिमाते देखते-मुस्कराते मेरी आवाज को गौर से सुन रही थी, जैसे मेरी हर बात उससे संवाद कर रहा हो। वह कितनी खुशी का दिन था। करीब 2 घंटे तक वह मेरे गोद में रही होगी।

परि के जन्म के पश्चात् कुछ दिन हम हस्पताल में रहे थे। उन दिनों में अधिक समय मेरे पास ही होती थी। मैंने तो मेरा काम सब कुछ भूलकर बस मेरी प्यारी बिटिया के जगत में मस्त होकर उसके साथ बहुत सारी बातें किया करता था करीब एक हफ्ते तक उसके पास था। उसके पास अधिक समय बिताने की वजह से मुझे, मेरी आवाज को अच्छी तरह से पहचान लिया था। जब भी मेरी परि रो पड़ती तो तुरंत मुझे घर से फोन आता और मेरी आवाज सुनते ही वह चुप हो जाती। मुझे अपने इर्द-गिर्द दूढ़ने लगती जिससे हमारे घर में सभी को आश्चर्य हो जाता।

कुछ समय के पश्चात् फिर से मेरी परि-बिटिया से मिलने का मौका मिला, कुछ दिन तक हम दोनों ने बहुत खेल खेले, खूब मस्ती की, जब उससे फिर से बिछड़ने का समय आया तो, उस दिन उसके जाते ही, पता नहीं क्यों मेरे आँखों में आसूँ आएँ ! मैं खूब रो पड़ा। उस दिन मुझे पता चला की बेटा का प्यार क्या होता है। मैं अपनी बिटिया से बहुत प्रेम करता हूँ और शायद वह भी मुझसे उतना ही प्रेम करती है। इसीलिए अपने खिलौनों के द्वारा मुझे हमेशा फोन करके ढेर सारी बातें किया करती है और अपने पास बुलाती रहती है। शायद ही इतना गहरा और जन्म-जन्मांतर तक यह

पिता और बेटा का रिश्ता हृदयस्पर्शी होता है जो संबंध अटूट रहता है।

The Moon

The bosom raised half-moon
Is in the low sky
Is the primordial lamp
In the silence of late night.

The moon is cradling my love
Raising my bosom to reach to him.

The moon beautified the night
Figuring the beauty of woman in me.

He breathed in silence
The breathe in silence
Becoming a storm of love.

The slow sway of the wind
The drapery of mist
And the dew crystals
Breathed out by the man
Making me feel myself
To love him
The whole of things around

The love moved in and around.

The moon tells,
“My love”,
From the deep murkiness
Of the night sky
Decked with twinkling stars
His love is the wave of the sea
Raising and reaching
Compassing and embracing
Untiring
Brightening the foggy night
Warming me up from
The gloom and the fatigue
Of day to day keeping
His love is on my cheek
And sinking to my heart
And I stretched to his hug
Feeling all of receiving woman in me
And the graceful man in him
And the oneness of both.

Ramakrishna

Being unloved

- Niranjan Sarvade

Memories may have masked
Into the realm of time
Captivating the mind
is the question you asked

The answers are off the lane
into the truth of separation,
I have gained the strength
through the pain.

You know I know no-one else
we have seen world through our eyes,
we become you and I
and there it fails.

Pale and dark the heart survives,
through the roughened emotes
and through largest tides
life goes on and mind strives.

Have walked long for shady miles
the sun rise but no light,
Light to me were not the sun
And now it's so no laugh no cries

Village School Children

Spinning tops and marbles are became mirrors for me in the village
 I had that luxury for myself when I was at the age of six.
 They don't know PSP, videogames or any other electronic gadgets.
 May be these village kids are unaware of technology but very thoughtful
 They are creative in mind & open in heart,
 At this movement they quarrel & next minute they forget
 No stress about future and no fear about life, but clear about what they do
 He comes to school for the joy to learn, meet friends
 Chat with others, ply in ground: she also come for the same.
 If today is effective it always motivates to come tomorrow,
 Fear about the father, love for mother and the both feeling on teacher
 Shower of respect, belief on their each learning
 They help, make fun, push and pull never remain in past
 And they are defiantly like leaf of a lotus for all the struggles and muggles
 Children teachers for the life with the innocent intelligence
 Children roam around the new comer in the school
 The attraction is not for person but for knowledge and relation
 They always in search of new things thinking what next to do
 They are kind and sincere right now.

Mangipudi Prasad.

ಅವಸ್ಥರಣೆ

ಅಲ್ಲೊಂದು ರಸ್ತೆಯಿತ್ತು, ಜೀವನದ ಹಾಗೆ
ಅದೂ ಬರಿದಾಗಿದೆ,
ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಬಹಳ ಜನರಿದ್ದರು, ಎಷ್ಟೋ ಲವಲವಿಕೆಯಿತ್ತು
ಖಾಲಿ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಬರಿದಾಗಿದೆ.
ನಯ-ನಾಜೂಕು, ವಂಚನೆ ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು
ಈಗ ಬರೀ ಗೊಂದಲವಿದೆ, ನಾನೇಕೆ ಬರಿದಾದೆ?
ಹಲವರು ಬಂದರು, ನನ್ನ ಬಣ್ಣ ಬದಲಾಯಿತು
ನನ್ನನ್ನೇ ನಾನೇ ಗುರುತಿಸದಷ್ಟು ಬರಿದಾದೆ.
ನನ್ನಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದು ಎದ್ದಾಗ ಅವರ ತಪ್ಪಿಗೆ ನನ್ನನ್ನೇ ಹಳಿದರೂ ಖುಷಿಯಾದೆ
ಈಗ ಜನವಿಲ್ಲ ಬರಿದಾಗುವ ಭಯವಿದೆ
ಅಬ್ಬಾ! ಬರಿದಾಗುವಿಕೆ ಅಂತ್ಯವೇನೂ ಅಲ್ಲವಲ್ಲ
ಪುನರಪಿ ಮರಣಂ ಪುನರಪಿ ಜನನಂ
ಅಲ್ಲೊಂದು ರಸ್ತೆಯಿತ್ತು, ನಾನಲ್ಲದ ಹಾಗೆ

-ನಾ.ಜಿ.ವಿ

ಆತ್ಮಾಯತಿ

ಇಲ್ಲೊಂದು ರಸ್ತೆಯಿತ್ತು,
ಜನರಿಗೆಲ್ಲಾ ಬೇಕಿದ್ದ ರಸ್ತೆ - ಬಡವನೋ, ಬಲ್ಲಿದನೋ,
ಎಲ್ಲರ ಜೀವನ ಸವೆಯಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ರಸ್ತೆ |
ಉಗಿದರೂ, ಹೊಗಳಿದರೂ, ಹೊಲಸಾಕಿದರೂ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸದೆ
ಜನರ ಅಹಮ್ಮನ್ನು ಸಹಿಸಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ ರಸ್ತೆ |
ಜನ ಬಿದ್ದಿದ್ದು ಒದ್ದರೂ ಸಹಿಸಿದ ರಸ್ತೆ |
ಎಷ್ಟೊಂದು ನಯ-ನಾಜೂಕು, ವಂಚನೆ, ಕ್ರೌರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೂ
ಯಾರಿಗೂ ಏನನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡದೆ ಮೂಕವಿದ್ದ ರಸ್ತೆ |
ಜನ ಸವೆಸಿದಷ್ಟೂ ಬಣ್ಣ ಬದಲಾಯ್ತು,
ತನ್ನ ಗುರುತು ತನಗೇ ಸಿಗದಷ್ಟು |
ಮಳೆ ಬಿತ್ತು, ಬಿಸಿಲಾಯ್ತು, ಭಳಿಯೇರಿತು,
ಚರ್ಮ ಕಿತ್ತು, ಗುಂಡಿ ಹೊಳ್ಳವೆದ್ದು ನೀರೇರಿತು |
ಜನರಿಗೆ ಈ ರಸ್ತೆ ಸಾಕಾಯ್ತು - ಭಯವೋ ಅಥವಾ ಅಸಹ್ಯವೋ?
ಈಗ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೊಂದು ಹೊಸ ರಸ್ತೆಯಿದೆ! ಇದು ಬರಿದಾಗಿದೆ |
ಇಲ್ಲೊಂದು ರಸ್ತೆಯಿತ್ತು, ಅದರೇ ಈಗಿಲ್ಲ -
ನನ್ನ ಜೀವನದ ಹಾಗೆ

ಯತಿರಾಜ್

ರಸ್ತೆಗೊಂದು ಕಾಲ

ಇಲ್ಲೊಂದು ರಸ್ತೆಯಿತ್ತು.
ಈಗ ರಸ್ತೆ ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದಷ್ಟು
ಬದಲಾದಿಹೋದಿದೆ.
ಡಾಂಬರು ಕಾಣದೆ, ಬಡಕಲಾದಿ
ಬಣ್ಣದುಡುವ ರಸ್ತೆ,
ಬಂದು ಹೋದವರಿಗೆ ಇಂದು,
ಆಫೆ ಇಲ್ಲದ ರಸ್ತೆ.
ಯಾತ್ರೆ ಜಾತ್ರೆಗಳ ಮೇರು
ಪಥವಾದಿದ್ದ ರಸ್ತೆ,
ಕಂಡ ಕಂಡವರ ಕಾಲಡಿಯಲ
ಸವೆದುಹೋದ ರಸ್ತೆ.
ಈ ರಸ್ತೆ ಇಂದಿನೂ ಜೀವಂತ,
ಇದು ನಿರ್ದ್ರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೂ ಬಲು ಜಾಗೃತ,
ಬಳಲಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಬಲಿಷ್ಠ,
ಆದಿರಿಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಿಶ್ಚಿಹ್ನ.
ಅಂತೂ ರಸ್ತೆಗೂ ವಯಸ್ಸಾಯ್ತು,
ಬೆನ್ನು ಮುರಿದು
ಕೈ ಕಾಲು ಸ್ವಾಧೀನ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹಾದಾಯ್ತು.
ರಸ್ತೆಗೆ ಇನಿತು ಹೆದಲು ಕೊಟ್ಟು,
ಅಸರೆ ಆಗುವವರು
ಇಲ್ಲವಾದಿದ್ದಾರೆ.
ರಸ್ತೆಯ ಅಂತರಾಳವೆ ಅರಿಯದಾದಿದ್ದಾರೆ.
ಅಂದು ಪಡೆದು ಕಳೆದವರಿಗೆ
ಇಂದು ರಸ್ತೆ ಬೇಡವಾದಿದೆ.
ಅಂದು ಎಲ್ಲರ ಸ್ವತ್ತಾದಿದ್ದ ರಸ್ತೆ
ಇಂದು ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತಿದೆ.
ಇರುವಿಕೆಯ ಕುರುಹು ಇರದನತೆ
ಕಮಲಹೂಡುತ್ತಿದೆ.
ಹೇಳಿ, ಕೊನೆಯ ಅವಧಿಯಲ
ರಸ್ತೆಗೆ ಕೃತಜ್ಞರಾದುವಿರಾ,
ಕೃತಜ್ಞರಾದುವಿರಾ ನಿಮನೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು.
ಸಹನೆ

ಹೃದಯ ಚಿತ್ರ

ಹರೀಶ ಎಸ್.ಡಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ

ಎಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಿ ಹೇಳು
ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಮಾತನ್ನು
ನಿನ್ನ ಹೃದಯದ ಪುಟಗಳಲ್ಲೋ
ಆಕಾಶದ ಬೆಳ್ಳಿ ತಾರೆಗಳ ನಡುವೆಯೋ

ಬರೆಯದಿರಲಾರೆ ಕೇಳು ಹೊಮ್ಮಿ ಬರುತ್ತದೆ
ಹೃದಯದ ಪಿಸು ಮಾತು ಕೇಳಿಸಿಕೋ
ತಂಗಾಳಿಯ ಕಲರವದಲ್ಲಿ
ಹರಿಯುವ ನದಿಯ ಮಂಜುಳನಾದದಲಿ
ಹಕ್ಕಿಗಳ ಚಲಿಪಲಿನಾದದಲಿ
ನನ್ನ ಒಲವ ಸುಧೆಯು ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ ನೋಡು

ತೋರಿಸಿ ತೋರಿಸೆಂದು ಕೇಳಬೇಡ
ಕಣ್ಣು ನೋಟದಲ್ಲೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು
ತುಟಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ
ಕೆನ್ನೆಯಲ್ಲಾ ಕೆಂಪಾಗಾಗಿದೆ
ಕಣ್ಣು ನಾಚುತ್ತಿದೆ
ಏಕೆಂದು ಹೃದಯವನ್ನೇ ಕೇಳು

ಹೃದಯ ಡಬ್ ಡಬ್ ಎಂದು ಮಿಡಿಯುತ್ತಿದೆ
ಅದು ಬರಿಯ ಶಬ್ದವಲ್ಲ ಕೇಳು ಗೆಳತಿ
ಅದು ನಿನ್ನಯ ಧ್ಯಾನ
ಎಂದು ನಿನ್ನ ಕಾಣುವೆಯೆಂಬ ಹಂಬಲದ ಬಡಿತವದು
ಬಂದು ಬಿಡು ಗೆಳತಿ ನಿನಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿಹೆ
ಈ ಜೀವ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕಾಯುತ್ತಿಹೆ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲಿ
ನಿನ್ನದೇ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಿ.

ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯ

ಕಬ್ಬಿನ ಗದ್ದೆಗಳಿಂದ ಜಲ್ಲೆಗಳ ಸಿಗಿದು
 ರಸ ಹೀರಿ ದವಡೆಗಳ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ
 ಸೊರುತ್ತಿರುವ ರಸ
 ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳದೇ
 ಮನೆಗೆ ಹೊಗುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ
 ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೇ
 ಅಮ್ಮ ಮಾಡಿರುಬಹುದಾದ
 ಹಬ್ಬದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ
 ಹರಿದುಹೋಗಿರುವ ಗಾಳಿಪಟವನ್ನು
 ಎದೆಗೆ ಅವಚಿಕೊಂಡು
 ಅಪ್ಪನ ಭಯದಲ್ಲಿ
 ಅಣ್ಣನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ
 ಮಿಂದು ಹೊರಳಾಡುತ್ತಾ
 ಕುಯಿಲು ಮುಗಿದ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ
 ಹಾರಿ ಹಾರಿ ನೆಗೆಯುತ್ತಾ
 ಒಡಿದ ನೆನಪು
 ಇನ್ನೂ ಹಸಿ ಹಸಿಯಾಗಿರುವಾಗಲೇ
 ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಗಡಿಯಾರದ ಬದುಕಿನ
 ಅಲಾರಂ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು
 ಶುರುವಾಗಿತ್ತು.

ಡಾ. ನರಸಿಂಹ ಮೂರ್ತಿ ಎಸ್. ವಿ.

ಬಯಲಾದ ಕವಿತೆ

ಅರಿವಿನ ದಿಟ್ಟ ದೂರ
ಅನಂತ ಕಡಲಿನ ತೀರ;
ಧರೆಯ ಹಸಿರು
ಮುಗಿಲ ಮಹಿಮೆ
ಬೆಳಗು ಮುಂಜಾವು
ಮಂಜಿನೋಕುಳಿಯು ಸಿರಿಗೆ
ಆ ಮುಗಿಲು ಬಯಲೊಳಗೆ
ಈ ಬಯಲು ಬೆಳಕೆಡೆಗೆ!

ಅಲ್ಲಿ ತಳಿರು
ಇಲ್ಲಿ ನೆಲ್ಲು
ಪ್ರೀತಿಯೇ ಉಸಿರು;
ತೀರ್ಥ ರಭಸಕೆ
ನಭವ ತಿರುಗಿದೆ
ಇಳಿಯು ಕುಣಿದಿದೆ ಹರುಷದಿ
ಆ ಬನವು ಬಯಲೊಳಗೆ
ಈ ಬಯಲು ಒಲವನಗೆ!

ಗೋಧೂಳಿ ಹೊಂಬಣ್ಣ
ಮೈಯ್ಯ ಕಾಂತಿ
ಆಗಾಗ ತುಳುಕಿತು
ಮತಿಯ ಭ್ರಾಂತಿ;
ಅಖಂಡ ಕನಸು
ವಿದ್ಯದಾಲಿಂಗನ
ನಶೆಯ ಗುಂಗು
ಆ ಮತಿಯು ಬಯಲೊಳಗೆ
ಈ ಬಯಲು ಎದೆಯೊಳಗೆ!

ಹಿರಿದು ಹಿರಿತನದ ಹಾದಿ
ಕಿರಿದು ಉತ್ಸಾಹ ಗಾದಿ
ಹಾಡು ರಾಗಕೆ
ರಾಗ ತಾಳಕೆ
ತಾಳ ಮೇಳವೂ ಬಯಲು
ಬಯಲು ಈ ಜಗದ ಸೊಗಸು!

ಶಿವಕುಮಾರ ಸಿ ಎಸ್

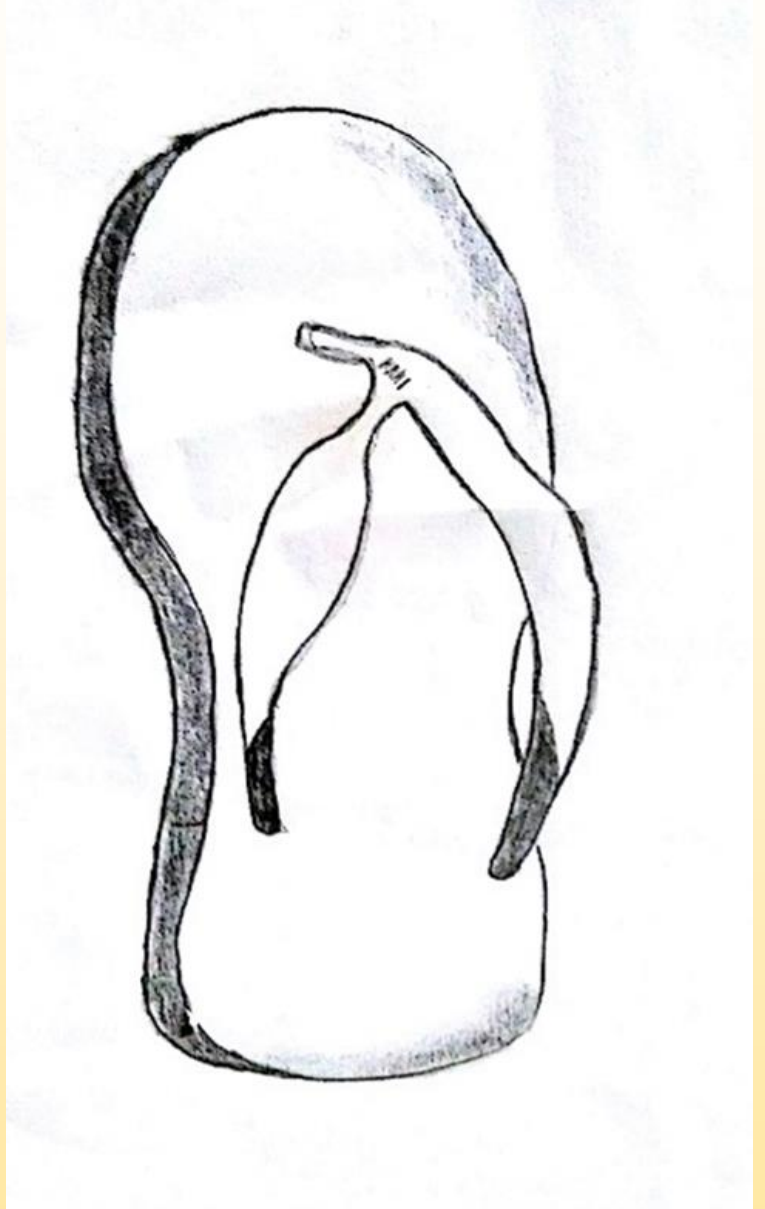
ಚಪ್ಪಲಿಯೂ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ!!

ವ್ವಾ! ಮಾನವ ನೋಡು
ನಿನ್ನ ಜೀವನವು ನನ್ನ ಹಾಗೆ.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆಯ್ಕೆ
ಬಲು ಖುಷಿ, ಬಲು ಹಾರೈಕೆ
ನಂತರದಲ್ಲಿ ತೊರುವಿಕೆ
ಕೆಲವು ದಿನಗಳ
ನಂತರ ತೊರೆಯುವಿಕೆ.

ಹೊಸತರಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಳೆದರೆ
ಚಿಂತಿಸುವೆ ಅಯ್ಯೋ! ಹೊಯಿತೆಂದು
ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸವೆದು ಹಾಳಾಗಿದ್ದರೆ
ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು ಹಳೆಯದಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವೆ.

ನೀನು ಓಡುವಾಗ ಓಡುವೆ
ನಡೆಯುವಾಗ ನಡೆಯುವೆ
ನೀನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಾಗ
ನಿನ್ನ ಆಗಮನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುವೆ
ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೀ ಆಡಿಸಿದಂತೆ ಆಡುವೆ.

ಚಪ್ಪಲಿಯೂ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ!!

ಎಡ-ಬಲ ವೆಂಬ ಬೇದವಿಲ್ಲ
ಕಷ್ಟ-ಸುಖ ವೆಂಬ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ
ಬಡವ-ಬಲ್ಲಿದ ಎಂಬುವದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ
ಆದರೂ, ಎಲ್ಲರ ಪಾದಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುವೆ.

ಕೆಲವರು ಆನೆಯ ಭಾರ
ಕೆಲವರು ಇರುವೆಯ ಭಾರ
ಭಾರವಾದಿರೆಂದು ನಾನು ಮುನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ
ನಾನಿರುವವರೆಗು
ನಸಿಸುವವರೆಗು ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆ ಮಾಡುವೆ.

ನಾನು ಹೊರುವೆನು ನಿನ್ನ
ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ
ನಿನೇಕೆ ತುಳಿಯುವಿ
ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ? ಏಕೆ?
ಹುಲು ಮಾನವ ನಿನೇಕೆ ಹೀಗೆ.

ನಾನು ನಿನ್ನ ಚೊತೆಯಲಿ
ಸಾವಿರಾರು ಕೀ.ಮೀ ನಡೆಯುವೆ
ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸವೆದು ನಸಿಸುವೆ
ಕೊನೆಗೆ ನಿನಗೆ ಬೇಡವಾಗಿ ಬಿದಿಪಾಲಾಗುವೆ.

ಮಾನವ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಲೋಚಿಸು, ನಿನ್ನ ಅಂತರಂಗವನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕೇಳಿಕೊ,
ನಾನು ನಿರ್ಜೀವಿ ವಸ್ತುವೆಂದು ನಿನಗೆ ಅನಿಸಿದ ಹಾಗೆ, ಹೇಗೆ ಬೇಕೊ
ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಬಳಸಿಕೊಂಡೆ. ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ನಿರ್ಜೀವಿ
ವಸ್ತು. ಮಾನವ ನಿನ್ನ ಜೀವಿತವನ್ನು ಒಂದು ಸಾರಿ ತಿರುಗಿ ನೋಡು,
ನನಗಾದ ಗತಿಯೇ ನಿನಗಾಗುವದು. ನೀನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದಿಯೆ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದಾಗ
ಚಿಂತಿಸಲಾರೆ. ಕಳೆದಾಗ ಚಿಂತಿಸುವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರವಿರುವ
[ಅಮ್ಮ, ಅಪ್ಪ, ಅಜ್ಜ, ಅಜ್ಜಿ, ಅಣ್ಣ, ತಮ್ಮ, ಅಕ್ಕ, ತಂಗಿ, ಅತ್ತಿಗೆ, ಮಾವ
ಮತ್ತು ಗೆಳೆಯರು] ಯಾರ ಬೆಲೆಯು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.
ಅವರನ್ನು ನೀನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆಯೇ ಅವರ ಬೆಲೆ ನಿನಗೆ
ತಿಳಿಯುವುದು. ನಿನಗೆ ಬಾಲ್ಯ, ಯೌವನ ಮತ್ತು ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ಈ ಮೂರು
ಅಂಶಗಳು/ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ನೀನು ನಿನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ದಾಟಲೇ ಬೇಕು.
ಆದ್ದರಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ಅರಿತು ಬಾಳು. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿರುವ
ತನಕ ಉಪಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಾಳು.

Suresh Goudar, Bagalakot

ಕನ್ನಡ ನಾಡು

ಬನ್ನಿರಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ।

ಈ ಸುಂದರ ಸಿರಿ ತವರೂರಿಗೆ ।

ಬನ್ನಿರಿ ನಮ್ಮಯ ಕನ್ನಡ ಕೋಗಿಲೆಗಳೇ!

ಮಂಜುಳ ನಾದವ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ॥ ಪ ॥

ಅಚ್ಚರಿಯೆನಿಸಿದ ಜಗದಲ್ಲಿ ।

ಗೋಲಗುಮ್ಮಟ ನಿಂತಿದೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಲಿ ।

ಬದಾಮಿಯ ಬನಶಂಕರಿ ಮೂಡಿದೆ ।

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ । 1 ।

॥ ಬನ್ನಿರಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ॥

ಬೇಲೂರಿನ ಶಿಲೆ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ।

ಶಿಲಾಬಾಲಿಕೆಯ ಬೆಡಗಿನ ನೋಡಲ್ಲಿ ।

ಶಿಲ್ಪಿಯ ಜಾಣ್ಮೆಯ ಚೆಲುವನು ಸೂಸಿದೆ ।

ಬೃಂದಾವನ ಕಾರಂಜಿಯಲ್ಲಿ ॥ 2 ॥

॥ ಬನ್ನಿರಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ॥

ಶ್ರೀಹರಿ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಯಾದಗಿರಿ

ಆಡೋಣ ನಡಿ

ಅಜ್ಜ, ಅಜ್ಜಿಯ ಕರ್ಮಂಡು ಬಂದು ಬಿಡಿ
ನಾವು ಆಕಾಶದಕಡೆಗೆ ಹಾರೋಣ ನಡಿ

ಕಟ್ಟಿಗೆ ಇಟ್ಟಿಗೆ, ಹುಲ್ಲು ತಂದು ಬಿಡಿ
ಅಜ್ಜಿಯ ಜೊತೆಯಲಿ ನಾವು ಒಡಗೂಡಿ

ಬಣ್ಣದ ಸಣ್ಣದೊಂದು ಮನೆಯ ಮಾಡಿ
ಅಲ್ಲಿಯೆ ಆಡೋಣವೆಂದರೆ ನಾನು ರಡಿ

ಮಳೆಯು ಬರುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕೊರಗು ಬಿಡಿ
ನಾವು ಹೊಗಿ ಕಳಿಸೋಣ ಬೂಮಿಯಡಿ

ತೆಗೆಯಲಿ ಸುತ್ತಲಿನ ಬೇಡವಾದ ಕಳೆ
ಬೆಳೆಯಲಿ ಹೊಲದಲಿ ಹುಲುಸಾದ ಬೆಳೆ

ಮಾಡಲಿ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಹೊಲದಲಿ ರಾಶಿ, ರಾಶಿ
ಶುರುವಾಗಲಿ ರೊಟ್ಟಿಯು ಹಿಟ್ಟು ಬೀಸಿ, ಬೀಸಿ

ಬುತ್ತಿಯ ಕಳಸಲಿ ನಮಗೆ ವಿಮಾನದಲಿ
ಅಜ್ಜಿಯೊಂದಿಗೆ ಸವಿಯೋಣ ಆಕಾಶದ ಮನೆಯಲಿ

ಬೆಳೆ ಒಣಗಿದರೆ ಅವರ ಪೋನ್ ಕರೆ ಬರಲಿ
ಮತ್ತೆ ನಾವು ಕಳಿಸೋಣ ಮಳೆ, ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲಿ

ಬೂಮಿ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಸುಖದಿಂದಿರಲಿ
ಕೆಳಗಡೆ ನೋಡುತ ನಾವು ಹೀಗೆ ನಗು ನಗುತಿರಲಿ

ಲೋಹಿತ್ ಚಾಮನೂರ

ಅಕ್ಕ

ಎಲ್ಲರಂಥವಳಲ್ಲ ನನ್ನ
ಅಕ್ಕ! ಮುಂಜಾನೆದ್ದು
ತಿಂದು ತಿನ್ನದೆ ಮುದ್ದು
ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸಲು

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳುವಳು ನಗುತ್ತಲೇ
ಪಾಠ, ಗೊಣಗುತ್ತಿರುವ ದಡ್ಡ
ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಳು ಉತ್ತಮ
ಸಾಧಕರ ಚರಿತ್ರೆ, ಸಾಧನೆ !
ನೀವು ಪೋಲಿ ಆಗಬೇಡಿ?

ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಪ್ರಯಾಣ
ಅವಳದು, ಮುದುಕರು, ಬಸಿರು ಹೆಂಗಸರು
ಬಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ- ಇಲ್ಲಿ ತಡಕಾಡಿ
ಸೀಟು ನೀಡಿ ಸ್ವಾಂತನ ಹೇಳುವಳು
ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ

ಕಾಗೆಯಂತೆ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿದ
ರೆಂಬೆಯಲ್ಲಿ, ಕೋಗಿಲೆಗಳ
ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವಳು
ಮಮತೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಅಕ್ಕ!

ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಸಹಾಯ ಬಯಸಿ
ಬಂಧ ಗೆಳೆತಿ-ಗೆಳೆಯರಿಗೆ
ಸದಾ ಕರ್ಣನ ಹೃದಯದವಳು
ಕರುಣೆಯ ಅಕ್ಕ!

ಉನ್ನತ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಯಲು
ನಿತ್ಯ ಆತುರದವಳು! ಉನ್ನತ
ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಛಲದಂಕ ಮಲ್ಲಳು
ತನ್ನ ನಾಳಿನ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೂ ಮಕ್ಕಳ
ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೂ
ಅದು-ಇದು ಓದುತ್ತಲೇ

Ajjappa Kumara

ಬಯಲುಗೀತೆ

— ರಾಘವೇಂದ್ರ ಹೇಳೆ, ಬೆಂಗಳೂರು

ನಡೆದಷ್ಟೂ ಮುಗಿಯದ ಹಾದಿ
ಸವೆದಷ್ಟೂ ದಣಿಯದ ಕಾಲು
ಮೆತ್ತಿದಷ್ಟೂ ಕೊಡವಿದ ಧೂಳು
ನಡುನಡುವೆ ಒಂದಷ್ಟು ತುಷಾರದ ಹನಿಗಳು
ತಂಗಾಳಿಯ ಸುಖ, ಹಸುರುಹುಲ್ಲಿನ ದಿಬ್ಬಣ
ಕೋಕಿಲದ ಉಲಿ, ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿಯ ಕಲರವ,
ಅಗೋ ಇಕ್ಕಲದಲಿ ನಳನಳಿಸಿವೆ ಹೊಳೆ ಸಾಲಿನ ಮರ,
ಉದ್ದಕೂ ಹೆಬ್ಬಾವಿನಂತೆ ಚಾಚಿದ ಬೆಟ್ಟದ ಸೆರಗು,
ನನಗೊಂದು ಹೆಸರು ಹೀಗೆ, ಬಯಲು; ಅಪ್ಪಟ ಬಯಲೆಂಬ ಬಯಲು
ಬೆತ್ತಲೆಯ ಜಗತ್ತಿನ ನಡುವೆ ಮುಗಿದಷ್ಟೂ ಮುಗಿಯದ ನಗ್ನಸತ್ಯಗಳ ಹರವು.

ಬೆಡಗು ಬಣ್ಣಗಳ ಚಿತ್ತಾರ ಬದುಕ ಬರೆದಿದೆ ಇಲ್ಲಿ
ಚುಕ್ಕಿ-ಚಂದ್ರಮರ ಕಣ್ಣಾಮುಚ್ಚಾಲೆಯಾಟಕಿ ರಂಗಸಜ್ಜೆ ಇಲ್ಲಿ,
ಜೀವಕೋಟಿಗಳ ಮುಕ್ತಯಾನದ ಸೊಬಗಿನ ಸೋನೆಗೆ ಆಮಂತ್ರಣವಿಲ್ಲಿ,
ಬಿಸಿಲು-ಮಳೆ, ಬೆಳಗು-ಬೈಗು, ಹೂವು-ಮುಳ್ಳು, ಬೆಳೆ-ಕಳೆಗಳ ಅಸಂಖ್ಯ ವೈವಿಧ್ಯವಿಲ್ಲಿ,
ಆಸರೆ-ಬುತ್ತಿಗಳ ಜೀವಜಲವಾಗಿ, ನಿರಾಳ-ನಿರಮ್ಮಳತೆಯ ತೂಗುಯ್ಯಾಲೆಯೊಳು ಜೀವಜಂತುಗಳು ಪವಡಿಸುವವಿಲ್ಲಿ,
ಬಾಲಕೇಳಿಯ ಕೇಕೆ, ಹಿರಿಯ ಜೀವಗಳ ಬಿಸಿಯುಸಿರು, ಶ್ರಮಿಕ ವರ್ಗದ ದುಡಿಮೆಯ ಒಡಲಿನ ಹಾಡಿಲ್ಲಿ,
ಆಕಾರ-ನಿರಾಕಾರ, ದಿಗಂತ-ನಿರ್ದಿಗಂತ, ಗುಣ-ನಿರ್ಗುಣಗಳ ದಾಟಿದ ಬಂಧಮುಕ್ತತೆಯಿಲ್ಲಿ,
ಆಪ್ತ ಮುಖಗಳ ಸುಪರಿಚಿತ ಭಾವಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಅನವರತ ಸಮಾರಾಧನೆಯ ಶುಭಾವಸರವಿಲ್ಲಿ,
ನನಗೊಂದು ಹೆಸರು ಹೀಗೆ, ಬಯಲು; ಅಪ್ಪಟ ಬಯಲೆಂಬ ಬಯಲು
ಬೆತ್ತಲೆಯ ಜಗತ್ತಿನ ನಡುವೆ ಮುಗಿದಷ್ಟೂ ಮುಗಿಯದ ನಗ್ನಸತ್ಯಗಳ ಹರವು.

ಪಾರಿವ್ರಾಜಕರಂತೆ ಮಂದಿಗಳ ನಿತ್ಯ ಸಂಚಾರ ನನ್ನರಮನೆಯೆಂಬ ಸಂತೆಯ ಮೂಲೆಮುಡುಕುಗಳ ಸಂದಿಗೊಂದಿಯಲಿ,
 ಅತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯೊಡನೆ ಸ್ವಗತ ಸಂವಾದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ, ನಡೆದ ಹಾದಿಯ ಕುರಿತು ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ,
 ನನ್ನ ಮುಖ ಅವರೊಳಗೆ; ಅವರೊಳಗೆ ನನ್ನ ಮುಖ; ಬಿಂಬ-ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಭಾವ
 ಬೆಳದಿಂಗಳ ರಾತ್ರಿಯಲಿ ವನಭೋಜನ, ಬೆಳಗು-ಸಂಜೆಯಲಿ ವಾಯುವಿಹಾರ-ಅನ್ನದಾತರ ಸಾಂಗತ್ಯ,
 ಮಣ್ಣು ಕಣಕಣದಲಿ ಒಲವಿನೊರತೆಯ ಸಿಂಚನದ ಮಂಗಳ ಗಂಧಾಕ್ಷತೆ,

ನೂಪುರಂಗಳ ಕಟ್ಟಿ ಕುಣಿದು ಸುಗ್ಗಿಹಾಡಲಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸುವ ಅಖಿಲ ಜೀವಜಾಲ,
 ಶೂನ್ಯತೆಯ ಭೇದಿಸಿ, ಅಜ್ಞಾತ ಮೂಲವ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವ ಅಣು, ರೇಣು, ತೃಣ, ಕಾಷ್ಠ,
 ಪಾರದರ್ಶಕ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಗೊಂದು ಉಜ್ವಲರೂಪಕ,
 ನನಗೊಂದು ಹೆಸರು ಹೀಗೆ, ಬಯಲು; ಅಪ್ಪಟ ಬಯಲೆಂಬ ಬಯಲು,
 ಬೆತ್ತಲೆಯ ಜಗತ್ತಿನ ನಡುವೆ ಮುಗಿದಷ್ಟೂ ಮುಗಿಯದ ನಗ್ನಸತ್ಯಗಳ ಹರವು.

ಈಗ ನನ್ನದೊಂದಿಷ್ಟು ಶೇಷಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿರುವೆ ಓ ನನ್ನ ಸಂಗಾತಿಗಳೇ, ಕೇಳಿಬಿಡು ?
 ಸಾಕಾರಗಳ ನಡುವೆ ನಾನು ಆಕಾರ ಪಡೆವುದು ಯಾವಾಗ?

ನನ್ನೊಳಗಿನ ಮನದ ಬನದ ಸೆಲೆಗೆ ಪಿಸುದನಿಯ ನುಡಿದು ಮಾರ್ದನಿಯಾಗುವುದು ಯಾವಾಗ?

ಬಹಿರ್ಮುಖಿಯಾಗಿರುವ ನಾನು ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾಗುವುದು ಯಾವಾಗ?

ಚದುರಿಹೋಗಿರುವ ನನ್ನ ಮಿಡಿತಗಳನ್ನು ಹರವಿ ಹೃದಯಗೀತೆಗೆ ನಾ ರಾಗ ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು ಯಾವಾಗ?

ನನ್ನೊಳಗೆ ಕಲಸಿ ಭೂಗತವಾದ ಸಹಸ್ರ ಸಂವೇದನೆಗಳು ಮರುಹುಟ್ಟು ಪಡೆದು ಬಿಡುಗಡೆಯ ಬೇಡಿ
 ತೊಡಿಸುವುದಾವಾಗ?

ವೈರುಧ್ಯಗಳ ಸಂಕೋಲೆಯ ನಡುವೆ ನನ್ನತನದ ಮುದ್ರೆಯೊತ್ತಿ ಅಸ್ಥಿತೆಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಾಣುವುದು ಯಾವಾಗ?

ಅಸ್ಪಷ್ಟ, ಅಮೂರ್ತ, ಅಜ್ಞಾತಗಳ ಹೊರಳುದಾರಿಯಲಿ ನನ್ನದೇ ಕಾಲುದಾರಿಯ ಹೆಜ್ಜೆಗುರುತು ಯಾವಾಗ?

ಯಾವಾಗ? ಯಾವಾಗ? ಯಾವಾಗ? ಯಾವಾಗ?

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಗೊಂದಲದ ಗೂಡುಗಳ ನಡುವೆ

ನನ್ನ ಹೆಸರು ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಒಂದೇ,

ಬಯಲು; ಕೇವಲ ಬಯಲು; ಅಪ್ಪಟ ಬಯಲೆಂಬ ಬಯಲು !!

ಬೆತ್ತಲೆಯ ಜಗತ್ತಿನ ನಡುವೆ ಮುಗಿದಷ್ಟೂ ಮುಗಿಯದ ನಗ್ನಸತ್ಯಗಳ ಹರವು !!!

ನಾ...ನಾ...

- ಗಂಧಸ್ವಾ (ಗಂಗಾಧರ ಸ್ವಾಮಿ)

ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆಕೊಡುತ್ತಾ
ಬದುಕ ಹೊರಟೆ ನಾ
ಭಾವನೆಗಳ ಅದುಮಿಡುತ್ತಾ
ಬಾಳ ಹೊರಟೆ ನಾ

ಅಮ್ಮನ ಕೈತುತ್ತನು ತಿನಬೇಕೆಂಬ
ಬಯಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವಳಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟೆ ನಾ
ಬಯಕೆಯ ಹೇಳದೆ ಅವಳ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂದೆ ನಾ
ವಿಧಿಯಾಟದ ಮುಂದೆ ಬಯಕೆಯು ಬಲಿಯಾಯಿತು
ನಡುವಯಸಲೇ ನನ್ನ ತಾಯಿ
ಯಮನ ಅಟ್ಟಹಾಸಕೆ ಬಲಿಯಾದಳು.

ತಾಯಿಲ್ಲದ ತಬ್ಬಲಿಗಳಿಗೆ
ತಂದೆಯೇ ನೆರಳಾದರು
ಆಸರೆಯಾಗಿ ಆರೈಕೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು
ವಿಧಿಯಾಟದಲಿ ಅದಕೂ ಜಾಗವಿರಲಿಲ್ಲ
ತಾಯಿಲ್ಲದ ತಬ್ಬಲಿಗಳಿಗೆ ತಂದೆಯ ನೆರಳು ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಬದುಕಿನ ಬವಣೆಯಲಿ ನರಳಾಡಿದೆ ನಾ
ಬದುಕ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಣಗಾಡಿದೆ ನಾ
ದಿಕ್ಕುದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ ನೀ
ಅದಕಳಿಯಲೆಂದೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಕಳುಹಿದೆ ನೀ

ಅರಸಿ ಬಂದವಳ ಸರಿಸಿದೆ ನಾ
ಬಯಸದವಳ ಮನೆಯರಸಿಯಾಗಿಸಿದೆ ನಾ
ಹಣೆಬರಹಕೆ ಹೊಣೆಯಾರೆಂಬಂತೆ ದೊರೆತ ಅವಕಾಶಗಳ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಅದೇ ಹಳೆಯ
ಬದುಕಲಿ ಪರದಾಡ ತೊಡಗಿದೆ ನಾ.

ಅಚ್ಚ-ಹಸಿರಿನ ಬಯಲು,
ನೋಡಲು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೊಬಗು.

ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೇ ಕಾದಿದೆ
ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದಂತೆ,
ಕಾಣಬಾರದೆ ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗಿನ
ಬಿಂಬದಂತೆ.

ಕರಗಿದೆ ಮನಸ್ಸು
ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿನಂಚಲಿ,
ಮೂಡಿದೆ ಹೊಸ-ಹೊಂಗನಸ್ಸು
ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ.

ಎದೆತುಂಬಿ ಹಾಡುವೆನು
ನಿನಗಾಗಿ ನಾನು,
ಬಂದು ಕೇಳುವೆಯ ನೀನು
ಹಾಡಿನ ನೋವನು.

ಮುಗಿದ ಮಾತಿಗೆ
ಮೌನವೇ ಬಂಗಾರ,
ಕೊಡುವೆಯ ನನ್ನೆಲ್ಲಾ
ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ.
ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವೆ
ಬಾನೆತ್ತರ
ಬಯಸುತ್ತಿದೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲೂ
ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ.

ಸುಮವೆಂಬ ಸುಂದರ ಬಾಲೆ
ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವಳು ಅವಳ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ
ಆಕೆಯ ಮಾತು ಆಕಾಶಕ್ಕೂ ತೀರದ್ದು
ಹೇಳುವಳು ಅನುಭವಕ್ಕೂ ಮೀರಿದ್ದು
ಸುಮಧುರ ಸುಂದರ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿರಲು
ಬಾರದಿರಲಿ ಆಕೆಗೆ ತೊಂದರೆಗಳು.

ಆಕಾಶದಂತೆ ಎತ್ತರ ಈ
ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಸುಂದರ,
ಭಾವನೆಗಳ ಮಧುರ
ಎನೆಂದು ಚಿತ್ರಿಸಲಿ ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತಾರ.

ಕಲ್ಯಾಣಿ. ಜಿ

ದಾರಿ ಸಾಗುತಿದೆ

ದಾರಿ ಸಾಗುತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಜೀವನದಿ

ಹಲವು ತಿರುವು ಏಳು ಬೀಳು ನಡೆತದಿ

ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹಾದಿಯೇ ನಿನ್ನ ಕರೆಹುದು; ಬಂದಿಳಿಯೆಂದು

ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೀನೇ ಜಾರುವೆ ಕಂಡೂ ಕಾಣದ ಹಾದಿಯಲೇ

ಏನಾದರೇನಂತೆ,,, ದಾರಿಯಿಹುದು

ನಮ್ಮ ಪಯಣವಿಹುದು

ಬೆಳಕಿನೆಡೆಗೆ,,, ಜೀವನದ ಗುರಿಯೆಡೆಗೆ

– ಪ್ರಿಯಾಂಕ. ಕೆ, ಮಂಡ್ಯ

ಪಯಣ

ಜೀವನದ ಪಥದಲ್ಲಿ

ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ

ಪರಿಹರಿಸುವ ಮನದಲ್ಲಿ

ಉಪಾಯವ ಹುಡುಕುವಲ್ಲಿ

ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮುಂದುವರಿಯಲಿ

ನಿಮ್ಮ ಸಲಹೆಗಳ ತಿಳಿಸುವಲ್ಲಿ

ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ

ಬಡತನ, ಅನಕ್ಷರತೆ, ಲಿಂಗ ಭೇದಗಳ ತೊಡಗಿಸುವಲ್ಲಿ

ನನ್ನ ಪಯಣ ಮುಂದುವರಿಯಲಿ

– ಸುಸ್ಮಿತಾ ಬಿ ಮುದ್ದೆಬಿಹಾಳ, ವಿಜಯಪುರ

“ಬಯಲು ನಾಟಕ”

ನಾಗರಾಜ ಮುದ್ದೇನೂರ ಕೊಪ್ಪಳ

ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ
ಬೇಕು ಬದಲಾವಣೆ ಎಂದು
ಆದರೆ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ
ಯಾರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು
ಎಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು

ಆದಾಗ್ಯೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕು ಬದಲಾವಣೆ
ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೇಳುತ್ತಾ
ಸಾಗುತ್ತಿದೆ ಜಗವೆಲ್ಲಾ

ಅಪ್ಪ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ
ಮಕ್ಕಳು ಶಿಕ್ಷಕರ ಮೇಲೆ
ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತದೆ ಪಾಲಕರ ಮೇಲೆ
ಮತದಾರರು ರಾಜಕಾರಣಿಯ ಮೇಲೆ
ಬ್ರಷ್ಟರು ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ
ಹೀಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ ಬದಲಾವಣೆಯ ನಾಟಕ

ಯಾರು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲಾ
ಬದಲಾವಣೆ ಜಗದ ನಿಯಮ
ಬದಲಾಗಬೇಕಾರಿವವರು ನಾವು
ಇದ ತಿಳಿಯದೆ ಬೊಬ್ಬೆಯಿಡುತ್ತಿಹೆವು
ಬದಲಾವಣೆ ಬೇಕೆಂದು
ಆದರೆ
ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು. ಯಾಕೆ ಬೇಕೆಂದು
ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ನಮಗಿನ್ನೂ.
ಆದರೂ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದೆ ಬದಲಾವಣೆಯ ನಾಟಕ
ಅಂದೂ..ಇಂದೂ. ಎಂದೆಂದೂ,,,,,

ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವೆನು..

ಚಂದ್ರಕಾಂತ ರೆಡ್ಡಿ

ಅಪ್ಪ ಅಪ್ಪ, ಅಣ್ಣನ ಜೊತೆಯಲಿ
ನಾನು ಕೂಡ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವೆನು.
ಅಮ್ಮ ಅಮ್ಮ ತಮ್ಮನ ಜೊತೆಯಲಿ
ನಾನು ಕೂಡ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವೆನು.
ಓದುವೆ ನಾನು ಸಂತಸದಿಂದ,
ಬರೆಯುವೆ ನಾನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ,
ಓದಲು ಬರೆಯಲು ಕಲಿಯುವ ನಾನು, ಬದುಕುವೆ ಮುಂದೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ.
ಅಪ್ಪ ಅಪ್ಪ, ಅಣ್ಣನ ಜೊತೆಯಲಿ ನಾನು ಕೂಡ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವೆನು.
ಬೇಡವೆಂದಳು ತಾಯಿ, ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲು ಇಂದು ಕೂಡ,
ಬೇಡವೆಂದನೂ ತಂದೆ, ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲು ಮುಂದು ಕೂಡ,
ಸೋದರರಿಬ್ಬರು ಕಲಿತರೆ ಸಾಕು,
ನಿನ್ನಂಥವರಿಗೆ ಶಾಲೆ ಏತಕ್ಕೆ ಬೇಕು?
ಓದಲು ಬರೆಯಲು ಕಲಿತ ಹೆಣ್ಣು
ಮಾಡುವುದೇನಿದೆ ಮುಂದೆ ಮಣ್ಣು.
ಅಪ್ಪ ಅಪ್ಪ, ಅಣ್ಣನ ಜೊತೆಯಲಿ ನಾನು ಕೂಡ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವೆನು,
ಬಂಧಿಸಬೇಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಬೀಗವಿಲ್ಲದ
ಈ ಸಮಾಜವೆಂಬ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ.
ನಿಂದಿಸಬೇಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ
ಈ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣೆಂಬ ಭೇದದಲ್ಲಿ.
ಅಪ್ಪ ಅಪ್ಪ, ಅಣ್ಣನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೂಡ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವೆನು
ಅಮ್ಮ ಅಮ್ಮ, ತಮ್ಮನ ಜೊತೆಯಲಿ ನಾನು ಕೂಡ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವೆನು.

ನೆರಳ ಬೆನ್ನತ್ತಿದ ಜೀವ.....!

– ನಿರಂಜನ ಗಾಣೆಗರ್ ಕಲಬುರಗಿ

ನನ್ನ ನೆರಳೆ ನನ್ನ ಹುಡುಕಿ
ಹಿಂದೆ ಬಂದಿದೆ ಮೆಲ್ಲನೆ.
ಭಾವ ಅಡರಿ; ಜೀವ ನಡುಗಿ
ದೇಹ ಸಾಗಿದೆ ಸುಮ್ಮನೆ. ||ಪ||

ಅತ್ತು ಅತ್ತು ಕಣ್ಣು ಕುಣಿಯೇ
ಕಾಣದಾಯಿತೆ ಮುಖದಲಿ.
ನಾನು ಸತ್ತರು ನೆರಳುಸಾಯದು
ಕತ್ತಲಾಯಿತೆ ಹಗಲಲೇ...!!

ಹರಿಯೋ ನೀರಿಗೆ ನೆರಳೇ ಇಲ್ಲ;
ನೆರಳೆ ಕರಗಿದೆ ನೀರಿಗೆ.
ಹರಿಯೋ ನೆದಿಯು ಹರಿದೇ
ಹರಿದೆದೆ;
ಯಾವ ಪುಣ್ಯದ ನೆರಳಿಗೆ?

ಮಾತಿನುತ್ತರ ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ
ಮಂಕು ಕವಿದಿದೆ ಕಿವಿಯಲಿ.
ಹೂವ ವಾಸನೆ ನೆರಳ ಬಯಸಿ
ಎದೆಯು ಬೆಂದಿದೆ ನೆರಳಲಿ...!

ನೆರಳ ಕಾವಲಿ ಕುದಿದು ಕುದಿದು
ಬಿಸಿಲೇ ಬೇಕಿದೆ ಉಸಿರಿಗೆ.
ಬೀಸೋ ಗಾಳಿಗೆ ನೆರಳೇ ಇಲ್ಲ;
ನೆರಳೇ ಓಡಿದೆ ಗಾಳಿಗೆ...!!

ಬಯಲಿಗ್ಯಾವ ನೆರಳು ಬೇಕು?
ನೆರಳೇ ಬಯಲು ಆಯಿತೇ.
ಭೂಮಿ ನೆರಳೇ ಭೂಮಿಗಿಲ್ಲ;
ನೆರಳೇ ಭೂಮಿಯ ಬಿಟ್ಟಿತೇ...!

मैं पंछी बनना चाहता हूँ

खुले ,नीले आसमान में
काले बादलों के बीच
पंख बिखेरकर उड़ना चाहता हूँ ।
मैं पंछी बनना चाहता हूँ

आशा न संपत्ति कमाने की
इच्छा न धन संग्रह करने की
बस सुबह का सुरज निकले
श्रम से अपना जिवन पले ।

हमें न सीमा किसी क्षेत्र की
हमें न बंधन किसी जात की
सारी धरती और आकाश हमारा
सदा सर पर भगवान का सहारा ।

मैं तंग आ गया हूँ इस मानव से
जो मैं ,मेरा ,मुझे कहता देखकर
सारे जीव , प्रकृति को नष्ट कर
अपना स्वार्थ को जता रहा है ।

बस इस संसार में मैं
सिर्फ पंछी बनना चाहता हूँ

Vinod Pakhare

कहानी पाठ

भाषा शिक्षण में कहानी पाठ बहुत ही महत्वपूर्ण भूमिका निभाता है। पाठशाला में कहानी कविता या नाटक पढ़ाते समय इस विषयों पर अध्यापन करते समय हमें नई-नई तरीके को अपनाना बहुत ही जरूरी है। कहानी पढ़ाते समय कुछ नया या अलग बताते हैं तो उसे बच्चे ध्यान से सुनेंगे और समझेंगे भी। कुछ इस तरह से भी हम कहानी पढ़ाते समय बच्चों को प्रोत्साहित कर सकते हैं, कहानी पूरा होने के बाद इस कहानी में आप होते तो क्या होता? ऐसे कुछ प्रश्न हम बच्चों के सामने रखते हुये हम कहानी पाठ को और बहुत बढ़ा सकते हैं। कहानी के द्वारा बच्चों को सृजनशील बनाने में कहानी का योगदान बहुत ही महत्वपूर्ण है। साथ ही भाषा के उद्देश्यों को हम बच्चों तक पहुँचाने में सफल बनते हैं और इस तरह के प्रयत्न से बच्चे क्रियाशील होकर भाषा की कक्षा में भाग लेंगे।

कहानी के पाठ एक उदाहरण को हम ले सकते हैं -

चतुर बंदर

टोपीवाला की कहानी हमने सुना है फिर से एक बार इसको सुनते हैं कैसे है -

एक टोपीवाला था। वह हर दिन टोपियाँ बेच कर अपना जीवन बिता था, जब उसका देहांत होने के कारण उसका न्यवसाय उसका पोता शुरू करता है। पोता पढ़ा हुआ था 10 वीं तक पढ़ाई और कर वह शिशा छोड़ देता है। अब वह अपने दादाजी का काम संभालने लगता है। वह अपना काम दादाजी के सभी किस्से-कहानियों को और अनुभवों को अपनाकर अपना न्यवसाय अच्छी तरह से करता है। एक दिन की बात है जब वह एक गाँव में टोपियाँ बेचने जाता है और टोपिया बिक जाती है वह खुश होकर घर आता रहता है। रास्ते में वह जेलेबी और पूरिया खा कर कुछ घर के लिए ले आता है। घर के तरफ निकलता है और आते-आते रास्ते में उसे मोट्रीसी नींद आती है तो वह एक नीम के पेड़ के नीचे सो जाता है। गहरी नींद होने के बाद जब वह जग जाता है तो उसे अलग ही नज़ारा दिखता है। तब वह परेशान होकर सोचता है कि यह टोपियों के बंडल में से सभी टोपियाँ कहाँ गयीं तब उसे ऊपर कुछ पेड़ पर आवाज़ सुनाई देती है। तब वह ऊपर की ओर देखता है तो कि सब बंदर टोपियाँ पहने हैं। वह परेशान होता है, कि कैसे बंदर से टोपियाँ वापस ली जाए। तब उसे दादाजी की बातें याद आती हैं। जब दादाजी से भी ऐसा हुआ था तो उन्होंने कैसे तरकीब से अपनी टोपियाँ बंदरों से वापस ली। ऐसे तरकीब को वह याद कर उसे अपनाता है।

यह सभी बंदरों की तरफ देखते हुये अपने सर पर की टोपी नीचे डालता है, तभी सभी बंदर टोपियाँ नीचे डाल देते हैं। तब वह खुश होकर दादाजी की धन्यवाद देता है, कि तभी उसमें से एक बंदर आकर टोपी ले जाता है, तभी सभी बंदर पेड़ से उतार कर एक-एक टोपी लेकर ऊपर चढ़ जाते हैं। तभी टोपीवाला परेशान हो जाता है, और यह सोचने लगता है कि ये कैसा हुआ। तभी वह एक बंदर के पास आकर पूछता है कि तुमने टोपी फीर से क्यों ले गए। तभी बंदर कहता है कि मेरे दादाजी मुझे कहते थे कि एक दिन एक टोपीवाला आया था उसने हमें उल्लू बनाके पूरे टोपियाँ वापस ले गया। यह सुनकर टोपीवाला आश्चर्यजनक भाव से बंदर के तरफ देखकर घर चला गया।

इस कहानी का आशय यही है कि भाषा में कहानी पढ़ाते समय हमें कुछ नया सोचना होगा नहीं तो सुनी हुई कहानियों को बच्चे दोबारा सुनना पसंद नहीं करते तब कहानी हमें कुछ नया करने की कोशिश करनी चाहिए।

- शिवाजी

नानी माँ ...

नानी नानी, प्यारी नानी
सब के दिल की, तू है रानी ॥

नानी मेरी, सुनाती कहानी
खूब हँसाए, प्यारी नानी
दिल को मेरे, भाती है
मेरी नानी, प्यारी नानी।

नानी नानी, प्यारी नानी
सब के दिल की, तू है रानी ।

जो भी माँगू, वो दिलाये
कभी हँसाए, कभी खिलाये
जब मैं रुठू, मुझे मनाये
हम सब मिलकर, नाचे गाये।

नानी नानी, प्यारी नानी
सब के दिल की, तू है रानी ॥

नानी को हम, खूब सताये
गुस्सा, नानी को न आए

डांट भी, नानी का हम
खाये

प्यार भी, नानी का हम पाये।

नानी नानी, प्यारी नानी
सब के दिल की, तू है रानी ॥

नानी खिलौने, हमें दिलाए
खेल-खूद कर, हम सब गाये
बारिश के ठंडे मौसम में
भजिया तलके, हम को खिलाये।

नानी नानी, प्यारी नानी
सब के दिल की, तू है रानी ॥

हर छुट्टी, नानी घर जाये
नानी के पैसे, खूब लुटाये
हर दिन कोई, बहाना बनाके
हँसी-खेल में दिन बिताये

नानी नानी, प्यारी नानी
सब के दिल की, तू है रानी ॥

यासीन आर बागवान, अज़ीम प्रेमजी

جانوروں کی دلچسپ کہانی

کیا جانور آپس میں باتیں کرتے ہیں؟

حیوانات کی دنیا میں صرف انسان ہی ایک ایسا حیوان ہے جو گفتگو کے ذریعے اپنا مطلب بیان کرسکتا ہے یا دوسرے کا مطلب سمجھ سکتا ہے اور یہی وجہ ہے کہ انسان کو حیوان ناطق بھی کہا جاتا ہے۔ دوسرے حیوانوں میں بہت سے ایسے جانور ہیں جو مخصوص آوازیں نکال کر ایک دوسرے سے اپنے مطلب کا اظہار کر لیتے ہیں مثلاً مینا خوف یا خطرے کی حالت میں ایسی چیخ نکالتی ہے جس سے دوسری مینائیں چوکنی ہوجاتی ہیں۔

آپ نے اگر کبھی بلی پالی ہو تو اکثر دیکھا ہوگا کہ وہ اپنے بچوں کو بلانے کے لئے خاص انداز سے خر خر کی آواز نکالتی ہے۔ گھوڑے ایک دوسرے سے مل کر

ہنہناتے ہیں جیسے آنے والے کو خوش آمدید کہہ رہے ہوں۔ جھینگرا اپنے ساتھیوں کو بلانے کے لئے دندا نے دار پروں کو آپس میں رگڑ کر ایک تیکھی آواز پیدا کرتے ہیں۔ اسی طرح بہت سے پرندے اپنے ساتھیوں کو بلانے کے لئے ایک خاص لے میں چہچہاتے ہیں۔

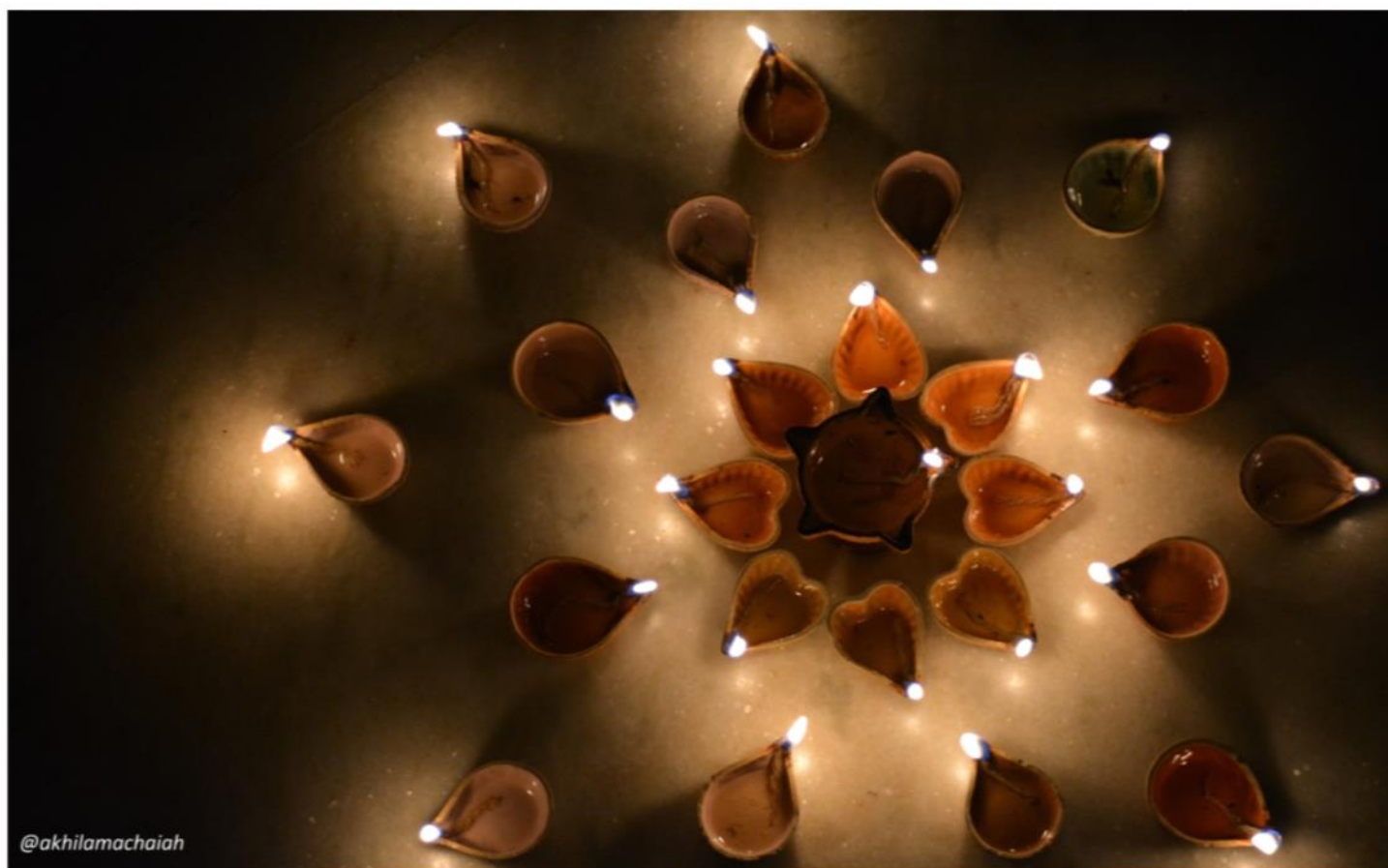
شہد کی مکھیاں بھی اشاروں کو خفیہ زبان میں خاص قسم کی علامات کے طور پر استعمال کرتی ہیں۔ یہ

بات جرمنی کے ایک پروفیسر نے دریافت کی۔ اس نے دیکھا کہ بعض اوقات کوئی شہد کی مکھی جب باہر سے واپس آتی ہے تو چہتے میں آکر ایک خاص طرز کا چھوٹا سا ناچ دکھاتی ہے۔ دوسری مکھیاں اسے بڑے غور سے دیکھتی ہیں۔ اس کے بعد وہ مکھیاں باغ کے اس حصے میں جا پہنچتی ہیں جو پھولوں سے بھرا ہوا ہوتا ہے۔ وہ پروفیسران کے ناچ کا گہرا مشاہدہ کرتا رہا۔ ان میں دائیں یا بائیں جانب گھومنے اور ہلکی اچھل کود کی ملی جلی حرکات شامل ہوتی تھیں۔ ان سب کا کچھ نہ کچھ مطلب ہوتا تھا۔ دراصل ناچنے والی شہد کی مکھی دوسری مکھیوں کو اس جگہ سے متعلق اشارے دے رہی ہوتی تھی جہاں سے رس جمع کیا جاسکتا تھا۔ آخر کار وہ پروفیسران مکھیوں کے اشارے اچھی طرح سیکھ گیا پس اب وہ ان کی مدد سے خود بھی اس پھولوں والی جگہ پر پہنچ جاتا تھا۔ یہ چند معلومات جانوروں کے مطابق ہے اگر آپ جانوروں کا مشاہدہ یہ مطالعہ کریں تو آپ بھی کچھ نا کچھ معلومات حاصل کرو گے۔۔۔۔

Ilyaz Pervez

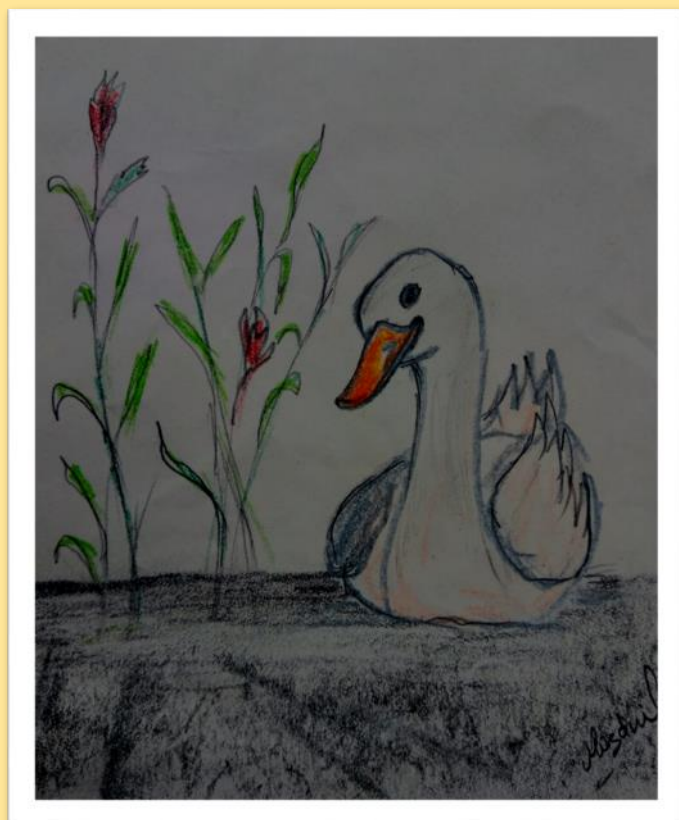
Akhila. M. Achaiah

Muzammil

Rajani Bhat

Muzammil

Aparna. B. G

Kalyani

Flavia Abraham

"Smile and the sky smiles back" by Shilpa

ಅಭಿನಂದನೆಗಳು

ನಿಯತಕಾಲಿಕೆ ಎಂದರೇನೆ ಅದರ ಹಿಂದಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಅಸೀಮಿತತೆ ಕಣ್ಣಿಂದ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಪ್ರಜಾವಾಣಿ, ಲಂಕೇಶ ಇತ್ಯಾದಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಾಗಲೊಮ್ಮೆ ಅನ್ನಿಸೋದು, ನಮಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ವರ್ಷಗಳೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಇವರು ದಿನನಿತ್ಯ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾರವಾದ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜವಾಗಲೂ ಅದ್ಭುತವಾದದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಡೆಡಿಕೇಶನ್. ಅಂತೆಯೇ 'ಬಯಲು' ಪತ್ರಿಕೆಯು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ತಪ್ಪದೇ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಇದರ ಹಿಂದಿರುವ ಡೆಡಿಕೇಟೆಡ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೇ. ಈ 'ಬಯಲು' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆಯ ವಿಧಾನವು ತುಂಬಾ ಸೊಗಸಾದದ್ದು. ಇದರ ಜನ್ಮಧಾತರಿಗೆ ನನ್ನ ತುಂಬುಹೃದಯದ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು.

ಅನೇಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲೆಂದರೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಓದುಗರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. 'ಬಯಲು' ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಬರೆಹಗಾರರು ಮತ್ತು ಓದುಗರು ಒಬ್ಬರೇ ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬದವರಾಗಿದ್ದರೂ ಏರಿಳಿತವು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತೆನ್ನಬಹುದು. ಕಾರಣ ಭಾಷಿಕವಾಗಿಯೇ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಬರೆವಣಿಗೆ ಎನ್ನುವುದು ಭಾಷಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಕ್ರಿಯೆ. ಇದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಧಿಸುವಂತಹದ್ದಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈ 'ಬಯಲು' ಪತ್ರಿಕೆ ಹೊಸ ಬರೆಹಗಾರರನ್ನು ಮತ್ತು ಓದುಗರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದೂ ಅಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ಈ ನಮ್ಮ 'ಬಯಲು' ಈಗ 75ನೇ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ಬಂದು ತಲುಪಿದ್ದು ಮತ್ತು ಹೊಸ ರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಬಯಲು' ಪತ್ರಿಕೆಗೆ, ಆ ತಂಡಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಬರೆಹಗಾರರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಓದುಗಾರರಿಗೆ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶುಭವಾಗಲಿ.

– ಗಿರೀಶ ಪಾಟೀಲ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ತಂಡ, ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಕಲಬುರಗಿ.